

การศึกษาความหึ่งหวงของวัยรุ่นตอนปลาย

ปริญญานิพนธ์
ของ
อัจฉรา วิทิตชาญไชย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลาย

บทคัดย่อ

ของ

อัจฉรา วิทิตชาญไชย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

พฤษภาคม 2545

อัจฉรา วิทิตาญไชย. (2545). การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส, อาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์.

การศึกษาค้นคว้าความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง แตกต่างกันในเรื่องปริมาณความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวงหรือไม่ อย่างไร ตลอดจนศึกษาว่าปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับปริมาณความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความหึงหวง, แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง, แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวง และแบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ (t-test), การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ Logistic Multiple Regression

ผลการศึกษาพบว่า แม้ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะมีความหึงหวงในปริมาณเท่าๆ กัน แต่สถานการณ์/เหตุการณ์ที่ทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงหึงหวงนั้น แตกต่างกัน วัยรุ่นตอนปลายเพศชายจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์/เหตุการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์/เหตุการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นตอนปลายทั้ง 2 เพศ หึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกันนี้ น่าจะเกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศ ในเชิงชีววิทยา ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกตามธรรมชาติ (ตามทฤษฎีวิวัฒนาการ) มากกว่าที่จะเกิดจากการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการทางสังคม (ตามสมมติฐานยิ่งคู่) นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า เมื่อเกิดความหึงหวงในตัวคู่รัก วัยรุ่นตอนปลายทั้ง 2 เพศ จะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายจะมีพฤติกรรมในลักษณะพยายามทำตัวให้น่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รัก กลับคืนมา และดื่มเหล้า มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ส่วนวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะมีพฤติกรรมในลักษณะพูดจากระแทกกระทั้น เหน็บแนมคู่รัก, ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง, แก่แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น และร้องไห้เสียใจ มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ส่วนปัจจัยทางชีวสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย ทั้ง ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก นั้น ไม่มีความเกี่ยวข้องกับปริมาณความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย

A STUDY OF LATE ADOLESCENTS' SEXUAL JEALOUSY

AN ABSTRACT

BY

ADCHARA VITITCHANCHAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2002

Adchara Vitichanchai. (2002). *A Study of Late Adolescents' Sexual Jealousy*. Master thesis, M.Ed. (Developmental Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Niyada Chittcharat, Mr. Somkiat Thipyathusn.

The purposes of this research were to study whether male and female late adolescents differed in quantity of sexual jealousy, jealousy-evoking situations and jealousy responses. In addition, this research studied whether late adolescents' bio-social factors (birth order, relationship experience and relationship length) were related to late adolescents' quantity of sexual jealousy.

The sample of this study consisted of late adolescents who were undergraduate students of Srinakharinwirot University of Academic Year 2001 , and were drawn by multi-stage random sampling technique. The instruments administered in this study were Sexual Jealousy Scale, Jealousy-evoking Situations Questionnaire, Jealousy Responses Questionnaire and Perceived Covariation between the Two Types of Infidelity Questionnaire. The data was analyzed by t-test, One-way Analysis of Variance and Logistic Multiple Regression.

The findings were that although male and female late adolescents didn't differ in sexual jealousy scores, they were different in the jealousy-evoking situations. Male late adolescents were more likely than female late adolescents to be jealous of their girl-friends in situations involving girl-friends' sexual infidelity, whereas female late adolescents were more likely than male late adolescents to be jealous of their boy-friends in situations involving boy-friends' emotional infidelity. These apparent sex differences in jealousy-evoking situations were likely due to innate sex difference, which was the result of evolution and natural selection (according to evolutionary theory) rather than to the perceived covariation between the two types of infidelity, which was the result of learning through socialization process (according to double shot hypothesis). Moreover, male and female late adolescents were also found to be different in the way they responded to jealousy. Male late adolescents would try to make themselves more attractive to redirect their girl-friends' attention back as well as get drunk more than female late adolescents, whereas female late adolescents would talk about their jealous feeling with closed friends, say ironically to their boy-friends, revenge their boy-friends by paying attention to others, as well as crying more than male late adolescents. In addition, it was found that late adolescents' bio-social factors (birth order, relationship experience and relationship length) were unrelated to adolescents' quantity of sexual jealousy.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลาย

ของ
นางสาวอัจฉรา วิทิตชาญไชย

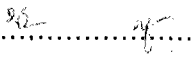
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

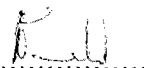

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. นันทา สู้รักษา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่องการศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ความรู้ ข้อคิดเห็น ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. นันทา สุริรักษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่กรุณาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม สำหรับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาบดีของคณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์อนุญาตการเก็บข้อมูล กับนิสิตในแต่ละคณะ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชุติวรรณ เพ็ญเพียร และรองศาสตราจารย์ อรพินท์ เจียรพงษ์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ อาจารย์ ประภาพร เพ็ญพัสกุล และรองศาสตราจารย์ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ อาจารย์ บุญยมาศ มลายมาน และ อาจารย์ นพดล อินทร์จันทร์ อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ ดร. ละเอียต รักษ์เผ่า, รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ อาจหาญ ทรงงาม ทรัพย์ อาจารย์ประจำคณะพลศึกษา ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตใน ชั้นเรียนของอาจารย์ทุกท่าน และขอขอบใจน้องๆ นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสุวีรัตน์ ทรัพย์เสรีชัย, คุณพวงผกา มหาวีรชาติกุล และคุณปริดา พูลสวัสดิ์ ที่ ให้ความช่วยเหลือในการเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ คุณอัมพร ศรีประเสริฐสุข ที่ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับรายละเอียด และขั้นตอนของการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณโสฬส ศิลปเสวี ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของ นายวิรัช วิทิตชาญไชย และนางสุชาดา วิทิตชาญไชย บิดามารดาของผู้วิจัยที่ให้การอบรมเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดี เสมอมา ขอระลึกถึงพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่เคยถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าจนถึงทุกวันนี้ และขอขอบคุณทุกคน(ที่อาจไม่ได้เอ่ยนามไว้ในที่นี้)ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้การทำ ปริญญานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

อัจฉรา วิทิตชาญไชย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
✓ จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
✓ นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
✓ นิยามปฏิบัติการ	8
2 ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหึงหวง (Jealousy).....	13
ความหมายของความหึงหวง.....	13
ธรรมชาติของความหึงหวง.....	14
ความสำคัญในการศึกษาอารมณ์หึงหวง.....	15
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความหึงหวง.....	16
พัฒนาการของอารมณ์หึงหวง.....	17
ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีต่าง ๆ.....	19
ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์.....	20
ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีระบบ.....	23
ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ / ชีวสังคม.....	24
ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีจิตสังคม.....	26
ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	28
ความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ.....	31
(ปริมาณ)ความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ.....	31
สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ.....	33
พฤติกรรมหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ.....	54
ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตก	
ในการศึกษาเรื่องความหึงหวง.....	56
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชีวสังคมอื่นๆ ของวัยรุ่นตอนปลาย	
และความหึงหวง.....	57
ลำดับการเกิด และความหึงหวง.....	57
ประสบการณ์การมีคู่รัก และความหึงหวง.....	60
ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก และความหึงหวง.....	60
✓ สมมติฐานการวิจัย.....	61
✓ กรอบความคิดในการศึกษาวิจัย.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
ลักษณะของประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	108
สมมติฐานการวิจัย.....	108
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	109
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	112
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	127
บรรณานุกรม.....	130
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก. จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	137
ภาคผนวก ข. คำอำนาจำแนกของแบบสอบถาม.....	143
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา.....	150
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	158

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม และนำมาใช้ในการศึกษา.....	65
2	ความถี่ และร้อยละของข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่อรัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่อรัก.....	77
3	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปรตาม ได้แก่ ความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความ- การสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ของวัยรุ่นตอนปลายในกลุ่มรวม.....	79
4	การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลาย เพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก.....	81
5	การเปรียบเทียบคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่อรัก ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก.....	82
6	การเปรียบเทียบคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่อรัก ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก.....	83
7	อำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายรวม.....	84
8	อำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลาย- ที่ยังไม่เคยมีคู่อรัก.....	85
9	อำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลาย- ที่เคยมีคู่อรัก.....	86
10	อำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลาย- ที่มีคู่อรัก.....	87
11	สรุปค่าอำนาจในการทำนาย (Beta) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มวัยรุ่น- ตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก ทั้ง 3 กลุ่ม.....	88
12	การเปรียบเทียบพฤติกรรม A (ต่อว่า หรือด่าว่าคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก.....	89
13	การเปรียบเทียบพฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก.....	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	การเปรียบเทียบพฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	91
15	การเปรียบเทียบพฤติกรรม D (พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	92
16	การเปรียบเทียบพฤติกรรม E (แสดงให้เห็นคู่รักว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือแสดงอะไร) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	93
17	การเปรียบเทียบพฤติกรรม F (พูดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	94
18	การเปรียบเทียบพฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	95
19	การเปรียบเทียบพฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	96
20	การเปรียบเทียบพฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	97
21	การเปรียบเทียบพฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	98
22	การเปรียบเทียบพฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับมา) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	99
23	การเปรียบเทียบพฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รัก โดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	100
24	การเปรียบเทียบพฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	101
25	การเปรียบเทียบพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก.....	102

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมหึงหวงทั้ง 14 พฤติกรรม ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรััก.....	103
27 การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน.....	105
28 วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน.....	105
29 การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคูรัักแตกต่างกัน.....	106
30 วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคูรัักแตกต่างกัน.....	106
31 การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรัักแตกต่างกัน.....	107
32 วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรัักแตกต่างกัน.....	107
33 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความหึงหวง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-Total Correlation)	144
34 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-Total Correlation)	146
35 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-Total Correlation)	147

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความรักเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ความรักก่อให้เกิดความอบอุ่น มั่นคง และเป็นสุข (วัฒนา พัชรานิช. 2534 : 246) ความรักไม่ว่าประเภทใดก็ย่อมนำความอบอุ่น ความสุขทางใจมาให้ คนที่ขาดความรัก ไม่ว่าในฐานะผู้ให้ หรือผู้รับ จะเป็นคนที่ไม่สมประกอบ มีปมด้อย และมีบุคลิกภาพผิดเพี้ยน (โสมรัตน์ จันทระภา . 2515 : 14)

ความรักเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง เด็กจะรักตนเองก่อน และค่อยๆ แผลขยายวงเป็นรูปกว้างกระจายออกจากตนไปสู่ผู้ที่ใกล้ชิดที่สุด จนถึงบุคคลภายนอกอื่นๆ ที่แวดล้อมชีวิตของเขา โดยจะพัฒนาเปลี่ยนรูปไปตามวุฒิภาวะ และกลายเป็นอารมณ์รักชนิดต่างๆ เมื่อเติบโตขึ้น และเกิดการเรียนรู้ขึ้น (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ . 2530 : 23-24,98)

ความรักลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญ และได้รับการสนใจอย่างมาก คือ ความรักของวัยรุ่น ซึ่งความรักของวัยรุ่นนั้น จะมุ่งตรงไปยังบุคคลในเพศตรงข้าม (วัฒนา พัชรานิช. 2534 : 224) โดยวัยรุ่นเพศหญิงจะเริ่มสนใจเพศชาย เมื่ออายุประมาณ 13 ปี และจะพยายามทำทุกวิธีที่จะเรียกร้องความสนใจจากฝ่ายชาย สำหรับวัยรุ่นเพศชาย ความรู้สึกสนใจเพศตรงข้ามจะเริ่มขึ้นหลังจากเพศหญิง 1-2 ปี กล่าวคือ วัยรุ่นเพศชายจะสนใจเพศหญิงเมื่ออายุประมาณ 14 ปี (สุชา จันทน์เอม. 2540 : 155) และเนื่องจากวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการในทุกๆ ด้านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางอารมณ์ ในช่วงวัยรุ่นนี้ วัยรุ่นจึงมีอารมณ์ที่รุนแรง และตึงเครียดอยู่เสมอ (นวลละอ อสุภาผล. 2523) อารมณ์รักของวัยรุ่นก็มีความรุนแรงเช่นเดียวกับอารมณ์อื่นๆ กล่าวคือ เมื่อวัยรุ่นรักใคร่ก็จะรักแบบทุ่มเทให้อย่างมาก แต่ถ้าโกรธ หรือเกลียด ก็จะรุนแรงมากเช่นกัน (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2540 : 132) โดยในช่วงของวัยรุ่นตอนต้น และตอนกลางนั้น ความรักต่อเพื่อนต่างเพศจะเป็นไปอย่างรุนแรง และหลงใหลใฝ่ฝันอย่างทุ่มเท (สุชา จันทน์เอม. 2540 : 148) เป็นความรักแบบไม่มีเหตุผล และไม่คำนึงถึงความเหมาะสมใดๆ (เปรมจิต เอกธรรมชลาลัย. 2531 : 119) ต่อมาเมื่อวัยรุ่นเติบโตมากขึ้น และมีวุฒิภาวะมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อเข้าสู่ช่วงของวัยรุ่นตอนปลาย ความรักของวัยรุ่นจะมีเหตุมีผลมากขึ้น คำนึงถึงความเป็นจริงมากขึ้น และเพื่อผืนน้อยลง (เปรมจิต เอกธรรมชลาลัย. 2531 : 119) ซึ่งในช่วงนี้ จากความสนใจ และความสนิมสนมซึ่งกันและกัน อาจส่งผลให้ความสัมพันธ์ยั่งยืนไปจนกระทั่งแต่งงานจริงจึงได้ (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2540 : 155) ดังที่แฮฟวิกเกอร์ฮอร์สท์ (Havighurst. 1953) ได้กล่าวไว้ว่าภารกิจพัฒนาการอย่างหนึ่งของวัยรุ่นตอนปลาย ก็คือ การเตรียมตัวสำหรับการแต่งงาน และการมีชีวิตครอบครัว

เมื่อบุคคลเกิดความรักในสิ่งใด หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง บุคคลย่อมมีความรู้สึกหวงแหน และมีความรู้สึกเหมือนกับว่าตนเองเป็นเจ้าของในสิ่งนั้น หรือบุคคลนั้น เมื่อมีบุคคลอื่นใดเข้ามาใกล้ชิด หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนรัก และหวงแหน บุคคลจะรู้สึกอึดอัดใจ และพยายามกีดกันบุคคลนั้นออกไปให้พ้นจากสิ่งที่ตนรัก (วัฒนา พัชรานิช. 2534 : 226) ความรู้สึกที่เกิดขึ้นควบคู่กับความรักนี้ เรียกว่า ความหึงหวง (Pines. 1998 : 197 ; citing La Rochefoucauld. n.d.) ซึ่งความหึงหวงนี้ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งโดยธรรมชาติ

ชาติของความรัก (มิ่งขวัญเมือง ฉ่ำชื่นเมือง. 2542 : 44) และยังเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของความรักอีกด้วย (Pines. 1998 : 200-201)

ในทางจิตวิทยา ความหึงหวง หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากความสงสัย, ความระแวง, ความวิตกกังวล หรือความกลัวว่าสิ่งที่มีค่าของตน (อาจเป็นบุคคล หรือสิ่งของ) ที่ตนต้องการจะเก็บรักษาไว้ จะถูก หรือได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นของผู้อื่น (Nouranipour. 1980 : abstract) ความหึงหวงเป็นความรู้สึกไม่พอใจเมื่อคนรักของตนไปให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลอื่นมากเกินไป จนทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกสูญเสียที่ได้ทุ่มเทให้กับคนรัก ความรู้สึกหึงหวงนับได้ว่าเป็นศัตรูหัวใจที่สำคัญมาก และเป็นสิ่งที่คอยบั่นทอนสัมพันธ์ภาพที่ร้ายแรงมาก (มิ่งขวัญเมือง ฉ่ำชื่นเมือง. 2542 : 43)

อย่างไรก็ตาม ความหึงหวงเองก็มีส่วนดีสำหรับความรักเช่นกัน หากมีในปริมาณที่เหมาะสม ความหึงหวงจะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ ความหึงหวงจะแสดงถึงความรัก ความเอาใจใส่ที่บุคคลมีต่อคู่รัก และเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการปล่อยปละละเลยความสัมพันธ์มากเกินไป ตลอดจนช่วยให้ความสัมพันธ์มั่นคงและยืนยาวขึ้น (Pines. 1998 : 197) นอกจากนี้ ความหึงหวงยังสามารถช่วยปกป้องความสัมพันธ์จากการนอกใจที่อาจเกิดขึ้นได้ ด้วยการเพิ่มความรอบคอบ และเติมชีวิตชีวาให้กับความสัมพันธ์ (Buss. 2000 : unpagged) ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีความหึงหวงในปริมาณที่มากเกินไป ความหึงหวงจะกลายเป็นอารมณ์พิษ ที่สามารถกัดกร่อนความสัมพันธ์ลงได้ ก่อให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง รวมถึงทำให้เสียสุขภาพจิต กลายเป็นคนหวาดระแวง และทำลายความมั่นใจในตนเองลงได้ (Buss. 2000 : unpagged)

ความเสียหายที่เกิดจากความหึงหวงนั้น มีมากมายจนไม่สามารถประมาณค่าได้ ชาวคราวการ ทำร้ายร่างกาย ตลอดจนการฆาตกรรมคู่รัก ซึ่งมีสาเหตุมาจากความหึงหวงนั้น มีให้เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยครั้ง (Pines. 1998 : 152) ไม่ว่าจะเป็นการทุบตี การสาธิตด้วยน้ำกรด หรือการยิงด้วยปืน (เมอร์ลิน. 2542) ความหึงหวงสามารถทำให้บุคคลทำพฤติกรรมที่ร้ายแรงจนคาดไม่ถึงได้ ดังเช่น ในกรณีของนักศึกษาชายคณะแพทยศาสตร์คนหนึ่ง ที่เกิดการหึงหวงแฟนสาวที่เป็นนักศึกษาแพทย์สถาบันเดียวกัน ที่มาขอเลิกคบกับตน เพื่อไปคบกับคนใหม่ จนถึงกับทำการฆาตกรรมแฟนสาวอย่างโหดเหี้ยม จนเป็นข่าวน่าสะเทือนขวัญ และน่าสลดใจ เมื่อกลางปี 2541 ที่ผ่านมา (“สก็๊ป:แกะรอยวิธีทำลายหลักฐานฆาตกรรมอำพราง-ยิงฉลาด ยิงซ่อนเงื่อน”. 2544) หรือในกรณีของอาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนชื่อดังแห่งหนึ่ง ที่ทำการฆาตกรรมภรรยาอย่างเหี้ยมโหด เพียงเพราะหึงหวงเมื่อทราบว่าภรรยาของตนไปรับประทานอาหารกับแฟนเก่า (“สก็๊ป:แกะรอยวิธีทำลายหลักฐานฆาตกรรมอำพราง-ยิงฉลาด ยิงซ่อนเงื่อน”. 2544) และนอกจากความหึงหวงจะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลที่ถูกหึงหวงแล้ว ในบางกรณี ความหึงหวงยังเป็นสาเหตุให้บุคคลที่เกิดความหึงหวงทำร้ายตนเอง หรืออาจร้ายแรงจนถึงกับฆ่าตัวตายได้ (Pines. 1998 : 11) นอกจากนี้ จากการรวบรวมสถิติเกี่ยวกับสภาพการณ์ความรุนแรงในครอบครัวพบว่า เรื่องชู้สาว หรือความหึงหวงนั้น เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว โดยคิดเป็นร้อยละ 31.5 ของสาเหตุทั้งหมด (พรเพ็ญ เพชรสุทธิ. 2531 : บทคัดย่อ) ซึ่งสถิตินี้สอดคล้องกับการสำรวจของทางตะวันตกที่พบว่า การหึงหวง และการสงสัยว่าคู่รักจะนอกใจ เป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดความรุนแรง และการทะเลาะเบาะแว้งในชีวิตคู่ (de Weerth & Kalma. 1993 : 273 ; citing Ayers, Brown & Campbell. 1992) ซึ่งการทะเลาะเบาะแว้งนี้อาจนำไปสู่ปัญหาครอบครัว จนในที่สุดอาจกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการหย่าร้างได้ โดยที่การทะเลาะเบาะแว้ง และการหย่าร้างของบิดามารดานี้ ย่อมก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนในทางจิตใจแก่บุตร รวมถึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคลิกภาพของบุตรอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อาจทำให้บุตรกลายเป็นคนขาดความมั่นใจในจิตใจ เป็นคนหวาดระแวง และมองโลกในแง่ร้าย ตลอด

จนอาจทำให้เกิดความเครียด จนต้องหาทางออกด้วยวิธีที่ผิดๆ เช่น หันเข้าหายาเสพติด หรือมีพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น (วิชา มหาคุณ. 2537 : 93 ; อ้างอิงจาก วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2534 : 131) ซึ่งเด็กเหล่านี้จะกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปในอนาคต

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า ความหึงหวง หากมีในปริมาณที่มากเกินไป จะส่งผลให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวบุคคลที่หึงหวงเอง บุคคลที่ถูกหึงหวง ครอบครัว บุตร คนใกล้ชิด ตลอดจนสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของความหึงหวง และจากการศึกษาค้นคว้า พบว่าในประเทศไทย ยังไม่มีการศึกษาถึงเรื่องนี้โดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำตัวแปรความหึงหวงมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ โดยเลือกที่จะศึกษาในกลุ่มของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย เนื่องจากดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า การพัฒนาการอย่างหนึ่งของวัยรุ่นตอนปลายคือ การเตรียมตัวสำหรับการแต่งงาน และการมีชีวิตครอบครัว ดังนั้นวัยรุ่นตอนปลายจึงเป็นวัยที่กำลังสร้างความรัก ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ซึ่งในการสร้างความรักและความสัมพันธ์นั้น ย่อมมีเรื่องของความหึงหวงเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเนื่องจากวัยรุ่นตอนปลายยังคงเป็นวัยที่มีอารมณ์ที่รุนแรง และตึงเครียด (แม้ว่าจะมั่นคงขึ้นกว่าในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และตอนกลางแล้วก็ตาม) จึงส่งผลให้อารมณ์หึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายมีความรุนแรงด้วยเช่นกัน ซึ่งอารมณ์หึงหวงที่รุนแรงนี้สามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพของความรักความสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนปลาย โดยอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือทำให้ความสัมพันธ์จบลงได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาถึงความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย เป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจ และมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความรู้ที่ได้จากการศึกษาจะทำให้เข้าใจความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายได้ดีขึ้น และสามารถช่วยให้วัยรุ่นตอนปลายสร้างความรักความสัมพันธ์ที่มั่นคง และยาวนานขึ้นได้ ซึ่งถือว่าเป็นการช่วยให้วัยรุ่นตอนปลายสามารถบรรลุภารกิจพัฒนาการในเรื่องการเตรียมตัวสำหรับการแต่งงาน และการมีชีวิตครอบครัวได้

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับความหึงหวงของต่างประเทศ ทั้งจากงานวิจัยในยุโรป และอเมริกา พบว่า “เพศ” เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวง โดยที่ความแตกต่างระหว่างเพศส่งผลให้เพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันในเรื่องของความหึงหวงในหลายๆ ประเด็นด้วยกัน ทั้งปริมาณความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ในประเด็นของปริมาณความหึงหวงนั้น นักวิจัยในต่างประเทศได้ทำการวิจัยไว้มากมาย ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความหึงหวงเท่าๆ กัน (Hansen. 1982 ; White. 1981 ; McIntosh. 1989 ; Pines & Aronson. 1983) ในขณะที่ ผลงานวิจัยบางงานพบว่าเพศชายหึงหวงมากกว่าเพศหญิง (Mathes & Severa . 1981) และบางงานวิจัยกลับพบว่าเพศหญิงหึงหวงมากกว่าเพศชาย (Buunk. 1981 ,1982 ; Hansen. 1985 ; de Weerth. 1993)

สำหรับประเด็นความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้น ปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นหัวข้องานวิจัยที่กำลังอยู่ในความสนใจของนักวิจัย และนักการศึกษาในต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยนักวิจัย และนักการศึกษาเหล่านั้นศึกษาได้ผลสอดคล้องกันว่า เพศชาย และเพศหญิงให้ความสำคัญ (หึงหวง) ต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงแตกต่างกัน โดยที่เพศชายจะหึงหวงในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงจะหึงหวงในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าเพศชาย (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992 ; de Weerth & Kalma. 1993 ; Geary, et al. 1995 ; Buunk, et al. 1996 ; Harris & Christenfeld. 1996 ; DeSteno & Salovey. 1996 ; Wiederman & Kandall. 1999 ; Buss, Shackelford, et al. 1999) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจากผลของงานวิจัยเหล่านั้นจะสามารถสรุปได้ว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่ต่างกัน

แต่ที่มา หรือสาเหตุของความแตกต่างกันนั้น ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ งานวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าสาเหตุของความแตกต่างนั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992 ; Geary, et al. 1995 ; Buunk, et al. 1996 ; Wiederman & Kandall. 1999 ; Buss, Shackelford, et al. 1999) ในขณะที่งานวิจัยอีกส่วนหนึ่งพบว่าการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการทางสังคม (DeSteno & Salovey. 1996) และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของมนุษย์ (Harris & Christenfeld. 1996) น่าจะเป็นสาเหตุของความแตกต่างดังกล่าวนี้มากกว่า

นอกจากประเด็นความแตกต่างในปริมาณความหึงหวง และสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผลการวิจัยในต่างประเทศยังพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศยังส่งผลให้เพศชาย และเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยจำนวนมากระบุว่าเพศชายมักมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะก้าวร้าว และรุนแรงมากกว่าเพศหญิง (Shettel-Neuber, Bryson & Young. 1978 ; Daly & Wilson. 1982 ; Earnest. 1988) และเพศหญิงมักมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการตำหนิตนเอง และร้องไห้เสียใจ มากกว่าเพศชาย (Earnest. 1988 ; Mullen & Martin. 1994)

จากแนวคิด และงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า สำหรับสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตก มีความเท่าเทียมกันทางเพศน้อยกว่า และเป็นสังคมที่ค่อนข้างจะปิดกั้นในเรื่องของเพศสัมพันธ์นั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแล้ว จะพบความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงในประเด็นต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มตัวอย่างชาวตะวันตกหรือไม่ อย่างไรก็ดี เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ค่อนข้างจะปิดกั้นในเรื่องของการคบหากับเพื่อนต่างเพศ จึงส่งผลให้วัยรุ่นตอนปลายของไทยส่วนหนึ่งยังไม่เคยมีคู่รัก หรือขาดประสบการณ์การมีคู่รัก ซึ่งจากการที่มีความแตกต่างในการมีประสบการณ์การมีคู่รักของวัยรุ่นตอนปลายไทยนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงนี้ ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และวัยรุ่นตอนปลายแยกตามประสบการณ์การมีคู่รัก เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า ในแต่ละกลุ่ม (ที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน) วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง เพศใดมีความหึงหวงมากกว่ากัน แต่ละเพศมีพฤติกรรมหึงหวงเป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ และสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในแต่ละเพศแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และน่าจะเป็นเพราะสาเหตุใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างชาวไทยในครั้งนี้ ยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนงานวิจัยที่ดำเนินการอยู่ในต่างประเทศในขณะนี้ได้อีกด้วย

นอกจากจะศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศ กับความหึงหวง ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังสนใจที่จะศึกษาถึงตัวแปรปัจจัยทางชีวสังคมบางประการของวัยรุ่นตอนปลาย อันได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก ด้วยว่าปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่ อย่างไร โดยที่ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยทางชีวสังคมเหล่านี้ น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายด้วยเช่นกัน ดังที่แอดเลอร์ (Adler. 1939) ได้ศึกษาพบว่า ลำดับการเกิดมีผลกับบุคลิกภาพ โดยที่บุตรคนโตมีแนวโน้มว่าจะมีความหึงหวง และริษยามากกว่าบุตรในลำดับอื่นๆ และไบรเกอร์ และสแตมบูล (White & Mullen. 1989 : 109 ; citing Braiker and Stambul. 1975) วิจัยพบว่าคู่รักที่ยังไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์มาก เป็นกลุ่มที่มีความหึงหวงมากที่สุด

จากการศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศกับความหึงหวงในประเด็นต่างๆ ทั้งปริมาณความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวง ตลอดจนความเกี่ยวข้องระหว่างความหึง

หวง กับปัจจัยทางชีวสังคม (ได้แก่ ลำดับการเกิด, ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าจะสามารถทำให้เข้าใจอารมณ์ของวัยรุ่นตอนปลายได้มากขึ้น และจะเป็นประโยชน์กับตัววัยรุ่นตอนปลายเองในการที่จะเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนพฤติกรรมของตน และเพศตรงข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่ตนกำลังคบหาอยู่ ซึ่งจะเป็นการช่วยป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากความหึงหวงได้ รวมทั้งยังสามารถช่วยให้วัยรุ่นตอนปลาย หรือบุคคลในวัยผู้ใหญ่ นำความรู้ไปใช้ในการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพรักของตนให้ยาวนาน และมั่นคงขึ้นได้อีกด้วย และเนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยนำร่อง (Pilot Study) ที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวง ในประเทศไทย ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จึงสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางรากฐานสำหรับการขยายการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาว่า

1. วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีความหึงหวงมากน้อยแตกต่างกันหรือไม่
 2. สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และน่าจะเป็นเพราะสาเหตุใด (สนับสนุน หรือขัดแย้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศของทฤษฎีใด)
 3. พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- ทั้งนี้ ในจุดมุ่งหมายที่กล่าวมาแต่ละข้อ (ข้อ 1-3) จะศึกษาทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก
- นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ ยังสนใจศึกษาด้วยว่า
4. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก เกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความหึงหวงของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ทราบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีความหึงหวงมากน้อยเพียงไร สถานการณ์แบบใดที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายทั้ง 2 กลุ่ม และเมื่อเกิดความหึงหวง วัยรุ่นตอนปลายทั้ง 2 กลุ่มจะมีพฤติกรรมอย่างไร ตลอดจนทราบว่าปัจจัยทางชีวสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย อันได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาในการคบหากับคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่ อย่างไร ซึ่งความรู้เหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ในการที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก นึกคิดของวัยรุ่นตอนปลายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรัก และความหึงหวง
2. ได้พัฒนา และปรับปรุงแบบสอบถามวัดความหึงหวงที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายในทวีปยุโรป และอเมริกา ให้มีความชัดเจน และเหมาะสมในการศึกษาความหึงหวงในกลุ่มตัวอย่างชาวไทย

3. ได้ทดสอบทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ในกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างชาวไทย เพื่อพิสูจน์ว่าทฤษฎีใดสามารถอธิบายถึงจุดกำเนิดของความแตกต่างระหว่างเพศดังกล่าวในกลุ่มตัวอย่างชาวไทยได้เหมาะสมมากกว่ากัน นอกจากนั้น ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนทฤษฎี และงานวิจัยที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ในต่างประเทศได้อีกด้วย

4. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางให้กับวัยรุ่นตอนปลาย ในการเข้าใจถึงลักษณะ, พฤติกรรม และอารมณ์ความรู้สึกในเรื่องที่เกี่ยวกับความรัก และความหึงหวง ทั้งของตนเอง และบุคคลในเพศตรงข้าม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่นตอนปลายในการคบหากับเพศตรงข้าม และช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันมีความมั่นคง และยืนยาวมากขึ้น

5. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางให้กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นตอนปลาย ในการเข้าใจถึงลักษณะ, พฤติกรรม และอารมณ์ความรู้สึกในเรื่องที่เกี่ยวกับความรัก และความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย เพื่อที่จะได้ร่วมกันเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือวัยรุ่นตอนปลาย เมื่อยามที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการอ้างอิงจากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 9,084 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 400 คน จำแนกเป็นนิสิตชาย 200 คน และเป็นนิสิตหญิง 200 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ลักษณะการศึกษาแบ่งออกเป็น

3.1 สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 1-3

3.1.1 ตัวแปรจัดกลุ่ม ได้แก่

3.1.1.1 ประสบการณ์การมีคู่รัก แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ยังไม่เคยมีคู่รัก
- เคยมีคู่รัก (แต่ปัจจุบันไม่มี)
- มีคู่รัก (ในปัจจุบัน)

3.1.2 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.2.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- เพศชาย

- เพศหญิง

3.1.3 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.1.3.1 ความหึงหวง (สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 1)

3.1.3.2 สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง (สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 2) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก
- สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก

3.1.3.3 พฤติกรรมหึงหวง (สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 3)

3.1.4 ตัวแปรเกณฑ์ (สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 2) ได้แก่

3.1.4.1 สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก
- สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก

3.1.5 ตัวแปรทำนาย (สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 2) ได้แก่

3.1.5.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- เพศชาย
- เพศหญิง

3.1.5.2 การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด

3.2 สำหรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 4

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.2.1.1 ลำดับการเกิด แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- ลูกคนแรก
- ลูกคนกลาง
- ลูกคนเล็ก
- ลูกคนเดียว

3.2.1.2 ประสบการณ์การมีคู่รัก แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ยังไม่เคยมีคู่รัก
- เคยมีคู่รัก (แต่ปัจจุบันไม่มี)
- มีคู่รัก (ในปัจจุบัน)

3.2.1.3 ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- 1 เดือน – 1 ปี
- 1 ปี 1 เดือน – 2 ปี
- 2 ปี 1 เดือน – 3 ปี
- มากกว่า 3 ปี

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.2.1 ความหึงหวง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **วัยรุ่นตอนปลาย** หมายถึง นิสิตชาย-หญิงที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544
2. **เพศ** หมายถึง เพศของวัยรุ่นตอนปลาย ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง
3. **ลำดับการเกิด** หมายถึง ลำดับตามการเกิดก่อน-หลังในครอบครัว ของวัยรุ่นตอนปลาย แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่
 - 3.1 ลูกคนโต หมายถึง ลูกคนแรกของครอบครัว ไม่มีพี่ แต่มีน้องภายในครอบครัว
 - 3.2 ลูกคนกลาง หมายถึง ลูกคนที่มิทั้งพี่ และน้องภายในครอบครัว
 - 3.3 ลูกคนเล็ก หมายถึง ลูกคนสุดท้องของครอบครัว มีแต่พี่ ไม่มีน้องภายในครอบครัว
 - 3.4 ลูกคนเดียว หมายถึง ลูกที่ไม่มีทั้งพี่ และน้อง ภายในครอบครัว
4. **ประสบการณ์การมีคู่รัก** หมายถึง ประสบการณ์เกี่ยวกับการมีคู่รักของวัยรุ่นตอนปลาย แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่
 - 4.1 ไม่เคยมีคู่รัก หมายถึง ไม่เคยมีคู่รักมาก่อน และปัจจุบันก็ไม่มีคู่รัก
 - 4.2 เคยมีคู่รัก หมายถึง เคยมีคู่รักมาในอดีต แต่ปัจจุบันไม่มีคู่รัก
 - 4.3 มีคู่รัก หมายถึง มีคู่รักอยู่ในปัจจุบัน
5. **ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก** หมายถึง ระยะเวลาที่วัยรุ่นตอนปลายคบหากับคู่รักคนปัจจุบัน ในฐานะคู่รัก แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1 เดือน – 1 ปี, 1 ปี 1 เดือน – 2 ปี, 2 ปี 1 เดือน – 3 ปี และมากกว่า 3 ปี

นิยามปฏิบัติการ

1. **ความหึงหวง** หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากความสงสัย, ความระแวง, ความวิตกกังวล หรือความกลัว อันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลรับรู้ถึงอันตราย หรือสิ่งนี้อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อความสัมพันธ์ หรือคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างตนกับคู่รัก / และสภาวะทางอารมณ์นี้จะจูงใจให้บุคคลมีการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนรับรู้ว่าได้ก่อ และ/หรือจะก่อให้เกิดอันตรายนั้น
ซึ่งความหึงหวงนี้ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามความหึงหวง ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากมาตรวัดความหึงหวงของบุคคล (Interpersonal Jealousy Scale) ของแมทเชส และคณะ (Matches et al. 1981) โดยมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert) ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความหึงหวงสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความหึงหวงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามต่ำกว่า
2. **สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง** หมายถึง สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่สื่อให้บุคคลรับรู้ได้ว่าความสัมพันธ์ หรือคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างตน และคู่รัก ได้ถูก หรือมีแนวโน้มว่ากำลังจะถูกกระทบกระเทือน หรือเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสิ่งที่บุคคลรับรู้านั้น อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หรือไม่ได้เกิดขึ้นจริง เป็นเพียงแค่การรับรู้ของบุคคลเท่านั้นก็ได้ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 สถานการณ์ ดังนี้

2.1 สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก หมายถึง สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ใดก็ตาม ที่สื่อให้บุคคลรับรู้ได้ว่าคู่รักของตนไม่ซื่อสัตย์ หรือมีแนวโน้มที่กำลังจะไม่ซื่อสัตย์ต่อตน โดยการไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น

2.2 สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก หมายถึง สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ใดก็ตาม ที่สื่อให้บุคคลรับรู้ได้ว่าคู่รักของตนไม่ซื่อสัตย์ หรือมีแนวโน้มที่กำลังจะไม่ซื่อสัตย์ต่อตน โดยการหันเหความสนใจจากตน ไปให้ความรัก ความเอาใจใส่ และ/หรือใช้จ่ายเงินกับบุคคลอื่น

ซึ่งสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนี้ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของบัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999) แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามในลักษณะสถานการณ์เลือกตอบ จากตัวเลือก 2 ตัว ประกอบด้วย ตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก และตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก สถานการณ์ละ 1 ตัวเลือก หลังจากตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ตอบแต่ละคนจะมีคะแนน 2 ชุด คือ คะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึก 1 ชุด และคะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ 1 ชุด โดยที่คะแนนในแต่ละชุดจะมีช่วงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3 คะแนน การแปลผลคะแนนจะวิเคราะห์แยกในแต่ละสถานการณ์ โดยในแต่ละสถานการณ์ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่หึงหวงในสถานการณ์ลักษณะนั้น มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

3. พฤติกรรมหึงหวง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เมื่อมีสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่สื่อให้บุคคลรับรู้ได้ว่าความสัมพันธ์ หรือคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างตน และคู่รัก ได้ถูก หรือมีแนวโน้มที่กำลังจะถูกกระทบกระเทือน หรือเปลี่ยนแปลงไป

โดยในงานวิจัยนี้ ได้แบ่งพฤติกรรมหึงหวงออกเป็น 14 พฤติกรรม และจะมีสัญลักษณ์ A-N แทนพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้ง 14 พฤติกรรม เพื่อให้ง่าย และสะดวกต่อการกล่าวอ้างถึงในงานวิจัย ซึ่งพฤติกรรมและสัญลักษณ์ของพฤติกรรมทั้ง 14 พฤติกรรม มีดังนี้

พฤติกรรม A	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก
พฤติกรรม B	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการทุบตีหรือทำร้ายร่างกายคู่รัก/บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก
พฤติกรรม C	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก
พฤติกรรม D	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการพุดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก
พฤติกรรม E	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการแสดงให้เห็นคู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวดแต่ไม่พูด หรือทำอะไร
พฤติกรรม F	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการพุดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก
พฤติกรรม G	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการเพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น
พฤติกรรม H	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง

พฤติกรรม I	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการเก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ
พฤติกรรม J	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการมุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความหึงหวงลง
พฤติกรรม K	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการพยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมา
พฤติกรรม L	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการแก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น
พฤติกรรม M	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการดื่มเหล้า
พฤติกรรม N	หมายถึง	พฤติกรรมหึงหวงโดยการร้องไห้เสียใจ

ซึ่งพฤติกรรมหึงหวงนี้ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมหึงหวงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวความคิดของข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมหึงหวง ของเกียร์ และคณะ (Geary, et al. 1995) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเลือกตอบที่ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ (พฤติกรรม) ในแต่ละข้อคำถาม โดยข้อคำถามแต่ละข้อจะมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงได้ และให้ผู้ตอบตอบว่าจะทำพฤติกรรมเช่นไร เมื่อต้องพบกับสถานการณ์ดังกล่าว การแปลผลคะแนนทำได้โดยการคิด และวิเคราะห์คะแนนแยกในแต่ละพฤติกรรม โดยในแต่ละพฤติกรรม หากผู้ตอบเลือกกว่าเขาจะทำพฤติกรรมนั้นๆ ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 คะแนน แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวงนี้มีจำนวน 10 ข้อ (10 สถานการณ์) ดังนั้น พิสัยของคะแนนของแต่ละพฤติกรรมจะอยู่ระหว่าง 0-10 คะแนน ในแต่ละพฤติกรรม ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะนั้น มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

4. การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจ และ/หรือ รับรู้ว่าการนอกใจ 2 ชนิด คือ การนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และการนอกใจทางความรู้สึก ไม่ได้เป็นอิสระจากกัน (ไม่ได้เกิดขึ้นโดยลำพังเพียงชนิดใดชนิดหนึ่ง) แต่บุคคลเข้าใจ และ/หรือรับรู้ ว่า เมื่อเกิดการนอกใจชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นแล้ว ย่อมมีโอกาสที่การนอกใจอีกชนิดหนึ่งได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กันด้วย หรือจะเกิดขึ้นตามมาในไม่ช้า

ซึ่งการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิดนี้ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากข้อคำถามเกี่ยวกับการสื่อถึงกันของการนอกใจ ของแฮริส และคริสเตนเฟลด์ (Harris & Christenfeld. 1996a) และข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ของเดอสเตโน และซาโลเวย์ (DeSteno & Salovey. 1996a) โดยแบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิดนี้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามทั้งฉบับจะมีพิสัยของคะแนนรวมอยู่ที่ -4 คะแนน ถึง 4 คะแนน (รายละเอียดของวิธีการให้คะแนน และเกณฑ์การแปลผล ดูได้ในบทที่ 3 ในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล) โดย

ผู้ที่ได้คะแนนเป็นค่าบวก แสดงว่ามีความเห็นว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีความเชื่อดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผู้ที่ได้คะแนนเป็นค่าลบแสดงว่ามีความเห็นว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย โดยผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า แสดงว่ามีความเชื่อดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า

ผู้ที่ได้คะแนนเท่ากับ 0 แสดงว่ามีความเห็นว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย เท่าๆ กับที่คิดว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย

บทที่ 2

ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมทฤษฎี แนวคิด เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาประกอบในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ความหึงหวง (Jealousy)
 - ความหมายของความหึงหวง
 - ธรรมชาติของความหึงหวง
 - ความสำคัญในการศึกษาอารมณ์หึงหวง
 - องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความหึงหวง
 - พัฒนาการของอารมณ์หึงหวง
2. ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีต่างๆ
 - ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์
 - ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีระบบ
 - ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ / ชีวสังคม
 - ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีจิตสังคม
 - ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
3. ความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ
 - (ปริมาณ)ความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ
 - สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ
 - พฤติกรรมหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ
4. ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตก ในการศึกษาเรื่องความหึงหวง
5. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชีวสังคมอื่นๆ ของวัยรุ่นตอนปลาย และความหึงหวง
 - ลำดับการเกิด และความหึงหวง
 - ประสบการณ์การมีคู่รัก และความหึงหวง
 - ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก และความหึงหวง
5. สมมติฐานการวิจัย
6. กรอบความคิดในการศึกษาวิจัย

ความหึงหวง (JEALOUSY)

ความหมายของความหึงหวง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับความหึงหวง พบว่าได้มีผู้ให้ความหมายของ ความหึงหวง ไว้หลายท่าน ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

เดวิส (Buunk, et al. 1996 : 359 ; citing Davis. 1948 ; 183) กล่าวว่า ความหึงหวง หมายถึง ความกลัว และความโกรธที่เกิดขึ้นเพื่อปกป้อง ดูแลรักษา และยึดเหนี่ยวสัมพันธภาพรักไว้

วิก (White & Mullen. 1989 : 23 ; citing Vuyk. 1959 : 111) ให้ความหมายของคำว่า ความหึงหวง ไว้ว่าหมายถึง ความกลัวที่จะต้องสูญเสียบางสิ่งบางอย่างที่ตนมีอยู่ ให้กับบุคคลอื่น หรือคู่แข่ง

โกรลด์ (White & Mullen. 1989 : 23 ; citing Grolld. 1972 : 11) กล่าวว่า ความหึงหวง หมายถึง กลุ่มของความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อบุคคลสูญเสียสิ่งที่ตนมีให้กับบุคคลอื่น หรือสิ่งอื่น ซึ่งกลุ่มของความรู้สึกนี้ จะประกอบไปด้วยความรู้สึกถูกทอดทิ้ง, ถูกปฏิเสธ และถูกทรยศ

มอริส (Daly, Wilson & Weghorst. 1982 : 11-12 ; citing Morris. 1976) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ความหึงหวง ไว้ว่าหมายถึง ความกลัวว่าจะถูกแทนที่ หรือความกังวลว่าจะต้องสูญเสียตำแหน่ง หรือความรัก

ทีสแมนน์ และโมเซอร์ (White & Mullen. 1989 : 23 ; citing Teismann & Mosher. 1978 : 1211) กล่าวว่า ความหึงหวง หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกกลัว และ โกรธ อันเกิดจากการประเมินด้วยตนเองว่ามีบางสิ่งบางอย่างมาคุกคามความสัมพันธ์ที่มีค่าระหว่างตน กับคู่รัก และตนอาจจะต้องสูญเสียความสัมพันธ์นั้นไป

เนอรานิพั (Nouranipour. 1980 : abstract) ได้กล่าวว่า ความหึงหวง หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากความสงสัย, ความระแวง, ความวิตกกังวล หรือความกลัวว่าสิ่งที่มีค่าของตน (อาจเป็นบุคคล หรือสิ่งของ) ที่ตนต้องการจะเก็บรักษาไว้ จะถูก หรือได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นของผู้อื่น

ดาลี, วิลสัน และเวคฮอร์สท์ (Daly, Wilson & Weghorst. 1982 : 11) ให้คำจำกัดความของคำว่า ความหึงหวง ว่าหมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่ถูกกระตุ้นโดยสิ่งที่มาคุกคามความสัมพันธ์อันมีค่า และ สภาวะทางอารมณ์นี้จะจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งตรงไปเพื่อตอบโต้สิ่งที่มาคุกคามนั้น

ไวท์ และมุลเลน (White & Mullen. 1989 : 56) ให้ความหมายของ ความหึงหวง ไว้ว่าหมายถึง ความซับซ้อนของพฤติกรรม, ความคิด และอารมณ์ความรู้สึก ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ถึงอันตราย หรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อตน และ/หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างตนกับคู่รัก ซึ่งอันตรายนี้อาจเกิดขึ้นจริง หรือมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นก็ได้

บัส (Buss. 2000 : unpagged) กล่าวถึง ความหึงหวง ว่าหมายถึง ความต้องการที่จะปกป้องสิ่งที่เป็นของตน หรือสิ่งที่ตนมี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์กับคู่รักของตนไว้

ไพน์ (Pines. 1998 : 3) อธิบายความหมายของความหึงหวง ไว้ว่าหมายถึง การตอบสนองที่ซับซ้อนที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ตนรับรู้ว่าคุกคามความสัมพันธ์อันมีค่า หรือคุณภาพของความสัมพันธ์นั้น โดยไพน์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การตอบสนองที่ซับซ้อนนั้น ประกอบด้วยส่วนประกอบภายใน และภายนอก ซึ่งส่วนประกอบภายใน คือ อารมณ์, ความคิด และอาการทางกาย ที่ซึ่งไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับความหึงหวง ประกอบด้วย ความโกรธ, ความเจ็บปวด, ความแค้น, ความอิจฉา, ความเศร้า, ความกลัว, ความทุกข์ และความอาย ความคิดที่เกิดขึ้นกับความหึงหวง คือ ความไม่พอใจ, การตำหนิตนเอง, การเปรียบเทียบตนกับคู่แข่ง (บุคคลที่คู่รักไปเกี่ยวข้องกับด้วย) , ความกังวลใจเกี่ยวกับภาพพจน์ของตนใน

สายตาของผู้อื่น และความคิดสงสารตัวเอง ส่วนอาการทางกายที่เกิดขึ้นเมื่อมีอาการหึงหวง คือ เลือดสูบฉีดแรง, เหงื่อออก, มือสั่น, หายใจติดขัด, ปวดท้อง, เป็นลม, หัวใจเต้นแรง และนอนไม่หลับ สำหรับส่วนประกอบภายนอก คือพฤติกรรมที่แสดงออกมา เช่น พุดคุยปรึกษาเกี่ยวกับปัญหา, ร้องไห้อาลัย, ร้องไห้, พยายามเพิกเฉยต่อเหตุการณ์, ใช้อารมณ์ขันปกปิดความรู้สึก, หาหนทางแก้แค้น, จบความสัมพันธ์ หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

จากความหมายของ ความหึงหวง ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความหึงหวงหมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากความสงสัย, ความระแวง, ความวิตกกังวล หรือความกลัว อันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลรับรู้ถึงอันตราย หรือสิ่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อความสัมพันธ์ หรือคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างตนกับคู่รัก และสภาวะทางอารมณ์นี้จะจูงใจให้บุคคลมีการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ว่าได้ก่อ และ/หรือจะก่อให้เกิดอันตรายนั้น

ธรรมชาติของความหึงหวง

อารมณ์หึงหวงเป็นอารมณ์ที่มีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเจ็บปวดมากที่สุดอารมณ์หนึ่ง มนุษย์ทุกคนจะต้องเคยผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับความหึงหวงมาสักครั้งหนึ่งในชีวิต (Bryson. 1976 ; Bringle, et al. 1977 ; Nouranipour. 1980 ; Mullen & Martin. 1994) ความหึงหวงจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความกังวล หรือกลัวว่าอาจจะต้องสูญเสียสิ่งอันเป็นที่รักให้กับบุคคลอื่น เช่น ในวัยเด็ก เด็กจะหึงหวงบิดามารดา เพราะเกรงว่าจะต้องสูญเสียความรัก ความเอาใจใส่ของบิดามารดา ไปให้กับพี่น้องคนอื่น เมื่อเข้าสู่วัยเรียน เด็กจะหึงหวงครู เพราะเกรงว่าครูจะรัก และสนใจเพื่อนมากกว่าตน (สุชา และสุรางค์ จันทรเฒ. 2529 : 137) และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น วัยรุ่นจะหึงหวงคู่รัก เมื่อรับรู้ว่าคู่รักของตนกำลังให้ความสนใจ หรือสนิทสนมกับบุคคลอื่น เพราะเกรงว่าคู่รักจะเลิกรัก และเลิกสนใจตน (de Weerth & Kalma. 1993 : 266) เหล่านี้เป็นต้น

โดยทั่วไป ความหึงหวงมักถูกมองว่าเป็นเพียงอารมณ์อารมณ์หนึ่ง แต่ในความเป็นจริงแล้ว อารมณ์หึงหวงเป็นกลุ่มของอารมณ์ความรู้สึกจำนวนมากที่รวมเข้าไว้ด้วยกัน ความหึงหวงสามารถแสดงออกมาในลักษณะของความโกรธ, ความกลัว, ความเจ็บปวด, ความรู้สึกถูกทรยศ, ความวิตกกังวล, ความกระวนกระวายใจ, ความเศร้าโศก, ความหวาดระแวง, ความเศร้าซึม, ความโดดเดี่ยว, ความอิจฉา, ความละโมภ และความรู้สึกไม่เพียงพอได้ (Labriola. 2001 : unpagged)

เมื่อมองความหึงหวงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ฉันท์คู่รัก แม้ว่าโดยธรรมชาติแล้ว ความหึงหวงอาจถูกมองว่าเป็นอารมณ์ที่ไม่ดี หรือเลวร้าย และนำความรู้สึกที่ไม่ดีมาให้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความหึงหวงเองก็เหมือนกับอารมณ์อื่นๆ ที่มีทั้งด้านที่ดี และด้านร้าย ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลจะมีความหึงหวงในปริมาณที่มากน้อยเพียงใด และความหึงหวงถูกมองในแง่ลบใด หากมองในแง่ลบที่ดี ความหึงหวงสามารถส่งผลดี และเป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ได้ ความหึงหวงเป็นเรื่องปกติที่พบในทุกๆ คู่รัก ความหึงหวงสามารถช่วยทำให้ชีวิตคู่มีชีวิตชีวา และยังช่วยป้องกันการไม่ซื่อสัตย์ หรือการนอกใจที่อาจเกิดขึ้นได้ (Buss. 2000 : unpagged) ความหึงหวงจะแสดงถึงความรัก และความเอาใจใส่ที่บุคคลมีต่อคู่รัก บางครั้งบุคคลอาจรู้สึกโมโห หรือไม่พอใจ หากคู่รักของเขาไม่เอาใจใส่เขา หรือไว้วางใจในความสัมพันธ์ของพวกเขามากเกินไป ปกติแล้ว บุคคลที่รักกันมักต้องการที่จะให้คู่รักสนใจ เอาใจใส่ และแสดงให้เห็นว่าให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ และต้องการปกป้องความสัมพันธ์นั้นไว้ (Pines. 1998 : 200)

นอกจากนี้ ในบางโอกาส เมื่อบุคคลพบว่าคู่รักของตนหันเหความสนใจที่มีให้กับตน ไปให้กับบุคคลอื่น หรือสิ่งอื่น เช่น พบว่าคู่รักไปให้ความใกล้ชิดสนิทสนม หรือหลงรักบุคคลอื่น ความหึงหวงยังมักจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดึงความสนใจของคู่รักกลับมาอีกด้วย (Wiederman & Allgeier. 1993 : 123 ; citing White. 1980) ซึ่งวิธีการนี้มักเป็นวิธีการของเพศหญิง (Wiederman & Allgeier. 1993 : 123 ; citing Buss. 1988) โดยที่เพศหญิงจะเริ่มแกล้งทำพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้คู่รักของเธอเกิดความหึงหวง ไม่พอใจ เพื่อที่ว่าคู่รักของเธอจะได้กลับมาเห็นความสำคัญ และเห็นคุณค่าของเธอ รวมถึงแสดงความรัก ความเอาใจใส่ต่อเธอมากยิ่งขึ้น

แต่ในทางตรงกันข้าม หากความหึงหวงมีในปริมาณมากเกินไปจนกลายเป็นความกังวล ความหึงหวงสามารถลดปริมาณความไว้วางใจระหว่างกัน สามารถถกตรอน และทำลายความสัมพันธ์ระหว่างกันลงได้ (Buss. 2000 : unpagged) ในแง่ของผู้หึงหวง ความหึงหวงจะค่อยๆ เพิ่มความไม่มั่นคงในจิตใจ และความกลัวเพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลไม่เชื่อใจในตัวคู่รัก และรู้สึกว่าจะต้องคอยติดตามดูพฤติกรรมของคู่รักทุกอย่าง อย่าง คอยถามว่าคู่รักอยู่ที่ใด และอยู่กับใคร ต้องคอยโทรศัพท์หาอยู่ตลอดเวลา และคอยระแวงว่าคู่รักจะหลอกหลวง หรือนอกใจตนหรือไม่ สำหรับในแง่ของผู้ถูกหึงหวง ความหึงหวงจะทำให้ชีวิตปราศจากความสุข เกิดความรำคาญใจ ต้องคอยวิตกกังวลว่าพฤติกรรมใดของตนที่อาจจะทำให้คู่รักเกิดความหึงหวง ต้องทนกับความหวาดระแวงของคู่รัก และยังอาจจะต้องทนกับอารมณ์ และพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความหึงหวงของคู่รักอีกด้วย

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าความหึงหวงเปรียบเสมือนกับเหรียญที่มีด้าน 2 ด้าน มีทั้งด้านที่มีประโยชน์ และด้านที่ทำให้เกิดโทษ หากบุคคล และคู่รักมีความหึงหวงในปริมาณที่พอเหมาะ ความหึงหวงนั้นจะสามารถช่วยทำให้ความสัมพันธ์เต็มไปด้วยความสุข แต่หากมีในปริมาณที่มากเกินไป ความหึงหวงนั้นจะกลายเป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์ จนอาจทำให้ต้องยุติความสัมพันธ์ได้

ความสำคัญในการศึกษาอารมณ์หึงหวง

แม้ว่าความหึงหวงจะเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ มากมาย แต่ในอดีตที่ผ่านมา นักวิจัยทางอารมณ์กลับไม่ได้ให้ความสนใจที่จะศึกษาถึงอารมณ์หึงหวงนี้เท่าที่ควร เนื่องจากนักวิจัยทางอารมณ์เห็นว่าอารมณ์หึงหวงไม่ใช่อารมณ์พื้นฐานหลักของมนุษย์ เป็นเพียงอารมณ์ที่แตกออกมาจากอารมณ์พื้นฐานหลักเท่านั้น นักวิจัยทางอารมณ์จึงให้ความสนใจศึกษาเพียงอารมณ์หลัก เช่น ความกลัว ความเกลียด และความเสียใจ เท่านั้น (Buunk, et al. 1996 : 359 ; citing Frank. 1988 ; Hupka. 1984 ; Plutchik. 1980)

อย่างไรก็ตาม เมื่อเร็วๆ นี้ อารมณ์หึงหวงเริ่มได้รับความสนใจ และมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีการศึกษาพบว่า ความหึงหวงเป็นสาเหตุหลักที่นำไปสู่การฆาตกรรม, การใช้ความรุนแรง, ความเกลียดชัง, ภาวะซึมเศร้า, ทำลายสัมพันธภาพรัก, เกิดปัญหาชีวิตคู่, การหย่าร้าง, การฆ่าตัวตาย, การพยายามฆ่าตัวตาย รวมถึงทำลายความภาคภูมิใจในตนเอง (Pines. 1998 : 11) ข้างเกี่ยวกับการฆาตกรรม และการใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่ที่พบเห็นในหนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ แทบทุกวันนี้ นั้น ล้วนมีสาเหตุมาจากความหึงหวงแทบทั้งสิ้น (Pines. 1998 : 152)

นักวิจัย และนักการศึกษาพบว่ามีข้อมูล และหลักฐานจำนวนมากที่ระบุว่า ความหึงหวงของเพศชายเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เพศชายแสดงความก้าวร้าว โดยการทุบตี, ทำร้ายร่างกาย ตลอดจนจนถึงกับฆาตกรรมภรรยา หรือคู่รัก ซึ่งบางครั้งความหึงหวงนี้เป็นเพียงความหึงหวงแบบหลอน กล่าวคือจินตนาการ

ไปเองว่าภรรยา หรือคู่รักนอกใจตน หรือกำลังจะเปลี่ยนใจไปชอบบุคคลอื่น ซึ่งจากข้อมูลของหน่วย FBI ในสหรัฐอเมริกา ระบุว่าประมาณหนึ่งในสามของคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้น ล้วนมีสาเหตุหลักมาจากความหึงหวง และการนอกใจ (Pines. 1998 : 152) นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่ประมาณสองในสามของสตรีที่ถูกสามีทำร้าย ที่เข้าพักรักษาตัวอยู่ที่สถานสงเคราะห์สตรี รายงานว่าตนถูกสามีทำร้ายร่างกายเนื่องมาจากความหึงหวง (White & Mullen. 1989 : 2 ; citing Gayford. 1979) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของแก็ก เน้ และเลอวอย (Pines. 1998 : 39 ; citing Gagne and Levoie. 1993) ที่พบว่าความหึงหวงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรง ในเด็กวัยรุ่น

เดลี และวิลสัน (Buunk, et al. 1996 : 359 ; citing Daly & Wilson. 1988) กล่าวว่า สถานการณ์ 2 สถานการณ์ที่ทำให้เพศหญิงต้องพบกับความเสี่ยงสูงสุดที่จะได้รับอันตรายจากสามี หรือเพื่อนชายของเธอ คือ (1) เมื่อสามี หรือเพื่อนชายของเธอสงสัยว่าเธอกำลังนอกใจเขา และ (2) เมื่อฝ่ายหญิงตัดสินใจบอกเลิกความสัมพันธ์กับสามี หรือเพื่อนชายของเธอ

นอกจากปัญหาเกี่ยวกับความก้าวร้าวรุนแรงแล้ว อารมณ์หึงหวงยังมีผลกระทบกับชีวิตคู่ และส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมต่างๆ อีกมาก อานันท์ จิตพิทักษ์ (ศิริราช ทับสายทอง. 2530 : 129 ; อ้างอิงจาก อานันท์ จิตพิทักษ์. 2522) ได้รวบรวมสาเหตุที่ทำให้เกิดการหย่าร้างในสังคมไทย โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การไม่ได้รับความสุขทางเพศเท่าที่ควร, การขาดความรับผิดชอบตามหน้าที่ของสามีภรรยา, การขาดความอบอุ่นทางจิตใจ, การมีทัศนคติไม่ตรงกัน, ความมระแวงสงสัยซึ่งกันและกัน และการไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความมระแวงสงสัย ซึ่งเกิดจากความรู้สึกหึงหวงนั้น เป็นสาเหตุอันดับต้นๆ ที่ก่อให้เกิดการหย่าร้างได้ ซึ่งในเรื่องเดียวกันนี้ ลักกี้ (ศิริราช ทับสายทอง. 2530 : 126 ; อ้างอิงจาก Luckey. 1964) ได้ทำการสำรวจจากกลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตสมรส และพบว่าคุณสมบัติที่คู่สมรสพึงละเว้นในการใช้ชีวิตคู่ คือ การเผด็จการ, ความก้าวร้าว รุนแรง, ความหึงหวง, และความจู้จี้ นอกจากนี้ ยังมี การสำรวจพบว่าหนึ่งในสามของปัญหาที่คู่รักนำไปปรึกษากับนักจิตวิทยา หรือนักจิตบำบัดเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวง (Pines. 1998 : 11 ; citing White & Devine. 1991)

จากที่กล่าวไว้นี้ จะเห็นได้ว่าอารมณ์หึงหวงเป็นอารมณ์ที่รุนแรง และมีพลังมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความรุนแรง การทะเลาะเบาะแว้ง, เกิดผลกระทบต่อชีวิตคู่ และบางครั้งอาจมาจนทำให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะพิจารณาอารมณ์หึงหวงว่าเป็นเพียงอารมณ์รอบนอกเท่านั้น ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาความหึงหวง รวมทั้งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จะช่วยสนับสนุนการช่วยเหลือที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้น การศึกษาถึงสาเหตุ และรายละเอียดของอารมณ์หึงหวง จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจ และทำการศึกษาอย่างเร่งด่วน และจริงจัง

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความหึงหวง

แม้ว่าความหึงหวงจะสามารถเกิดขึ้นในหลากหลายรูปแบบ และหลากหลายระดับความรุนแรง แต่ความหึงหวงทุกอย่างจะต้องเกิดจากปัจจัย 2 ปัจจัยต่อไปนี้ร่วมกัน คือ แนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล และสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

บุคคลแต่ละคนมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงไม่เท่ากัน บุคคลบางคนเกิดความหึงหวงได้ง่าย ซึ่งแสดงถึงว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงสูง ในขณะที่บุคคลบางคนเกิดความหึงหวงได้ยาก ซึ่งแสดงถึงว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงต่ำ ซึ่งการที่แต่ละบุคคลมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงที่ไม่เท่ากันนั้น เกิดจากอิทธิพลของสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ (1) วัฒนธรรมที่บุคคลเติบโตขึ้นมา :

บางวัฒนธรรมกระตุ้นให้เกิดความหึงหวง ในขณะที่บางวัฒนธรรมไม่ได้กระตุ้น (2) ภูมิหลังของครอบครัว : ผู้ชายที่มีมารดาที่ซึ่งไม่ซื่อสัตย์ต่อบิดา หรือมีบิดามารดาที่มักจะทะเลาะกันอย่างรุนแรงเพราะความหึงหวง มีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงมากกว่าผู้ชายที่ซึ่งบิดา และมารดารู้รักใคร่สนิทสนมกัน (3) สถานะครอบครัว : ผู้หญิงที่มีพี่น้องที่นำรักกว่า หรือฉลาดกว่า มีความเป็นไปได้ที่จะมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงมากกว่าผู้หญิงที่เป็นลูกคนโปรดของครอบครัว (4) ประสบการณ์ในวัยเด็ก : บุคคลที่ผูกพันในลักษณะอบอุ่นมั่นคงกับมารดา ในช่วงวัยทารก มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความหึงหวงได้ยากกว่าบุคคลที่ผูกพันแบบวิตกกังวล หรือคลุมเครือ และ (5) ประสบการณ์ในวัยผู้ใหญ่ : บุคคลที่เคยถูกคู่รักที่ตนเชื่อใจ ทรมาน หรือนอกใจ จะมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงได้ง่ายขึ้น และมีผลต่อความสัมพันธ์กับคู่รักในอนาคต

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มต่อความหึงหวงเพียงปัจจัยเดียว ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลรู้สึกหึงหวงได้ หากปราศจากสถานการณ์ที่มากกระตุ้นให้เกิด สำหรับบุคคลที่มีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงสูง สถานการณ์เล็กๆ น้อยๆ เช่น เพียงแค่คู่รักเหลื่อมมองเพศตรงข้ามที่เดินผ่านไป ก็สามารถทำให้บุคคลเกิดความหึงหวงได้ ในขณะที่ ในบุคคลส่วนใหญ่แล้ว สถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดความหึงหวงได้ จะต้องเป็นสถานการณ์ที่รุนแรงกว่านั้น เช่น พบว่าคู่รักไปให้ความสนิทสนมกับเพศตรงข้ามบางคนจนผิดสังเกต หรือพบว่ามีคู่รักไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แต่สำหรับในบุคคลที่มีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงต่ำผิดปกติ แทบจะไม่มีสถานการณ์ใดเลยที่จะสามารถทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดความหึงหวงได้ (Pines. 1998 : 4-5)

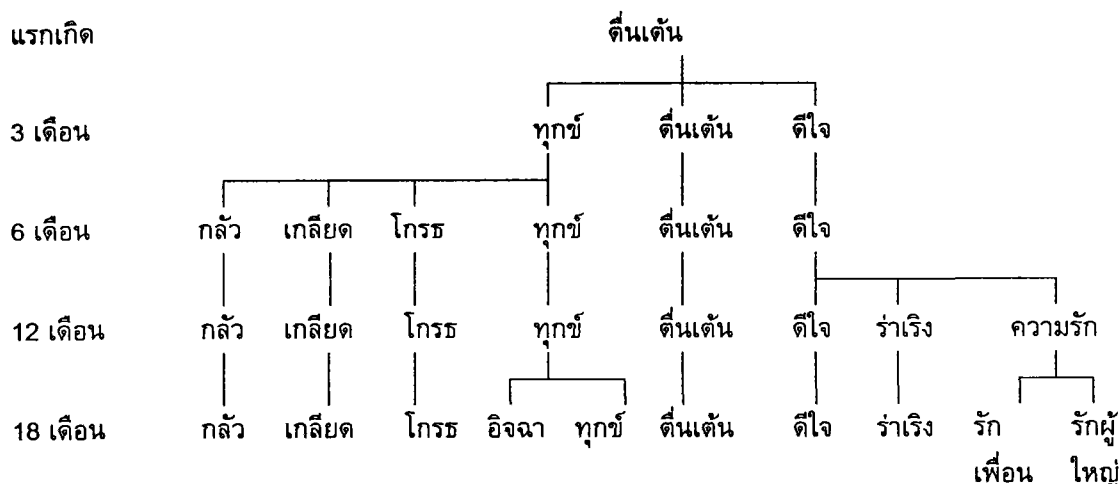
จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าการที่บุคคลจะมีความรู้สึกหึงหวงได้นั้น ต้องเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงที่อยู่ในตัวบุคคลเอง ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล และสถานการณ์ที่มากกระตุ้นให้เกิด หากปราศจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกหึงหวงย่อมแทบจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย

พัฒนาการของอารมณ์หึงหวง

อารมณ์หึงหวงเป็นอารมณ์ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากอารมณ์อิจฉาริษยา ซึ่งอารมณ์อิจฉาริษยานี้จะก่อตัวตั้งแต่วัยเด็ก และจะค่อยๆ พัฒนามาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ อารมณ์นี้จะอยู่คู่กับมนุษย์ไปตลอดชีวิต (วัฒนา พัทธราวิช. 2534 : 225 ; Nouranipour. 1980 : abstract)

เช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่นๆ ของมนุษย์ พัฒนาการทางอารมณ์จะพัฒนาจากจุดใหญ่ไปสู่จุดย่อย หยิบไปสู่ละเอียด (เปรมจิต เอกธรรมชลาสัย. 2531) เมื่อแรกเกิด ทารกยังไม่สามารถแยกแยะอารมณ์ชนิดต่างๆ ได้มากนัก ต่อจากนั้น เมื่อเด็กเติบโตขึ้น อารมณ์จึงจะค่อยๆ พัฒนาจนมีลักษณะเฉพาะ สลับซับซ้อนขึ้น ดังที่วัฒนา พัทธราวิช (2534 : 209) ได้กล่าวไว้ว่า อารมณ์ของมนุษย์เริ่มพัฒนาการมาตั้งแต่วัยเด็ก เด็กเมื่อเกิดมาก็เริ่มมีอารมณ์ติดตามมาด้วย เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ แม้เด็กจะไม่เคยเห็นบุคคลใดแสดงอารมณ์มาก่อน เด็กนั้นก็แสดงออกทางอารมณ์ได้เอง อารมณ์พื้นฐานเหล่านี้ได้แก่ อารมณ์รัก อารมณ์โกรธ และอารมณ์กลัว ต่อมาเมื่อวันเวลาผ่านไป เมื่อเด็กเติบโตขึ้น เด็กเริ่มเรียนรู้ และสามารถแสดงอารมณ์ชนิดใหม่ๆ แปลกๆ ขึ้นมาได้ อารมณ์ใหม่ๆ เหล่านี้เกิดจากการที่เด็กมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น และได้เรียนรู้ประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อารมณ์ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่เหล่านี้ ได้แก่ อารมณ์อิจฉาริษยา, อารมณ์อยากรู้ อยากเห็น, อารมณ์วิตกกังวล และอารมณ์หวาดเสียว เป็นต้น

บริดเจส (ศิริพร วงศ์คำมูล. 2538 ; อ้างอิงจาก Bridges. 1932 : 115) ได้ศึกษาพัฒนาการทางอารมณ์ และได้แบ่งพัฒนาการทางอารมณ์ออกตามระดับอายุต่างๆ ไว้ดังนี้

อารมณ์อิจฉาริษยาเริ่มขึ้นตั้งแต่เมื่อเด็กอายุประมาณ 18 เดือน แต่จะเริ่มเห็นอย่างชัดเจน เมื่อเด็กอายุประมาณ 2-5 ปี ซึ่งอารมณ์อิจฉาริษยาของเด็กวัยนี้ มักเป็นการริษยาพี่น้องมากที่สุด ในกรณีที่มีน้องใหม่เกิดขึ้นในบ้าน เด็กจะอิจฉาริษยาน้องเพราะเห็นว่าบิดามารดาให้ความสนใจ เอาใจใส่น้องมากกว่า ในบางกรณีเด็กบางคนอาจจะอิจฉาริษยาพี่ๆ โดยเข้าใจว่าบิดามารดารักพี่ๆ มากกว่ารักตน นอกจากนี้ เด็กผู้ชายบางคนอาจอิจฉาริษยาบิดา เพราะการที่เด็กอยู่ใกล้ชิดกับมารดา ทำให้ฝังใจว่าตนเป็นเจ้าของมารดา จึงรู้สึกขุ่นเคืองใจเมื่อพบว่าบิดาแสดงความรักต่อมารดา และมารดาแสดงความเอาใจใส่บิดามากกว่าตน (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 206) เมื่อเด็กมีอารมณ์อิจฉาริษยาเกิดขึ้น เด็กมักแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับเมื่อมีอารมณ์โกรธ แต่ค่อนข้างก้าวร้าวกว่า (สุชา จันทน์เอม. 2540 : 118) โดยพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกส่วนมากจะสื่อให้เห็นว่า เด็กขาดความมั่นใจ และขาดความปลอดภัย ในกลุ่มเด็กเล็ก การแสดงออกเมื่อมีอารมณ์ริษยาอาจเป็นไปในทางตรง หรือทางอ้อมก็ได้ พฤติกรรมทางตรงได้แก่ การแสดงความก้าวร้าวต่างๆ เช่น ทบ ตี เตะ หรือทำลายข้าวของ ในบางกรณี การกระทำเหล่านี้อาจรุนแรงมากจนทำให้เกิดอันตรายได้ สำหรับพฤติกรรมทางอ้อม ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมแบบทารก เช่น ปัสสาวะรดที่นอน ตูดนิ้วมือ หรือร้องไห้งอแง เป็นต้น (สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 137)

อย่างไรก็ตาม เมื่อเด็กโตขึ้น เริ่มใช้ชีวิตนอกบ้านมากขึ้น มีความสนใจในสิ่งอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ความรู้สึกอิจฉาริษยาพี่น้อง หรือแม้แต่บิดามารดานี้จะค่อยๆ ลดลงไป และจุดศูนย์กลางของอารมณ์อิจฉาริษยานี้จะกลายมาเป็นอยู่ที่ครู เพื่อนฝูง เพื่อนเพศตรงข้าม และ/หรือคู่รักแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อบุคคลเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นไปต้นไป เพื่อนเพศตรงข้าม หรือคู่รักจะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกมากที่สุด รวมทั้งเป็นศูนย์กลางที่ก่อให้เกิดความอิจฉาริษยาได้มากที่สุดด้วย ในวัยรุ่น อารมณ์ริษยานี้จะถูกแสดงออกมาในรูปของความโกรธอย่างรุนแรง และไม่มีเหตุผล เช่น วัยรุ่นเพศหญิงจะเกิดความริษยาขึ้นทันทีเมื่อพบว่าเพื่อนชายของตนไปพูดคุยกับหญิงอื่น หรือวัยรุ่นเพศชายจะเกิดความริษยาเพื่อนฝูงของตน เมื่อผู้หญิงที่ตนให้ความสนใจกลับไปพูดคุยกับคนอื่นอย่างสนุกสนาน ซึ่งในบางครั้ง หากวัยรุ่นไม่สามารถยับยั้งอารมณ์ของตนเอง ก็อาจก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้ (สุชา จันทน์เอม. 2540 : 148)

อารมณ์หึงหวงในวัยผู้ใหญ่ของบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากความอิจฉาริษยาที่บุคคลมีต่อพี่น้องของเขาในวัยเด็ก และจากความหวงแหนที่บุคคลมีต่อมารดาของเขา กับพี่น้องคนอื่นๆ (Pines. 1998 : 40) เมื่อบุคคลเกิดความหวงแหนในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลจะมีความรู้สึกเหมือนกับว่าตนเองเป็นเจ้าของในสิ่ง

นั้น เมื่อมีบุคคลใดเข้ามาใกล้ชิด หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนรัก และห่วงหาเนน บุคคลจะเริ่มวุ่นวายใจ และพยายามกีดกันบุคคลนั้นออกไปจากสิ่งที่ตนรัก (วัฒนา พัทธานิช. 2534 : 226)

อารมณ์หึงหวงจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกว่าการกำลังจะสูญเสียสิ่งที่ตนรัก และเป็นสมบัติพิเศษของตนไปให้กับผู้อื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 206) หรือเมื่อบุคคลรู้สึกไม่มั่นใจในสถานภาพของตน รู้สึกว่าตนไม่ได้รับความสนใจ เอาใจใส่ และยกย่องนับถือเช่นเดิม ความหึงหวงเป็นอารมณ์ที่ทำให้บุคคลเกิดความเร่าร้อนทุกข์ทรมาน ความหึงหวงจะแสดงออกมาในลักษณะของอารมณ์โกรธ และกลัวร่วมกัน ความหึงหวงทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าการตนเองขาดความมั่นคง และขาดความปลอดภัยในความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ หรือบุคคลที่ตนรัก (วัฒนา พัทธานิช. 2534 : 224)

ไพน์ (Pines. 1998 : 39) ได้สำรวจพบว่า ช่วงชีวิตที่บุคคลมีอารมณ์อิจฉาริษยา หรือหึงหวงมากที่สุดนั้น คือช่วงวัยรุ่น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในช่วงวัยรุ่นนั้นเป็นช่วงที่อารมณ์ต่างๆ อารมณ์จะรุนแรงมากกว่าในวัยอื่น และอาจเป็นเพราะว่าวัยรุ่นกลัวว่าจะต้องสูญเสียความรักของตนไป อย่างไรก็ตาม อารมณ์หึงหวงนี้จะลดความรุนแรงลงเมื่อบุคคลผ่านช่วงวัยรุ่นไป ซึ่งการลดลงของความรุนแรงนี้อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น เมื่อเวลาผ่านไป บุคคลเริ่มรู้จักพัฒนาวิธีการใหม่ๆ ที่จะจัดการกับอารมณ์หึงหวง, บุคคลมีประสบการณ์มากขึ้นที่จะหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ที่มีความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดความหึงหวงบ่อยครั้ง, บุคคลมีอายุมากขึ้น จึงมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ส่งผลให้บุคคลถูกคุกคามโดยสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงน้อยลง, หรืออาจเป็นเพราะเมื่อเวลาผ่านไป คู่รักได้ใช้ชีวิตร่วมกันนานขึ้น จึงพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจกันเพิ่มมากขึ้น ทำให้ความหึงหวงเกิดขึ้นน้อยลง

นักจิตวิทยาจำนวนมากเห็นพ้องต้องกันว่า สถาบันครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการของอารมณ์อิจฉาริษยา หรืออารมณ์หึงหวง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ความปรองดองกันของบิดามารดา วิธีการอบรมเลี้ยงดู การจากไปของบิดามารดา เป็นต้น เหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญต่อการปลูกฝังอารมณ์หึงหวงในตัวเด็กทั้งสิ้น การป้องกันไม่ให้บุคคลมีอารมณ์หึงหวงซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจเมื่อเขาเติบโตขึ้น จำเป็นต้องป้องกัน และแก้ไขตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยเด็ก เช่น เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กอิจฉาน้อง บิดามารดาจำเป็นต้องเตรียมตัวเตรียมใจเด็ก บอกให้เด็กทราบเมื่อน้องใหม่จะคลอด อธิบายให้เด็กฟังอย่างเข้าใจถึงความรัก ความห่วงใยที่บิดามารดายังคงมีให้เขาเหมือนเดิม และไม่แสดงอาการโอ้อวดน้องใหม่นอกนอกหน้า นอกตา และลืมหือเอาใจใส่เด็กที่เป็นพี่ เป็นต้น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 206)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า อารมณ์หึงหวงเป็นอารมณ์หนึ่งที่แตกตัวออกมาจากอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ และอารมณ์หึงหวงนี้เริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก โดยศูนย์กลางของความหึงหวงจะอยู่ที่บิดามารดา หรือพี่เลี้ยง ต่อมาเมื่อเด็กเติบโตขึ้นจนเข้าสู่วัยรุ่น ศูนย์กลางของความหึงหวงจะถูกย้ายไปอยู่ที่เพื่อน หรือคู่รัก และอารมณ์หึงหวงนี้มีอิทธิพลกับบุคคลเป็นอย่างมาก ดังนั้นการปลูกฝังอารมณ์ที่ดีตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญที่บิดามารดา และพี่เลี้ยงเด็กต้องเอาใจใส่

ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีต่างๆ

ไพน์ (Pines. 1998 : 45-196) ได้ศึกษาค้นคว้า สรุป และรวบรวมแนวความคิดของทฤษฎีต่างๆ ที่อธิบายเกี่ยวกับความหึงหวงไว้ โดยแบ่งเป็น 5 ทฤษฎีด้วยกัน คือ แนวความคิดตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychodynamic Approach) , แนวความคิดตามทฤษฎีระบบ (Systematic Approach) , แนวความคิดตามทฤษฎีวิวัฒนาการ/ชีวสังคม (Evolutionary / Sociobiological Approach) , แนวความคิดตามทฤษฎีจิตสังคม (Social-Psychological Approach) และแนวความคิดตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral

Approach) โดยแต่ละแนวความคิด มีความเชื่อ และเน้นในแต่ละประเด็นแตกต่างกันไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (The Psychodynamic Approach to Jealousy)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เน้นในเรื่องของพลังของจิตไร้สำนึก โดยสันนิษฐานว่าลึกลงไปในจิตใจของบุคคล บุคคลมีความต้องการ, แรงขับ, ความกลัว และประสบการณ์ที่เจ็บปวด ซึ่งบุคคลจะไม่รู้ถึงการมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อมั่นว่าแรงขับที่มีมาแต่กำเนิด และแรงจูงใจในจิตไร้สำนึกเหล่านี้สามารถใช้เป็นตัวการในการอธิบายพฤติกรรมที่ยากที่จะอธิบายได้ เช่น เพราะเหตุใดบุคคลจึงอยู่กับคู่รักของตนทั้งๆ ที่รู้ว่าเขาไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ในขณะที่เพราะเหตุใดบางคนจึงตัดความสัมพันธ์กับคู่รักทั้งๆ ที่ยังรักกันอยู่มาก โดยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ให้เหตุผลว่า โดยปกติแล้ว ในทุกๆ ความรู้สึก และความคิด ที่เกิดขึ้นจากจิตไร้สำนึกของบุคคลจะประกอบด้วยส่วนของจิตไร้สำนึกด้วย ซึ่งมักจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม เช่น บุคคลอาจรักบุคคลหนึ่ง ทั้งๆ ที่จิตใต้สำนึกเกลียดบุคคลนั้น เป็นต้น

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เน้นในเรื่องของประสบการณ์ในวัยเด็กของบุคคล (ส่วนใหญ่เป็นประสบการณ์ในจิตไร้สำนึก) ว่ามีอิทธิพลต่อความคิด และพฤติกรรมของบุคคล เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ ประสบการณ์ในวัยเด็กยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกคู่ของบุคคลด้วย ซึ่งโดยปกติแล้ว บุคคลจะเลือกคู่ครองที่เขาคิดว่าสามารถเติมเต็มความต้องการทางจิตใจที่เขาไม่ได้รับในวัยเด็กได้มากที่สุด

ในช่วงต้นๆ ของชีวิต บุคคลจะค่อยๆ สร้างภาพลักษณ์ของคู่รักของตน (Romantic Image) ขึ้นมา จากประสบการณ์ในวัยเด็กที่ตนได้รับ บิดามารดาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาพลักษณ์ของคู่รักนี้อยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ (1) จากการที่บิดามารดาแสดง หรือไม่แสดงความรักต่อเด็ก และ (2) จากการที่บิดามารดาแสดง หรือไม่แสดงความรักต่อกันและกัน คุณลักษณะทั้งด้านบวก และด้านลบของบิดามารดา หรือบุคคลที่เลี้ยงดูเด็ก ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของภาพลักษณ์ของคู่รักที่เด็กจะสร้างขึ้นมา โดยที่คุณลักษณะด้านลบจะมีอิทธิพลมากกว่า อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว บุคคลจะเลือกที่จะแต่งงานกับบุคคลที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกันกับบิดามารดาที่ทำให้ตนเจ็บปวด แต่หมายความว่าบุคคลจะเสาะหาสิ่งที่เขาไม่ได้รับในวัยเด็กจากบิดามารดาของเขาจากตัวคู่รัก เช่น หากบิดาของเด็กผู้หญิงไม่ซื่อสัตย์ต่อมารดาของเธอ ความไม่ซื่อสัตย์ของบิดานี้จะกลายเป็นคุณลักษณะสำคัญของภาพลักษณ์ของคู่รักที่เด็กผู้หญิงสร้างขึ้นมา และหากมารดาของเด็กผู้ชายเป็นคนขี้อิจฉา ความขี้อิจฉานี้ก็จะกลายเป็นคุณลักษณะสำคัญของภาพลักษณ์ของคู่รักของเด็กผู้ชายคนนั้น

เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ เด็กทั้งคู่จะมองหาบุคคลที่มีคุณลักษณะตรงกับภาพลักษณ์ของคู่รักของเขา บุคคลที่มีคุณลักษณะตรงกับภาพลักษณ์ของคู่รักถือได้ว่าเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุดที่จะสามารถช่วยให้บุคคลข้ามผ่านประสบการณ์อันเจ็บปวดในวัยเด็กของเขาได้ ยกตัวอย่างเช่น แม้ว่านางฟางดูมีเหตุผลมากกว่าว่าผู้หญิงที่มีบิดาเป็นคนเจ้าชู้ และไม่ซื่อสัตย์ต่อมารดา จะพยายามมองหาคู่รักที่มีความซื่อสัตย์ และไม่เจ้าชู้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้หญิงเช่นนี้มักจะตกหลุมรักผู้ชายเจ้าชู้ ที่มีลักษณะเหมือนบิดาของเธอ แต่ไม่ใช่ด้วยเหตุผลที่ว่าเธอต้องการจะตอบย้ำประสบการณ์เจ็บปวดในวัยเด็กของเธอ แต่เป็นเพราะเหตุผลที่ว่าผู้ชายที่มีลักษณะเจ้าชู้เหมือนบิดาของเธอเท่านั้นที่จะสามารถเติมเต็มความต้องการที่เธอไม่ได้รับในวัยเด็กได้ เธอแต่งงานกับผู้ชายที่มีลักษณะเหมือนบิดาของเธอ เพราะเธอต้องการที่จะทำให้เขาไม่

อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งผลกระทบของภาพลักษณ์ของคู่รักก็ไม่ได้เป็นในลักษณะตรงไปตรงมาดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว เด็กผู้ชายผู้ซึ่งพบเห็นว่าการตายของตนไม่ซื่อสัตย์ต่อบิดา อาจจะเลือกแต่งงานกับผู้หญิงที่มีความซื่อสัตย์สูง และจะคอยจับผิดภรรยาของเขาว่าจะประพฤตินอกใจ หรือไม่ซื่อสัตย์ต่อเขาหรือไม่ และการที่พบว่าภรรยาซื่อสัตย์ต่อเขาเสมอ จะเป็นการช่วยรักษาสมาคมแลในวัยเด็กของเขาได้ เนื่องจากภรรยาของเขาแสดงให้เห็นว่า เขาสามารถเป็นผู้ชายเพียงคนเดียวของภรรยาของเขาได้ ไม่เหมือนกับบิดาของเขาซึ่งไม่สามารถเป็นเพียงผู้ชายคนเดียวของมารดาของเขาได้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อมั่นว่าแม้แต่บุคคลที่เติบโตมาในครอบครัวที่เต็มไปด้วยความรัก, ความมั่นคง และปราศจากปัญหา และเป็นบุคคลที่มีความขัดแย้งที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ก็จะตอบสนองต่อสิ่งที่มาคุกคาม หรือการสูญเสียความรัก ในลักษณะเช่นเดียวกันกับบุคคลอื่นๆ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่แตกต่างกันคือ บุคคลเหล่านั้นจะตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากพวกเขาไม่ต้องพึ่งพา หรืออิงกับความสัมพันธ์รักของเขาามากเหมือนกับบุคคลที่จะต้องพึ่งพาความสัมพันธ์รักในการที่จะรักษาบาดแผลในวัยเด็กของเขา นอกจากนี้ บุคคลเหล่านั้นยังมีความเป็นไปได้น้อยที่จะรับรู้ถึงสิ่งที่มาคุกคามความสัมพันธ์ เมื่อสิ่งนั้นไม่ได้มีอยู่จริง และแม้สิ่งนั้นจะมีอยู่จริง ก็จะไม่มีอิทธิพลต่อบุคคลเหล่านั้นมากนักจนเกินไป จากที่กล่าวมานี้ ไม่ได้หมายความว่า บุคคลเหล่านั้นจะไม่มีความรู้สึกหึงหวง ความหึงหวงเป็นสิ่งที่ปกติที่ทุกคนจะต้องเคยมีประสบการณ์ในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต แต่ที่กล่าวนี้ หมายความว่า บุคคลเหล่านั้นจะรู้สึกหึงหวงเมื่อสิ่งที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้นมีอยู่จริงเท่านั้น ไม่ใช่เป็นเพียงแค่การคิดไปเอง และการตอบสนองต่อความหึงหวงของบุคคลเหล่านั้นก็จะเหมาะสม และเป็นการตอบสนองอย่างมีสติมากกว่า

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ไม่ได้หมายความว่าทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อว่าบุคคลที่มีความหึงหวงในวัยเด็ก จะต้องเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหึงหวง แต่ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อว่า หากเด็กที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับความหึงหวงเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และได้พบกับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับสถานการณ์อันเจ็บปวดในวัยเด็กของเขา ความรู้สึกหึงหวงที่เคยเกิดขึ้นในวัยเด็กนั้นจะถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นมาอีกครั้ง นอกจากนี้ ประสบการณ์ในวัยเด็กยังเป็นตัวกำหนดความยากง่าย และความรุนแรงที่บุคคลจะตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงด้วย

ในเรื่องต้นกำเนิด หรือรากฐานของความหึงหวงนี้ ฟรอยด์ (Frued. 1922/1955) ผู้ซึ่งเป็นแกนนำคนสำคัญของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ และเป็นผู้คิดค้นขั้นการพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Stage) เชื่อว่าความหึงหวงมีรากฐานมาจากเหตุการณ์ในวัยเด็ก โดยเริ่มขึ้นจากความขัดแย้งในปมออดิปัส (Oedipal Complex) ที่เกิดขึ้นในขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) ในขั้นนี้ อวัยวะเพศจะเป็นจุดศูนย์กลางของความสนใจ และความสนุกสนานของเด็ก

ในวัยเด็ก เด็กมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับบุคคลในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจึงถือได้ว่าเป็นแหล่งของความรัก และการเลียนแบบที่เด็กเข้าถึงได้มากที่สุด在那个 ดังนั้น จึงเป็นไปได้โดยธรรมชาติที่เด็กจะพุ่งความรู้สึกทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกไปยังบุคคลในครอบครัว สำหรับเด็กผู้ชาย บุคคลนั้นมักจะเป็นมารดา และสำหรับเด็กผู้หญิง บุคคลนั้นมักจะเป็นบิดา ความรู้สึกทางเพศที่เด็กมีมักจะเกิดขึ้นร่วมกับความรู้สึกเกลียด และความรู้สึกเป็นศัตรูต่อบุคคลที่เด็กรับรู้ว่าเป็นคู่แข่ง ซึ่งการรับรู้ถึงคู่แข่งนี้ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของปมออดิปัสในเด็กผู้ชาย และปมอิเล็คตราในเด็กผู้หญิง

ตามความคิดของฟรอยด์ เด็กทุกคนต้องได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์จากปมออดิปัส (ในเด็กผู้ชาย) และปมอิเล็คตรา (ในเด็กผู้หญิง) ด้วยกันทุกคน ซึ่งอาจมีปริมาณมาก หรือน้อยแตกต่างกันไป เด็กผู้ชายหลงรักแม่ของตน เด็กผู้หญิงหลงรักพ่อของตน แต่ทั้งคู่ต้องพบกับคู่แข่งที่ไม่สามารถเอาชนะได้ สำหรับเด็กผู้ชาย คู่แข่งนั้นคือบิดาของตน ในขณะที่สำหรับเด็กผู้หญิง คู่แข่งนั้นคือมารดาของตน เด็กผู้ชายกลัวว่าบิดาของตนจะโกรธหากพบว่าบุตรของตนหลงรัก และต้องการภรรยาของเขา เด็กผู้ชายจึงต้องหลีกหนีความกังวลใจนี้ โดยการเลียนแบบบิดาของตน และพยายามจะเป็นผู้ชายในแบบที่บิดาของตนเป็น เด็กผู้หญิงริษยา มารดาของตน และพยายามจะเอาชนะ ด้วยการเลียนแบบมารดาของตน

ความโศกเศร้า, ความเจ็บปวดที่ต้องสูญเสีย, และความไม่มีพลังอำนาจ ที่เด็กตระหนักถึงว่าเขาไม่สามารถจะได้ในทุกสิ่งที่เขาต้องการ ตลอดจนความรู้สึกเป็นปรปักษ์ต่อคู่แข่งที่เด็กเรียนรู้จากการสูญเสียสิ่งที่ต้องการ (หมายถึงบิดา สำหรับเด็กผู้หญิง และมารดา สำหรับเด็กผู้ชาย) ในความสัมพันธ์แบบรักสามเส้านี้ ได้ถูกจารึกลงในจิตใจของเด็ก และจะเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในวัยผู้ใหญ่ หากเขาต้องเผชิญกับความสัมพันธ์แบบรักสามเส้าเช่นเดียวกันนี้อีก

ฟรอยด์เชื่อว่าความหึงหวงมีลักษณะเป็นสากล เนื่องจากความหึงหวงมีต้นกำเนิดมาจากประสบการณ์ในวัยเด็ก และเด็กทุกคนต้องประสบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตามมุมมองของฟรอยด์ หากบุคคลไม่ได้รับรู้ความหึงหวง เมื่อความสัมพันธ์ของเขาถูกคุกคาม ก็เปรียบได้เสมือนกับว่าบุคคลนั้นไม่ได้รับรู้เสียใจกับการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก ซึ่งย่อมแสดงถึงว่าบุคคลนั้นมีความผิดปกติบางอย่าง ฟรอยด์มีความเห็นว่าการที่บุคคลไม่ได้รับรู้ความหึงหวง น่าจะเนื่องมาจากการที่บุคคลพยายามอย่างหนักที่จะเก็บกดความรู้สึกหึงหวงลงไปในจิตใจไม่ให้ตนเอง และผู้อื่นรับรู้มากกว่า

นอกจากนี้ ยังมีนักจิตวิเคราะห์บางท่านเชื่อว่าต้นกำเนิดของความรู้สึกหึงหวงอาจจะเกิดขึ้นก่อนช่วงปมออดิปัสก็ได้ ซึ่งนักจิตวิเคราะห์เหล่านั้นเชื่อว่าความรู้สึกหึงหวงเกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยทารก เมื่อทารกหิว และต้องการนม หากมารดาของทารกไม่อยู่ หรือไม่ตอบสนองความต้องการของทารกอย่างทันที่ ทารกจะรู้สึกวิตกกังวล และกลัวว่าจะถูกมารดาทอดทิ้ง ความวิตกกังวล และความกลัวนี้จะกลายเป็นความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ ความรู้สึกไม่ปลอดภัย และความรู้สึกนี้จะติดตัวเด็กมาโดยไม่รู้ตัว เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และพบว่าความสัมพันธ์อันมีค่าของตนกำลังถูกคุกคาม หรือกำลังจะมีการเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ และความกลัวว่าจะถูกทอดทิ้งจากบุคคลที่ตนรักนี้ จะถูกกระตุ้นขึ้นมา

อีกครั้ง และส่งผลให้บุคคลตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ในลักษณะที่รุนแรง และไม่เหมาะสม

โดยสรุป แนวความคิดตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อว่าความหึงหวงมีรากฐานมาจากประสบการณ์ในวัยเด็ก ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นสากล เป็นธรรมชาติที่เด็กทุกคนต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และประสบการณ์นี้จะติดตัวเด็กมาโดยไม่รู้ตัว และถูกแสดงออกมาอีกครั้งเมื่อเด็กต้องเผชิญกับเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันอีกครั้ง เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์นี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของการที่ทฤษฎีเน้นในเรื่องบทบาทของจิตไร้สำนึกมากเกินไป และไม่ได้เน้นถึงเรื่องจิตสำนึก และเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาความหึงหวงที่เกิดขึ้นจริง และต้องการการแก้ไข นอกจากนี้ ยังถูกวิจารณ์ในเรื่องที่เน้นบทบาทของประสบการณ์ในวัยเด็กว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความหึงหวงมากเกินไป และไม่ได้เน้นในเรื่องของอิทธิพลจากปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของพลวัตของความสัมพันธ์ มากเท่าที่ควร

(2) ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีระบบ (The System Approach to Jealousy)

ตามแนวความคิดของทฤษฎีระบบ ความหึงหวงเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากพลวัตภายในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถจัดการได้ดีที่สุดด้วยการมองว่าเป็นปัญหาของคู่รักทั้ง 2 คน ที่ต้องร่วมกันแก้ไข

ในความหมายทางจิตวิทยา ระบบ หมายถึง ความซับซ้อนขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน และความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบเหล่านั้น อารมณ์, พฤติกรรม และความคิด ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบของระบบที่เรียกว่าบุคคล บุคคลเป็นระบบย่อยของระบบที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นที่เรียกว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือที่เรียกว่า คู่แต่งงาน และคู่แต่งงานนี้เป็นระบบย่อยของระบบที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นไปอีกที่เรียกว่าครอบครัว ที่ซึ่งเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ที่เรียกว่า สังคม

ในขณะที่ แนวความคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์เน้นในเรื่องของเหตุการณ์ในอดีต (ประสบการณ์ในวัยเด็ก) ทฤษฎีระบบมีความเห็นว่าเหตุการณ์ในอดีตส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับการที่จะจัดการกับความหึงหวง ทฤษฎีระบบไม่ได้ให้ความสำคัญ หรือเน้นที่จุดเริ่มต้น หรือรากฐานของความหึงหวง แต่ให้ความสำคัญกับพลังที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และการจัดการกับปัญหาความหึงหวงมากกว่า ทฤษฎีระบบเห็นว่าประเด็นสำคัญไม่ได้อยู่ที่จิตใจของบุคคลที่แสดงความหึงหวง หากอยู่ที่ระบบที่อยู่สูงขึ้นไป ซึ่งก็คือ คู่รัก หรือในบางกรณีอาจเป็น ครอบครัวของคู่รัก หรือแม้กระทั่งสังคม หรือวัฒนธรรมที่คู่รักอาศัยอยู่

ระบบที่อยู่สูงขึ้นสูงกว่า จะทั้งมีอิทธิพลต่อ และได้รับอิทธิพลจากระบบที่อยู่ต่ำกว่า การมีอิทธิพลซึ่งกันและกันนี้อาจเป็นสาเหตุให้เกิดผลตอบกลับในด้านลบที่ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความหึงหวง หรือผลตอบกลับในด้านบวกที่ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การทำลายผลตอบกลับในด้านลบในระบบที่อยู่สูงขึ้นสูงกว่า อาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบที่อยู่ต่ำกว่าได้

ทฤษฎีระบบจะเน้นในเรื่องที่ว่า อะไรเป็นสาเหตุของปัญหาความหึงหวง (แทนที่จะเน้นในเรื่องว่า เพราะเหตุใดบุคคลจึงมีความหึงหวง) และทำอย่างไรจึงจะสามารถจัดการกับปัญหาความหึงหวงนี้ได้ นักทฤษฎีระบบเชื่อว่าการที่จะจัดการกับปัญหาความหึงหวงจะต้องเริ่มต้นที่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่เกิดความหึงหวง โดยนักทฤษฎีระบบจะแนะนำให้คู่รักทั้งคู่พยายามแก้ไขพฤติกรรมที่จะส่งผลให้เกิดความหึงหวง โดยที่ต้องแก้ไขที่พฤติกรรมของทั้งคู่ จึงจะสามารถทำลายความสัมพันธ์ที่ไม่ดีลงได้ และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มั่นคงขึ้นได้

ทฤษฎีระบบเชื่อว่า หากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่มีความหึงหวงแล้ว จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในระบบของคู่แต่งงานของบุคคลนั้น เนื่องจากทฤษฎีระบบสันนิษฐานว่าการเปลี่ยนแปลงในส่วนของระบบ ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอีกส่วนหนึ่งของระบบด้วย ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ดังนั้น หากต้องการจัดการกับปัญหาความหึงหวง จึงต้องแก้ไขที่ความสัมพันธ์ของคู่รัก ไม่ใช่แก้ไขที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะประสบผลสำเร็จ และหากคู่รักทั้ง 2 คนพยายามร่วมกันในการที่จะจัดรูปแบบที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์แล้ว ความสัมพันธ์ของพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงไปในแง่ดีอย่างรวดเร็ว และประสบความสำเร็จมากกว่าการที่คนใดคนหนึ่งจะเป็นผู้พยายามอยู่เพียงฝ่ายเดียว

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีระบบนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของการไม่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในวัยเด็ก และจุดเริ่มต้นของความหึงหวงที่เกิดขึ้นในจิตไร้สำนึก โดยเห็นว่าปัญหาความหึงหวงจะไม่มีทางรักษา หรือกำจัดไปได้อย่างเด็ดขาด หากสิ่งที่อยู่ภายในจิตไร้สำนึกยังไม่ได้รับการรักษา หรือจัดการให้หมดไป

(3) ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ/ชีวสังคม (The Evolutionary / Sociobiological Approach to Jealousy)

การวิวัฒนาการของความแตกต่างระหว่างเพศเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งในทฤษฎีของชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin's Theory) จากมุมมองของดาร์วิน ยิ่งกาลเวลาผ่านไป เพศชาย และเพศหญิงก็ยิ่งแตกต่างกันมากขึ้น ทั้งในด้านชีววิทยา และพฤติกรรม ซึ่งความแตกต่างระหว่างเพศที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นี้ เป็นผลลัพธ์จากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ

ดาร์วินเชื่อว่า พฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ และสัตว์นั้น อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยทางพันธุกรรม โดยมองว่าพฤติกรรมเฉพาะแต่ละอย่างจะถูกถ่ายทอดผ่านทางพันธุกรรมไปสู่ลูกหลาน ความหึงหวงเองก็มีที่มาจากการวิวัฒนาการเช่นเดียวกัน ความหึงหวงเป็นการป้องกันตัวตามสัญชาตญาณที่สิ่งมีชีวิตมีเพื่อปกป้อง และรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันที่คู่รัก ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวงช่วยเพิ่มความเป็นไปได้ที่คู่รักจะอยู่ด้วยกัน, สืบพันธุ์, และเลี้ยงดูบุตรจนกว่าบุตรจะมีวุฒิภาวะที่สามารถสืบพันธุ์ต่อไปได้ ดาร์วินเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ว่าในสัตว์เองก็ปรากฏความหึงหวงเช่นเดียวกัน ย่อมแสดงให้เห็นว่าความหึงหวงเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และเป็นสัญชาตญาณ

นักชีวสังคมสมัยใหม่อธิบายถึงความหึงหวงว่าความหึงหวงมีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของพันธุกรรม โดยให้เหตุผลในเรื่องนี้ผ่านทฤษฎีการลงทุนของบิดามารดา (Theory of Parental Investment) (Triver. 1972) และสังกัดของความมั่นใจในความเป็นบิดา (Paternal Confidence) (Daly, Wilson & Weghorst. 1982)

การลงทุนของบิดามารดา หมายถึงพลังงานที่บิดามารดาใช้ไปในการให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตร ยิ่งบุคคลใช้พลังงานไปมากเท่าใดในการเลี้ยงดูบุตรที่มีอยู่ในปัจจุบัน บุคคลก็จะยิ่งเหลือพลังงานน้อยลงในการที่จะให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตรคนต่อไป หากบิดามารดาลงทุนในบุตรสูง บิดามารดาก็จะมั่นใจได้ถึงความปลอดภัยของบุตร ซึ่งย่อมแสดงถึงความเป็นไปได้อย่างมากที่บิดามารดาเหล่านั้นจะสามารถสืบทอดหน่วยทางพันธุกรรมของตนไปยังรุ่นต่อไปได้ แต่หากบิดามารดาลงทุนในบุตรต่ำ บิดามารดาก็สามารถให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตรได้หลายคน และมีความเป็นไปได้ที่จะสืบทอดหน่วยทางพันธุกรรมของตนผ่านบุตรคนที่อยู่รอด กล่าวคือ หากลงทุนในบุตรมาก แม้ว่าบุตรจะมีเพียงหนึ่งคน แต่ก็มั่นใจได้ว่าบุตรจะอยู่รอด

แต่หากลงทุนในบุตรน้อย แม้ว่าสามารถมีบุตรได้หลายคน แต่จากการที่ไม่ได้เอาใจใส่ดูแลมากเท่าที่ควร จำนวนบุตรที่อยู่รอดก็จะเหลือในปริมาณน้อย หรือไม่เหลือเลยแล้วแต่กรณี (White & Mullen. 1989 : 60)

จากข้อเท็จจริงทางหลักชีววิทยา ปริมาณไข่ของเพศหญิงมีน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณสเปิร์มของเพศชาย ดังนั้นเพศหญิงจึงต้องการความมั่นใจว่าบุตร (ที่สามารถมีได้ในจำนวนที่จำกัด) ของเธออยู่รอด เพศหญิงจึงต้องลงทุนในการเลี้ยงดูบุตรสูง ในทางตรงกันข้าม เพศชายมีโอกาที่จะให้กำเนิดบุตรได้อย่างมากมายไม่จำกัด โดยที่ยิ่งเพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์มากเท่าใด โอกาสที่จะมีบุตร และสามารถสืบผ่านพันธุกรรมของตนก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น หากเพศชายต้องการมั่นใจว่าหน่วยทางพันธุกรรมของตนได้ถูกสืบทอดต่อไป จึงต้องพยายามมีบุตรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และซึ่งการมีบุตรจำนวนมากนี้ จึงไปจำกัดความสามารถในการลงทุนในบุตรแต่ละคนของเพศชาย (White & Mullen. 1989 : 61)

จากทฤษฎีการคัดเลือกโดยธรรมชาติ เพศหญิงที่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรสูงย่อมมีความเป็นไปได้สูงที่จะเลี้ยงดูบุตรของเธอให้อยู่รอด ซึ่งหมายความว่าเธอจะสามารถสืบผ่านพันธุกรรมของเธอไปยังรุ่นต่อไปได้ ในขณะที่เพศชายที่มีพลัง แข็งแรง และฉลาดเท่านั้น จึงจะสามารถเป็นผู้ที่ชนะในการต่อสู้เพื่อแย่งชิงเพศหญิง และสามารถสืบผ่านพันธุกรรมของเขาไปยังรุ่นต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม นักวิวัฒนาการกล่าวว่า แม้ว่าเพศชายมักจะเป็นเพศที่ลงทุนในบุตรน้อยกว่าเพศหญิง แต่การลงทุนในบุตรของมนุษย์เพศชายนั้นมีมากกว่าการลงทุนในบุตรของสิ่งมีชีวิตเพศชนิดอื่นมาก และเพื่อให้เพศชายสามารถลงทุนในบุตรได้อย่างสบายใจ เพศชายจำเป็นต้องมีความมั่นใจในความเป็นบิดาของตน

ปัญหาในเรื่องความมั่นใจในความเป็นบิดานี้ เป็นปัญหาที่เพศชายจะต้องเผชิญ เนื่องจากเพศชายไม่ได้เป็นฝ่ายตั้งครุภักดิ์ โอกาสที่เพศชายจะมั่นใจว่าบุตรที่เกิดมาเป็นสายเลือดของตนหรือไม่นั้น จึงต้องขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ของภรรยา / คู่รัก ในขณะที่เพศหญิงผู้ซึ่งเป็นฝ่ายตั้งครุภักดิ์ มีความมั่นใจได้อย่างเต็มที่ว่าบุตรที่เกิดมาเป็นสายเลือดของตน จึงไม่ต้องเผชิญกับความกังวลใจดังกล่าว แต่การที่เพศหญิงต้องพึ่งพาเพศชายในการใช้ชีวิตคู่ และเลี้ยงดูบุตร ทำให้เพศหญิงต้องกังวลใจกับการที่เพศชายจะหันเหความสนใจจากเธอ ไปให้กับหญิงอื่นแทน

จากความกังวลใจที่เพศชาย และเพศหญิงต้องเผชิญ จึงส่งผลให้ทั้ง 2 เพศ พัฒนาความรู้สึกหึงหวงขึ้นเพื่อเป็นการป้องกัน หรือลดความกังวลใจที่แต่ละฝ่ายมี และจากการที่แต่ละเพศต้องเผชิญกับปัญหากลัวใจที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้เพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพศชายจะหึงหวง และพยายามป้องกันการไม่ซื่อสัตย์ (ทางเพศสัมพันธ์) ของภรรยาตน โดยเพศชายมักจะใช้ความรุนแรง และความก้าวร้าวในการควบคุมพฤติกรรมของภรรยา/คู่รัก เพศชายที่หึงหวง และพยายามป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างภรรยาของตนกับชายอื่น ย่อมมีโอกาที่จะไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการเลี้ยงดูบุตรที่ไม่ใช่ของตนมากกว่าเพศชายที่ไม่หึงหวง ในขณะที่ เพศหญิงจะหึงหวงหากสามี / คู่รักของเธอไปให้ความสนิทสนม หรือสนใจ เอาใจใส่บุคคลอื่นมากกว่า เนื่องจากหากสามี / คู่รักของเธอหันเหความสนใจไปจากเธอแล้ว เธอจะต้องรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรโดยลำพัง

นอกจากความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงแล้ว นักวิวัฒนาการยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่าเพศชาย และเพศหญิงยังแตกต่างกันในพฤติกรรมหึงหวงอีกด้วย โดยได้ศึกษา และพบว่า ในวัฒนธรรมส่วนใหญ่ เพศชายมักจะเป็นเพศที่หึงหวงมากกว่า และรุนแรงกว่าเพศหญิง โดยมักจะแสดงออกถึงความหึงหวงด้วยอารมณ์ และพฤติกรรมที่รุนแรง และก้าวร้าว เช่น โวยวาย, เกรี้ยวกราด, คำว่า

ทำร้าย ทุบตี ตลอดจนถึงกับฆาตกรรมภรรยา หรือคู่รัก ในขณะที่เพศหญิงมักจะแสดงความรู้สึกหึงหวงด้วยความเศร้าโศก, ร้องไห้เสียใจ, คร่ำครวญ และ/หรือพยายามทำตัวให้สามารถดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่านักวิชาการเชื่อว่า ความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิงในเรื่องความหึงหวง เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกโดยธรรมชาติ ซึ่งเกิดจากความไม่สมมาตรในเรื่องความมั่นใจในความเป็นบิดามารดา ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงมีโอกาสน้อยมาก หรือแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเข้าใจผิด และเลี้ยงดูบุตรที่ไม่ใช่ของตนเอง แต่สำหรับเพศชายแล้ว การที่เขาจะมั่นใจได้ว่าเขาเป็นบิดาที่แท้จริงของบุตรนั้น ก็ต่อเมื่อเขาเป็นเพียงบุคคลเดียวที่มีเพศสัมพันธ์กับภรรยาของเขา จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้สิ่งที่เพศหญิงกังวลใจกับการนอกใจของคู่รักของเธอ คือ เธอเสี่ยงที่จะต้องสูญเสียทรัพย์สิน เวลา ความเอาใจใส่ และความรักที่คู่รักมีให้กับเธอ ไม่ให้กับหญิงอื่น เนื่องจากเพศหญิงจำเป็นต้องได้รับสิ่งเหล่านี้จากคู่รักของตน เพื่อให้เธอและบุตรสามารถอยู่รอดได้ ในขณะที่สิ่งที่ทำให้เพศชายกังวลใจจากการนอกใจของคู่รัก คือ การที่เขาจะต้องเสี่ยงในการเลี้ยงดูบุตรที่อาจจะไม่ใช่บุตรของตน จากความเสี่ยงที่แต่ละเพศต้องเผชิญที่แตกต่างกันนี้ ทำให้นักวิชาการทำนายว่า เพศหญิงมีความหึงหวงน้อยกว่าเพศชาย และกังวลใจกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักน้อยกว่าการกังวลใจกับการสูญเสียความเอาใจใส่ และทรัพย์สินที่จำเป็นสำหรับการดูแลบุตรจากคู่รักของเธอ

ทฤษฎีวิวัฒนาการถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของการที่ใช้หลักเหตุผล และคำอธิบายที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ในการอธิบายทฤษฎี ซึ่งจากการที่นักวิชาการอ้างว่าการที่คุณลักษณะใดยังคงอยู่รอด และมีอยู่ถึงปัจจุบัน ย่อมแสดงถึงการวิวัฒนาการของคุณลักษณะนั้น เนื่องจากหากไม่มีการวิวัฒนาการแล้ว คุณลักษณะเหล่านั้นย่อมไม่มีอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจารณ์เห็นว่าการที่จะพิสูจน์ทฤษฎีโดยใช้เพียงแค่การมีอยู่ของสิ่งนั้นมาเป็นตัวพิสูจน์ ไม่สามารถถือเป็นการพิสูจน์ที่เชื่อถือ และยอมรับได้ นอกจากนี้ ทฤษฎีวิวัฒนาการยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องที่พยายามเชื่อมโยงความหึงหวงในมนุษย์ กับความหึงหวงในสัตว์ และสรุปว่าเป็นเพราะแผนทางพันธุกรรม แสดงว่าความหึงหวงเป็นสัญชาตญาณ ทั้งๆ ที่ยังไม่มีการวิจัย หรือการศึกษาใดที่ศึกษาโดยตรงถึงเรื่องของความหึงหวงกับหน่วยทางพันธุกรรม

(4) ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีจิตสังคม (The Social-Psychological Approach to Jealousy)

นักจิตสังคมไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการที่เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกโดยธรรมชาติเพียงอย่างเดียว นักจิตสังคมมองความหึงหวงว่ามีอิทธิพลหลักมาจากปรากฏการณ์ทางสังคม ที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมที่บุคคลอาศัยอยู่มากกว่า กล่าวคือ นักจิตสังคมเชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศนี้ มีอิทธิพลหลักมาจากกระบวนการทางสังคม และเงื่อนไขที่มีอยู่ในสังคม ที่ซึ่งมีผลกระทบต่องาน คู่รัก และทุกๆ บุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมนั้น

เงื่อนไขทางสังคมเงื่อนไขหนึ่งที่นักจิตสังคมเชื่อมั่นว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับความหึงหวงคือ พลังอำนาจ (power) ที่แตกต่างกันระหว่างเพศชาย และเพศหญิง โดยที่พลังอำนาจในที่นี้มีความหมายถึงการที่บุคคลต้องพึ่งพาคู่รักของตน ซึ่งการพึ่งพานี้อาจหมายถึงการพึ่งพาทางความรู้สึก, ทางการเงิน หรือทางสังคม เป็นต้น บุคคลใดที่ต้องพึ่งพาคู่รักมาก บุคคลนั้นจะมีพลังอำนาจน้อย บุคคลใดที่พึ่งพาคู่รักน้อย จะมีพลังอำนาจมาก

ในความสัมพันธ์ฉันท์คู่รัก ฝ่ายที่มีพลังอำนาจเหนือกว่า (ไม่ว่าฝ่ายนั้นจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงก็ตาม) จะมีแนวโน้มต้องการแสดงออกถึงความหึงหวงที่เกิดขึ้นในลักษณะของความเป็นชาย (Masculine) กล่าวคือ จะแสดงออกโดยการด่าว่าด้วยความโกรธ, ทำร้ายร่างกาย หรือตัดความสัมพันธ์ เป็นต้น ส่วนฝ่ายที่อ่อนแอกว่าจะมีแนวโน้มที่จะประพฤติตนในลักษณะความเป็นหญิง (Feminine) เช่น ร้องไห้, โกรธไม่พูดไม่จา, พยายามทำตัวให้น่าสนใจ หรือดึงดูดใจมากขึ้น, พยายามทำให้คู่ของตนเกิดการหึงหวง เป็นต้น และเป็นที่น่าเสียใจที่บุคคลที่มีพลังอำนาจมากกว่า มักจะเป็นบุคคลที่สนใจ และเอาใจใส่ในความสัมพันธ์น้อยกว่า และยังเป็นผู้ที่มีทางเลือกอื่นภายนอกความสัมพันธ์มากกว่า

โดยปกติแล้ว เพศหญิงจะเป็นฝ่ายที่แสดงออกถึงความหึงหวงในลักษณะของความเป็นหญิง แต่ไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพราะว่าเป็นผู้หญิง แต่เนื่องจากว่าเพศหญิงมักมีพลังอำนาจน้อยกว่าในความสัมพันธ์ฉันท์คู่รัก ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เพศหญิงมีพลังอำนาจน้อยกว่า เนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิงในการให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ เพศหญิงได้รับการหล่อหลอมจากสังคมให้ดูแล และเอาใจใส่ในความสัมพันธ์มากกว่าเพศชาย นอกจากนี้เพศหญิงยังเป็นผู้ที่ต้องการข้อผูกมัดมากกว่าเพศชาย จึงส่งผลให้เพศหญิงต้องพึ่งพาเพศชาย และมีพลังอำนาจน้อยกว่าเพศชาย

อย่างไรก็ตาม หากเพศหญิงสามารถสร้างโอกาส หรือทางเลือกอื่นให้กับตัวเองได้ หรือหากเธอสามารถพึ่งพาสามีของเธอได้อย่างน้อยลงได้ ไม่ว่าจะเป็นการพึ่งพาทางอารมณ์, สังคม, หรือทางการเงิน เธอจะสามารถมีพลังอำนาจมากขึ้น และมีความหึงหวงน้อยลงได้ ยกตัวอย่างเช่น สามีภรรยาคนหนึ่ง โดยปกติแล้ว ภรรยาเป็นแม่บ้าน ทำงานบ้าน และเลี้ยงดูลูก ต่อมาเมื่อลูกๆ โตแล้ว ภรรยาจึงออกไปหางานทำนอกบ้าน เมื่อภรรยาไปทำงานนอกบ้าน เธอเริ่มสนุกกับงานที่เธอทำ และเธอมีความก้าวหน้าทางงานมากขึ้นเรื่อยๆ เธอไม่ต้องพึ่งพาสามีของเธอมากนัก ในขณะที่เดียวกันกับที่สามีของเธอเริ่มที่จะอึดตัวกับหน้าที่การงาน สามีเริ่มไม่พอใจเมื่อเห็นว่าภรรยาทำงานได้ดี และก้าวหน้ากว่าตน และให้ความสำคัญกับครอบครัวน้อยลง สามีเริ่มต้องการให้ภรรยาของตนกลับมาเป็นแม่บ้านเช่นเดิม เพื่อที่เธอจะได้กลับมาดูแล เอาใจใส่เฉพาะเขา และลูกๆ เท่านั้น สามีเริ่มมีอาการหึงหวงภรรยาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อภรรยาของเขาออกไปทำงาน, เมื่อภรรยากลับบ้านดึก, เมื่อภรรยาพบปะกับเพื่อนร่วมงาน และเมื่อภรรยาพูดคุยกับผู้อื่น สามีต้องการจะทราบทุกเรื่องของภรรยา ว่าภรรยาอยู่ที่ไหน อยู่กับใคร และกำลังทำอะไรอยู่ สามีเริ่มเป็นฝ่ายที่ต้องพึ่งพาภรรยามากขึ้น มีพลังอำนาจน้อยกว่าภรรยา และเริ่มจะแสดงอาการหึงหวงในลักษณะของความเป็นผู้หญิง คือ ร้องไห้, โกรธ และซื้อเครื่องแต่งตัวใหม่มาเพื่อดึงดูดความสนใจของภรรยา

นักทฤษฎีจิตสังคมกล่าวว่า ทฤษฎีวิวัฒนาการไม่สามารถให้เหตุผลถึงความหึงหวงของสามีตามตัวอย่างที่กล่าวมานี้ได้ เนื่องจากภรรยาอยู่ในวัยหมดประจำเดือนแล้ว เธอไม่สามารถมีบุตรได้ ดังนั้น จึงไม่มีเหตุผลที่สามีจะต้องกังวลใจในเรื่องการนอกใจของภรรยา สามีไม่มีความเสี่ยงที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรที่ไม่ใช่ของตน นอกจากนั้น ภรรยาเองก็เลี้ยงดูบุตรเป็นอย่างดี จนบรรลุนิติภาวะ และดูแลตนเองได้แล้ว สามีจึงไม่ต้องกังวลใจในเรื่องที่บุตรจะไม่ได้รับการดูแลอย่างเต็มที่จากภรรยา ดังนั้น จึงไม่มีเหตุผลใดที่สามีจะต้องหึงหวงภรรยา แต่ทฤษฎีจิตสังคมสามารถอธิบายความหึงหวงของสามีได้ โดยใช้แนวความคิดของพลังอำนาจ ตลอดชีวิตการแต่งงาน สามีมั่นใจว่าเขาเป็นผู้นำของครอบครัว และมีพลังอำนาจเหนือภรรยาของเขา แต่ในขณะนี้ บทบาทเริ่มสลับกัน สามีมีพลังอำนาจน้อยกว่าภรรยา เขาต้องพึ่งพาภรรยาทางความรู้สึก ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้สามีเกิดความหึงหวง และแสดงอาการหึงหวงในลักษณะของผู้ที่มีพลังอำนาจน้อยกว่า

จากการสลับบทบาทในการตอบสนองต่อความหึงหวงตามตัวอย่างข้างต้น และจากการที่ทฤษฎีวิวัฒนาการไม่สามารถให้เหตุผลต่อความหึงหวงของสามีในตัวอย่างข้างต้นได้ แสดงให้เห็นว่าความแตกต่าง

ระหว่างเพศชาย และเพศหญิงในเรื่องความหึงหวง ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด โดยผ่านการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกโดยธรรมชาติแต่เพียงอย่างเดียวตามที่ทฤษฎีวิวัฒนาการอ้างไว้ ทฤษฎีจิตสังคมเชื่อว่าแผนทางพันธุกรรมเพียงอย่างเดียวไม่สามารถมีพลังมากเพียงพอที่จะก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้ และประสบการณ์เช่นมนุษย์ได้ ความแตกต่างดังกล่าวน่าจะเกิดจากการทำงานร่วมกันของการวิวัฒนาการ และกระบวนการทางสังคมมากกว่า

นักจิตสังคมกล่าวเพิ่มเติมว่า ความหึงหวงมีลักษณะเป็นสากล ไม่มีวัฒนธรรมใดที่ปราศจากความหึงหวง แม้ว่าแรงกดดันทางสังคมอาจทำให้บุคคลในสังคมรู้สึกว่าการหึงหวงเป็นเรื่องน่าอับอาย แต่แรงกดดันทางสังคมนั้นสามารถเพียงทำให้บุคคลไม่แสดงความรู้สึกหึงหวงออกมาเท่านั้น ไม่สามารถห้ามไม่ให้บุคคลรู้สึกหึงหวง เมื่อบุคคลรับรู้ถึงสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อความสัมพันธ์อันมีค่าของตนได้

นักจิตสังคม เชื่อว่าการที่พบว่าบุคคลในแต่ละวัฒนธรรมรู้สึกหึงหวง และแสดงอาการหึงหวงแตกต่างกัน ย่อมแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของสังคม และวัฒนธรรมเป็นอิทธิพลหลักที่ทำให้เกิดความแตกต่างในความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัฒนธรรมหนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่ง อาจไม่ใช่สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง หรืออีกช่วงเวลาหนึ่ง เช่น การจูบ หรือหอมแก้มเพศตรงข้ามถือว่าเป็นการทักทาย เป็นเรื่องปกติในวัฒนธรรมตะวันตก แต่สำหรับวัฒนธรรมตะวันออก เช่น ประเทศไทย การจูบ หรือหอมแก้มเพศตรงข้ามนั้น ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ โดยนักจิตสังคมให้ความเห็นว่าสิ่งใดก็ตามที่เป็นสิ่งที่สังคมหนึ่งๆ ให้ความสำคัญ สิ่งนั้นมักจะเป็นสาเหตุที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงในสังคมนั้นได้

นอกจากความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในเรื่องสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงแล้ว พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหึงหวงก็แตกต่างกันตามวัฒนธรรมเช่นกัน พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหึงหวงที่ได้รับการยอมรับ และเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาในวัฒนธรรมหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสม และไม่เป็นที่ยอมรับในวัฒนธรรมอื่น พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหึงหวงมีมากมาย ตั้งแต่เพิกเฉยไม่สนใจ จนถึงฆาตกรรมคู่รักที่นอกใจ และผู้ที่มาเกี่ยวข้องกับคู่รัก และแม้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว เพศชายมีแนวโน้มที่จะแสดงความหึงหวงในลักษณะที่ก้าวร้าว และรุนแรงกว่าเพศหญิง แต่รายละเอียดปลีกย่อยในการแสดงออกถึงความหึงหวงของบุคคลขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่

โดยสรุป ทฤษฎีจิตสังคมมีความเชื่อว่าความหึงหวงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม กล่าวคือ วัฒนธรรม หรืออิทธิพลทางสังคมมีอิทธิพลหลัก หรือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความหึงหวง และความหึงหวงเป็นเรื่องปกติที่พบในทุกวัฒนธรรม แต่สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และการแสดงออกซึ่งความหึงหวงนั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม

ทฤษฎีจิตสังคมถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเน้นในเรื่องของสังคม และวัฒนธรรมมากเกินไป และไม่ได้เน้นในเรื่องความสำคัญของกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลเลย กล่าวคือ นักจิตสังคมมองว่าสังคม หรือสถานการณ์เป็นตัวทำให้เกิดความหึงหวง แต่ไม่ได้มองถึงแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งจากการมองเช่นนี้ทำให้ทฤษฎีจิตสังคมสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาความหึงหวงในแต่ละบุคคลได้น้อย หรือแทบไม่ได้เลย

(5) ความหึงหวงตามแนวความคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (The Behavioral Approach to Jealousy)

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเน้นในเรื่องของพฤติกรรมที่สังเกตได้ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีแนวความคิดเช่นเดียวกับทฤษฎีระบบตรงที่ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องของจิตไร้สำนึก และประสบการณ์ในอดีต นัก

พฤติกรรมนิยมตั้งข้อสันนิษฐานว่าสาเหตุของความหึงหวง รวมถึงวิธีการแก้ไขความหึงหวงนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน แม้ว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้นจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาอื่น หรือสถานที่อื่นก็ตาม นอกจากนี้ นักพฤติกรรมนิยมยังมองว่า พฤติกรรมเป็นผลของการเรียนรู้ และปัญหาต่างๆ ทางจิตวิทยาที่พบมักจะเกิดจากการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม

นักพฤติกรรมนิยมไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดของนักจิตวิทยาการที่มองว่าความหึงหวงเป็นเรื่องของธรรมชาติ, เป็นสัญชาตญาณ และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ในทางตรงกันข้าม นักพฤติกรรมนิยมเชื่อว่าความหึงหวงเกิดจากการเรียนรู้ และเนื่องจากความหึงหวงเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ นักพฤติกรรมนิยมจึงเชื่อว่าความหึงหวงสามารถถูกควบคุมไม่ให้เรียนรู้ และสามารถนำการตอบสนองชนิดใหม่ที่ดีกว่ามาแทนที่ได้

ในการจัดการกับความหึงหวง นักพฤติกรรมนิยมจะมองปัญหาในลักษณะเดียวกันกับบุคคลที่มีปัญหามอง เนื่องจากนักพฤติกรรมนิยมเชื่อว่าไม่มีผู้ใดสามารถเข้าใจปัญหาได้ดีเท่ากับตัวผู้ประสบปัญหาเอง และจุดมุ่งหมายของการจัดการกับความหึงหวง คือการช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม และนิสัยที่ไม่เหมาะสม โดยการควบคุมไม่ให้เรียนรู้ และแทนที่ด้วยการตอบสนองที่เหมาะสมมากกว่า ซึ่งการรักษาสามารถทำกับคู่รักคนใดคนหนึ่ง หรือทั้งคู่ก็ได้

จากมุมมองของนักพฤติกรรมนิยม ในการติดต่อสื่อสาร หรือในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่ละบุคคลจะพยายามเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่มากที่สุด ด้วยการลงทุนที่น้อยที่สุด ในความสัมพันธ์ของคู่รักก็เช่นเดียวกัน ทั้งคู่จะถูกสอนมาให้สร้างข้อสัญญาว่ากันที่ซึ่งจะสามารถทำให้แต่ละฝ่ายได้รับประโยชน์มากกว่าจากอีกฝ่ายหนึ่ง โดยสิ่งที่แต่ละฝ่ายจะต้องลงทุนในความสัมพันธ์ คือ ทำในสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งต้องการ

นักพฤติกรรมนิยมได้เสนอวิธีการที่จะจัดการกับความหึงหวงไว้หลายวิธีด้วยกัน ซึ่งแต่ละวิธีตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน คือแทนที่ความรู้สึก และพฤติกรรมหึงหวง ด้วยความรู้สึก และพฤติกรรมอย่างอื่น ตัวอย่างของวิธีการที่นักพฤติกรรมนิยมใช้ พอสรุปได้ดังนี้

วิธีทำให้เบาบางลง (Desensitization) เป็นวิธีหนึ่งที่นักพฤติกรรมนิยม นิยมใช้ในการจัดการปัญหาความหึงหวง ซึ่งรายละเอียดของวิธีการนี้คือ นักพฤติกรรมนิยมจะให้คนไข้ (ผู้ที่มีความรู้สึกหึงหวง) ทำรายการสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พร้อมทั้งจัดอันดับสถานการณ์เหล่านั้น โดยเรียงจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงมากที่สุด ไปจนถึงน้อยที่สุด หลังจากนั้นนักพฤติกรรมนิยมจะสอนให้คนไข้เรียนรู้วิธีการผ่อนคลายทุกส่วนของร่างกาย เมื่อคนไข้สามารถฝึกการผ่อนคลายได้แล้ว นักพฤติกรรมนิยมจะฝึกให้คนไข้ผ่อนคลาย ในขณะที่จินตนาการถึงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงไปพร้อมๆ กันด้วย โดยเริ่มจากสถานการณ์ที่อยู่ล่างสุดของรายการที่ได้ทำไว้ หากคนไข้สามารถจินตนาการถึงเหตุการณ์นั้น และยังคงอยู่ในอาการผ่อนคลายได้ สถานการณ์อันดับถัดไปในรายการจะถูกนำเข้ามาใช้ในการฝึกทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงมากที่สุด โดยประเด็นที่สำคัญที่สุดของวิธีการนี้คือ นักพฤติกรรมนิยมจะฝึกให้คนไข้รู้สึกถึงความมีพลัง, ความฉลาด, ความมีประสบการณ์ และความสามารถในการควบคุมที่แต่ละบุคคลมีอยู่ในตนเอง ซึ่งพลังเหล่านี้จะเปรียบเสมือนเกราะป้องกันแก่บุคคล และทำให้บุคคลรับรู้ตนเองในทางที่ดีขึ้น รวมถึงตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในรูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

วิธีการถัดไป คือ วิธีการ Physiologically Monitored Implosion Therapy (PMIT) ของแวนเดอร์เลอร์ (Wanderer.1992) ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการรักษาอาการกลัวผิดปกติ วิธีการนี้จะให้คนไข้

เล่าถึงประสบการณ์ที่ทำให้ตนเกิดความหึงหวง และนักพฤติกรรมนิยมจะใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ตรวจวัดความดันเลือดของคนไข้ ในขณะที่คนไข้กำลังเล่าเรื่อง เมื่อคนไข้เล่าถึงฉากของประสบการณ์ที่ตนรู้สึกว่าจะทำให้ตนรู้สึกหึงหวงมากที่สุด ความดันเลือดจะขึ้นสูงที่สุด นักพฤติกรรมนิยมจะอัดเทปข้อความที่คนไข้เล่าในช่วงนั้นไว้ และให้คนไข้น่ากลับไปฟัง โดยให้ฟังทุกวัน วันละ 1 ชั่วโมง ซึ่งนักพฤติกรรมนิยมเชื่อว่าการให้คนไข้ฟังเรื่องราวที่กระทบกระเทือนจิตใจเสมอๆ จะช่วยให้คนไข้เริ่มรู้สึกเบื่อหน่ายต่อเหตุการณ์นั้น และสามารถลดความรู้สึกหึงหวงของคนไข้ต่อเหตุการณ์นั้นได้ โดยวิธีการนี้ตั้งอยู่บนแนวความคิดที่ว่าเปลี่ยนความเชื่อมโยงของคนไข้ระหว่างประสบการณ์ที่เจ็บปวด และความหึงหวง โดยแทนที่ด้วยความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์นั้น และความเบื่อหน่าย

วิธีการถัดมา คือ วิธีการเสแสร้ง (Pretend) วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ให้กับบุคคลที่รู้สึกหึงหวง (Jealous Person) แสร้งประพาดพิงว่าไม่ได้รู้สึกหึงหวง ซึ่งวิธีการนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าหากบุคคลที่รู้สึกหึงหวงสามารถควบคุมพฤติกรรมหึงหวงของตน และประพาดพิงในลักษณะเช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่รู้สึกหึงหวงได้ บุคคลนั้นจะสามารถเรียนรู้ให้รับรู้ตนเองว่าเขาเป็นบุคคลที่ไม่รู้สึกหึงหวง (Nonjealous Person) ได้ในที่สุด นักพฤติกรรมนิยมยังเสริมในเรื่องนี้อีกว่า หากบุคคลสามารถประพาดพิงด้วยความไม่หึงหวงได้ คู่รักของเขา/เธอจะรู้สึกพอใจ และมีการตอบสนองต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นในทางที่ดี และเป็นที่น่าพอใจยิ่งขึ้น

อีกหนึ่งวิธีที่ตรงกันข้ามกับวิธีการเสแสร้งที่กล่าวไว้ข้างต้น คือ วิธีสลับตำแหน่ง (Turning the Tables) ของ อิม, วิลเนอร์ และเบรียต (Im, Wilner & Breit. 1983) วิธีการนี้เป็นวิธีการในลักษณะหนามยอกต้องเอาหนามบ่ง นักพฤติกรรมนิยมจะแนะนำให้กับบุคคลที่มีคู่รักเป็นคนขี้หึง ประพาดพิงเช่นเดียวกับคู่รักที่ขี้หึงของตน กล่าวคือ ให้บุคคลที่มีคู่รักเป็นคนขี้หึงเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมหึงหวงของคู่รักของตน โดยที่ต้องทำโดยไม่ให้คู่รักของตนสงสัย วิธีการนี้เชื่อมั่นว่าหากคู่รักที่หึงหวงต้องพบเจอกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความหึงหวงเช่นเดียวกับที่ตนเคยทำเข้ากับตนเอง คู่รักที่หึงหวงนี้จะหยุดพฤติกรรมหึงหวงของตน และกลายเป็นบุคคลที่ใจเย็น และเปลี่ยนเป็นคู่รักที่น่ารักได้

จากวิธีการแก้ไขความหึงหวงตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ทั้งวิธีที่แก้ไขโดยตัวผู้หึงหวง หรือโดยคู่รักของผู้หึงหวง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และใช้เวลาในการแก้ไขน้อยกว่าวิธีการของทฤษฎีอื่นๆ ซึ่งวิธีการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมนี้จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักดีขึ้น และแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์จากความสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น

แนวความคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เช่นเดียวกับทฤษฎีระบบ ในเรื่องที่ว่าไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องของประสบการณ์ในวัยเด็ก และความสำคัญของจิตไร้สำนึกในการพัฒนาการของปัญหาทางจิตวิทยา เช่น ความหึงหวง นอกจากนี้ ยังถูกวิจารณ์ว่าวิธีการในการจัดการกับความหึงหวงตามที่ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเสนอไว้ เป็นเรื่องที่ผิวเผิน และได้ผลเพียงชั่วคราวเท่านั้น ไม่สามารถจัดการกับความหึงหวงได้อย่างเด็ดขาด

จากมุมมองของทั้ง 5 ทฤษฎีต่อความหึงหวงตามที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น สามารถสรุปได้ว่าแต่ละทฤษฎีมีมุมมองที่แตกต่างกัน มีการเน้นในประเด็น หรือแง่มุมที่เกี่ยวกับความหึงหวงที่แตกต่างกัน ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เน้นในเรื่องของสาเหตุที่ทำให้แต่ละบุคคลมีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงที่แตกต่างกัน โดยเน้นว่าประสบการณ์ในวัยเด็กที่แต่ละบุคคลได้รับ คือคำตอบของสาเหตุดังกล่าว ทฤษฎีระบบเน้นในเรื่องของรูปแบบของความสัมพันธ์ที่จะเพิ่ม หรือลดแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวง โดยเห็นว่าความหึงหวงเกิดจากบุคคลทั้ง 2 คน ดังนั้นทั้งคู่จะต้องร่วมกันในการช่วยแก้ไขปัญหาคความหึงหวง ทฤษฎีวิวัฒนาการเน้นว่าการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกโดยธรรมชาติเป็นสาเหตุที่ทำให้เพศชาย และเพศหญิงมีความหึงหวงแตกต่างกัน

ต่างกัน ซึ่งความแตกต่างระหว่างเพศนี้มีลักษณะเป็นสากล คือพบในสิ่งมีชีวิตทุกเผ่าพันธุ์ และเป็นสัญชาตญาณที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการนี้ตรงกันข้ามกับแนวคิดของทฤษฎีจิตสังคมที่เน้นในแง่ของวัฒนธรรม โดยเชื่อว่ากระบวนการ และบรรทัดฐานทางสังคมของแต่ละสังคมเป็นตัวกำหนดสิ่งที่บุคคลในสังคมนั้นรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความหึงหวง รวมถึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหึงหวงว่าพฤติกรรมใดเหมาะสม พฤติกรรมใดไม่เหมาะสม ในขณะที่ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเน้นในมุมมองของการแก้ไขความรู้สึกหึงหวงในตัวบุคคล โดยมองว่าความหึงหวงเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสามารถควบคุมไม่ให้เรียนรู้ได้ โดยการนำพฤติกรรม หรือความคิดใหม่ที่ดี และเหมาะสมกว่าเข้าไปแทนที่

จะเห็นได้ว่า ทั้ง 5 ทฤษฎีล้วนมีแง่มุมเกี่ยวกับความหึงหวงที่แตกต่างกัน รวมถึงมีข้อเด่น และข้อด้อย และมีความเหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทฤษฎีหนึ่งอาจเหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษาในสถานการณ์หนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในอีกสถานการณ์หนึ่งก็ได้ หรือในบางสถานการณ์อาจจำเป็นต้องใช้แนวความคิดจากหลายๆ ทฤษฎีประกอบกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดก็เป็นได้ ดังนั้น เมื่อจะนำแต่ละทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ จำเป็นต้องมีการพิจารณา และศึกษาในรายละเอียดของแต่ละทฤษฎีอย่างรอบคอบ

ความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ

จากการศึกษา และค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่า “ความแตกต่างระหว่างเพศ” นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ และมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงเป็นอย่างมาก นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศส่งผลให้เพศชาย และเพศหญิง หึงหวงแตกต่างกันในหลายๆ ประเด็นด้วยกัน กล่าวคือ แตกต่างกันทั้งในปริมาณความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างเพศ กับความหึงหวงในทุกๆ ประเด็น ไว้ดังต่อไปนี้

(1) (ปริมาณ)ความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ

นักจิตวิทยา นักวิจัย และนักการศึกษาจำนวนมากได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวง เพื่อต้องการเปรียบเทียบว่าระหว่างเพศชาย และเพศหญิง เพศใดมีความหึงหวงมากกว่ากัน ซึ่งงานวิจัยเหล่านั้นได้ผลงานวิจัยออกมาไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ บางงานวิจัยพบว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงมากน้อยไม่แตกต่างกัน บางงานวิจัยพบว่าเพศชายหึงหวงมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่บางงานวิจัยกลับพบว่าเพศหญิงหึงหวงมากกว่าเพศชาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมผลงานวิจัยเหล่านั้นไว้ดังนี้

เนอรานิปัว (Nouranipour. 1980 : abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมหึงหวง:การตรวจสอบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมหึงหวงในกลุ่มคูรัก และคู่แต่งงาน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบความหึงหวงระหว่างเพศชาย และเพศหญิง เพื่อตรวจสอบว่าเพศใดมีความหึงหวงมากกว่ากัน ผลการวิจัยพบว่าเพศไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวง กล่าวคือ เพศชาย และเพศหญิงมีความหึงหวงในปริมาณเท่าๆ กัน

บังค์ (de Weerth & Kalma. 1993 : 266 ; citing Buunk. 1981 , 1982) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความหึงหวง ส่วนหนึ่งของผลการวิจัยพบว่าเพศหญิงมีความหึงหวงมากกว่าเพศชาย ซึ่งผลการวิจัยของบังค์นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแฮนเซน (de Weerth & Kalma. 1993 : 266 ; citing Hansen. 1985) ที่พบข้อสรุปจากผลงานวิจัยในทำนองเดียวกัน

แมชเชส และเซวารา (de Weerth & Kalma. 1993 : 266 ; citing Matches & Severa. 1981) ทำการวิจัยเรื่อง ความหึงหวง ความรัก และความชอบ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายมีความหึงหวงมากกว่าเพศหญิง

ไพน์ และอรอนสัน (de Weerth & Kalma. 1993 : 266 ; citing Pines & Aronson. 1983) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความหึงหวง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนรายงานว่าตนเองเคยมีประสบการณ์หึงหวงมาแล้ว นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า เพศชาย และเพศหญิงหึงหวงมากน้อยไม่แตกต่างกัน

บริงเกิล และบังค์ (Buunk, et al. 1996 : 359 ; citing Bringle & Buunk. 1985) ได้ทำการวิจัยเรื่องความหึงหวง และพฤติกรรมทางสังคม ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า เมื่อถามคำถาม เช่น “ท่านคิดว่าท่านเป็นคนขี้หึงหรือไม่” หรือ “บ่อยครั้งเพียงใดที่ท่านรู้สึกหึงหวง” กลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิงตอบไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปว่า เพศชาย และเพศหญิงหึงหวงคู่รักเท่าๆ กัน

บังค์ และอัลเกีย (Wiederman & Allgeier. 1993 : 123 ; citing Buunk & Hupka. 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในการเกิดความหึงหวง โดยทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างชาย-หญิง มากกว่า 2000 คน จากประเทศต่างๆ 7 ประเทศ แบบสอบถามที่ใช้ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่นำเสนอข้อคำถามเป็นสถานการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงได้ หลายๆ สถานการณ์ และให้ผู้ตอบระดับของความเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ต่อแต่ละสถานการณ์นั้น ผลการวิจัยพบว่าเพศชาย และเพศหญิงมีระดับของความหึงหวงไม่แตกต่างกันในเกือบจะทุกสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

เวิร์ท และคัลมา (de Weerth & Kalma. 1993) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวของเพศหญิง ซึ่งเป็นผลมาจากความหึงหวง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาสังคม ที่มหาวิทยาลัยยูเทรช จำนวน 163 คน เป็นนิสิตชาย 76 คน และนิสิตหญิง 87 คน โดยมีสมมติฐานข้อหนึ่งว่าเพศชายหึงหวงมากกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยกลับพบว่าเพศหญิงมีความหึงหวงมากกว่าเพศชาย

จากผลของงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น แม้ว่าจะงานวิจัยส่วนใหญ่จะพบว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงคู่รักเท่าๆ กัน แต่จากผลของงานวิจัยเหล่านั้น ก็ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าเพศชาย และเพศหญิงมีประสบการณ์เกี่ยวกับความหึงหวงในลักษณะเดียวกันหรือไม่ นักวิจัย นักจิตวิทยา และนักการศึกษาต่างเห็นพ้องต้องกันว่าการศึกษาส่วนใหญ่พบผลที่สอดคล้องกันว่าเพศชาย และเพศหญิงมีปริมาณความหึงหวงไม่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากการที่เครื่องมือที่ใช้วัดความหึงหวงที่ใช้ในงานวิจัยเหล่านั้นไม่เฉพาะเจาะจงมากพอที่จะใช้วัดความแตกต่างระหว่างเพศที่มีอยู่ออกมาได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เครื่องมือที่ใช้วัดความหึงหวงที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ถูกออกแบบมาเพื่อวัดความหึงหวงโดยรวม ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อให้สามารถวัดบริบทเฉพาะที่ซึ่งความหึงหวงถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นได้ (Wiederman & Allgeier. 1993 : 121 ; citing Wilson & Daly. 1992 : 304) โดยทั่วไป เครื่องมือที่ใช้วัดความหึงหวงโดยมากมักจะวัดโดยการเสนอสถานการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และให้ผู้ตอบตอบว่ารู้สึกหึงหวงต่อแต่ละสถานการณ์หรือไม่ การตีความว่าผู้ตอบเป็นคนขี้หึงหรือไม่ ทำโดยการรวมคะแนนทั้งหมดจากคำถามทุกข้อ และได้เป็นคะแนนความหึงหวงโดยรวม ซึ่งจากการดูคะแนนรวมของผู้ตอบเพศชาย และเพศหญิง จะพบว่าคะแนนไม่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้นักวิจัยสรุปว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความหึงหวงเท่าๆ กัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว แม้ว่าคะแนนรวมของแต่ละเพศจะเท่ากัน แต่สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของแต่ละเพศนั้นต่างกัน (Wiederman & Allgeier. 1993 : 121 ; citing Buss. 1989 : 739)

จากเหตุผลที่นักวิจัย นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้แสดงไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้น ทำให้ตั้งแต่ปี 1992 เป็นต้นมา นักวิจัยส่วนใหญ่เริ่มหันมาศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงในบริบทที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยเน้นที่สถานการณ์แต่ละสถานการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงในแต่ละเพศ มากกว่าที่จะมองแต่ในความหึงหวงโดยรวมเท่านั้น นักวิจัยพยายามที่จะศึกษาว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในบริบท/สถานการณ์ลักษณะเดียวกันหรือไม่ อย่างไร ดังที่จะได้กล่าวไว้ในหัวข้อถัดไป

(2) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ

จากที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นถึงเรื่องข้อจำกัดของเครื่องมือวัดความหึงหวงที่ไม่สามารถใช้วัดความหึงหวงเฉพาะในแต่ละบริบทที่แต่ละเพศมีแตกต่างกันออกมาได้ ทำให้นักวิจัย และนักการศึกษาต่าง ๆ พยายามศึกษา / ออกแบบเครื่องมือที่จะสามารถใช้วัดความแตกต่างระหว่างเพศที่มีอยู่เหล่านั้นออกมาให้ได้

ในปี 1992 บัส และคณะ (Buss et al. 1992) เป็นกลุ่มแรกที่หันมาศึกษาอย่างจริงจังถึงความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยยึดหลักตามแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ จากนั้นเป็นต้นมา การศึกษาเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงจึงกลายเป็นหัวข้อที่นักวิจัย และนักการศึกษาทั่วทั้งยุโรป และอเมริกา หันมาให้ความสนใจเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น ยังมีการเสนอทฤษฎีต่างๆ เข้ามาสนับสนุน และได้แย้งคำอธิบายของทฤษฎีวิวัฒนาการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจนถึงปัจจุบันนี้ สาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศนี้ ยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในหมู่นักวิจัย และนักการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมทฤษฎี รวมถึงแนวคิดต่างๆ ที่อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ตลอดจนสาเหตุ หรือที่มาของความแตกต่างระหว่างเพศนั้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอไว้ตามลำดับของทฤษฎีที่ถูกนำเสนอขึ้นมาเพื่ออธิบาย โดยมีรายละเอียดของแต่ละทฤษฎี ดังนี้

(2.1) ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Psychological Evolutionary Theory)

นักวิวัฒนาการกล่าวว่าความหึงหวงมีต้นกำเนิด และเกิดขึ้นพร้อมๆ กับประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ความแตกต่างระหว่างเพศใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่กำลังศึกษากันอยู่ในปัจจุบัน เป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกโดยธรรมชาติทั้งสิ้น

ตลอดประวัติศาสตร์ มนุษย์จะต้องเผชิญกับปัญหามากมาย และต้องพยายามที่จะเอาชนะ และเอาตัวรอดจากปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ ให้ได้ มนุษย์ที่แข็งแกร่ง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และปัญหาในแต่ละยุค แต่ละสมัยเท่านั้น ที่จะสามารถมีชีวิตรอด และสามารถถ่ายทอดพันธุกรรมของตนตกทอดไปยังลูกหลานได้ นักวิวัฒนาการกล่าวว่ากลไกทางจิตวิทยาที่ซับซ้อนได้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปัญหาการปรับตัวเฉพาะอย่างที่มีมนุษย์ในยุคแรกๆ จะต้องเอาชนะให้ได้ตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา และกลไกทางจิตวิทยาเหล่านี้อาจจะแตกต่างกันในเพศชาย และเพศหญิง เนื่องจากแต่ละเพศต้องเผชิญกับปัญหาที่แตกต่างกัน

ปัญหาหลักปัญหาหนึ่งที่มนุษยชาติจะต้องเผชิญ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง และการสืบพันธุ์ ในเรื่องนี้ ทรีเวอร์ (Geary, et al. 1995 : 355-356 ; citing Triver. 1972 : 141) ได้กล่าวไว้ว่า ปริมาณของการลงทุนที่เพศชาย และเพศหญิงใช้ในการให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่แต่ละเพศใช้ในการตัดสินใจเลือกคู่ เพศที่ลงทุนในบุตรมากกว่าจะมีการตัดสินใจในการเลือกคู่ครองมาก

กว่าเพศที่ลงทุนในบุตรน้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พินิจพิเคราะห์ในเรื่องของรูปร่างลักษณะ และพฤติกรรมของผู้ที่อาจจะเลือกมาเป็นคู่ครองของตน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านั้นจะเอื้อประโยชน์ต่อบุตรที่จะเกิดมาในอนาคต

ในเผ่าพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมส่วนใหญ่ เพศหญิงเป็นเพศที่ลงทุนในบุตรมากกว่าเพศชาย เนื่องจากการปฏิสนธิเกิดขึ้นในเพศหญิง และเพศหญิงเป็นฝ่ายที่ต้องตั้งครรภ์ ในขณะที่เพศชายลงทุนในการสืบพันธุ์ และการให้กำเนิดบุตรเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น เพศหญิง และเพศชายจึงมีกลยุทธ์ในการเลือกคู่ครองที่ต่างกัน โดยที่เพศหญิงจะเลือกคู่ครองผู้ที่สามารถ และเต็มใจที่จะดูแล เอาใจใส่ และเลี้ยงดูเธอ และบุตรได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เพศชายจะต้องหาคู่ครองที่มีความซื่อสัตย์ และทำให้เขามั่นใจได้ว่าบุตรที่จะกำเนิดขึ้นมาเป็นบุตรที่แท้จริงของเขา นั่นคือ เพศชายจะต้องมั่นใจในความเป็นบิดา ซึ่งความแตกต่างนี้ได้ถูกตั้งสมมติฐานไว้ว่าได้ส่งผลกระทบต่อนิสัยเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของเพศชาย และเพศหญิงในยุคปัจจุบัน และยังมีความเกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างเพศในกลไกทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความหึงหวงอีกด้วย (Geary, et al. 1995 : 356)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักวิวัฒนาการทำนายว่าทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีโอกาที่จะเกิดความหึงหวงด้วยกันทั้งคู่ แต่ภายใต้เงื่อนไข และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน (Geary, et al. 1995 : 357 ; citing Symons. 1979) โดยนักวิวัฒนาการได้ให้เหตุผลของการแตกต่างกันระหว่างเพศนี้ ไว้ว่ามีเหตุผลมาจากความไม่สมมาตรระหว่างเพศในเรื่องของลักษณะทางชีวภาพในการสืบพันธุ์ (Buunk, et al. 1996 : 359) จากมุมมองของฝ่ายชาย การนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของภรรยา หรือ คู่รักย่อมก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อการให้กำเนิดบุตร (Reproductive Currencies) เนื่องจากจะส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจในความเป็นบิดาของฝ่ายชาย และการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของภรรยานี้ ส่งผลให้ (1) เพศชายเสี่ยงที่จะสูญเสียความพยายามที่ใช้ไปในการเลือกคู่ ทั้งเวลา, พลังงาน, เงินทองที่ลงทุนไปในการดึงดูดความสนใจ และขอแต่งงานกับฝ่ายหญิง (2) เสี่ยงที่จะสูญเสียโอกาสในการเลือกคู่ ที่จะสามารถใช้ไปในการจีบหญิงอื่น (3) เสี่ยงที่จะสูญเสียบทบาทความเป็นมารดาของภรรยา หรือคู่รักของเขาที่จะต้องเข้าไปในการเลี้ยงดูบุตรที่เป็นของชายอื่น (4) เสี่ยงที่จะต้องลงทุนในการเลี้ยงดูบุตรที่ไม่ใช่บุตรของตน (Buunk, et al. 1996 :360)

จากความสูญเสียจำนวนมากที่ฝ่ายชายจะต้องเสียไปจากความไม่มั่นใจในความเป็นบิดาของตนดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นนี้ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เพศชายพยายามที่จะควบคุมพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศของภรรยา หรือคู่รักของตน โดยใช้วิธีการต่างๆ ทั้งการจู่โจม, บังคับ หรือแม้แต่ใช้ความรุนแรง ดาไลย์ และวิลสัน (Buunk, et al. 1996 : 359 ; citing Daly & Wilson. 1988) ได้กล่าวไว้ว่าเพศชายซึ่งไม่สนใจว่าภรรยา หรือคู่รักของตนจะไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายอื่นหรือไม่นั้น มีโอกาสที่จะพบกับความไม่มั่นใจในความเป็นบิดาสูง และมีความเสี่ยงที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรของชายอื่นสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเพศชายที่สนใจในเรื่องของการนอกใจของภรรยา และพยายามทำพฤติกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดการนอกใจ

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้นักวิวัฒนาการทำนายว่าสิ่งที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในเพศชาย คือ การที่ภรรยา หรือคู่รักของตนไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายอื่น หรือเรียกว่า การนอกใจทางเพศสัมพันธ์

ในทางตรงกันข้าม สำหรับเพศหญิงแล้ว แม้ว่าจะไม่ต้องเผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสายสัมพันธ์ทางพันธุกรรมระหว่างเธอกับบุตร การนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของสามี หรือคู่รักไม่ได้ทำให้เกิดอันตรายต่อความมั่นใจในความเป็นมารดาของฝ่ายหญิง เนื่องจากเพศหญิงเป็นฝ่ายตั้งครรภ์ เธอจึงมั่นใจได้ว่าร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าบุตรที่เกิดออกมาเป็นบุตรของเธอเองแน่นอน ไม่ว่าสามี หรือคู่รักของเธอจะมีชู้หรือไม่ก็

ตาม อย่างไรก็ตาม ในตระกูลของสิ่งมีชีวิตที่ทั้งบิดา และมารดาจะต้องร่วมมือกันในการเลี้ยงดูบุตร เพศหญิงจะต้องเผชิญกับความเครียดที่จะต้องสูญเสียทั้งเวลา, ทรัพยากร และความรักความเอาใจใส่ของสามี หรือคู่รักของเธอ ไปให้กับหญิงอื่น เพศหญิงต้องกังวลและระมัดระวังต่อสิ่งที่จะทำให้คู่รักของเธอเปลี่ยนใจ หันเหความสนใจออกไปจากเธอ เนื่องจากเธอจำเป็นต้องได้รับความสนับสนุนจากสามีของเธอในการดูแลบุตร ดังนั้น นักวิวัฒนาการจึงเสนอว่าการนอกใจทางความรู้สึกของสามี หรือคู่รัก เป็นตัวกลางที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในเพศหญิง (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992 : 251) โดยที่การนอกใจทางความรู้สึก หมายถึง การที่คู่รักแสดงออกว่ามีความรักอย่างลึกซึ้ง หรือมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลอื่น ที่ไม่ใช่คู่รักของตน

อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ ไม่ได้หมายความว่าเพศหญิงจะไม่มี ความกังวลใจเกี่ยวกับการที่สามี หรือคู่รักของตนไปมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น หรือไม่ได้หมายความว่าเพศชายจะไม่สนใจ หรือเพิกเฉยต่อการที่ภรรยา หรือคู่รักของตนไปให้ความสนใจ หรือหลงรักชายอื่น แต่เป็นเพราะว่าเพศชาย และเพศหญิงมีกลไกทางจิตวิทยาที่แตกต่างกันที่ออกแบบมาเพื่อไขว่คว้าปัญหาในเรื่องคู่ที่แตกต่างกัน เพศชายมีความกังวลในเรื่องของความมั่นใจในความเป็นบิดา จึงมีความกังวลในเรื่องของการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักของตนมากกว่า ในขณะที่เพศหญิงไม่ต้องกังวลกับเรื่องดังกล่าว แต่ต้องกังวลกับการเลี้ยงดูบุตร จึงมีความกังวลในเรื่องของการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่า

ทฤษฎีวิวัฒนาการเชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงนี้ มีลักษณะเป็นสากล เป็นลักษณะของเผ่าพันธุ์ ที่พบได้ในทุกชาติ ทุกวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ปริมาณ และความรุนแรงของความหึงหวงจะแปรเปลี่ยนไปตามสังคม และวัฒนธรรม กล่าวคือ ความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงจะไม่เท่ากันในทุกๆ วัฒนธรรม เนื่องจากค่านิยม, ความเชื่อ และตัวแปรอื่นๆ ภายในแต่ละวัฒนธรรมนั้นแตกต่างกัน เช่น ในวัฒนธรรมที่เปิดกว้าง และไม่เคร่งเครียดในเรื่องเพศสัมพันธ์ เพศชายสามารถที่จะคบกับเพศหญิงได้คราวละหลายๆ คน โดยที่ลงทุนกับเพศหญิงแต่ละคนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงส่งผลให้เพศชายเหล่านี้หึงหวงกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักของตนน้อยลง สำหรับเพศหญิงเอง เมื่อสามารถคบกับเพศชายได้คราวละหลายๆ คน จึงได้รับการลงทุนจากหลายคน จึงส่งผลให้เพศหญิงเหล่านี้รู้สึกหึงหวงกับการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักคนใดคนหนึ่งไม่มาก เมื่อเทียบกับในสังคมที่ปิดกั้นในเรื่องเพศสัมพันธ์ หรืออีกกรณีหนึ่ง ในสังคมที่มีความเท่าเทียมกันทางเพศ เพศหญิงจะมีความมั่นใจในตนเอง และพึ่งพาตนเองได้มาก ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองนี้จะทำให้ปริมาณความหึงหวงที่มีต่อการนอกใจของคู่รักลดน้อยลง (Buunk, et al. 1996 :363)

(2.2) สมมติฐานหลักเหตุผลของแฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์ (Harris & Christenfeld 's Logical Hypothesis)

แฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์ (Harris & Christenfeld. 1996 : 364-366 , 378-379) ไม่เห็นด้วยกับคำอธิบายของทฤษฎีวิวัฒนาการที่ว่าเพศหญิง และเพศชายแตกต่างกันมาตั้งแต่กำเนิดในการให้ความสำคัญต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความหึงหวง โดยที่เพศหญิงจะให้ความสำคัญมากกว่ากับพฤติกรรมที่แสดงถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก และเพศชายให้ความสำคัญมากกว่ากับพฤติกรรมที่แสดงถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก

ในทางตรงกันข้าม แฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์เชื่อว่าทั้งเพศชาย และเพศหญิงต่างให้ความสำคัญ และกังวลใจกับพฤติกรรมที่แสดงถึงการนอกใจของคู่รักทั้ง 2 ชนิดเท่าๆ กัน แต่ความแตกต่างนั้นอยู่ที่ว่าเขาและเธอคิดว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงการนอกใจแต่ละชนิดนั้นสื่อถึงการนอกใจอีกชนิดหนึ่งได้มากน้อยเพียงใด

ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่า วันหนึ่งสามีกลับมาจากที่ทำงาน และพบหลักฐานที่ไม่สามารถโต้แย้งได้ โดยพบว่าภรรยาของเขามีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น สามีจะต้องคิดว่าภรรยาของเขารักผู้ชายคนนั้น เนื่องจากปกติแล้วผู้หญิงจะมีเพศสัมพันธ์กับใคร ก็ต่อเมื่อเธอรักคนๆ นั้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม หากภรรยาพบสถานการณ์เช่นเดียวกันนี้กับสามีของเธอ เธออาจจะไม่คิดว่าสามีของเธอหลงรักผู้หญิงคนนั้นก็เป็นได้ เนื่องจาก โดยปกติแล้ว ผู้ชายสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้โดยปราศจากความรัก ดังนั้น จากสถานการณ์เดียวกันนี้ เพศชายจึงกังวลใจกับสิ่งที่เขาคิดว่าเป็นทั้งการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก ในขณะที่เพศหญิงกังวลใจแค่ในเรื่องของการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักเท่านั้น ดังนั้น เพศชายจึงกังวลกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าที่เพศหญิงกังวล เนื่องจากเขาได้สร้างข้อสรุปที่ลำบากใจมากกว่าจากสถานการณ์นั้น ดังนั้น เพศชายจึงตอบสนอง หรือหึงหวงต่อการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักรุนแรงกว่าเพศหญิง

สถานการณ์ดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง หากพิจารณาในแง่ของการนอกใจทางความรู้สึก เมื่อสามีพบหลักฐานว่าภรรยา หรือคู่รักของตนนอกใจทางความรู้สึก เพศชายจะพิจารณาว่าเพศหญิงสามารถที่จะรักใคร่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ทำให้เพศชายไม่ได้คิดว่าภรรยาของเขาจะนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย ในทางกลับกัน ผู้หญิงจะคิดว่าผู้ชายที่กำลังมีความรัก จะต้องมีความรักเพศสัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอย่างแน่นอน จึงคิดว่าตนเองถูกนอกใจทั้งทางความรู้สึก และทางเพศสัมพันธ์ ทำให้เพศหญิงเสียใจกับเหตุการณ์การนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก มากกว่าที่เพศชายรู้สึก แม้ว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นสถานการณ์เดียวกัน

ดังนั้น การนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักจึงรบกวนใจเพศหญิงมากกว่า ในขณะที่การนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักจะรบกวนใจเพศชายมากกว่า

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงไม่ได้เกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศที่มีมาแต่กำเนิด ตามที่ทฤษฎีของวิวัฒนาการอ้างไว้ แต่เกิดจากกลไกการปรับตัวทั่วไป (General Adaptive Mechanism) ที่มนุษย์ทุกคนมี คือ “พลังในการคิดอย่างมีเหตุผล” ในการตีความหลักฐานของการนอกใจตามหลักเหตุผลว่าการนอกใจชนิดใดสามารถสื่อถึงการนอกใจอีกชนิดหนึ่งได้ มากน้อยเพียงใด ภายใต้สมมติฐานที่ว่าเพศหญิงจะมีเพศสัมพันธ์ได้ต่อเมื่อเธอรักบุคคลนั้นเท่านั้น ในขณะที่เพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้แม้จะปราศจากความรัก

แอริส และคริสเตนเฟลด์ยังอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องพลังในการคิดอย่างมีเหตุผลว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ที่มนุษย์กระทำนั้น เป็นการตอบสนองอย่างมีเหตุผลต่อหลักฐานที่ปรากฏ ซึ่งพลังในการคิดอย่างมีเหตุผลนี้ ทำให้สิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เหมือนกัน มีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์เหล่านั้นในรูปแบบเดียวกัน และเนื่องจากว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่คล้ายๆ กัน เช่น อาหาร, ที่อยู่อาศัย, คู่ครอง เป็นต้น มนุษย์จึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่คล้ายๆ กันในทุกๆ วัฒนธรรม และทุกๆ สมัย ซึ่งเหตุผลนี้สามารถใช้อธิบายถึงความเป็นสากลของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความเชื่อว่าการนอกใจชนิดหนึ่งสื่อถึงการนอกใจอีกชนิดหนึ่งได้

ในเรื่องความเป็นสากลนี้ แอริส และคริสเตนเฟลด์ได้โต้แย้งคำอธิบายของทฤษฎีวิวัฒนาการที่อ้างว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง มีลักษณะเป็นสากล เป็นลักษณะของเผ่าพันธุ์ ซึ่งปริมาณความแตกต่างจะแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรม ว่าที่จริงแล้วการที่แต่ละวัฒนธรรมมีปริมาณความแตกต่างระหว่างเพศ ที่ไม่เท่ากันนั้น สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล เช่น ในวัฒนธรรมที่มีการเปิดกว้างในเรื่องเพศสัมพันธ์ บุคคลในวัฒนธรรมนั้นจะมองว่าการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องที่สำคัญ และไม่จำเป็นต้องมาพร้อม

กับความรัก หรือความรู้สึกที่ลึกซึ้ง ดังนั้น ปริมาณของบุคคลที่จะให้ความสำคัญต่อการนอกใจทางเพศสัมพันธ์จึงมีน้อยกว่าในวัฒนธรรมที่ปิดกั้นในเรื่องเพศสัมพันธ์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ไม่ได้หมายความว่า แอริส และคริสเตนเฟลด์เห็นว่าการวิวัฒนาการไม่มีประโยชน์สำหรับการศึกษาจิตวิทยา แอริส และคริสเตนเฟลด์เห็นด้วยกับทฤษฎีวิวัฒนาการในประเด็นที่ว่า การที่เพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันนั้น ย่อมมีจุดเริ่มต้นมาจากพันธุกรรม แต่แอริส และคริสเตนเฟลด์เห็นว่าพฤติกรรม และทัศนคติต่างๆ ที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับเหตุผลในการตีความเหตุการณ์นั้นๆ ด้วย ไม่ใช่เป็นผลจากพันธุกรรมเพียงอย่างเดียว

(2.3) สมมติฐานยิงคู่ของเดอสเตโน และซาโลเวย์ (DeSteno & Salovey's Double Shot Hypothesis)

เดอสเตโน และซาโลเวย์ (DeSteno & Salovey, 1996 : 367-372 , 376-377) ได้โต้แย้งทฤษฎีวิวัฒนาการในเรื่องต้นกำเนิดของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยที่เดอสเตโน และซาโลเวย์ไม่เชื่อว่าตัวแปรเพศ ในมุมมองของอิทธิพลจากพันธุกรรมล้วนๆ จะเป็นต้นกำเนิดของความแตกต่างระหว่างเพศดังกล่าวได้ เดอสเตโน และซาโลเวย์โต้แย้งทั้งต้นกำเนิด และวิธีการศึกษาที่นักวิวัฒนาการใช้ในการทดสอบทฤษฎี

บัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซมเมลร็อธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth, 1992 : 251-255) ผู้ซึ่งเป็นแกนนำสำคัญในการเริ่มศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวง ได้ทำการศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศ โดยอิงตามแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ โดยในการศึกษาของบัส และคณะนั้น ตัวแปรต้น คือ เพศ ตัวแปรตามคือ สถานการณ์การนอกใจ แบบสอบถามจะเป็นในลักษณะเลือกตอบ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบจากตัวเลือกที่คิดว่าทำให้เกิดความเสียใจมากกว่า โดยในแต่ละข้อคำถามจะประกอบด้วยตัวเลือก 2 ตัวเลือก คือตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก และตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก ตัวเลือกสถานการณ์ซึ่งหลังจากเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์แล้ว พบว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญในการเลือกชนิดของสถานการณ์การนอกใจ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายที่เลือกตัวเลือกสถานการณ์ที่แสดงถึงการนอกใจทางความรู้สึกว่าทำให้เกิดความเสียใจมากกว่า และกลุ่มตัวอย่างเพศชายจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่เลือกตัวเลือกสถานการณ์ที่แสดงถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ว่าทำให้เกิดความเสียใจมากกว่า จากข้อมูลที่ได้นี้ ทำให้บัส และคณะสรุปว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงนี้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นผลของการวิวัฒนาการ (ตามสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ)

อย่างไรก็ตาม เดอสเตโน และซาโลเวย์ไม่เห็นด้วยกับบัส และคณะ โดยเดอสเตโน และซาโลเวย์ได้ออกมาโต้แย้งรูปแบบการศึกษาที่บัส และคณะใช้ โดยข้อโต้แย้งหลักต่อความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยที่ได้ คือ การที่รูปแบบการศึกษาของบัส และคณะไม่ได้มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการขาดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนี้อาจส่งผลให้เกิดอิทธิพลจากตัวแปรที่ไม่ได้ทำการวัด และก่อให้เกิดการสรุปผลการวิจัยอย่างผิดๆ ซึ่งนำไปสู่การยอมรับผลการวิจัยที่ผิดพลาด เมื่อบุคคลไม่ได้รับการสุ่มเข้าไปในการศึกษา ย่อมทำให้เชื่อถือได้น้อยลงว่าอีกมิติหนึ่งที่บุคคลมีความแตกต่างกันได้ถูกทำให้เท่ากันในการวิเคราะห์ ซึ่งส่งผลให้สิ่งต่างๆ ที่อ้างอิงจากตัวแปรต้นอาจเกิดความผิดพลาดได้ นั่นคือ หากไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผลของตัวแปรตามที่วัดได้ อาจจะไม่ได้เป็นผลที่เกิดจากตัวแปรต้น แต่เกิดจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาแทน ในการศึกษาของบัส บุคคลเข้าร่วมในการศึกษาในฐานะเพศชาย และเพศหญิง เพศเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถที่จะใช้การ

ส่มได้ ดังนั้น ในการศึกษาจึงต้องตระหนักถึงตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศ ซึ่งไม่ได้ถูกทำให้เท่าเทียมกันด้วย สถานการณ์นี้อาจไม่ปัญหาเมื่อทำการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างเพศในเชิงพรรณนาทั่วไป เช่น หากบุคคลประพฤตีสั่งใดสิ่งหนึ่งเนื่องมาจากตัวแปรที่ 3 ที่มาสัมพันธ์กับตัวแปรเพศ ในกรณีเช่นนี้ก็ยังสามารที่จะพูดได้ว่าการที่เพศชาย และเพศหญิงประพฤติต่างกันนั้น เป็นเพราะความแตกต่างระหว่างเพศ อย่างไรก็ตาม เมื่อการกล่าวอ้างถึงเพศนั้น เกี่ยวเนื่องกับอิทธิพลทางพันธุกรรมเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจถึงอิทธิพลทางสังคมอื่นๆ เลย การไม่มีการส่มกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการศึกษานั้น จะก่อให้เกิดปัญหาต่อผลการวิจัยที่ได้อย่างแน่นอน ผลการวิจัยที่ได้นั้นจะสามารถเชื่อมั่นได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นว่าความแตกต่างระหว่างเพศที่พบนั้น ไม่ได้เกิดจากตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องกับพันธุกรรมตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศ ดังนั้น ในกรณีดังกล่าว จำต้องมีการระมัดระวังเพิ่มมากขึ้นในการตรวจสอบอิทธิพลที่อาจเกิดจากตัวแปรอื่นด้วย

นอกจากปัญหาในเรื่องของการส่มกลุ่มตัวอย่างแล้ว เดอสเตโน และซาโลเวย์ (DeSteno & Salovey, 1996 : 376-377) ยังได้แย้งทฤษฎีวิวัฒนาการ ในเรื่องความไม่สมมาตรกันของความแตกต่างระหว่างเพศ โดยเดอสเตโน และซาโลเวย์กล่าวว่างานวิจัยจำนวนมาก (ซึ่งรวมถึงงานวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีวิวัฒนาการ) ได้ศึกษาพบว่าเฉพาะเพศหญิงเท่านั้นที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนในการเลือกระหว่างการนอกใจทั้ง 2 ชนิด เพศหญิงจะเลือกการนอกใจทางความรู้สึกมากกว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ ในขณะที่เพศชาย แม้ว่ามีแนวโน้มในการเลือกที่ไม่แน่นอน ก็พบว่าบ่อยครั้งที่เลือกการนอกใจทางความรู้สึกมากกว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ ดังเช่นงานวิจัยของบังก์ และคณะ (Buunk, et al. 1996) ที่พบว่าน้อยกว่า 50% ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายเลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ว่าก่อให้เกิดความเสียใจมากกว่า ซึ่งการค้นพบนี้เป็นปัญหาสำหรับทฤษฎีวิวัฒนาการ เนื่องจากทฤษฎีวิวัฒนาการเชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงเป็นลักษณะเฉพาะของเผ่าพันธุ์ ซึ่งจากมุมมองนี้ เพศชาย และเพศหญิงจะต้องแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกชนิดของการนอกใจที่ก่อให้เกิดการเสียใจมากกว่า ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นไปได้ที่จะคาดหวังถึง 100% ของความถูกต้องระหว่างเพศ กับคำตอบที่เลือก แต่ผลการวิจัยที่พบกลับพบว่าจำนวนของเพศชายที่เลือกการนอกใจทางความรู้สึกกลับมีมากกว่าจำนวนของเพศชายที่เลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ (แม้ว่าหากเปรียบเทียบในจำนวนของผู้ที่เลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ จะพบว่า มีเพศชาย มากกว่าเพศหญิงก็ตาม) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยที่ได้นี้ขัดกับหลักเหตุผลของทฤษฎีวิวัฒนาการที่ไว้ไว้ แสดงว่าการเลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ว่าก่อให้เกิดความเสียใจมากกว่านั้น อาจจะไม่ได้เป็นการตอบสนองเฉพาะเผ่าพันธุ์ของเพศชาย

ซึ่งในเรื่องนี้ เดอสเตโน และซาโลเวย์ได้ให้ความเห็นว่า ทฤษฎีวิวัฒนาการอาจอ้างว่าความกดดันทางวัฒนธรรมอาจเป็นตัวแปรที่ทำให้เพศชายเลือกการนอกใจทางความรู้สึกมากขึ้น และเพราะสาเหตุนี้จึงไปลดอัตราส่วนของเพศชายที่รู้สึกเสียใจกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่า เดอสเตโน และซาโลเวย์เห็นว่าข้ออ้างนี้ก็ยังคงเป็นปัญหา และถึงแม้จะยังไม่มีการตรวจสอบอย่างมีหลักฐานแน่ชัด แต่ก็ยังพอที่จะอ้างได้ว่าในความเป็นจริงแล้ว อาจไม่มีเรื่องของความแตกต่างทางเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิดมาเกี่ยวข้องตั้งแต่ต้น แต่เป็นเพราะความกดดันทางวัฒนธรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศทั้งหมดก็เป็นได้

เดอสเตโน และซาโลเวย์เสนอว่าคำอธิบายของทฤษฎีวิวัฒนาการสามารถอธิบายได้โดยสมมติฐานยิงคู่ (Double Shot Hypothesis) ซึ่งเดอสเตโน และซาโลเวย์ได้อธิบายถึงสมมติฐานยิงคู่ไว้ว่า บุคคลบางคนเชื่อว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และการนอกใจทางความรู้สึกไม่ใช่เป็นเหตุการณ์ที่เป็นอิสระกัน ดังนั้น

เมื่อถูกถามให้เลือกว่าสถานการณ์ใดที่จะทำให้เขารู้สึกหึงหวงมากกว่ากัน บุคคลเหล่านั้นจะเลือกชนิดของการนอกใจที่เขาเห็นว่าสามารถสื่อถึงการเกิดขึ้นของการนอกใจอีกชนิดหนึ่งได้มากกว่า มากกว่าที่จะเลือกชนิดของการนอกใจที่สื่อถึงการเกิดขึ้นของการนอกใจอีกชนิดหนึ่งได้น้อยกว่า ยกตัวอย่างเช่น สำหรับบางบุคคล การนอกใจทางความรู้สึกหมายความว่าความรวมไปถึงว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นด้วย หรือจะเกิดขึ้นตามมาในไม่ช้า ซึ่งการรับรู้ถึงการเกี่ยวเนื่องกันนี้อาจจะมีความสัมพันธ์กับเพศในบางกลุ่มตัวอย่าง โดยที่เพศหญิงจะคิดว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักของเธอ ย่อมสื่อถึงว่าคู่รักของเธอนอกใจเธอทางเพศสัมพันธ์ด้วย มากกว่าที่เพศชายคิด ซึ่งหากสมมติฐานของเดอสเตโนนี้เป็นจริง เมื่อใช้รูปแบบการวิจัยตามแบบของบัสในการศึกษาแล้ว จะต้องพบว่าเพศหญิงเลือกการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักว่าเป็นชนิดของการนอกใจที่ทำให้เสียใจมากกว่า เนื่องจากสำหรับเพศหญิงแล้วนั้น การนอกใจทางความรู้สึกสื่อถึงการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ไม่ใช่ชนิดเดียว การนอกใจบางชนิดจะก่อให้เกิดความเสียใจ และความกังวลให้กับบุคคลมากกว่า การนอกใจอีกชนิดหนึ่ง เนื่องจากเป็นผลของการยิงคู่ นั่นคือ การนอกใจชนิดนั้นสื่อถึงทั้ง 2 ชนิดของการนอกใจ ซึ่งย่อมจะรบกวนใจมากกว่าการนอกใจเพียงชนิดเดียว และย่อมจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ในทางที่เลวร้ายมากขึ้นด้วย

การรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดนี้ ไม่ได้มีที่มาจากพันธกรรมตามที่ทฤษฎีวิวัฒนาการใช้อ้างอิงที่มาจากทฤษฎีของตน ที่ว่าเพศหญิงจะกังวลในเรื่องของการสูญเสียความรัก ความเอาใจใส่ และทรัพย์สินสมบัติที่ได้จากสามี หรือคู่รัก โดยไม่กังวลใจเท่าใดนักกับการที่สามี หรือคู่รักของตนจะไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงอื่นหรือไม่ ในทางตรงกันข้าม ดูเหมือนว่าการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดนี้ เกิดจากกระบวนการทางสังคม จากประสบการณ์ในอดีต ทำให้เพศชาย และเพศหญิงยึดถือความเชื่อที่แตกต่างกันในเรื่องของการสื่อถึงกันของแต่ละชนิดของการนอกใจของคู่รัก จากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้เดอสเตโน และชาโลเวย์เชื่อมั่นว่าการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันนี้ดูเหมือนจะสามารถอธิบายถึงความหึงหวงได้อย่างละเอียด และถี่ถ้วนกว่าที่ทฤษฎีวิวัฒนาการได้อธิบายไว้

(2.4) ข้อคัดค้านของทฤษฎีวิวัฒนาการต่อสมมติฐานหลักเหตุผล และสมมติฐานยิงคู่

จากการที่มีนักการศึกษา และนักวิจัยบางท่านออกมาโต้แย้งคำอธิบายของทฤษฎีวิวัฒนาการ ในเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง โดยได้นำเสนอสมมติฐานของตนแทนที่ เช่น สมมติฐานหลักเหตุผลของแอริส และคริสเตนเฟลด์ และสมมติฐานยิงคู่ของเดอสเตโน และชาโลเวย์

บัส, ลาร์เซน และเวสเทน (Buss, Larsen & Westen. 1996 : 373-375) ผู้ซึ่งเป็นแกนนำที่สำคัญที่เชื่อในสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการได้ออกมาวิเคราะห์ และได้แย้งแนวความคิดของสมมติฐานยิงคู่/หลักเหตุผล โดยได้กล่าวว่าสมมติฐานเหล่านั้น มีข้อบกพร่องทางสังกัป (Conceptual Problem) หลายปัญหาด้วยกัน ดังนี้

ปัญหาที่ 1 : สมมติฐานหลักเหตุผล และสมมติฐานยิงคู่พลาดที่ไม่ได้ให้คำอธิบายว่าเพราะเหตุใดเพศชาย และเพศหญิงจึงแตกต่างกันในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด

โดยที่สมมติฐานยิงคู่กล่าวว่าการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันที่แตกต่างกันในแต่ละเพศนั้นเกิดขึ้นเพียงในบางกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ในขณะที่สมมติฐานหลักเหตุผลกล่าวว่าความแตกต่างนั้นพบในทุกวัฒนธรรม ในทุกกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 สมมติฐานไม่ได้อธิบายว่าเพราะเหตุใดทั้ง 2 เพศ จึงแตกต่างกันในเรื่องดังกล่าว เป็นเพราะบิดามารดาเป็นผู้อบรมสั่งสอนปลูกฝังความเชื่อเหล่านั้นให้กับเด็ก? เป็นเพราะวัฒนธรรมเป็นตัวปลูกฝังความเชื่อ? หรือเป็นเพราะประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เกิดจากการมองเห็นความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนใจของการนอกใจ? トラバโดที่ต้นกำเนิดของความเชื่อนี้ยังไม่ได้รับการอธิบายอย่างชัดเจน

จนไม่มีข้อสงสัยหลงเหลือ สมมติฐานเหล่านั้นก็ยังคงขาดความแหลมคมทางความคิด และพลังในการทำนาย สมมติฐานที่ออกแบบมาเพื่ออธิบายความแตกต่างระหว่างเพศ แต่ผลที่ได้ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดจึงแตกต่าง จะเรียกว่าเป็นสมมติฐานที่สมบูรณ์ไม่ได้

ในทางตรงกันข้าม ทฤษฎีวิวัฒนาการสามารถให้คำอธิบายที่ตรงไปตรงมา และชัดเจนเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดนี้ได้ ตามความเห็นของทฤษฎีวิวัฒนาการ เพศชาย และเพศหญิงมีกลยุทธ์ทางเพศที่พัฒนาขึ้นมาที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างเพศ (ที่ใหญ่หลวง) ในปริมาณการลงทุนที่น้อยที่สุดในการเป็นบิดามารดา (คือ 9 เดือนของการตั้งครรภ์ในมารดา และการกระทำเพียง 1 ครั้งของบิดา) บรรพบุรุษของเพศชายจึงได้รับประโยชน์ในการสืบพันธุ์ โดยสามารถมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรัก หรือข้อผูกมัด ได้มากกว่าบรรพบุรุษเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงต้องรับภาระหนักในการสืบพันธุ์ ทำให้เพศหญิงต้องการความรัก ความผูกพันทางความรู้สึกก่อน จึงจะยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ได้ ซึ่งประโยชน์ และลักษณะพฤติกรรมของบรรพบุรุษชาย และบรรพบุรุษหญิงนี้ได้สืบทอด และส่งผลต่อมายังพฤติกรรม และรูปแบบความคิดของเพศชาย และเพศหญิงในปัจจุบัน

มีงานวิจัย และการศึกษาเชิงสำรวจจำนวนมากที่สนับสนุนข้อทำนายในเรื่องของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องกลยุทธ์ทางเพศนี้ ทาวน์เซน (Buss, Larsen & Westen. 1996 : 373 ; citing Townsend. 1995) ได้ทำการศึกษาโดยถามกลุ่มตัวอย่างว่าเคยมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่ต้องการจะมีความรัก ความผูกพันด้วย หรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า 76% ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายตอบว่า เคย ในขณะที่มีเพียง 37% ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเท่านั้นที่ตอบในทำนองเดียวกัน

ดังนั้น การที่จะสรุปว่าความแตกต่างระหว่างเพศที่เกิดขึ้นจริงในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด นั้น มีที่มาจากทฤษฎีวิวัฒนาการ จึงเป็นการสรุปที่มีน้ำหนัก และเชื่อถือได้ ดังนั้น บัสจึงสรุปว่า (1) ความแตกต่างในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดนี้ มีต้นกำเนิดมาจากการวิวัฒนาการ ที่ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างในกลยุทธ์ทางเพศของเพศชาย และเพศหญิง (2) ความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันนี้มีลักษณะเป็นสากล คือพบในทุกวัฒนธรรม ในทุกกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าที่จะพบเพียงในบางกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น

ในขณะที่สมมติฐานหลักเหตุผล และสมมติฐานยิ่งคู่ไม่สามารถอธิบายเกี่ยวกับต้นกำเนิด และธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างเพศในความเชื่อนี้ได้ แต่ทฤษฎีวิวัฒนาการสามารถอธิบายได้อย่างถี่ถ้วน, ชัดเจน, และสามารถทำนาย และทดสอบได้

ปัญหาที่ 2 : สมมติฐานหลักเหตุผล และสมมติฐานยิ่งคู่อ้างอย่างผิดหลักเหตุผลว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง (ตามทฤษฎีวิวัฒนาการ) เป็นสิ่งที่ผิดพลาด ทั้งๆ ที่ความแตกต่างทางเพศนั้นเกิดขึ้นจริง และต้องการคำอธิบาย แม้ว่าจะไม่สนใจในเรื่องของต้นกำเนิดของความแตกต่างนั้น

สมมติฐานยิ่งคู่แนะนำอย่างผิดๆ ว่า หากทำการศึกษาและพบว่าคำอธิบายของสมมติฐานหลักเหตุผล และยิ่งคู่เป็นจริง กล่าวคือ หากพบว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด และการรับรู้ที่มีความสัมพันธ์กับชนิดของการนอกใจที่ทำให้เสียใจมากกว่าแล้ว แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ที่ต่างหาก ที่เป็นสาเหตุให้แต่ละเพศหึงหวงกับการนอกใจของคู่รักแตกต่างกัน ไม่ใช่เพศ (ในทางกายภาพ) ที่เป็นสาเหตุให้เกิดความแตกต่าง ดังที่ทฤษฎีวิวัฒนาการได้อ้างไว้ ดังนั้น หากสมมติฐานของสมมติฐานหลักเหตุผล และยิ่งคู่เป็นจริง แสดงว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสิ่งปลอม หรือเกิดจากการอธิบายที่ผิดพลาด

ซึ่งในเรื่องนี้ บัสแย้งว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นเรื่องจริง ทั้งจากการศึกษา และพบว่าเพศชาย มากกว่าเพศหญิง แสดงความเสียใจต่อการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก มากกว่าการนอกใจทางความรู้สึก ทั้งเมื่อศึกษาแบบจิตวิทยา และแบบสรีระวิทยา และจากปัญหาในสังคมที่พบว่า เพศชายเป็นฝ่ายขอหย่าภรรยา หรือเลิกกับคู่รัก เมื่อพบว่าภรรยา หรือคู่รักของเขาไม่ซื่อสัตย์ต่อเขา ในด้านเพศสัมพันธ์ มากกว่าที่เพศหญิงเป็นฝ่ายขอหย่า หรือขอเลิก นอกจากนั้นยังพบว่าเพศชายเป็นฝ่ายที่ทุบตี ทำร้ายร่างกาย ตลอดจนฆาตกรรมคู่รักของตน มากกว่าที่เพศหญิงทำ ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในทุกวัฒนธรรม เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงที่จับต้องได้ และเป็นความแตกต่างระหว่างเพศที่สำคัญ แม้ว่าจะไม่คำนึงถึงว่าความแตกต่างระหว่างเพศนั้นมีจุดกำเนิดมาจากที่ใด หรือทฤษฎีใดก็แล้วแต่ ดังนั้น ทฤษฎียิ่งคู่ และหลักเหตุผลไม่สามารถจะกล่าวอ้างว่าความแตกต่างระหว่างเพศที่พบในงานวิจัยต่างๆ นั้น เป็นเรื่องบังเอิญหรือไม่เป็นจริง เพียงเพราะเหตุผลที่ว่าต้องการจะนำคำอธิบายของสมมติฐานของตนขึ้นมาแทนที่จุดกำเนิดของทฤษฎีวิวัฒนาการเท่านั้น

ปัญหาที่ 3 : สมมติฐานหลักเหตุผล และสมมติฐานยิ่งคู่อ้างอย่างผิดหลักเหตุผลว่ากระบวนการทางสังคมเป็นต้นกำเนิดของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง จากหลักการที่ว่าการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศ

สมมติฐานยิ่งคู่อ้างว่าหากความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงนั้น เกิดจากการรับรู้ที่แตกต่างกันถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด มากกว่าเกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศในแง่ของการวิวัฒนาการ ดังนั้นความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงนั้น จะต้องมีสาเหตุมาจากกระบวนการทางสังคม หรืออิทธิพลที่เกิดจากสังคมอิทธิพลอื่นๆ มากกว่าที่จะเกิดจากการวิวัฒนาการ

บัสเห็นว่าการสรุปเช่นนี้เป็นการให้เหตุผลที่ผิด ความเชื่อ หรือการรับรู้สามารถมีต้นกำเนิด หรือมีอิทธิพลมาจากหลายแหล่ง เช่นอาจมาจากความฝัน, รายการโทรทัศน์, ภาพยนตร์, ภาพลอน, เพื่อน, คู่รัก, การสังเกต, การอ้างอิง, ข้อมูลทางสถิติ, กระบวนการทางสังคม, แรงกดดันทางการคัดเลือกตามวิวัฒนาการ หรือการผสมผสานของสิ่งเหล่านี้ก็ได้ ไม่มีข้ออ้างใดที่จะยืนยันได้ว่าความเชื่อ หรือการรับรู้มีต้นกำเนิดมาจากกระบวนการทางสังคม

ปัญหาที่ 4 : สมมติฐานหลักเหตุผล และสมมติฐานยิ่งคู่อ้างอย่างผิดๆ ในการนำเอาข้อมูลที่สหสัมพันธ์กัน มาเป็นสาเหตุหลักในการอธิบายถึงต้นกำเนิดของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง

การพบว่าความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกคำตอบว่าสถานการณ์การนอกใจชนิดใดที่ก่อให้เกิดความเสียใจมากกว่ากัน ไม่ได้หมายความว่ากระบวนการรับรู้นี้เป็นสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกคำตอบสถานการณ์การนอกใจ ความเสียใจที่เพศชาย และเพศหญิงมีประสบการณ์มาแตกต่างกัน อาจเป็นสาเหตุของการรับรู้, การรับรู้ อาจเป็นสาเหตุของความเสียใจที่แตกต่างกัน, ตัวแปรตัวที่ 3 อาจเป็นสาเหตุของทั้งการรับรู้ และความเสียใจที่ต่างกัน หรือความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ และความแตกต่างระหว่างเพศในความหึงหวงอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกันทางเหตุผลใดๆ เลย แต่อาจจะสัมพันธ์กันโดยบังเอิญเนื่องจากทั้งคู่มีความสัมพันธ์กับเพศก็เป็นได้

ขั้นตอนทางสถิติที่สมมติฐานยิ่งคู่ใช้ คือการนำเอาความแตกต่างทั้งหมดที่เพศ และการรับรู้มีส่วนร่วมในความสัมพันธ์กับชนิดของการนอกใจที่กลุ่มตัวอย่างเลือก และสรุปว่าความแตกต่างที่มีร่วมกันนี้เป็นผลมาจากการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด หากขั้นตอนดังกล่าวนี้สามารถนำมาสรุปใช้ได้แล้วละก็ ไม่ว่าใครก็สามารถเสนอความแตกต่างในส่วนสูง, ขนาดของหมวก, ระดับของ

ฮอโมนเทสโทสเทโรน, ความยาวของนิ้ว, ปริมาณการดื่มเบียร์ ว่าเป็นสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงได้ เพราะที่ใช้หลักเช่นเดียวกับความเชื่อที่ว่า ความแตกต่างเหล่านั้นสัมพันธ์กันอย่างสูงกับตัวแปรเพศ

บัลกล่าวไว้ เหตุผลที่เป็นไปได้ที่จะใช้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างเพศนั้นไม่สามารถที่จะยกไว้ให้ขึ้นอยู่กับเพียงแค่การค้นพบว่าบางสิ่งบางอย่างที่มีความสัมพันธ์กับเพศสูง มีความสัมพันธ์กับอีกบางสิ่งบางอย่างที่มีความสัมพันธ์กับเพศสูง เท่านั้น แทนที่จะเป็นเช่นนี้ สมมติฐานที่มีเหตุผลจะต้องทำการประเมินบนขอบเขตของความสามารถในการระบุสาเหตุที่แท้จริง, ความสามารถในการอธิบายข้อมูลเชิงสำรวจจำนวนมากที่มีอยู่, ความสามารถในการค้นหาข้อทำนายใหม่ๆ สำหรับเรื่องที่ยังไม่ได้ทำการสำรวจ เป็นต้น

ต่อมาในปี 1999 บัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999 : 125-150) ได้เพิ่มปัญหาในเรื่องของความกำกวมของสังกัดของสมมติฐานยิ่งคู่อีก 1 ปัญหา ดังนี้

ปัญหาที่ 5 : สมมติฐานยิ่งคู่พลาดในการระบุว่าความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงการไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด คือความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากจิตใจของเพศชาย และเพศหญิง จากการสังเกตพฤติกรรมของทั้ง 2 เพศ (แตกต่างในเพศของผู้รับรู้) หรือเกิดจากการรับรู้ที่เพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสิ่งที่รับรู้ (แตกต่างในเพศของผู้ถูกรับรู้)

ความแตกต่าง 2 อย่างนี้แตกต่างกันมาก กล่าวคือ หากความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงการไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดนี้ หมายความว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเพศของผู้รับรู้ มากกว่าเกิดจากการรับรู้ที่เพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเพศของผู้ถูกรับรู้ แสดงว่าเพศชาย และเพศหญิงจะถูกทำนายว่าแตกต่างกันในการลงความเห็นว่าคุณลักษณะของการนอกใจใดที่จะทำให้บุคคลเสียใจมากที่สุด โดยไม่คำนึงว่าการลงความเห็นนั้นเป็นการลงความเห็นต่อเพศหญิง หรือเพศชาย แต่หากความแตกต่างระหว่างเพศนั้นหมายความว่าความแตกต่างในเพศของผู้ถูกรับรู้แล้ว เพศชาย และเพศหญิงจะถูกทำนายว่าใช้ข้อวินิจฉัยแบบเดียวกันในการตัดสินว่าการนอกใจชนิดใดที่ทำให้เพศชาย และเพศหญิงเสียใจมากที่สุด กล่าวคือ ไม่ว่าผู้ที่ประเมินจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงก็ตาม จะประเมินการรับรู้ของเพศที่ถูกประเมินเหมือนกัน ดังนั้น การพลาดที่ไม่ได้ระบุธรรมชาติของตัวแปรที่อธิบาย ซึ่งก็คือการรับรู้ ทำให้สมมติฐานคลุมเครือ และบดบังความสามารถในการใช้เป็นข้อทำนายทางการพิสูจน์ ความคลุมเครือนี้แตกต่างกับสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการที่สามารถใช้ในการทำนายเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นและธรรมชาติของการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทางเพศ และทางความรู้สึกได้

โดยสรุป บัส, ลาร์เซน และเวสเทน มีความเห็นว่าแนวความคิดของสมมติฐานหลักเหตุผล และยิ่งคู่เต็มไปด้วยข้อบกพร่อง และยังเป็นข้อบกพร่องที่ทำให้สมมติฐานเหล่านั้นไม่สามารถเป็นทฤษฎีที่สมบูรณ์ และได้รับการยอมรับทางวิทยาศาสตร์ได้ ซึ่งบัส, ลาร์เซน และเวสเทน ยังคงเชื่อมั่นว่าข้อทำนาย และสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการเป็นเพียงคำตอบเดียวสำหรับคำถามเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีทฤษฎีที่โต้แย้งถึงที่มาของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และเนื่องจากการศึกษาในเรื่องความหึงหวงนี้ ยังเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำตัวแปรนี้ มาเป็นตัวแปรหนึ่งในการศึกษารุ่นนี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจ และกำลังเป็นที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวางอยู่ในปัจจุบัน ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในทวีปยุโรป และอเมริกา ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญกับหัวข้อนี้เป็นพิเศษ และเนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับความหึงหวงนี้ ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยที่ใหม่สำหรับประเทศไทย ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัย พบว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะนำเสนองานวิจัยในส่วนนี้อย่างละเอียด และชัดเจน เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้ต่อไป

ในการวิจัย หรือศึกษาเกี่ยวกับความหึงหวง ผู้ที่ทำการวิจัยมักจะใช้คำว่า “เสียใจ” แทนคำว่า “หึงหวง” ในแบบสอบถาม เนื่องจากคำว่า หึงหวง เป็นคำที่มีความหมายในแง่ลบ และเป็นคำที่สังคมวัฒนธรรมตะวันตกไม่ยอมรับ ดังนั้นผู้ตอบอาจจะรู้สึกไม่ดีหากต้องตอบว่าตนรู้สึกหึงหวง ซึ่งส่งผลให้ผู้ตอบปฏิเสธความรู้สึกดังกล่าว หรืออาจจะไม่ตระหนักว่าความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่ตนมี เกี่ยวข้องกับความรู้สึกหึงหวง (Wiederman & Allgeier. 1993 : 126 ; citing White & Mullen. 1989 : 292)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และเรียบเรียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ไว้ดังนี้

(1) งานวิจัยของบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ

บัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992 : 252-253) ได้ทำการศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ ที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงให้ความสำคัญต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงแตกต่างกัน โดยการศึกษาในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี จำนวน 202 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามวัดความหึงหวง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ดังนี้

“โปรดลองคิดถึงความสัมพันธ์ในลักษณะของคู่รักที่คุณเคยมีในอดีต หรือที่กำลังมีอยู่ในปัจจุบัน หรือที่คุณคิดอยากจะมี และจินตนาการว่าหากคุณพบว่าคู่รักของคุณไปสนใจบุคคลอื่น เหตุการณ์ใดต่อไปนี้จะทำให้คุณเสียใจ หรือว่าุ่นใจมากกว่ากัน

(1) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีความผูกพันทางความรู้สึกอย่างลึกซึ้งกับบุคคลนั้น

(2) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น”

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในคำตอบที่แต่ละเพศเลือก โดยนิสิตชาย จำนวน 60% เลือกว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการจินตนาการว่าคู่รักของตนไปมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในขณะที่มีเพียง 17% ของนิสิตหญิงเท่านั้นที่เลือกตอบตัวเลือกนี้ว่าทำให้รู้สึกเสียใจมากกว่า ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นการสนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ

นอกจากการศึกษานี้แล้ว บัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ ยังได้ทำการศึกษาอีกหนึ่งการศึกษา เพื่อเป็นการขยายผลของการศึกษาครั้งที่ 1 ออกไป โดยในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มมากขึ้น โดยใช้นิสิตปริญญาตรีจำนวน 309 คน เป็นชาย 133 คน และเป็นหญิง 176 คน และศึกษาผลของตัวแปรอิสระอีกหนึ่งตัว คือ ประสบการณ์ทางเพศ ว่ามีผลต่อความหึงหวงหรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่า นิสิต

ชายผู้ซึ่งเคยมีประสบการณ์ทางเพศ จะเลือกว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักร มากกว่านิสิตชายผู้ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ และเช่นเดียวกันในกลุ่มของนิสิตหญิง นิสิตหญิงผู้ซึ่งเคยมีประสบการณ์ทางเพศจะเลือกว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักร มากกว่านิสิตหญิงผู้ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ การศึกษาในครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกันกับที่ใช้ในการศึกษาครั้งที่แล้ว แต่เพิ่มข้อคำถามในเรื่องของประสบการณ์ทางเพศไว้ด้วย โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่า เคย หรือ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ

ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลที่ได้จากการศึกษาครั้งที่แล้ว คือพบว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศอย่างมีนัยสำคัญในคำตอบที่แต่ละเพศเลือก โดยนิสิตชาย (49%) จำนวนมากกว่านิสิตหญิง (19%) เลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักรว่าทำให้เสียใจมากกว่า และนิสิตหญิง (81%) จำนวนมากกว่านิสิตชาย (51%) เลือกการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักรว่าทำให้เสียใจมากกว่า ในส่วนของตัวแปรประสบการณ์ทางเพศนั้น พบว่าพบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในนิสิตหญิง โดยพบว่าประสบการณ์ทางเพศไม่มีความสัมพันธ์กับคำตอบที่เลือกตอบ กล่าวคือ นิสิตหญิงไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศมาแล้วหรือไม่ ก็รายงานว่ารู้สึกเสียใจกับการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักรมากกว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ เท่าๆ กันในทั้ง 2 กลุ่ม ในขณะที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในนิสิตชาย โดยพบว่า 55% ของนิสิตชายผู้ซึ่งเคยมีประสบการณ์ทางเพศรายงานว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักร แต่มีเพียง 16% ของนิสิตชายผู้ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศเท่านั้น ที่รายงานว่าเสียใจกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักรมากกว่าการนอกใจทางความรู้สึก ซึ่งจากข้อค้นพบดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าประสบการณ์ทางเพศที่เพศชายมี มีผลต่อรูปแบบความหึงหวงในเพศชาย

(2) งานวิจัยของเวิร์ท และคัลมา

เวิร์ท และคัลมา (de Weerth & Kalma, 1993 : 265-279) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวของเพศหญิง ที่เป็นผลมาจากความหึงหวง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาสังคม ที่มหาวิทยาลัยยูเทรช จำนวน 163 คน เป็นนิสิตชาย 76 คน และนิสิตหญิง 87 คน โดยการศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายส่วนหนึ่งเพื่อศึกษาว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยมีสมมติฐานว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยเพศชายจะหึงหวง และกังวลใจกับการที่คูรักรของตนมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในขณะที่เพศหญิงจะกังวลใจกับการที่คูรักรของตนเอาใจใส่ ให้เวลา และทรัพยากรกับหญิงอื่น

ผลการวิจัยพบว่าเพศหญิงจะกังวลใจ (หึงหวง) กับการที่คูรักรของเธอให้ของขวัญ คิดถึง หรือ ทำงานใกล้ชิดกับหญิงอื่น ซึ่งผลที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทางตรงกันข้าม ผลการวิจัยพบว่าเพศชายไม่ได้หึงหวงมากไปกว่าเพศหญิงในเรื่องที่เกี่ยวกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักร ซึ่งผลที่ได้นี้ขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

(3) งานวิจัยของเกียร์ และคณะ

เกียร์ และคณะ (Geary, et al. 1995 : 355-383) ได้ทำการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานตามแนวคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ ในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยใช้วิธีทดสอบข้ามวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ประกอบด้วยนิสิตปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยมิสซัวรี (Missouri University at Columbia) มหาวิทยาลัยลินคอล์น (Lincoln University) จำนวนทั้งสิ้น 413 คน เป็นชาย 156 คน เป็นหญิง 257 คน และนิสิตปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยฮังซัว (Hangzhou

University) จำนวน 110 คน เป็นชาย 57 คน เป็นหญิง 46 คน (กลุ่มตัวอย่าง 7 คนไม่ได้ระบุเพศ) โดยที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนิสิตที่ลงทะเบียนวิชาจิตวิทยา และกลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำตอบแทนเล็กน้อยจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความหึงหวงในกลุ่มตัวอย่างชาวจีน และกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกา โดยมีสมมติฐานว่าชาวอเมริกาจะหึงหวงกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าชาวจีน และ (2) ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ทั้งในกลุ่มตัวอย่างชาวจีน และชาวอเมริกา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามความหึงหวงที่พัฒนาโดยบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ทั้งในกลุ่มตัวอย่างชาวจีน และกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกา โดยที่นิสิตชายที่ตอบว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก มีจำนวนมากกว่านิสิตหญิงมาก ในขณะที่นิสิตหญิงที่ตอบว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก มีจำนวนมากกว่านิสิตชายมาก นอกจากนี้ ยังพบว่าจำนวนของนิสิตชาย และนิสิตหญิงอเมริกา ที่ตอบว่ารู้สึกเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมีมากกว่านิสิตชาย และนิสิตหญิงจีน ซึ่งผลการศึกษานี้ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (แสดงให้เห็นว่ารูปแบบของวัฒนธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับความหึงหวง กล่าวคือในวัฒนธรรมซึ่งมีการปิดบัง หรือปกปิดกิจกรรมทางเพศ (ในที่นี้ คือวัฒนธรรมจีน) จะส่งผลให้ความหึงหวงในเรื่องเพศสัมพันธ์ในสังคมนั้น มีความโดดเด่น หรือสำคัญน้อยลง)

(4) งานวิจัยของบังค์ และคณะ

บังค์ และคณะ (Buunk, et al. 1996 : 359-363) ได้ทำการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ ที่ว่าเพศชาย และเพศหญิง หึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจาก 3 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และเนเธอร์แลนด์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วยนิสิตปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 224 คน เป็นชาย 115 คน เป็นหญิง 109 คน, บุคคลที่อาศัยอยู่ในเมือง Bielefeld ประเทศเยอรมัน จำนวน 200 คน เป็นชาย 100 คน เป็นหญิง 100 คน และนิสิตปริญญาตรีในประเทศเนเธอร์แลนด์ จำนวน 207 คน เป็นชาย 102 คน เป็นหญิง 105 คน ซึ่งบังค์ และคณะ ให้ความเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างชาวเนเธอร์แลนด์เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมเป็นอย่างมากในการที่จะนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาข้ามวัฒนธรรม เพื่อทดสอบทฤษฎีวิวัฒนาการ เนื่องจากเนเธอร์แลนด์เป็นประเทศที่เน้นในเรื่องของความเท่าเทียมกันทางเพศ และเปิดกว้างในเรื่องของเพศสัมพันธ์ ทั้งชาย และหญิง ดังนั้น หากผลการวิจัยยังคงออกมาว่า มีความแตกต่างในสถานการณ์การนอกใจ (คำตอบ) ที่ชายเนเธอร์แลนด์ และหญิงเนเธอร์แลนด์เลือก ย่อมเป็นการสนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามความหึงหวง ที่พัฒนาโดยบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) โดยมีการแปลเป็นฉบับภาษาเยอรมัน และภาษาดัตช์ เพื่อใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างในประเทศเยอรมัน และเนเธอร์แลนด์

ผลการวิจัยพบว่า ในทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกา, เนเธอร์แลนด์ และเยอรมัน) เพศชาย และเพศหญิง หึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยที่เพศชายจำนวนมากกว่าเพศหญิงหึงหวงกับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่า ในขณะที่เพศหญิงจำนวนมากกว่าเพศชายหึงหวงกับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่า นอกจากนี้ ผลการวิจัยยัง

พบว่าขนาดของความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิงในทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างนี้ แตกต่างกัน โดยแตกต่างกันอย่างมากในวัฒนธรรมอเมริกัน และแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในวัฒนธรรมเยอรมัน และเนเธอร์แลนด์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้นั้นสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ว่าในวัฒนธรรมที่มีการเปิดกว้างในเรื่องเพศสัมพันธ์ บุคคลในวัฒนธรรมนั้นจะมีความหึงหวงในเรื่องการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักน้อยกว่าในวัฒนธรรมที่ปิดกั้นในเรื่องเพศสัมพันธ์ และจากการที่ยังคงพบความแตกต่างระหว่างเพศในวัฒนธรรมที่เปิดกว้างในเรื่องเพศสัมพันธ์ ย่อมเป็นการสนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการได้เป็นอย่างดีว่า ความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้น เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

(5) การวิจัยของแฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์

แฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์ (Harris & Christenfeld. 1996 : 364-366) ได้ทำการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานหลักเหตุผลของตน ที่เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงนั้น เกิดจากการที่เพศชาย และเพศหญิงตีความการนอกใจของคู่รักแตกต่างกัน ไม่ใช่เกิดจากความแตกต่างที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ตามที่ทฤษฎีวิวัฒนาการอ้างไว้ แต่อย่างใด การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี จำนวน 137 คน เป็นชาย 55 คน หญิง 82 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความหึงหวงที่พัฒนาโดยบัซ, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลโรธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) โดยมีการเพิ่มข้อคำถามเกี่ยวกับเรื่องการสื่อสารกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด เข้าไปด้วย ซึ่งแบบสอบถามนี้มี 3 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1) โปรดลองคิดถึงความสัมพันธ์ในลักษณะของคู่รักที่คุณเคยมีในอดีต, กำลังมีอยู่ในปัจจุบัน หรือที่คุณอยากจะมี และจินตนาการว่าหากคุณพบว่าคู่รักของคุณไปสนใจบุคคลอื่น เหตุการณ์ใดต่อไปนี้จะทำให้คุณเสียใจ หรือว่าวุ่นใจมากกว่ากัน

(ก) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีความผูกพันทางความรู้สึกอย่างลึกซึ้งกับบุคคลนั้น

(ข) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

ข้อ 2) โปรดลองคิดถึงความสัมพันธ์ในลักษณะของคู่รักที่คุณเคยมีในอดีต, กำลังมีอยู่ในปัจจุบัน หรือที่คุณอยากจะมี และจินตนาการว่าหากคุณพบว่าคู่รักของคุณมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น คุณคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่คู่รักของคุณจะรัก และมีความรู้สึกที่ลึกซึ้งกับบุคคลนั้นด้วย

ข้อ 3) โปรดลองคิดถึงความสัมพันธ์ในลักษณะของคู่รักที่คุณเคยมีในอดีต, กำลังมีอยู่ในปัจจุบัน หรือที่คุณอยากจะมี และจินตนาการว่าหากคุณพบว่าคู่รักของคุณกำลังมีความรักกับบุคคลอื่น คุณคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่คู่รักของคุณจะมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้นด้วย

โดยคำถามข้อ 2-3 มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 อันดับ เรียงจาก ไม่มีทางเป็นไปได้เลย จนถึง เป็นไปได้แน่นอน

ผลการวิจัยพบว่า เพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันในการเลือกสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เพศชายจำนวนมากกว่าเพศหญิงเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักว่าทำให้เสียใจมากกว่า และเพศหญิงจำนวนมากกว่าเพศชายเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักว่าทำให้เสียใจมากกว่า อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่าความแตกต่างระหว่างเพศนั้นเกิดจากเพศหญิงไม่ได้เกิดจากเพศชาย กล่าวคือ แม้ว่าเพศชายจำนวนมากกว่าเพศหญิง เลือกว่าเสียใจกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่า และเพศหญิงจำนวนมากกว่าเพศชายเลือกว่าเสียใจกับการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่า แต่จำนวนของเพศชายที่เลือกว่าเสียใจในแต่ละแบบนั้น มีจำนวนเท่าๆ กัน (47% เลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และ 53% เลือกการนอกใจทางความรู้สึก) ในขณะที่จำนวนของเพศหญิงที่เลือก

ว่าเสียใจกับการนอกใจทางความรู้สึกมีมากกว่าเลือกเสียใจกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์มาก (12% เลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และ 88% เลือกการนอกใจทางความรู้สึก)

ผลการวิจัยยังพบว่าเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันในการตีความสถานการณ์การนอกใจของคู่รัก โดยพบว่าเพศชายเชื่อว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักย่อมสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วยมากกว่าที่เพศหญิงเชื่อ และเพศหญิงเชื่อว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักย่อมสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วยมากกว่าที่เพศชายเชื่อ ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่แอริส และคริสเตนเฟลด์ตั้งไว้ว่า เพศชาย และเพศหญิงตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจแต่ละชนิดของคู่รักแตกต่างกัน (ซึ่งการตีความของเพศชาย และเพศหญิงนี้ เกิดจากความเชื่อที่ว่าเพศหญิงจะมีเพศสัมพันธ์ต่อเมื่อมีความรัก ในขณะที่เพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้โดยปราศจากความรัก) ซึ่งการตีความการนอกใจของคู่รักที่ต่างกันนี้ เป็นสาเหตุที่ทำให้เพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่แต่ละเพศเลือก

(6) การวิจัยของเดอสเตโน และชาโลเวย์

เดอสเตโน และชาโลเวย์ (DeSteno & Salovey. 1996 : 367-372) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความหึงหวง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทดสอบสมมติฐานยิงคู่ของตน (Double Shot Hypothesis) ที่ทำนายว่าการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวง (ไม่ใช่ความแตกต่างที่มีมาแต่กำเนิดตามที่ทฤษฎีวิวัฒนาการกล่าวอ้างไว้)

เดอสเตโน และชาโลเวย์ ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนิสิตปริญญาตรีจำนวน 114 คน เป็นชาย 53 คน และเป็นหญิง 61 คน และใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามชุดแรก คือแบบสอบถามความหึงหวง ที่พัฒนาโดยบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลโรธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) และแบบสอบถามชุดที่สอง คือ แบบสอบถามการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ซึ่งสร้างโดยเดอสเตโน และชาโลเวย์เอง ซึ่งแบบสอบถามชุดที่ 2 มีลักษณะดังนี้คือ

"สมมติให้ตัวย่อ B.F. หมายถึง บุคคลในเพศตรงข้ามกับคุณ และตอบคำถามต่อไปนี้

(1) หาก B.F. พัฒนาความรู้สึกที่ลึกซึ้งกับบุคคลในเพศเดียวกันกับคุณ คุณคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ว่า ในขณะที่ หรือในไม่ช้า บุคคลทั้ง 2 นี้ จะหลับนอนด้วยกัน

(2) หาก B.F. มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลในเพศเดียวกันกับคุณ คุณคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ว่า ในขณะที่ หรือในไม่ช้า บุคคลทั้ง 2 นี้จะพัฒนาความรู้สึกที่ลึกซึ้งต่อกัน"

โดยแบบสอบถามชุดที่ 2 นี้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 9 อันดับ เรียงจาก ไม่มีทางเป็นไปได้เลย จนถึง เป็นไปได้แน่นอน

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ในเรื่องของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง : พบข้อสรุปเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลโรธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) กล่าวคือ นิสิตหญิงเลือกการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักว่าก่อให้เกิดความเสียใจมากกว่า มากกว่าที่นิสิตชายเลือก และนิสิตชายเลือกการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักว่าก่อให้เกิดความเสียใจมากกว่า มากกว่าที่นิสิตหญิงเลือก อย่างไรก็ตาม เฉพาะในกลุ่มนิสิตหญิงเท่านั้นที่พบความแตกต่างในจำนวนของผู้ที่เลือกกระทำการนอกใจทั้ง 2 ชนิด แต่ไม่พบความแตกต่างดังกล่าวในจำนวนผู้เลือกเพศชาย

(2) ในเรื่องของ การรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด : พบว่านิสิตหญิง มีความเห็นว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึก ในขณะที่ นิสิตชายมีความคิดเห็นต่อการสื่อถึงกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดในปริมาณเท่าๆ กัน ซึ่งเมื่อนำผลที่ได้ไปตีความร่วมกับผลที่ได้จากการเลือกสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง (ผลการวิจัยในข้อ 1) จะได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ เมื่อ นิสิตหญิงมีความเห็นว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย มากกว่าในทางกลับกันนั้น นิสิตหญิงจึงควรเลือกตัวเลือกสถานการณ์การนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักว่าทำให้รู้สึกเสียใจมากกว่า (ซึ่งตรงกับการเลือกจริงของนิสิตหญิงตามผลในข้อที่ 1) ในขณะที่ เมื่อ นิสิตชายเห็นว่าการนอกใจทั้ง 2 ชนิดสื่อถึงกันในปริมาณเท่าๆ กัน ปริมาณของนิสิตชายที่เลือกสถานการณ์ 2 สถานการณ์จึงควรมีในปริมาณที่เท่าๆ กัน (ซึ่งตรงกับการเลือกจริงของนิสิตชายตามผลในข้อที่ 1) ซึ่งจากผลที่ได้นี้ ทำให้เดอสมเตโน และชาโลเวย์สรุปว่าความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงน่าจะเกิดจากการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจ(ของคู่รัก) ทั้ง 2 ชนิด ที่แต่ละเพศมีแตกต่างกัน มากกว่าที่จะเกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศที่มีมาแต่กำเนิด ตามที่สมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการกล่าวไว้

(3) นอกจากนี้ เมื่อใช้สมการ Logistic Multiple Regression ในการวิเคราะห์ผลเพื่อทำนายว่าตัวแปรเพศ หรือตัวแปรการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง (คำตอบ) ที่ผู้ตอบเลือกได้ดีกว่ากัน ผลการวิเคราะห์พบว่าเมื่อนำตัวแปรทั้ง 2 ตัวเข้าสมการพร้อมกัน ตัวแปรการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ผู้ตอบเลือกได้ ในขณะที่ตัวแปรเพศไม่สามารถทำนายได้

(7) การวิจัยของวายเดอร์แมน และเคนดอล

วายเดอร์แมน และเคนดอล (Wiederman & Kendall. 1999 : 121-128) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ และสมมติฐานยิ่งคู่ ว่าสมมติฐานของทฤษฎีใดน่าจะมีความถูกต้องมากกว่ากัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนิสิตปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย Orebro ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีนิสิตประมาณ 10,000 คน ตั้งอยู่ในเมืองเล็กๆ ในประเทศสวีเดน จำนวน 376 คน (การที่วายเดอร์แมน และเคนดอลเลือกศึกษากับกลุ่มตัวอย่างชาวสวีเดน เนื่องจากว่าสวีเดนเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่เปิดกว้างในเรื่องเพศสัมพันธ์, เน้นในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล, มีทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศในทางบวก และมีมาตรฐานสำหรับพฤติกรรมทางเพศของหญิง และชายเท่าๆ กัน ดังนั้นสวีเดนจึงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมที่จะนำมาศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ กล่าวคือ หากว่าสมมติฐานของทฤษฎีนี้เป็นจริง แม้จะทดสอบในวัฒนธรรมที่มีเปิดกว้างในเรื่องเพศสัมพันธ์ ก็ยังจะต้องพบความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่แต่ละเพศเลือก)

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความหึงหวงที่พัฒนาโดยวายเดอร์แมน และเคนดอลเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบเช่นเดียวกับแบบสอบถามของบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลโรธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) แต่แตกต่างตรงที่วายเดอร์แมน และเคนดอลได้พยายามที่จะออกแบบแบบสอบถามให้มีสถานการณ์ตัวเลือกที่เด่นชัด และสามารถลดความเหลื่อมล้ำระหว่างการสื่อความถึงกันจากการนอกใจชนิดหนึ่ง ไปสู่การนอกใจอีกชนิดหนึ่งลงได้ แบบสอบถามของวายเดอร์แมน และเคนดอล เป็นดังนี้

โปรดอ่านสถานการณ์ข้างล่างนี้ และเลือกว่าสถานการณ์ใดทำให้คุณรู้สึกเสียใจ หรือว่าวุ่นใจมากกว่ากัน

(1) เมื่อไม่นานมานี้ คู่รักของคุณทำความรู้จักเป็นเพื่อนกับเพื่อนร่วมงานต่างเพศคนหนึ่ง และเริ่มใช้เวลากับบุคคลผู้นี้มากขึ้นเรื่อยๆ คุณมั่นใจว่าทั้งคู่ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศด้วยกัน แต่ก็ดูเหมือนว่าเขาทั้งคู่จะชอบพอกันมาก ทั้งคู่มีลักษณะคล้ายกัน และคุณสงสัยว่าเขาทั้งคู่กำลังตกหลุมรักซึ่งกันและกัน

(2) คุณพบว่า ขณะที่คู่รักของคุณไปพักผ่อนตามลำพัง คู่รักของคุณได้พบกับบุคคลต่างเพศคนหนึ่ง และมีเพศสัมพันธ์ด้วยกัน 1 ครั้ง คุณมั่นใจว่าคู่รักของคุณรักคุณมาก และให้คุณค่าต่อความสัมพันธ์ระหว่างคุณและเขามากด้วยเช่นกัน คุณตระหนักว่า แม้ว่าคู่รักของคุณจะมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในช่วงพักผ่อน แต่ก็ยังเป็นเพียงความสัมพันธ์แบบขำคินเท่านั้น และคู่รักของคุณก็คงจะไม่มีโอกาสได้พบกับบุคคลนั้นอีก

ลำดับของการนำเสนอสถานการณ์ทั้ง 2 สถานการณ์นี้ จะสลับกันในแต่ละชุดคำถาม เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตระหนักถึงการนอกใจชนิดหนึ่ง ก่อนการนอกใจอีกชนิดหนึ่ง

ในอีกหน้าหนึ่งของแบบสอบถาม จะเป็นคำถามเกี่ยวกับการผสมผสานกันของเพศ-ความรัก-การแต่งงาน (Sex-Love-Marriage Association) โดยคำถามถามว่า “ผู้ชายไม่สามารถที่จะมีเพศสัมพันธ์ได้ หากปราศจากความรักกับคู่ของเขา” และ “ผู้หญิงไม่สามารถที่จะมีเพศสัมพันธ์ได้ หากปราศจากความรักกับคู่ของเธอ” โดยผู้ตอบระบุความเห็นต่อประโยคดังกล่าวลงในมาตราประมาณค่า 5 อันดับ เรียงจาก ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิจัยพบว่า

(1) สถานการณ์ (คำตอบ) ที่ผู้ตอบเลือกไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียงลำดับสถานการณ์ ซึ่งหมายความว่า แม้จะเรียงสถานการณ์ใดขึ้นก่อนหลัง ก็ไม่มีผลกับคำตอบที่ผู้ตอบเลือก

(2) เพศของผู้ตอบมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ผู้ตอบเลือก ผู้ชายส่วนใหญ่ (61.8%) เลือกสถานการณ์การนอกใจทางเพศสัมพันธ์ว่าก่อให้เกิดการเสียใจมากที่สุด ในขณะที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ (63.1%) เลือกสถานการณ์การนอกใจทางความรู้สึกว่าก่อให้เกิดการเสียใจมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นี้สนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ เนื่องจากเมื่อมีการออกแบบข้อคำถามให้ชัดเจน และตัดประเด็นในเรื่องความเป็นไปได้ของการสื่อความถึงกันของการนอกใจแต่ละชนิดออกไปแล้ว ก็ยังคงพบความแตกต่างระหว่างเพศในคำตอบที่แต่ละเพศเลือก นั้นย่อมแสดงถึงว่าตัวแปรการสื่อถึงกันของการนอกใจ หรือการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจ ไม่ใช่สาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

(3) เพศชายมีความเห็นว่าเพศหญิงสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้โดยปราศจากความรัก ได้น้อยกว่าที่เพศหญิงมีความเห็นว่าเพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้โดยปราศจากความรัก ซึ่งตรงกับสมมติฐานของสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผล อย่างไรก็ตาม ความเชื่อที่ว่าความรักเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นก่อนการมีเพศสัมพันธ์นี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์การนอกใจที่ผู้ตอบเลือก ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานของสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผล

จากผลการวิจัยทั้งหมดของวายเดอร์แมน และเคนดอล สามารถสรุปได้ว่าสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงได้ถูกต้อง และชัดเจนกว่าสมมติฐานของสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผล

(8) การวิจัยของบัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ

บัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999 : 125-150) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความหึงหวง และธรรมชาติของการรับรู้เกี่ยวกับการไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจ : ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศ ในกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกา, เกาหลี และญี่ปุ่น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 การศึกษาย่อย ซึ่งมีรายละเอียด และผลการวิจัย ดังนี้

การศึกษาครั้งที่ 1 :

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยทำการปรับปรุงแบบสอบถามความหึงหวงให้สามารถแยกสถานการณ์การนอกใจแต่ละชนิดให้ออกจากกันได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้สามารถจัดเรื่องความเป็นไปได้ของการสื่อความหมายออกไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนิสิตชายจำนวน 173 คน และนิสิตหญิง 323 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น ที่มหาวิทยาลัย Liberal Arts ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนกลุ่มที่สอง เป็นนิสิตชาย 201 คน และนิสิตหญิง 425 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาเดียวกัน และมหาวิทยาลัยเดียวกันกับกลุ่มแรก แต่เรียนคณะละเทอมกับกลุ่มแรก

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความหึงหวงที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่พัฒนาโดยบัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซมเมลโรธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992) โดยทำการเพิ่มเติมข้อความบางข้อความเข้าไปท้ายประโยคของตัวเลือกสถานการณ์เพื่อให้สถานการณ์นั้นชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเพิ่มข้อความ “แต่ไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนๆ นั้น” ไว้ท้ายประโยคตัวเลือกสถานการณ์การนอกใจทางความรู้สึก และข้อความ “แต่ไม่มีความสัมพันธ์ทางความรู้สึกกับบุคคลนั้น” ไว้ท้ายประโยคตัวเลือกสถานการณ์การนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และมีการขีดเส้นใต้ประโยคที่เพิ่มเติมเข้าไปไว้ด้วย เพื่อเป็นการเน้นให้ผู้ตอบเห็นอย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ผลการวิจัย ทำแยกกันใน 2 กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายจำนวนมากกว่านิสิตหญิงเลือกว่าเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ โดยปราศจากการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก และนิสิตหญิงจำนวนมากกว่านิสิตชายเลือกว่าเสียใจมากกว่ากับการนอกใจทางความรู้สึก โดยปราศจากการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก โดยที่ขนาดของความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกนี้ มีถึง 25% ในกลุ่มตัวอย่างแรก และ 26% ในกลุ่มตัวอย่างที่สอง ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จากการใช้คำถามที่รัดกุม (เพื่อขจัดความเป็นไปได้ในการสื่อความถึงกันของการนอกใจ)นี้ ก็ยังคงได้ผลสนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ แต่ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานของสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผล เนื่องจากหากสมมติฐานเหล่านี้ถูกต้อง เมื่อมีการออกแบบตัวเลือกสถานการณ์ให้ชัดเจนขึ้น เพื่อควบคุมความเป็นไปได้ของการสื่อความหมายของแต่ละสถานการณ์การนอกใจแล้ว ความแตกต่างระหว่างนิสิตชาย และนิสิตหญิงในการเลือกสถานการณ์ควรจะหมดไป หรือลดน้อยลง แต่ผลการวิจัยก็ยังพบความแตกต่างในการเลือกสถานการณ์ของนิสิตชาย และนิสิตหญิงเช่นเดิม

ในเรื่องนี้ บัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการวิจัย และการตีความผลการวิจัยของตนไว้ว่า การที่ตนตีความไว้เช่นนี้ อาจถูกแย้งจากนักวิจัยทางด้านสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผลว่า แม้ว่าคำสั่งในแบบสอบถามจะระบุไว้แล้วว่าให้พิจารณาแต่ละสถานการณ์แยกออกจากกัน แต่ละสถานการณ์ไม่เกี่ยวข้องกัน แต่ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการสื่อความหมายนี้ ก็อาจมีพลังมากพอที่จะทำให้ผู้ตอบไม่สามารถคิดแยกแยะ 2 สถานการณ์การนอกใจนี้ออกจากกันตามที่คำสั่งสั่งไว้ได้

ดังนั้นจึงทำให้ความแตกต่างระหว่างเพศในความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการสื่อความหมายนี้ ยังคงก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกสถานการณ์การนอกใจ ซึ่งสำหรับการโต้แย้งนี้ บัส และคณะ เห็นว่าไม่น่าจะมีน้ำหนักมากพอ เนื่องจากแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ และการนอกใจทางความรู้สึก แต่ในชีวิตประจำวัน ก็มีอยู่บ่อยครั้งที่การนอกใจแต่ละชนิดสามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการนอกใจอีกชนิดหนึ่งร่วมด้วย ความสัมพันธ์ทางเพศอาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการเกี่ยวข้องทางอารมณ์ความรู้สึก เช่น ความสัมพันธ์แบบข้ามคืน, brief affair, causal sexual encounter ในขณะที่เดียวกันกับความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ความรู้สึกก็สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความสัมพันธ์ทางเพศ เช่น ความรักอันบริสุทธิ์, ความรักแบบไม่ต้องการสิ่งตอบแทน และการเลื่อนการมีเพศสัมพันธ์ออกไปจนกว่าจะแต่งงาน เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผลที่จะสันนิษฐานว่า ผู้ตอบสามารถแยกแยะสถานการณ์การนอกใจทั้ง 2 ออกจากกันได้ และสามารถประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบทั้ง 2 สถานการณ์นี้ออกจากกันได้

การศึกษาที่ 2 :

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ทดสอบว่าสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ และสมมติฐานบิงก์/หลักเหตุผล สมมติฐานของทฤษฎีใดสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ชัดเจนกว่ากัน และ (2) ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับที่มาของการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจ (ตามแนวคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ) โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด เป็นอีกประการหนึ่งของความแตกต่างระหว่างเพศที่เกิดจากการวิวัฒนาการ

กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เป็นนิสิตปริญญาตรี จำนวน 234 คน เป็นชาย 117 คน และเป็นหญิง 117 คนที่กำลังศึกษาวิชาจิตวิทยา ในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ของสหรัฐอเมริกา

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ มี 2 ชุด คือ แบบสอบถามสถานการณ์การนอกใจ และแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการสื่อความหมาย

แบบสอบถามสถานการณ์การนอกใจ: ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม ดังนี้

ข้อ 1 และ 2) เป็นคำถามในลักษณะเดียวกันกับคำถามในแบบสอบถามความหึงหวงที่บัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth, 1992) พัฒนาขึ้น

ข้อ 3 ให้จินตนาการว่าคู่รักของคุณ ทั้งคู่หันทางความรู้สึก และมีเพศสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น การกระทำของคุณจะทำให้คุณเสียใจมากกว่ากัน

(ก) การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

(ข) การมีความผูกพันทางความรู้สึกกับบุคคลนั้น

ข้อ 4 ข้อใดทำให้คุณเสียใจ หรือกังวลใจมากกว่ากัน

(ก) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แต่คุณแน่ใจว่าเขาทั้ง 2 คนจะไม่สร้างความสัมพันธ์ทางความรู้สึกที่ลึกซึ้งต่อกัน

(ข) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีความผูกพันทางความรู้สึกที่ลึกซึ้งกับบุคคลอื่น แต่คุณแน่ใจว่าเขาทั้ง 2 คนจะไม่มีเพศสัมพันธ์กัน

ข้อ 5 ข้อใดที่ทำให้คุณเสียใจ หรือกังวลใจมากกว่า

(ก) จินตนาการว่าคู่รักของคุณยังคงต้องการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนเก่าของเขา/เธอ แต่ไม่ได้รักแฟนเก่าแล้ว

- (ข) จินตนาการว่าคู่รักของคุณยังมีความรู้สึกเชิงกับแฟนเก่าของเขา/เธอ แต่ไม่ได้ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนเก่าแล้ว
- ข้อ 6 ข้อใดที่ทำให้คุณเสียใจ หรือกังวลใจมากกว่า
- (ก) จินตนาการว่าคู่รักของคุณมีเพศสัมพันธ์แบบเพียงชั่วคราวกับบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่มีโอกาสที่จะเกี่ยวข้องกันอีกต่อไป
- (ข) จินตนาการว่าคู่รักของคุณเกิดความสนใจในบุคคลบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่มีโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศต่อกัน

แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกัน: ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกัน คำถาม 4 ข้อแรกมีข้อความเหมือนกันหมด เว้นแต่เพียงเพศของกลุ่มเป้าหมาย และชนิดของการนอกใจที่สื่อความหมายถึงอีกชนิดหนึ่งของการนอกใจ แบบสอบถามนี้จะประเมินทั้งความเป็นไปได้ของการสื่อความถึงกันของการนอกใจทั้ง 2 แบบ ในทั้ง 2 เพศ โดยคำถามจะมีลักษณะดังนี้

“คำถามต่อไปนี้จะถามว่าคุณคิดว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ผู้ชายธรรมดาคนหนึ่งจะทำพฤติกรรมในลักษณะดังนี้ โดยสมมติให้ตัวอักษร C.G. แทนผู้ชายธรรมดา โปรดวงกลมตัวเลขที่ระบุคำตอบของคุณได้ดีที่สุด

หาก C.G. พัฒนาความผูกพันทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งกับผู้หญิงคนหนึ่ง มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ในขณะนี้ หรือในไม่ช้าหลังจากนี้ C.G. และผู้หญิงคนนั้นจะหลับนอนด้วยกัน”

โดยผู้ตอบระบุความคิดเห็นลงในมาตรประมาณค่า 9 อันดับ เรียงจากไม่มีทางเป็นไปได้เลย จนถึง เป็นไปได้แน่นอน

คำถามอีก 2 ข้อ เป็นการถามความเป็นไปได้ในการสื่อความถึงกันของการนอกใจ ทั้ง 2 แบบ โดยมองจากตัวผู้ตอบเอง คำถามจะเป็นดังนี้

“หากคุณพัฒนาความผูกพันทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งกับเพศตรงข้ามคนหนึ่ง มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ในขณะนี้ หรือในไม่ช้าหลังจากนี้ คุณ และบุคคลต่างเพศคนนั้นจะหลับนอนด้วยกัน”

โดยที่คำถามทั้ง 6 ข้อนี้ จะเรียงสลับกันในแต่ละชุดคำถาม เพื่อป้องกันความลำเอียงในการตอบ ผลการวิจัย พบว่า

(1) เพศชาย และเพศหญิง แตกต่างกันในการเลือกสถานการณ์การนอกใจที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ทั้งในกรณีที่เสนอสถานการณ์การนอกใจเพียงอย่างหนึ่งอย่างใดในแต่ละข้อ, ในกรณีที่เสนอว่าการนอกใจทั้ง 2 ชนิดเกิดขึ้นด้วยกันทั้งคู่ และในกรณีที่ระบุอย่างชัดเจนว่าทั้ง 2 สถานการณ์การนอกใจไม่เกี่ยวข้องกัน (หรือเกิดขึ้นโดยปราศจากการนอกใจอีกชนิดหนึ่ง)

(2) เมื่อใช้สมการ Logistic Multiple Regression ในการวิเคราะห์ผล พบว่าเพศเป็นตัวทำนายที่สำคัญมาก ในการทำนายสถานการณ์การนอกใจที่ผู้ตอบเลือก ในขณะที่การรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ไม่สามารถใช้ทำนายสถานการณ์การนอกใจได้

(3) ในการตรวจสอบธรรมชาติของการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศที่พบก่อนหน้านี้ในเรื่องของการรับรู้ นั้น แท้จริงแล้วเป็นความแตกต่างในเพศของผู้ถูกรับรู้ ไม่ใช่เป็นความแตกต่างระหว่างเพศของผู้รับรู้ กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีความเชื่อเช่นเดียวกันว่าเพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรักได้ง่ายกว่าเพศหญิง

โดยสรุป การศึกษาที่ 2 นี้พบว่า ข้อค้นพบทุกข้อสนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ แต่ไม่พบข้อสนับสนุนสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผลเลย

การศึกษาที่ 3 :

การศึกษาที่ 3 นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวง ในวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัฒนธรรมยุโรป โดยใช้กลวิธี 2 กลวิธีที่ใช้ในการศึกษาที่ 2 คือ (1) สร้างสถานการณ์การนอกใจ ที่แสดงให้เห็นว่าการนอกใจทั้ง 2 ชนิดไม่เกี่ยวข้องกัน และ (2) สร้างสถานการณ์การนอกใจที่การนอกใจทั้ง 2 ชนิดเกิดขึ้นทั้งคู่ และให้เลือกตอบว่าการนอกใจใดที่จะทำให้เกิดความเสียใจมากกว่า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือนิสิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย Seoul National University ในประเทศเกาหลี จำนวน 190 คน เป็นนิสิตชาย 100 คน และนิสิตหญิง 90 คน

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสถานการณ์การนอกใจที่ใช้ในการศึกษาที่ 2 โดยทำการแปลเป็นฉบับภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ได้ผลเช่นเดียวกับผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาที่ 2 กล่าวคือ ในทุกๆ ข้อคำถาม (ทั้งในกลยุทธ์แบบที่ 1 และ 2) พบว่า นิสิตชายจำนวนมากกว่านิสิตหญิงเลือกว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักจะทำให้รู้สึกเสียใจมากกว่า และนิสิตหญิงจำนวนมากกว่านิสิตชายเลือกว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักจะทำให้เสียใจมากกว่า ซึ่งผลจากการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ และไม่สนับสนุนสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผล

การศึกษาที่ 4 :

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงในกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น และยังเป็นการทดสอบข้ามวัฒนธรรมเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด (ตามสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ) อีกด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือนิสิตของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 316 คน เป็นชาย 213 คน และหญิง 103 คน

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสถานการณ์การนอกใจ และแบบสอบถามการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ที่ใช้ในการศึกษาที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นนี้สนับสนุนสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ และไม่สนับสนุนสมมติฐานยิ่งคู่/หลักเหตุผลเลย เนื่องจากผลของ 5 ใน 6 ข้อคำถามจากแบบสอบถามสถานการณ์การนอกใจ แสดงให้เห็นว่าเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันในสถานการณ์การนอกใจที่เลือก ตามที่ทฤษฎีวิวัฒนาการได้ทำนายไว้ นอกจากนั้น ผลจากการใช้สมการ Logistic Multiple Regression ยังแสดงให้เห็นว่าเพศเป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ทำนายสถานการณ์การนอกใจที่ถูกเลือก ในขณะที่ตัวแปรการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ไม่สามารถใช้ทำนายชนิดของการนอกใจที่ถูกเลือกได้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเกี่ยวกับที่มาของการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ตามคำทำนายของทฤษฎีวิวัฒนาการค่อนข้างจะผสมผสานในกลุ่มตัวอย่างญี่ปุ่น กล่าวคือ ทั้งผู้ตอบเพศชาย และเพศหญิงเชื่อว่าเพศชายมีความเป็นไปได้มากกว่าเพศหญิงในการที่จะมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรัก ซึ่งผลนี้ตรงกับผลที่ได้จากการศึกษาที่ 2 และสอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยกลับไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศนี้ในการรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบเพศชาย และเพศหญิงมองตนเองว่าไม่แตกต่างกันในเรื่องของความเป็นไปได้ที่จะมีเพศสัมพันธ์โดยปราศจากความรัก ซึ่งผลนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ

จากการศึกษาทั้ง 4 การศึกษาของบัส, แซคเคลฟอร์ด และคณะ แสดงให้เห็นว่า สมมติฐานของ ทฤษฎีวิวัฒนาการถูกต้อง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกัน โดย เพศชายจะความหึงหวงในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงจะหึงหวงในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าเพศชาย นอกจากนั้นผลการวิจัยยังสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ที่สมมติฐานยังคง และสมมติฐานหลักเหตุผลเชื่อว่าเป็นสาเหตุหลักที่แท้จริงที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้น แท้จริงแล้วเป็นเพียงอีกตัวแปรหนึ่งที่เกิดจากการวิวัฒนาการ และไม่สามารถที่จะใช้ในการทำนาย และอธิบายความแตกต่างระหว่างเพศเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้ว่าจะสามารถสรุปได้ว่าเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ ที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่แน่ชัดเกี่ยวกับสาเหตุ หรือที่มาของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องดังกล่าวได้ งานวิจัยที่ศึกษาโดยกลุ่มบุคคลที่เชื่อในแนวความคิดของทฤษฎี หรือสมมติฐานใด ก็จะได้ผลการวิจัยที่สนับสนุนแนวความคิดของทฤษฎี หรือสมมติฐานที่ตนเชื่อ นอกจากนี้ แต่ละกลุ่มเองยังมีเหตุผลที่คัดค้านผลการวิจัยของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งก็เป็นเหตุผลที่น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า สำหรับประเทศไทย วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และเพศหญิง จะมีความแตกต่างกันในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มตัวอย่างชาวตะวันตกหรือไม่ และทฤษฎีใด (ทฤษฎีวิวัฒนาการ หรือสมมติฐานยังคง และสมมติฐานหลักเหตุผล) น่าจะสามารถอธิบายถึงความแตกต่างในกลุ่มตัวอย่างชาวไทยได้เหมาะสมกว่ากัน โดยผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเรื่องดังกล่าว เนื่องจากประเทศไทยถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมที่ค่อนข้างจะปิดกั้นในเรื่องเพศสัมพันธ์ และมีความเท่าเทียมกันทางเพศน้อย เมื่อเทียบกับวัฒนธรรมยุโรป และอเมริกา ผู้วิจัยจึงสนใจนำตัวแปรสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงมาเป็นตัวแปรหนึ่งในการศึกษารุ่นนี้

(3) พฤติกรรมหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ

จากการศึกษา และทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวง ผู้วิจัยพบว่านอกจากเพศชาย และเพศหญิง จะแตกต่างกันในปริมาณความหึงหวง และสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงแล้ว อีกหนึ่งความแตกต่างระหว่างเพศที่มีความสำคัญ และน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ การที่เพศชาย และเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกัน

ในเรื่องของความแตกต่างในพฤติกรรมหึงหวงระหว่างเพศชาย และเพศหญิงนี้ ไพน์ (Pines. 1998 : 97-99) ได้กล่าวไว้ว่า แม้ว่าจากการศึกษาจำนวนมากจะพบว่า เพศชาย และเพศหญิงไม่แตกต่างกันในองค์ประกอบของความหึงหวง, ความรุนแรง และความบ่อยของการเกิดความหึงหวง แต่การศึกษา กลับพบว่าเพศชาย และเพศหญิงแตกต่างกันค่อนข้างมากในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวง ไพน์กล่าวเพิ่มเติมว่า แม้ว่าเพศชาย และเพศหญิงจะเหมือนกันในการที่จะพยายามทำให้คู่รักของตนรู้ว่าตนรู้สึกเจ็บปวด และเสียความรู้สึก แต่เพศชาย และเพศหญิงมีแนวโน้มในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้นแตกต่างกัน โดยเพศชายจะใช้วิธีการตะโกนด่าว่าด้วยความโกรธ ในขณะที่เพศหญิงจะแสดงออกโดยการร้องไห้ หรือโกรธไม่ยอมพูดจา นอกจากนี้เพศหญิงยังมักเป็นเพศที่พยายามจะเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้นมากกว่าเพศชาย

เบรม (Brehm. 1985) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า เมื่อบุคคลรู้สึกหึงหวงจากเหตุการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจของคู่รัก บุคคลมีทางเลือก 2 ทางเลือก คือ ตัดขาดความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้น หรือ พยายามปกป้องความสัมพันธ์นั้นไว้ เบรมได้กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เพศชายจะแสดงอาการโกรธ และดื่มเหล้ามากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะเศร้าโศก, ร้องไห้, อ้อนวอน และกล่าวโทษตัวเอง รวมถึงแสดงว่าตนไม่ใส่ใจต่อเหตุการณ์นั้นมากกว่าเพศชาย

ไวท์ และมุลเลน (White & Mullen. 1989 : 127) กล่าวว่า ในวัฒนธรรมส่วนใหญ่ เพศชายมักจะเป็นเพศที่หึงหวงมากกว่า และรุนแรงกว่าเพศหญิง โดยมักจะแสดงออกถึงความหึงหวงด้วยอารมณ์ และพฤติกรรมที่รุนแรง และก้าวร้าว เช่น โวยวาย, เกรี้ยวกราด, ตำว่า ทำร้าย ทบตี ตลอดจนถึงกับฆาตกรรม ภรรยา หรือคู่รัก ในขณะที่เพศหญิงมักจะแสดงความรู้สึกหึงหวงด้วยความเศร้าโศก, ร้องไห้เสียใจ, คร่ำครวญ และ/หรือพยายามทำตัวให้สามารถดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมาได้

งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศ

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรมหึงหวง ไว้ดังนี้

เซทเทล (de Weerth & Kalma. 1993 : 268 ; citing Shettel-Neuber, Bryson & Young. 1978) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอารมณ์หึงหวง โดยถามกลุ่มตัวอย่างว่าเขาจะทำเช่นไร หากพบว่าคู่รักของตนนอกใจ ผลการวิจัยพบว่าเพศชายรายงานว่าจะดื่มเหล้า, โกรธตัวเอง และตำว่าบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รักของตน ในขณะที่เพศหญิงรายงานว่าจะร้องไห้, พยายามทำให้คู่รักของเธอคิดว่าเธอไม่สนใจกับเรื่องดังกล่าว และพยายามทำตนให้ดึงดูดความสนใจของคู่รักมากขึ้น

ไวท์ (White & Mullen. 1989 : 128 ; citing White. 1985) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศ และความหึงหวง ผลการวิจัยพบว่า เมื่อมีความรู้สึกหึงหวง เพศชายเป็นฝ่ายที่บอกละแฉหรือขอดัดความสัมพันธ์กับคู่รัก มากกว่าเพศหญิง

บังก์ (White. 1989 : 130 ; citing Buunk. 1986) ได้ทำการรวบรวม และทบทวนข้อมูลจากงานวิจัย และข้อมูลจากคลินิก และสรุปว่า เมื่อเกิดความหึงหวง เพศชายจะเป็นเพศที่ประพฤติดนแบบเผด็จการ และก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง

เอิร์นเนส (Earnest. 1988 : abstract) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมหึงหวงในเพศชาย และเพศหญิง โดยทำการวิจัยกับนิสิตปริญญาตรีจำนวน 485 คน ผลการวิจัยพบว่าเพศชาย และเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกัน โดยที่เพศชายมักจะแสดงออกถึงความหึงหวงด้วยการก้าวร้าวทั้งทางคำพูด และการกระทำต่อผู้ที่มาเกี่ยวข้องกับคู่รักของตน ในขณะที่เพศหญิงมักจะใช้การตำหนิตนเอง และหาที่พึ่งทางจิตใจ เช่น พุดคุยปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน

เบิร์คคีย์ และคณะ (de Weerth & Kalma. 1993 : 267 ; citing Burcky, et al. 1988) และเมคพีซ (de Weerth & Kalma. 1993 : 267 ; citing Makepeace. 1981) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงที่เกิดจากการกระทำของคู่รักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยได้ผลสอดคล้องกันว่า ประมาณ 21%-40% ของนักเรียนมัธยมหญิงเคยมีประสบการณ์ที่ถูกทำร้ายร่างกายโดยคู่รัก ซึ่งการถูกทำร้ายนั้นเกิดจากความหึงหวงของคู่รัก และการถูกทำร้ายนั้นมีตั้งแต่การถูกตบตี จนกระทั่งถึงถูกข่มขู่ด้วยปืน จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าเพศชายมักมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะที่ก้าวร้าว และรุนแรง

เวิร์ท และ คัลมา (de Weerth & Kalma. 1993 : 265-279) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวของเพศชาย และเพศหญิง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี ผลการศึกษาส่วนหนึ่ง

พบว่าทั้งนิสิตชาย และนิสิตหญิงมีความเห็นตรงกันว่าเพศหญิงจะเป็นฝ่ายที่แสดงความก้าวร้าว และต้องการแก้แค้น เมื่อพบว่าคู่รักของตนนอกใจ มากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ นิสิตหญิงยังรายงานว่า หากตนเองต้องประสบกับการนอกใจของคู่รัก ตนจะด่าว่า และทำร้ายร่างกายคู่รักของตน มากกว่าที่เพศชายรายงาน นอกจากนี้ จากผลงานวิจัยยังพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเพศชาย เพศหญิงรายงานว่าจะร้องไห้ เสียใจ เพิกเฉย และพยายามทำตัวให้ดึงดูดใจมากขึ้น มากกว่าที่เพศชายรายงาน ในขณะที่เพศชายรายงานว่าจะใช้ชีวิตการดื่มเหล้ามากกว่าที่เพศหญิงรายงาน

มุลเลน และมาร์ติน (Mullen & Martin. 1994) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความหึงหวง และพบว่าเพศชายจะมีแนวโน้มว่าจะจัดการกับความหึงหวงโดยใช้วิธีการปฏิเสธ ไม่ยอมรับความจริง และหลีกเลี่ยงปัญหา ในขณะที่เพศหญิงจะแสดงความเศร้าโศกออกมา เช่น ร้องไห้คร่ำครวญ และพยายามทำตัวให้น่าดึงดูดใจมากขึ้น

จากงานวิจัยที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า เมื่อเกิดความหึงหวง เพศชายจะแสดงออกถึงความหึงหวงนั้น ด้วยความก้าวร้าว ทั้งทางวาจา และการกระทำ ต่อคู่รัก และบุคคลที่มาเกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการดื่มเหล้า และไวไววาย ส่วนเพศหญิงจะร้องไห้ เสียใจ, พยายามทำตัวให้ดึงดูดใจคู่รักมากขึ้น และปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน/คนรู้จัก จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าสำหรับกลุ่มตัวอย่างชาวไทย วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง จะมีพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกันเช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มตัวอย่างชาวตะวันตกหรือไม่ อย่างไร

จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของความหึงหวงในแง่มุมต่างๆ ทั้งปริมาณความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวง ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ข้างต้นนี้ สามารถที่จะสรุปได้ว่า “เพศ” เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงเป็นอย่างยิ่ง และเนื่องจากการศึกษาเรื่องความหึงหวงนั้น ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ใหม่ และยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าสำหรับประเทศไทย วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีความหึงหวงแตกต่างกันหรือไม่ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในทั้ง 2 เพศแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และคำอธิบายของทฤษฎีใดน่าจะเหมาะสมกับการอธิบายถึงความแตกต่างดังกล่าวในกลุ่มตัวอย่างชาวไทย (ถ้ามี) ได้เหมาะสมกว่ากัน ตลอดจนศึกษาว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง แสดงพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตก ในการศึกษาเรื่องความหึงหวง

จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหึงหวงตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่างานวิจัยเกือบทุกงานวิจัย จะศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยไม่ได้มีการคำนึงถึงว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นๆ เคยมีประสบการณ์ในการมีคู่รักมาแล้วหรือไม่ ซึ่งสาเหตุที่ไม่มีการคำนึงถึงเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่า งานวิจัยต่างๆ เหล่านั้น ล้วนเป็นการศึกษาที่ทำกับกลุ่มตัวอย่างชาวยุโรป และอเมริกา ซึ่งประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ค่อนข้างเปิดกว้างในเรื่องการคบหากับเพศตรงข้าม ตลอดจนเปิดกว้างในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน ในวัฒนธรรมเหล่านั้น เมื่อบุคคลเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น หรืออาจเพียงแค่เข้าสู่วัยเด็กตอนปลาย บุคคลทั้งหญิงและชาย ก็เริ่มนัดพบ (date), คบหาดูใจ และสร้างความสัมพันธ์ในฐานะคู่รักกับเพศตรงข้ามแล้ว โดยที่เรื่อง

ดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัฒนธรรมเหล่านั้น ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลใด เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว แต่ยังไม่เคยนัดพบ หรือคบหากับเพศตรงข้าม กลับถูกมองว่าเป็นเรื่องที่แปลก ดังนั้น วัยรุ่นส่วนใหญ่ หรือแทบทุกคนในวัฒนธรรมเหล่านั้นจึงเคยผ่านประสบการณ์การมีคู่รักมาแล้ว จึงส่งผลให้ในการศึกษาเกี่ยวกับความหึงหวงในวัฒนธรรมเหล่านั้น ไม่จำเป็นต้องมีการคำนึงถึงตัวแปรประสบการณ์การมีคู่รัก

อย่างไรก็ตาม เมื่อจะทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหึงหวงกับกลุ่มตัวอย่างชาวไทย จำเป็นต้องมีการคำนึงถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตก เนื่องจากวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ค่อนข้างจะปิดกั้นในเรื่องการคบหากับเพศตรงข้าม โดยมองว่าการคบหากับเพศตรงข้ามก่อนวัยอันสมควรเป็นเรื่องไม่ควรกระทำ และเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม ซึ่งถึงแม้ว่า ในปัจจุบัน ค่านิยมหรือทัศนคติเหล่านี้ได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก วัยรุ่นมีการนัดพบเพื่อนต่างเพศกันตามลำพังมากขึ้น ตลอดจนมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้น (ชามนิธิ โคตรวิบูลย์, 2540 : 12) ดังที่ได้มีการศึกษาวิจัยพบว่าในปัจจุบัน วัยรุ่นไทยมีการคบหากับเพื่อนต่างเพศ และมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นกว่าสมัยก่อนมาก โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 13 ปี (ไทยรัฐ, 2544 : 5) แต่อย่างไรก็ดี วัฒนธรรมไทยแบบเดิมก็ยังคงมีอิทธิพลอยู่มาก และส่งผลให้วัยรุ่นไทยบางส่วนยังไม่เคยนัดพบกับเพื่อนต่างเพศ หรือยังไม่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รัก ซึ่งจากการที่มีความแตกต่างในการมีประสบการณ์การมีคู่รักของวัยรุ่นไทยนี้ หากผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยไม่มีการคำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องนี้ และทำการศึกษาในลักษณะเดียวกับงานวิจัยที่ทำกับกลุ่มตัวอย่างชาวตะวันตก อาจส่งผลให้ผลที่ได้จากการศึกษาไม่ชัดเจน หรือได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของตัวแปรประสบการณ์การมีคู่รัก (ที่ไม่ได้มีการควบคุม) นี้ได้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำตัวแปรประสบการณ์การมีคู่รักมาศึกษา โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ผลทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก (นำตัวแปรประสบการณ์การมีคู่รักมาเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม) เพื่อให้สามารถเห็นผลการวิจัยได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์การมีคู่รัก ได้แก่ กลุ่มมีคู่รัก, กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มไม่เคยมีคู่รักนั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแล้ว จะพบความแตกต่างระหว่างเพศในปริมาณความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวงหรือไม่ อย่างไร

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชีวสังคมอื่น ๆ ของวัยรุ่นตอนปลาย และความหึงหวง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวง ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือไปจาก ตัวแปรเพศ แล้ว ยังมีตัวแปรปัจจัยทางชีวสังคมอื่นๆ อีก ที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ได้แก่ ลำดับการเกิด, ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชีวสังคมดังกล่าวนี้ กับความหึงหวงไว้ดังต่อไปนี้

(1) ลำดับการเกิด และความหึงหวง

จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิด และความหึงหวง พบว่าแม้จะยังไม่มีการศึกษาในเรื่องดังกล่าวมากเท่าใดนัก แต่พอที่จะสรุปได้ดังนี้

ประสบการณ์ในวัยเด็กของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความริษยาพี่น้อง มีอิทธิพลอย่างมากต่อความหึงหวงของบุคคลนั้น เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ (White & Mullen. 1989 : 88 ; citing Adler. 1928) เมื่อบุคคลอยู่ในวัยเด็ก การริษยาพี่น้องถือได้ว่าเป็นเรื่องปกติสำหรับทุกๆ บุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่เป็นบุตรคนแรก หรือบุตรคนโตของครอบครัว (White & Mullen. 1989 : 89) เนื่องจากเดิมทีบุตรคนโตได้รับความรักความสนใจจากบิดามารดาแต่เพียงผู้เดียวมาก่อน แต่เมื่อมีเด็กเกิดใหม่ขึ้นในครอบครัว และเด็กเกิดใหม่นั้นมาแย่งความรัก ความเอาใจใส่ที่บุตรคนโตเคยได้รับแต่เพียงผู้เดียวจากบิดามารดาไป ทำให้เด็กที่เป็นบุตรคนโตนั้นหึงหวงบิดามารดา และรู้สึกริษยา และเกลียดชังน้อง ซึ่งความริษยานี้มักจะเกิดระหว่างเด็กที่เป็นพี่น้องผู้หญิงมากกว่าเด็กที่เป็นพี่น้องผู้ชาย หรือพี่น้องผู้ชายกับผู้หญิง นอกจากนี้ ครอบครัวที่มีบุตร 3-4 คน จะพบว่าเด็กจะมีความริษยามากกว่าครอบครัวใหญ่ หรือครอบครัวที่มีบุตรคนเดียว (สุชา และสุรางค์ จันท์ธรม. 2529 : 137) ซึ่งความหึงหวง และริษยานี้จะติดตัวเด็กไป เมื่อโตก็ตามที่เด็กเติบโตขึ้น และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หากเขาพบว่าความสัมพันธ์ของเขากำลังถูกคุกคามโดยบุคคลอื่น ประสบการณ์การถูกแย่งชิงของรักที่เคยพบมาในวัยเด็กจะถูกกระตุ้นขึ้นมาอีกครั้ง และทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกหึงหวงบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์ด้วยทันที (Pines. 1998 : 20) ซึ่งจากแนวความคิดที่กล่าวมานี้ บุตรคนโตจึงน่าจะเป็นผู้ที่มีความหึงหวงมากกว่าบุตรคนอื่น

ในเรื่องเดียวกันนี้ แอดเลอร์ (Alfred Adler) ผู้ซึ่งเป็นผู้นำในทฤษฎีบุคลิกภาพกลุ่มมานุษยนิยม ได้ทำการศึกษาวัยเด็กเกี่ยวกับลำดับการเกิด และบุคลิกภาพ โดยแอดเลอร์ได้สังเกตพบว่าบุคลิกภาพของบุตรคนโต คนกลาง และคนเล็ก ในครอบครัวหนึ่งๆ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเขาอธิบายความแตกต่างเหล่านี้ว่าเกิดจากประสบการณ์ของเด็กแต่ละคนในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคม แอดเลอร์ได้รายงานผลการศึกษาลำดับการเกิดที่มีผลต่อบุคลิกภาพไว้ดังนี้

1. ลูกคนโต : เด็กที่เกิดคนแรก หรือลูกคนโตมักได้รับความสนใจอย่างยิ่ง จนกระทั่งเมื่อน้องคนรองเกิด เขาก็จะรู้สึกว่าความรักที่ได้รับจากบิดา มารดา ถูกแบ่งปันไปกับเด็กคนใหม่ ประสบการณ์นี้อาจเป็นเงื่อนไขหลายอย่างให้กับลูกคนโต เช่น เกลียดชังผู้อื่น อิจฉาริษยา คู้ครองตนเองเพื่อต่อสู้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง เกิดความรู้สึกกังวล รู้สึกไม่มั่นคง เป็นต้น ลูกคนโตจะสนใจจดจำอดีตเมื่อสมัยที่เขาเป็นศูนย์กลางของความสนใจ แอดเลอร์สังเกตว่าคนไข้โรคประสาท อาชญากร นักดื่มสุรา และผู้ที่มีความผิดปกติต่างๆ มักเกิดกับลูกคนโต แต่ถ้าบิดามารดา มีการเตรียมตัวลูกโตให้มีความพร้อมกับการเกิดของน้อง เขาก็จะพัฒนาความรับผิดชอบ และการเป็นผู้ให้ความคุ้มครองผู้อื่นขึ้นในบุคลิกภาพของเขา (นวลละอ อสุภาผล. 2517 : 121)

2. ลูกคนกลาง : หรือลูกคนที่สอง มีลักษณะเป็นผู้มีความทะเยอทะยาน และมีความมุ่งมั่นที่จะมีความสามารถล้ำหน้าพี่คนโต ลูกคนกลางมีแนวโน้มที่จะเป็นคนดื้อรั้น และมีความอิจฉาริษยา เช่นกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะสามารถปรับตัวได้ดีกว่าพี่คนโต และน้องคนเล็ก (นวลละอ อสุภาผล. 2517 : 121)

3. ลูกคนเล็ก : มักเป็นลูกที่ได้รับการตามใจจากบิดามารดาจนเสียเด็ก ลูกคนเล็กมักกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาเช่นเดียวกับพี่คนโต และมักมีอาการทางประสาท ปรับตัวไม่ได้ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ (นวลละอ อสุภาผล. 2517 : 121)

4. ลูกคนเดียว : มักถูกตามใจจนเหลือ แต่ลูกคนเดียวมีโอกาสดีอยู่ คือ ไม่ถูกแย่งความรัก จึงทำให้ลูกคนเดียวมักเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความองอาจกล้าหาญ นับถือตนเอง และมักประสบความสำเร็จ แต่มักมีความรับผิดชอบน้อย เพราะมักได้อะไรมาง่ายๆ มีคนตามใจเสมอ (ประมวล ดิฉินสัน. 2524)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่าบุตรคนแรกมีแนวโน้มว่าจะมีความริษยา และหึงหวงมากที่สุด ในขณะที่บุตรคนกลางน่าจะมีความคล่องตัว และมีพัฒนาการทางอารมณ์ดีกว่าพี่น้องคนอื่นๆ และยังน่าจะเป็นบุตรที่มีความริษยา และหึงหวงน้อยที่สุดด้วยอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิด และความหึงหวง

จากการค้นคว้างานวิจัย พบว่างานวิจัยที่ศึกษาโดยตรงถึงความสัมพันธ์ของลำดับการเกิด และความหึงหวง (ในวัยผู้ใหญ่) น้อยมาก ผู้วิจัยจึงได้ขยายขอบเขตการศึกษาออกไปให้กว้างขึ้น โดยศึกษาถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิด และความริษยาพี่น้องในวัยเด็กด้วย เนื่องจากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ความริษยาพี่น้องที่ก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาตั้งแต่ในวัยเด็ก มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการเกิดความหึงหวงในวัยผู้ใหญ่ (White. 1989 : 88 ; citing Adler. 1928 ; Levy. 1934 ; Winnicott. 1977) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาแทนกันได้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิด และความหึงหวง (ทั้งในวัยเด็ก และผู้ใหญ่) ไว้ดังนี้

บอยด์ และจอห์นสัน (นิภา นิธิยานน. 2530 : 137 ; อ้างอิงจาก Boyd & Johnson. 1981 : 11) ได้ทำการวิจัยพบว่าบุตรคนหัวปีมีความอิจฉาริษยามากกว่าบุตรคนอื่นๆ อันเป็นผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมต่อต้านขัดขืน หรือแสดงความก้าวร้าวรุนแรงต่อพี่น้องคนอื่นๆ ซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมเผชิญกับสภาพความไม่พอใจที่มีลักษณะเป็นปัญหา เพราะการมีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง อาจจะไปสู่พฤติกรรมสุดท้ายที่รุนแรง เช่น การฆาตกรรมผู้อื่น และ/หรือการทะเลาะวิวาทได้

ฟอสเตอร์, แมคฟาร์แลนด์, โรสส์ และซีวอลล์ (White & Mullen. 1989 ; citing Foster. 1927 ; McFarland. 1937/1938 ; Ross. 1931 ; Sewall. 1930) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลำดับการเกิด และความริษยาพี่น้อง ผลการวิจัยพบว่าลูกคนโตจะมีปัญหาเกี่ยวกับพี่น้องมาก เนื่องจากเขารู้สึกว่าความรักที่บิดามารดาเคยมีให้กับเขาเพียงคนเดียว ได้ถูกแบ่งไปให้กับน้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากลูกคนที่ 2 มีอายุห่างจากลูกคนแรกปีครึ่ง ถึงสามปี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อในครอบครัวมีเด็กเพียง 2-3 คน

คอส (White & Mullen. 1989 : 90 ; citing Koch. 1960) ได้ทำการวิจัยพบว่า ลูกคนโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กผู้ชาย จะแสดงความรู้สึกเสียใจ และเป็นปรปักษ์กับน้องๆ ของตน รวมถึงมีแนวโน้มว่าจะแสดงอาการก้าวร้าวทางคำพูดกับน้องๆ ด้วย

คริสเจน (Krisjen. 1982 : abstract) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และแนวโน้มต่อการเกิด ความหึงหวง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1435 คน ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแนวโน้มต่อการเกิดความหึงหวงสูง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีน้องชายอยู่ในลำดับถัดไปจากเขา/เธอ

ไพน์ (Pines. 1998 : 39) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความหึงหวง และลำดับการเกิด ผลการศึกษพบว่า ยิ่งบุคคลมีพี่ชายจำนวนมากเท่าใด บุคคลยังมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์หึงหวงมากขึ้นเท่านั้น แต่หากบุคคลมีน้องชายจำนวนมากเท่าใด บุคคลจะยังมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์หึงหวงน้อยลง แต่จำนวนของพี่สาว และน้องสาวไม่มีความสัมพันธ์กับอารมณ์หึงหวง (ซึ่งผลการวิจัยของไพน์นั้นไม่สนับสนุนทฤษฎีของแอตเลอร์ที่ว่าบุตรคนโตจะเป็นคนที่มีอารมณ์หึงหวงมากกว่าบุตรคนอื่นๆ)

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าลำดับการเกิดมีอิทธิพลกับความริษยาพี่น้อง และความหึงหวงพ่อแม่ (ในวัยเด็ก) รวมถึงน่าจะมียิทธิพลต่อความหึงหวงในวัยผู้ใหญ่ของบุคคลด้วย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังไม่สอดคล้องชัดเจนเท่าใดนักว่าบุตรที่มีลำดับการเกิดที่เท่าใด จะเป็นผู้ที่มีความหึงหวง

มากที่สุด และรองลงมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า ลำดับการเกิด มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่ อย่างไร

(3) ประสบการณ์การมีคู่รัก และความหึงหวง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในหัวข้อความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตก ในการศึกษาเรื่องความหึงหวง จะเห็นได้ว่าจากการที่วัยรุ่นตอนปลายไทยมีประสบการณ์การมีคู่รักที่แตกต่างกันนั้น เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และน่าจะนำมาศึกษาเพื่อให้เห็นถึงผลของความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความหึงหวงได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ รวมถึงการที่ประสบการณ์การมีคู่รักถือได้ว่าเป็นปัจจัยทางชีวสังคมอีกประการหนึ่งของวัยรุ่นตอนปลาย ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน จะมีความหึงหวงแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งถึงแม้ว่าจะยังไม่มีการวิจัยใดที่ทำการศึกษในเรื่องดังกล่าว แต่ก็พอที่จะอนุมานได้ว่า ประสบการณ์การมีคู่รักน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของบุคคล โดยที่บุคคลที่เคยมีคู่รักมาแล้ว น่าจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความหึงหวง ทำให้สามารถรับรู้และมองความหึงหวงของตนเองได้ดี และชัดเจนกว่าผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รัก เนื่องจากบุคคลที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รักมาก่อน อาจจะยังไม่เข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวงของตนเองได้ดี และชัดเจนตามความเป็นจริง จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำตัวแปรประสบการณ์การมีคู่รักมาเป็นอีกตัวแปรหนึ่งในการศึกษาค้นคว้า โดยสมมติฐานว่า วัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

(2) ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก และความหึงหวง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างในระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก และความหึงหวงนั้น ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักจะศึกษาในลักษณะของสถานภาพของความสัมพันธ์กับคู่รักมากกว่าที่จะศึกษาในระยะเวลาของความสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าน่าจะนำมาใช้อ้างอิงแทนกันได้ ผู้วิจัยจึงรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของความสัมพันธ์กับคู่รัก และความหึงหวง ไว้ดังนี้

ไบรเกอร์ และสแตมบูล (White & Mullen. 1989 : 109 ; citing Braiker and Stambul. 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลำดับขั้นของการคบหา : พัฒนาการของความสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของคู่รัก และระยะเวลาในการคบหา กับความหึงหวง พบว่าคู่รักที่ยังไม่ได้แต่งงาน หรือยังไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์มาก จะเป็นกลุ่มที่มีความหึงหวงมากที่สุด

เนอรานิปัว (Nouranipour. 1980 : abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมหึงหวง : การตรวจสอบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมหึงหวงของคู่รัก และคู่แต่งงาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งที่ต้องการศึกษาว่าสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความหึงหวงหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าสถานภาพสมรสมีผลต่อความหึงหวง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้วจะหึงหวงน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้แต่งงาน

แวนเซน (Wiederman & Allgeier. 1993 : 123 ; citing Hansen. 1982) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความหึงหวง ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าความมั่นคงในความสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวง อย่างไรก็ตาม พบความสัมพันธ์ดังกล่าวเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเท่านั้น ไม่พบในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

กล่าวคือ เพศหญิงที่อยู่ในชั้นคบหาใจกับคู่รักจะหึงหวงคู่รักมากกว่าเพศหญิงที่อยู่กับคู่รักของตนแล้ว และในทางเดียวกัน เพศหญิงที่อยู่ร่วมกับคู่รักของตนแล้ว (โดยที่ยังไม่ได้แต่งงาน) จะหึงหวงคู่รักมากกว่าเพศหญิงที่แต่งงานแล้ว ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ สามารถสรุปได้ว่าสำหรับเพศหญิงแล้ว ยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับคู่รักมีความมั่นคงมากเท่าไร เธอยังจะถูกคุกคามจากความรู้สึกหึงหวงน้อยลง

แมชเชส (White & Mullen. 1989 : 109 ; citing Matches. 1986) ได้ทำการวิจัยเรื่องความหึงหวง และความรัก : การศึกษาระยะยาว ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า ความหึงหวงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคบหาที่มีระยะเวลานานกว่า 7 ปีขึ้นไป กล่าวคือ คู่รักที่มีระยะเวลาคบหากันตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป จะมีคะแนนความหึงหวงอยู่ในระดับสูง (หึงหวงมาก)

เวิร์ท และคัลมา (de Weerth & Kalma. 1993 : 265-279) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความก้าวร้าวของเพศหญิง ที่เป็นผลมาจากความหึงหวง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี จำนวน 163 คน เป็นนิสิตชาย 76 คน และนิสิตหญิง 87 คน ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่ายิ่งกลุ่มตัวอย่าง และคู่รักของเขา/เธอ มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากเท่าไร กลุ่มตัวอย่างก็จะยิ่งหึงหวงคู่รักมากขึ้นเท่านั้น โดยในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ยิ่งเธอรายงานว่าความสัมพันธ์ระหว่างเธอและคู่รักมีความใกล้ชิดกันมากเท่าใด เธอยิ่งหึงหวงหากคู่รักของเธอให้ความสนใจ หรือคิดถึงหญิงอื่น มากขึ้นเท่านั้น ในขณะที่ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ยิ่งเขารายงานว่าเขามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคู่รักมากเท่าใด เขายิ่งหึงหวง หรือกังวลใจกับการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักของเขามากขึ้นเท่านั้น

มุลเลน และมาร์ติน (Mullen & Martin. 1994 : 35-43) ได้ทำการวิจัยเรื่องความหึงหวง ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่แต่งงานเร็วและกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่ยังไม่ได้อยู่ด้วยกับคู่รัก จะหึงหวงคู่รักมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายที่อยู่กับคู่รักแล้ว หรือแต่งงานแล้ว

จากงานวิจัยที่ได้รวบรวมไว้ข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บุคคลที่สถานภาพของความสัมพันธ์กับคู่รักยังไม่มั่นคงเท่าใดนัก จะมีความหึงหวงมากกว่าบุคคลที่สถานภาพของความสัมพันธ์กับคู่รักมีความมั่นคงแล้ว ดังนั้น จากผลสรุปนี้ น่าจะสามารถขยายความได้ว่า บุคคลที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักสั้นกว่า น่าจะยังรู้สึกไม่มั่นคงในความสัมพันธ์เท่าใดนัก และส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นมีความหึงหวงมากกว่าบุคคลที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักมานานกว่า ผู้วิจัยจึงสนใจนำตัวแปรระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก มาเป็นอีกตัวแปรหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้

สมมติฐานการวิจัย

จากหลักฐานเอกสาร และงานวิจัยที่ได้ทบทวนมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าในแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 : วิจัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวิจัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีความหึงหวงมากน้อยแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานข้อที่ 1 : วิจัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวิจัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีระดับของความหึงหวงไม่แตกต่างกัน

จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 : สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวิจัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวิจัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และน่าจะเป็นเพราะสาเหตุใด (สนับสนุน หรือขัดแย้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศของทฤษฎีใด)

สมมติฐานข้อที่ 2 : สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

สมมติฐานข้อที่ 3 : ความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายไทย มีความสอดคล้องกับความเชื่อของทฤษฎีวิวัฒนาการ มากกว่าความเชื่อของสมมติฐานอิงคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล (ซึ่งตรวจสอบได้โดยดูจากอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ของตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด)

จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 : พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานข้อที่ 4 : พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการก้าวร้าว ทำร้ายคู่รัก และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคู่รัก รวมถึงมีการตีหมัด มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการแสดงความโศกเศร้า เสียใจ, ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง และพยายามทำตัวให้ดึงดูดใจคู่รักมากขึ้น มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

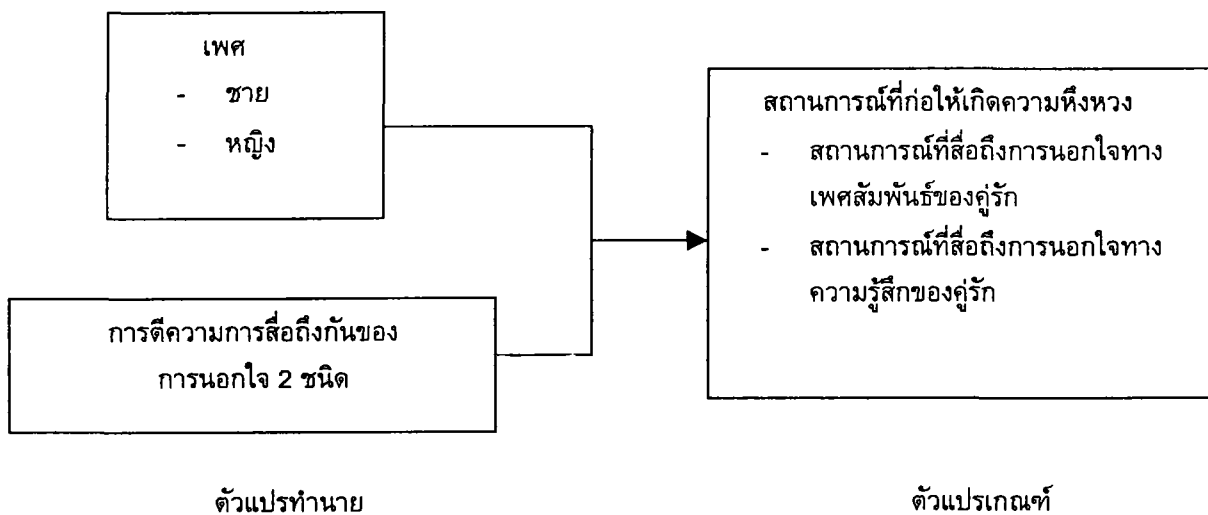
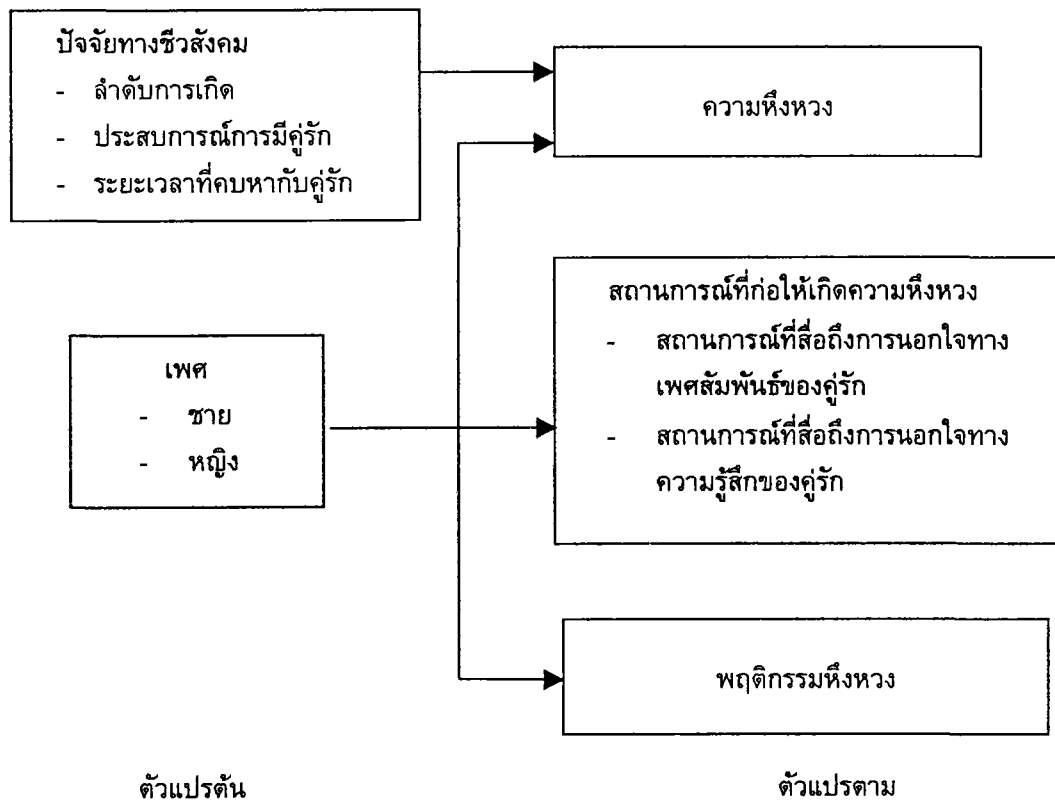
จุดมุ่งหมายข้อที่ 4 : ปัจจัยทางชีวสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก เกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่

สมมติฐานข้อที่ 5 : ลำดับการเกิดมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 : ประสบการณ์การมีคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 7 : ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักนานกว่า จะมีความหึงหวงน้อยกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักสั้นกว่า

กรอบความคิดในการศึกษาวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะของประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการอ้างอิงจากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 9,084 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ตามคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 400 คน จำแนกเป็นนิสิตชาย 200 คน และเป็นนิสิตหญิง 200 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 9,084 คน ด้วยการเปิดตารางของยามาเน (Yamane, 1967 : 886-887) ปรากฏว่า ณ. ความเชื่อมั่น 95% (แอลฟา = .05) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 383 คน

2. จำแนกนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตามคณะที่ศึกษา ได้ทั้งสิ้น 12 คณะ ดังนี้ คณะมนุษยศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, คณะพลศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, คณะพยาบาลศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์, คณะวิศวกรรมศาสตร์, คณะศิลปกรรมศาสตร์, คณะทันตแพทยศาสตร์, คณะเภสัชศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

3. สุ่มเลือกคณะที่จำแนกได้ในข้อ 2 มา 5 คณะ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้คณะดังนี้ คณะวิทยาศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, คณะพลศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

4. สุ่มเลือกนิสิตชาย และนิสิตหญิงจากคณะที่สุ่มได้ในข้อ 3 ตามสัดส่วนของนิสิตแต่ละเพศในแต่ละคณะ จากจำนวนนิสิตเพศนั้นๆ ในกลุ่มประชากรรวม 5 คณะ มาให้ได้เท่ากับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ซึ่งได้จำนวนนิสิตแต่ละเพศ จากแต่ละคณะ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม และนำมาใช้ในการศึกษา

คณะ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง				
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย		หญิง		รวม
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
วิทยาศาสตร์	548	1,018	1,566	46	23.49	62	30.90	108
สังคมศาสตร์	437	857	1,294	37	18.73	52	26.02	89
พลศึกษา	729	342	1,071	63	31.25	21	10.38	84
ศึกษาศาสตร์	332	683	1,015	29	14.23	41	20.74	70
ศิลปกรรมศาสตร์	287	394	681	25	12.30	24	11.96	49
รวม	2,333	3,294	5,627	200	100.00	200	100.00	400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความหึงหวง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด

การสร้าง , ลักษณะของแบบสอบถาม และเกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถาม ทั้ง 5 ตอน ที่กล่าวไว้ข้างต้น มีวิธีการสร้าง, ลักษณะของแบบสอบถาม และเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แบบสอบถาม ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย

แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย เกี่ยวกับ เพศ, อายุ, ลำดับการเกิด, ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก ซึ่งลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือกตอบ และเติมข้อความ

แบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความหึงหวง

แบบสอบถามความหึงหวง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากมาตราวัดความหึงหวงของบุคคล (Interpersonal Jealousy Scale) ของแมทเชส และคณะ (Matches, et al. 1981)

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความหึงหวง เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วยข้อคำถามที่มีความหมายทั้งทางบวก และทางลบ จำนวนทั้งสิ้น 24 ข้อ ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ จะเป็นประโยคที่กล่าวถึงสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงได้ และให้ผู้ตอบพิจารณาประโยคเหล่านั้น และเลือกตอบประโยคเหล่านั้นตามความคิด และความรู้สึกของตัวเอง ผู้ตอบที่มีต่อสถานการณ์ในประโยคเหล่านั้น ระหว่าง “จริงที่สุด” “ส่วนใหญ่จริง” “จริงพอประมาณ” “จริงเพียงเล็กน้อย” หรือ “ไม่จริง”

ตัวอย่างของแบบสอบถามความหึงหวง

ขอให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นๆ เป็นจริงมากน้อยในระดับใด จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงตามความเป็นจริงของตัวท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อความ

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริง
0.	หากคู่รักของฉันแสดงความรักอย่างมากเมื่อได้พบกับเพื่อนเก่าที่เป็นเพศตรงข้าม ฉันจะรู้สึกไม่พอใจ					
00.	หากคู่รักของฉันชื่นชมใครคนหนึ่งที่เป็นเพศตรงข้าม ฉันจะรู้สึกอิจฉา					
000	หากคู่รักของฉันแสดงความสนใจในเพื่อนคนหนึ่งของฉัน ฉันจะรู้สึกยินดี					
0000	ฉันต้องการให้คู่รักของฉันยังคงรักษาความเป็นเพื่อนที่ดีกับคนที่เขา/เธอเคยคบหาด้วย					

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้เป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
	ส่วนใหญ่จริง	ให้	4	คะแนน
	จริงพอประมาณ	ให้	3	คะแนน
	จริงเพียงเล็กน้อย	ให้	2	คะแนน
	ไม่จริง	ให้	1	คะแนน

กรณีที่ 2 ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
	ส่วนใหญ่จริง	ให้	2	คะแนน
	จริงพอประมาณ	ให้	3	คะแนน
	จริงเพียงเล็กน้อย	ให้	4	คะแนน
	ไม่จริง	ให้	5	คะแนน

แบบสอบถามความหึงหวงนี้ จะมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 24 - 120 คะแนน เมื่อตรวจให้คะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับแล้ว คะแนนรวมของแต่ละบุคคลได้จากแบบสอบถามนั้น ถือว่าเป็นคะแนนความหึงหวงของบุคคลนั้น ผู้ที่ได้คะแนนรวมจากแบบสอบถามสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความหึงหวงในระดับสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามต่ำกว่า

แบบสอบถาม ตอนที่ 3 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้วัยรุ่นตอนปลายเกิดความหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของบัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999)

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนี้ เป็นแบบสอบถามในลักษณะสถานการณ์ เลือกตอบ จำนวนทั้งสิ้น 3 ข้อ โดยในแต่ละข้อคำถาม จะมีตัวเลือก 2 ตัวเลือก ซึ่งประกอบด้วยตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก 1 ตัวเลือก และตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก 1 ตัวเลือก และให้ผู้ตอบเลือกตัวเลือกที่ผู้ตอบคิดว่าตรงตามความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด โดยเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ในแต่ละข้อคำถาม

ตัวอย่างของแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงตามความคิดเห็น และความเป็นจริงของตัวท่านมากที่สุด โดยเลือกเพียง 1 คำตอบในแต่ละข้อ

ข้อ 0 โปรดลองคิดถึงความสัมพันธ์ฉันท์คู่รักที่จริงจังที่ท่านเคยมีในอดีต หรือที่ท่านกำลังมีอยู่ในปัจจุบัน หรือที่ท่านคิดอยากจะมี และจินตนาการว่าหากท่านพบว่าคู่รักที่ท่านคบหาอย่างจริงจังหันไปสนใจบุคคลอื่น เหตุการณ์ใดต่อไปนี้ จะทำให้ท่านเสียใจ หรือว่าวุ่นใจมากกว่ากัน

☐ จินตนาการว่าคู่รักของท่านรู้สึกผูกพันทางใจอย่างลึกซึ้งกับบุคคลนั้น

☐ จินตนาการว่าคู่รักของท่านมีความสุขกับการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

เกณฑ์การให้คะแนน และการแปลผล

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง คือ หากผู้ตอบเลือกตัวเลือกของสถานการณ์ใด ก็จะได้ 1 คะแนนในสถานการณ์นั้น ซึ่งหมายความว่าผู้ตอบแต่ละคนจะมีคะแนน 2 ชุด คือ คะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก 1 ชุด และคะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก 1 ชุด และเนื่องจากแบบสอบถามนี้มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ คะแนนในแต่ละชุดจึงมีช่วงพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3 คะแนน การแปลผลคะแนนจะวิเคราะห์แยกในแต่ละสถานการณ์ โดยในแต่ละสถานการณ์ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความหึงหวงในสถานการณ์ลักษณะนั้น มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

แบบสอบถาม ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวง

แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่วัยรุ่นตอนปลายแสดงออกเมื่อเกิดความหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองโดยอาศัยแนวความคิดจากข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมหึงหวงของเกียร์ และคณะ (Geary et al . 1995)

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวงนี้ เป็นแบบสอบถามในลักษณะเลือกตอบ (Multiple Choices) จากคำตอบที่ให้มีา และสามารถเติมคำตอบอื่นนอกเหนือจากคำตอบที่ให้มีาได้ โดยให้ผู้ตอบเลือกตัวเลือกที่ผู้ตอบคิดว่าตรงตามความเป็นจริงตามความคิด และ/หรือพฤติกรรมของผู้ตอบ ซึ่งผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก ในแต่ละข้อคำถาม

ตัวอย่างของแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงหวง

ขอให้ท่านอ่านข้อความสถานการณ์ตั้งแต่สถานการณ์ที่ ๑ ถึง ๑๐ ที่ สถานการณ์ แล้วพิจารณาว่า หากท่านต้องพบกับสถานการณ์ดังกล่าวบ่อยครั้ง ท่านจะมีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง โดยเลือกจากพฤติกรรม A ถึง พฤติกรรม N โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของตัวท่าน (สามารถตอบได้หลายพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์) และ/หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “อื่นๆ” และเขียนเดิมพฤติกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้

พฤติกรรม (ที่ท่านปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์)	สถานการณ์									
	๑ ผู้รักพูดคุยอย่างสนิทสนมกับเพศตรงข้ามบางคนจนผิดสังเกต	๒ ผู้รักแสดงความรู้สึกสนใจในเพศตรงข้ามบางคนจนผิดสังเกต								๑๐ ผู้รักทำงานใกล้ชิดกับเพศตรงข้ามบางคนจนผิดสังเกต
A. ต่อว่า หรือด่าว่าผู้รัก / บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รัก										
B. ทบตี หรือทำร้ายร่างกายผู้รัก / บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รัก										
C. ตัดความสัมพันธ์กับผู้รัก										
D. พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับผู้รัก										
E. แสดงให้ผู้รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร										
F. พูดจากระแทกกระทั้น เหม็นแสบผู้รัก										
G. เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น										
H. ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง										
I. เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ										
J. มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหงุดหงิด										
K. พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดใจของผู้รักกลับคืนมา										
L. แก่แค้นผู้รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น										
M. ดื่มเหล้า										
N. ร้องไห้เสียใจ										
O. อื่นๆ โปรดระบุ										

เกณฑ์การให้คะแนน และการแปลผล

ในการแปลผลแบบสอบถามพฤติกรรมทั้งหมดนี้ ทำได้โดยคิด และวิเคราะห์คะแนนแยกในแต่ละพฤติกรรม โดยในแต่ละพฤติกรรม หากผู้ตอบเลือกกว่าเขาจะทำพฤติกรรมนั้นๆ ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง (ข้อคำถามใดข้อคำถามหนึ่ง) ผู้ตอบจะได้คะแนน 1 คะแนน และเนื่องจากแบบสอบถามนี้มีข้อคำถาม (สถานการณ์) จำนวน 10 ข้อ พฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมจึงมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0-10 คะแนน) ในแต่ละพฤติกรรม ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทั้งหมดในลักษณะนั้น มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

แบบสอบถาม ตอนที่ 5 แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด (การนอกใจทางความรู้สึก และการนอกใจทางเพศสัมพันธ์)

แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เป็นแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบหาสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เพื่อตรวจสอบว่าหากเพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกันแล้ว ความแตกต่างระหว่างเพศนั้น น่าจะเกิดจากสาเหตุตามความเชื่อของทฤษฎีใดมากกว่ากัน (สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศของทฤษฎีใดมากกว่ากัน) ระหว่าง (1) แนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ ที่เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกตามธรรมชาติ และ (2) แนวความคิดของสมมติฐานอิงคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล ที่เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เกิดจากการเรียนรู้ (โดยผ่านกระบวนการทางสังคม) และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งการเรียนรู้ และความสามารถในการคิดนี้ทำให้เพศชาย และเพศหญิงตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดของคู่รักต่างกัน โดยเพศชายเชื่อว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักย่อมสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย ในขณะที่เพศหญิงเชื่อว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย (ซึ่งความเชื่อของเพศชาย และเพศหญิงนี้ เกิดจากความคิดที่ว่าเพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้โดยปราศจากความรัก ในขณะที่เพศหญิงต้องมีความรักก่อน จึงจะยอมมีเพศสัมพันธ์) และความเชื่อนี้ไปสัมพันธ์กับเพศ จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงขึ้น

ซึ่งแบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด นี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุง และดัดแปลงมาจากข้อคำถามเกี่ยวกับการสื่อถึงกันของการนอกใจ ของแฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์ (Harris & Christenfeld. 1996) และข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ของเดอสเตโน และซาโลเวย์ (DeSteno & Salovey. 1996)

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert) โดยให้ผู้ตอบพิจารณาประโยคข้อความแต่ละข้อ และเลือกตอบประโยคเหล่านั้นตามความคิด และความรู้สึกของตัวผู้ตอบที่มีต่อประโยคเหล่านั้น ระหว่าง “เป็นไปได้แน่นอน” “มีทางเป็นไปได้มาก” “มีทางเป็นไปได้พอประมาณ” “มีทางเป็นไปได้น้อย” และ “ไม่มีทางเป็นไปได้เลย”

ตัวอย่างของแบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด

ขอให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นว่าข้อความนั้นๆ มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงตามความคิดเห็นของตัวท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อความ

ข้อ	ข้อความ	เป็นไปได้แน่นอน	มีทางเป็นไปได้มาก	มีทางเป็นไปได้พอประมาณ	มีทางเป็นไปได้น้อย	ไม่มีทางเป็นไปได้เลย
0.	หากท่านพบว่าคูรักของท่านมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่คูรักของท่านหลงรักบุคคลนั้น					
00.	หากท่านพบว่าคูรักของท่านกำลังรักใคร่ชอบพอกับบุคคลอื่น ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่คูรักของท่านมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลนั้นด้วย					

เกณฑ์การให้คะแนน และการแปลผล

ถ้าตอบ	เป็นไปได้แน่นอน	ให้	5 คะแนน
	มีทางเป็นไปได้มาก	ให้	4 คะแนน
	มีทางเป็นไปได้พอประมาณ	ให้	3 คะแนน
	มีทางเป็นไปได้น้อย	ให้	2 คะแนน
	ไม่มีทางเป็นไปได้เลย	ให้	1 คะแนน

หลังจากนั้น นำคะแนนที่ผู้ตอบได้จากข้อคำถามข้อที่ 0 (ข้อคำถามที่แสดงถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึก) ไปลบออกจากคะแนนที่ผู้ตอบได้จากข้อคำถามข้อที่ 00 (ข้อคำถามที่แสดงถึงการนอกใจทางความรู้สึกสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์) คะแนนที่ผู้ตอบได้จะถือว่าเป็นค่าความต่างของการสื่อถึงกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด (Differential Infidelity Implication – DII) โดย

ผู้ที่ได้คะแนนเป็นค่าบวก แสดงว่ามีความเห็นว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่ามีความเชื่อดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผู้ที่ได้คะแนนเป็นค่าลบ แสดงว่ามีความเห็นว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย มากกว่าที่คิดว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย โดยผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า แสดงว่ามีความเชื่อดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า

ผู้ที่ได้คะแนนเท่ากับ 0 แสดงว่ามีความเห็นว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย เท่าๆ กับที่คิดว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย

***** วิธีการตรวจสอบ และเกณฑ์ในการแปลความ สาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง *****

การตรวจสอบหาสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงทำได้โดยใช้ตัวแปร 3 ตัวด้วยกัน คือ (1) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง (2) เพศ และ (3) การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด และนำตัวแปรทั้ง 3 นี้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้ Logistic Multiple Regression เพื่อทำนายว่าเพศ หรือการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง (ชนิดของการนอกใจ) ที่ผู้ตอบเลือกได้ดีกว่ากัน

หากตัวแปรเพศสามารถทำนายได้ดีกว่าตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด แสดงว่าสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง น่าจะมาจากความแตกต่างระหว่างเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกตามธรรมชาติ มากกว่าที่จะมาจากการเรียนรู้ (โดยผ่านกระบวนการทางสังคม) และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล

หากตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด สามารถทำนายได้ดีกว่าตัวแปรเพศ แสดงว่าสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง น่าจะมาจากการเรียนรู้ (โดยผ่านกระบวนการทางสังคม) และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ที่ทำให้เพศชาย และเพศหญิงตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิดของคู่รักต่างกัน (เนื่องจากความคิดที่ว่าเพศชายสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้โดยปราศจากความรัก ในขณะที่เพศหญิงต้องมีความรักก่อนจึงจะยอมมีเพศสัมพันธ์) มากกว่าที่จะมาจากการความแตกต่างระหว่างเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหึงหวง ความแตกต่างระหว่างเพศ และพัฒนาการของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งปรึกษาขอคำแนะนำจากบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง, ดัดแปลง และปรับปรุงข้อคำถามในแบบสอบถามความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีดังนี้

2.1 หาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ได้แก่ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส และ อ.สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของนิยาม กับข้อคำถามที่เขียนขึ้น ตลอดจนพิจารณาความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และนำไปทดลองให้วัยรุ่นตอนปลายที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสมของภาษา และความชัดเจนของคำสั่ง และข้อคำถาม หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

2.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยนำแบบสอบถามความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวง ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับวัยรุ่นตอนปลายที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) โดยใช้สูตรการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญ จะถูกนำไปใช้ในแบบสอบถามจริง

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวง มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) และนำแบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ คือ

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงคณบดีของแต่ละคณะซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อกับคณบดี เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ของแต่ละคณะ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลในแต่ละคณะ รวมถึงนัดวัน และเวลา ที่จะทำการเก็บข้อมูล
3. เตรียมแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
4. นำแบบสอบถามทั้งหมดไปเก็บข้อมูลจากนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามวัน และเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยก่อนที่จะให้นิสิตตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนให้นิสิตเข้าใจ และสบายใจในการตอบ หลังจากนั้น เมื่อนิสิตตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
5. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละตอน และนำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละตอนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับการทดสอบ และตรวจสอบสมมติฐานเท่านั้น ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อแจกแจงปัจจัยทางชีวสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย (ตัวแปรต้น) ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ประสบการณ์มีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก

1.2 คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความหึ่งหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึ่งหวง พฤติกรรมหึ่งหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มที่แยกย่อยตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การมีคู่รัก

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของความหึ่งหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยใช้สถิติที่ทดสอบ (t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 1)

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึ่งหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยใช้สถิติที่ทดสอบ (t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 2)

2.3 ศึกษาลำดับความสำคัญของตัวแปรเพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึ่งหวงของวัยรุ่นตอนปลายไทย (เพื่อศึกษาหาสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึ่งหวง) โดยใช้ Logistic Multiple Regression (ทดสอบสมมติฐานข้อ 3)

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมหึ่งหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยใช้สถิติที่ทดสอบ (t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 4)

2.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของความหึ่งหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ตามตัวแปรลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance, One-Way ANOVA) หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 5-7)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีความหึงหวงมากน้อยแตกต่างกันหรือไม่ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายทั้ง 2 เพศ ตลอดจนพฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายทั้ง 2 เพศ แตกต่างกันหรือไม่ รวมถึงศึกษาว่าปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อทดสอบค่าที่ วิเคราะห์ความแปรปรวน และวิเคราะห์ Logistic Multiple Regression

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df)
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปคะแนนดิบ
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
Wald	แทน	ค่าสถิติ Wald
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (probability) ของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 7 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย (ตัวแปรต้น) ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่อุปการ และระยะเวลาที่คบหากับคู่อุปการ

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปรตาม ได้แก่ ความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อุปการ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อุปการ

ตอนที่ 5 การศึกษาอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว คือ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อุปการ

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อุปการ

ตอนที่ 7 การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย จำแนกตามปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่อุปการ และระยะเวลาที่คบหากับคู่อุปการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย (ตัวแปรต้น) ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่อุปการ และระยะเวลาที่คบหากับคู่อุปการ

แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงความถี่ และร้อยละของข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคูรัก และระยะเวลาที่คบหากับคูรัก

ประสบการณ์การมีคูรัก	เพศ	ระยะเวลาที่คบหากับคูรัก	ลำดับการเกิด									
			ลูกคนโต		ลูกคนกลาง		ลูกคนเล็ก		ลูกคนเดียว		รวม	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีคูรัก	ชาย	-	21	5.25	15	3.75	21	5.25	5	1.25	62	15.50
	หญิง	-	30	7.50	12	3.00	15	3.75	3	0.75	60	15.00
	รวม		51	12.75	27	6.75	36	9.00	8	2.00	122	30.50
เคยมีคูรัก	ชาย	-	25	6.25	8	2.00	23	5.75	5	1.25	61	15.25
	หญิง	-	18	4.50	12	3.00	16	4.00	4	1.00	50	12.50
	รวม		43	10.75	20	5.00	39	9.75	9	2.25	111	27.75
มีคูรัก	ชาย	1 เดือน – 1 ปี	8	2.00	2	0.50	3	0.75	5	1.00	18	4.50
		1 ปี 1 เดือน – 2 ปี	12	3.00	4	1.00	6	1.50	6	1.75	28	7.00
		2 ปี 1 เดือน – 3 ปี	6	1.50	2	0.50	6	1.50	1	0.25	15	3.75
		มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	6	1.50	3	0.75	6	1.50	1	0.25	16	4.00
		รวม	32	8.00	11	2.75	21	5.25	13	3.25	77	19.25

หญิง	1 เดือน – 1 ปี	6	1.50	4	1.00	10	2.50	1	0.25	21	5.25
	1 ปี 1 เดือน – 2 ปี	14	3.50	5	1.25	11	2.75	4	1.00	34	8.50
	2 ปี 1 เดือน – 3 ปี	4	1.00	2	0.50	3	0.75	5	1.25	14	3.50
	มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	5	1.25	3	0.75	10	2.50	3	0.75	21	5.25
	รวม	29	7.25	14	3.50	34	8.50	13	3.25	90	22.50

ตาราง 2 (ต่อ)

ประสบการณ์ การมีคู่รัก	เพศ	ระยะเวลาที่คบหา กับคู่รัก	ลำดับการเกิด									
			ลูกคนโต		ลูกคนกลาง		ลูกคนเล็ก		ลูกคนเดียว			
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รวม		1 เดือน - 1 ปี	14	2.75	6	1.50	13	3.25	6	1.50	39	9.75
		1 ปี 1 เดือน - 2 ปี	26	6.50	9	2.25	17	4.25	10	2.50	62	15.50
		2 ปี 1 เดือน - 3 ปี	10	2.50	4	1.00	9	2.25	6	1.50	29	7.25
		มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	11	2.75	6	1.50	16	4.00	4	1.00	37	9.25
		รวม	61	15.25	25	6.25	55	13.75	26	6.50	167	41.75
รวม	ชาย	-	78	19.50	34	8.50	65	16.25	23	5.75	200	50.00
	หญิง	-	77	19.25	38	9.50	65	16.25	20	5.00	200	50.00
	รวม	-	155	38.75	72	18.00	130	32.50	43	10.75	400	100.00

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งหมด 400 คน เป็นวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย 200 คน และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง 200 คน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การมีคู่รัก พบว่า เป็นวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก จำนวน 122 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย 62 คน วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง 60 คน เป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รักอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 167 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย 61 คน วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง 50 คน และเป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รักอยู่แต่ไม่คบหาอีก จำนวน 111 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย 77 คน วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง 90 คน และเมื่อจำแนกวัยรุ่นตอนปลายเฉพาะที่มีคู่รักตามระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก พบว่าเป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักตั้งแต่ 1 เดือน - 1 ปี จำนวน 39 คน เป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักระหว่าง 1 ปี 1 เดือน - 2 ปี จำนวน 62 คน เป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักระหว่าง 2 ปี 1 เดือน - 3 ปี จำนวน 29 คน และเป็นวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักมากกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน นอกจากนี้ หากจำแนกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับการเกิด จะพบว่าวัยรุ่นตอนปลายที่เป็นลูกคนโต จำนวน 155 คน เป็นลูกคนกลาง จำนวน 72 คน เป็นลูกคนเล็ก จำนวน 130 คน และเป็นลูกคนเดียวจำนวน 43 คน

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปรตาม ได้แก่ ความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปรตาม ได้แก่ ความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ของวัยรุ่นตอนปลายในกลุ่มรวม (N = 400)

ตัวแปรที่ศึกษา	$\bar{X}$	S.D.
ความหึงหวง	77.69	15.23
สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง		
- สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก	1.56	1.05
- สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก	1.44	1.05
พฤติกรรมหึงหวง	30.29	16.52
- พฤติกรรม A (ต่อว่า หรือตำว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก)	2.00	2.49
- พฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก)	0.50	1.27
- พฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก)	1.55	1.42
- พฤติกรรม D (พุดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก)	5.35	3.15
- พฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พุด หรือทำอะไร)	3.01	2.72
- พฤติกรรม F (พุดจากระทบกระทั้ง เหน็บแนมคู่รัก)	2.79	2.83
- พฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น)	2.11	2.21
- พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง)	3.59	3.17
- พฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ)	1.63	2.52
- พฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง)	2.45	2.82
- พฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมา)	1.96	2.58
- พฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น)	1.26	2.14
- พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า)	0.78	1.87
- พฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ)	1.30	2.23
การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-0.66	1.19
- การนอกใจทางเพศสัมพันธ์สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึก	3.85	1.05
- การนอกใจทางความรู้สึกสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์	3.19	1.08

จากตาราง 3 พบว่า วัชรุนตอนปลายในกลุ่มรวมมีคะแนนเฉลี่ยของความหึงหวง เท่ากับ 77.69 คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15.23 และหากนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงที่ได้นี้ไปเปรียบเทียบกับมาตรวัดความหึงหวง 5 ระดับ ซึ่งมีพิสัยของคะแนนอยู่ที่ 24-120 คะแนน จะพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงของวัชรุนตอนปลายในกลุ่มรวมนี้ จะตกอยู่ในช่วง จริ่งพอประมาณ ก่อนไปทางส่วนใหญ่จริง (3.24) ซึ่งสามารถแปลความได้ว่า วัชรุนตอนปลายในกลุ่มรวมมีความหึงหวงอยู่ในระดับปานกลาง ก่อนไปทางระดับมาก

สำหรับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พบว่า วัชรุนตอนปลายในกลุ่มรวมมีคะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก สูงกว่าคะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก โดยวัชรุนตอนปลายมีคะแนนเฉลี่ยของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก เท่ากับ 1.56 คะแนน ในขณะที่มีคะแนนเฉลี่ยของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก เท่ากับ 1.44 คะแนน โดยทั้ง 2 สถานการณ์มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน คือ 1.05

สำหรับพฤติกรรมหึงหวง พบว่า ในกลุ่มรวมทั้ง 14 พฤติกรรม พฤติกรรมหึงหวงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.29 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16.52 โดยพฤติกรรม D (พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก) เป็นพฤติกรรมหึงหวงที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา 3 อันดับ คือ พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง), พฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร) และพฤติกรรม F (พูดจากระแทกกระทั้ง เหน็บแนมคู่รัก) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.35 , 3.59 , 3.01 และ 2.79 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.15 , 3.17 , 2.72 และ 2.83 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมหึงหวงที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ พฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) และพฤติกรรม L (แกล้งแค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.50, 0.78 และ 1.26 ตามลำดับ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.27, 1.87 และ 2.14 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาถึงตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ -0.66 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.19 ซึ่งการที่คะแนนเฉลี่ยของการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด มีค่าเป็นลบนั้น แสดงว่า วัชรุนตอนปลายโดยรวมตีความว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักด้วย มากกว่าที่ตีความว่าการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักด้วย โดยจะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยของการตีความแต่ละตัว ที่พบว่าการตีความว่าการนอกใจทางเพศสัมพันธ์สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกด้วย มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05 ในขณะที่การตีความว่าการนอกใจทางความรู้สึกสื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ด้วย มีคะแนนเฉลี่ย 3.19 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่วัยรุ่น เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีระดับของความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่วัยรุ่น

ประสบการณ์การมีคู่วัยรุ่น	เพศ	จำนวน	คะแนนความพึงพอใจ			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่วัยรุ่น	ชาย	62	78.81	13.85	2.865 **	.005
	หญิง	60	71.20	15.46		
เคยมีคู่วัยรุ่น	ชาย	61	77.11	13.03	-0.955	.342
	หญิง	50	79.56	13.88		
มีคู่วัยรุ่น	ชาย	77	78.19	14.47	-0.792	.429
	หญิง	90	80.17	17.68		
กลุ่มรวม	ชาย	200	78.06	13.80	0.479	.632
	หญิง	200	77.33	16.56		

** $p < .01$

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่วัยรุ่น พบว่า กลุ่มเคยมีคู่วัยรุ่น และกลุ่มมีคู่วัยรุ่น วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลที่พบในกลุ่มรวม แต่ในกลุ่มไม่เคยมีคู่วัยรุ่น กลับพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนความพึงพอใจสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่าสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคูรักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 5-6

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรัก ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก

ประสบการณ์การมีคูรัก	เพศ	จำนวน	คะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรัก			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคูรัก	ชาย	62	1.81	1.07	3.248**	.002
	หญิง	60	1.18	1.05		
เคยมีคูรัก	ชาย	61	1.93	1.06	4.156***	.000
	หญิง	50	1.18	0.85		
มีคูรัก	ชาย	77	1.94	1.13	4.219***	.000
	หญิง	90	1.28	0.84		
กลุ่มรวม	ชาย	200	1.90	1.09	6.703***	.000
	หญิง	200	1.22	0.90		

** $p < .01$ *** $p < .001$

จากตาราง 5 พบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักแตกต่างกับวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลของข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชายหึงหวงคูรักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคูรักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ซึ่งผลที่ได้นี้เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	1.19	1.07	-3.248**	.002
	หญิง	60	1.82	1.05		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	1.07	1.06	-4.156***	.000
	หญิง	50	1.82	0.85		
มีคู่รัก	ชาย	77	1.06	1.13	-4.219***	.000
	หญิง	90	1.72	0.84		
กลุ่มรวม	ชาย	200	1.10	1.09	-6.703***	.000
	หญิง	200	1.78	0.90		

** p < .01

*** p < .001

จากตาราง 6 พบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักแตกต่างกับวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .01 ซึ่งจากผลของข้อมูลนี้ แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

หมายเหตุ : เมื่อพิจารณาผลจากตาราง 5 และตาราง 6 จะพบว่าค่า t จาก 2 ตารางนี้ มีค่าเท่ากัน ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากการที่คะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก (ตาราง 5) และคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก (ตาราง 6) เป็นคะแนนที่ขึ้นแกกันอยู่ (ไม่ได้เป็นอิสระจากกัน) แต่ละสถานการณ์จะมีคะแนนเต็มเท่ากัน คือ 3 คะแนน และมีพิสัยของคะแนนเท่ากัน คือ 0-3 คะแนน หากคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักเป็น 2 คะแนน คะแนนของสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก จะเป็น 3-2 คือ 1 คะแนน

ตอนที่ 5 การศึกษาอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว คือ เพศ และการตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่าความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายไทย มีความสอดคล้องกับความเชื่อของทฤษฎีวิวัฒนาการ มากกว่าความเชื่อของสมมติฐานยิ่งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล (ซึ่งตรวจสอบได้โดยดูจากอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ของตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด) (โดยใช้วิธี Logistic Multiple Regression)

แสดงผลการวิเคราะห์อำนาจในการทำนาย ในแต่ละกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก ดังตาราง 7-10 และแสดงสรุปค่าอำนาจในการทำนาย (Beta) ของทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก ดังตาราง 11

ตาราง 7 แสดงอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายรวม (N = 400)

ตัวแปรในสมการ	B	S.E.	Beta	Wald	df	p-value
(1) เพศ	-1.334	.212	-.667	39.641	1	.000
(2) การตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.283	.088	-.336	10.322	1	.001
(3) เพศ	-1.247	.217	-.623	33.007	1	.000
การตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.168	.093	-.199	3.237	1	.072

จากตาราง 7 พบว่า เมื่อนำตัวแปรเพศเพียงตัวแปรเดียวเข้าสู่สมการถดถอย เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 39.641, $p < .001$]

และเมื่อนำตัวแปรการตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เพียงตัวแปรเดียว เข้าสู่สมการถดถอยเพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าการตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 10.322, $p = .001$]

แต่เมื่อนำตัวแปรเพศ และตัวแปรการตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการถดถอยพร้อมๆ กัน เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศยังคงสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ไม่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [เพศ : Wald = 33.007, $p < .001$; การตีความการสื่อสารถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด : Wald = 3.237, $p > .05$]

ตาราง 8 แสดงอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ยังไม่เคยมีคู่อภิ
(N = 122)

ตัวแปรในสมการ	B	S.E.	Beta	Wald	df	p-value
(1) เพศ	-1.229	.381	-.614	10.411	1	.001
(2) การตีความการสื่อถึง กันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.164	.156	-.195	1.105	1	.293
(3) เพศ	-1.217	.398	-.609	9.358	1	.002
การตีความการสื่อถึง กันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.016	.168	-.020	.010	1	.922

จากตาราง 8 พบว่า เมื่อนำตัวแปรเพศเพียงตัวแปรเดียวเข้าสู่สมการถดถอย เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 10.411 , p = .001]

แต่เมื่อนำตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เพียงตัวแปรเดียว เข้าสู่สมการถดถอยเพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ไม่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 1.105 , p > .05]

และเมื่อนำตัวแปรเพศ และตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการถดถอยพร้อมๆ กัน เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศยังคงสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ไม่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [เพศ : Wald = 9.358, p = .002 ; การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด : Wald = .010, p > .05]

ตาราง 9 แสดงอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่วัย (N = 111)

ตัวแปรในสมการ	B	S.E.	Beta	Wald	df	p-value
(1) เพศ	-1.618	.418	-.809	14.965	1	.000
(2) การตีความการสื่อถึง กันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.251	.188	-.261	1.789	1	.181
(3) เพศ	-1.609	.441	-.805	13.316	1	.000
การตีความการสื่อถึง กันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.014	.209	-.014	.004	1	.948

จากตาราง 9 พบว่า เมื่อนำตัวแปรเพศเพียงตัวแปรเดียวเข้าสู่สมการถดถอย เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 14.965 , $p < .001$]

แต่เมื่อนำตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เพียงตัวแปรเดียว เข้าสู่สมการถดถอยเพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ไม่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 1.789 , $p > .05$]

และเมื่อนำตัวแปรเพศ และตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการถดถอยพร้อมๆ กัน เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศยังคงสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ไม่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [เพศ : Wald = 13.316, $p < .001$; การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด : Wald = .004, $p > .05$]

ตาราง 10 แสดงอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคูรัก (N = 167)

ตัวแปรในสมการ	B	S.E.	Beta	Wald	df	p-value
(1) เพศ	-1.247	.326	-.624	14.655	1	.000
(2) การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.382	.132	-.489	8.345	1	.004
(3) เพศ	-1.136	.333	-.568	11.642	1	.001
การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.318	.137	-.408	5.431	1	.020

จากตาราง 10 พบว่า เมื่อนำตัวแปรเพศเพียงตัวแปรเดียวเข้าสู่สมการถดถอย เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าเพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 14.655, $p < .001$]

และเมื่อนำตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เพียงตัวแปรเดียว เข้าสู่สมการถดถอยเพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ [Wald = 8.345, $p = .004$]

และเมื่อนำตัวแปรเพศ และตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการถดถอยพร้อมๆ กัน เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่า ทั้งเพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิดยังคงสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศมีอำนาจในการทำนายสูงกว่า [เพศ : Wald = 11.642, $p = .001$; การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด : Wald = 5.431, $p = .02$]

และเพื่อให้เห็นภาพรวมของอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปค่าอำนาจในการทำนาย (Beta) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ของทุกกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่แยกย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มไม่เคยมีคูรัก กลุ่มเคยมีคูรัก และกลุ่มมีคูรัก ไปด้วยกัน ดังตาราง 11

ตาราง 11 สรุปค่าอำนาจในการทำนาย (Beta) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย
2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อย
ตามประสบการณ์การมีคู่รัก ทั้ง 3 กลุ่ม

ตัวแปรในสมการ	ประสบการณ์การมีคู่รัก		
	ไม่เคยมีคู่รัก	เคยมีคู่รัก	มีคู่รัก
(1) เพศ	-.614***	-.809***	-.624***
(2) การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.195	-.261	-.489**
(3) เพศ	-.609**	-.805***	-.568***
การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด	-.020	-.014	-.408*

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ผลการสรุปค่าอำนาจในการทำนาย (Beta) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรเพศ สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ได้ดีกว่าตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในทุกกลุ่มที่ศึกษา กล่าวคือ เมื่อนำตัวแปรเพศเพียงตัวแปรเดียวเข้าสู่สมการถดถอย เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่า เพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือกได้ ในทุกกลุ่มที่ศึกษา แต่เมื่อนำตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เพียงตัวแปรเดียว เข้าสู่สมการถดถอย เพื่อทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือก พบว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้เพียงในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รักเท่านั้น แต่ไม่สามารถทำนายได้ในกลุ่มอื่น ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก และเมื่อนำตัวแปรทั้ง 2 ตัว คือ ตัวแปรเพศ และตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการพร้อมๆ กัน เพื่อร่วมกันทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พบว่า เพศยังคงสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ ในทุกกลุ่ม ในขณะที่การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด มีอำนาจในการทำนายได้น้อยกว่าตัวแปรเพศ ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก และไม่สามารถทำนายได้ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการก้าวร้าว ทำร้ายคู่รัก และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคู่รัก รวมถึงมีการดื่มเหล้า มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่ วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการแสดงความโศกเศร้าเสียใจ, ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง และพยายามทำตัวให้ดึงดูดใจคู่รักมากขึ้น มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมหึงหวง แต่ละพฤติกรรม (A-N) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ดังตาราง 12-25 และแสดงสรุปการเปรียบเทียบพฤติกรรมหึงหวง ทั้ง 14 พฤติกรรม ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ดังตาราง 26

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม A (ต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม A (ต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	1.44	1.73	-0.224	.823
	หญิง	60	1.52	2.23		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	2.33	2.41	1.614	.110
	หญิง	50	1.60	2.31		
มีคู่รัก	ชาย	77	2.12	2.64	-1.154	.250
	หญิง	90	2.62	2.97		
กลุ่มรวม	ชาย	200	1.97	2.34	-0.260	.795
	หญิง	200	2.04	2.65		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก มีคะแนนพฤติกรรม A (ต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก

ประสบการณ์การมีคู่อรัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่อรัก	ชาย	62	0.32	0.70	1.287	.201
	หญิง	60	0.17	0.64		
เคยมีคู่อรัก	ชาย	61	0.57	1.19	0.532	.596
	หญิง	50	0.44	1.46		
มีคู่อรัก	ชาย	77	0.51	1.08	-1.340	.182
	หญิง	90	0.81	1.81		
กลุ่มรวม	ชาย	200	0.47	1.02	-0.433	.665
	หญิง	200	0.53	1.48		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก มีคะแนนพฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	1.44	1.35	-0.593	.555
	หญิง	60	1.58	1.41		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	1.56	1.23	0.408	.684
	หญิง	50	1.44	1.79		
มีคู่รัก	ชาย	77	1.51	1.35	-0.938	.350
	หญิง	90	1.71	1.45		
กลุ่มรวม	ชาย	200	1.50	1.31	-0.739	.460
	หญิง	200	1.61	1.52		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก มีคะแนนพฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม D (พุดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม D (พุดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	5.19	3.00	0.686	.494
	หญิง	60	4.82	3.07		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	5.11	3.17	-0.747	.457
	หญิง	50	5.56	3.07		
มีคู่รัก	ชาย	77	6.06	3.32	1.656	.100
	หญิง	90	5.23	3.16		
กลุ่มรวม	ชาย	200	5.51	3.19	1.000	.318
	หญิง	200	5.19	3.11		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก มีคะแนนพฤติกรรม D (พุดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือแสดงอะไร) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือแสดงอะไร)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	2.65	2.57	-0.303	.762
	หญิง	60	2.78	2.46		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	3.28	2.54	1.277	.204
	หญิง	50	2.66	2.54		
มีคู่รัก	ชาย	77	2.97	2.82	-1.051	.295
	หญิง	90	3.46	3.06		
กลุ่มรวม	ชาย	200	2.97	2.66	-0.331	.741
	หญิง	200	3.06	2.78		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก มีคะแนนพฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือแสดงอะไร) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม F (พุดจากระทบกระทั้ง เหน็บแนมคู่รัก) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม F (พุดจากระทบกระทั้ง เหน็บแนมคู่รัก)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	1.92	2.18	-1.901	.060
	หญิง	60	2.82	2.97		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	2.23	2.38	-0.405	.686
	หญิง	50	2.42	2.56		
มีคู่รัก	ชาย	77	2.82	2.59	-2.421 *	.017
	หญิง	90	3.94	3.41		
กลุ่มรวม	ชาย	200	2.36	2.42	-3.084 **	.002
	หญิง	200	3.23	3.14		

* $p < .05$

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 17 พบว่า เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรม F (พุดจากระทบกระทั้ง เหน็บแนมคู่รัก) แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม F สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก พบว่าเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รักเท่านั้น ที่พบความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรม F เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มรวม โดยพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม F สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และเคยมีคู่รักนั้น แม้จะพบแนวโน้มในทิศทางเดียวกันว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม F สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่เมื่อทดสอบแล้ว พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรััก

ประสบการณ์การมีคูรััก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคูรััก	ชาย	62	1.94	1.93	-1.013	.313
	หญิง	60	2.33	2.38		
เคยมีคูรััก	ชาย	61	2.43	2.27	1.425	.157
	หญิง	50	1.86	1.83		
มีคูรััก	ชาย	77	1.83	2.18	-1.111	.268
	หญิง	90	2.23	2.45		
กลุ่มรวม	ชาย	200	2.05	2.14	-0.565	.573
	หญิง	200	2.17	2.29		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรััก มีคะแนนพฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก

ประสบการณ์การมีคูรัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคูรัก	ชาย	62	2.97	2.56	-2.824 **	.006
	หญิง	60	4.48	3.31		
เคยมีคูรัก	ชาย	61	3.62	3.03	-1.261	.210
	หญิง	50	4.42	3.53		
มีคูรัก	ชาย	77	2.61	2.66	-2.430 *	.016
	หญิง	90	3.77	3.48		
กลุ่มรวม	ชาย	200	3.03	2.77	-3.572 ***	.000
	หญิง	200	4.14	3.44		

* $p < .05$

** $p < .01$

*** $p < .001$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 19 พบว่า ในกลุ่มรวม วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก พบว่าเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคูรัก และในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่มีคูรักเท่านั้น ที่พบความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรม H เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มรวม โดยพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคูรักนั้น แม้จะพบแนวโน้มว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่เมื่อทดสอบแล้ว พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เจียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ)
ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตาม
ประสบการณ์การมีคูรัก

ประสบการณ์การมีคูรัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เจียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคูรัก	ชาย	62	1.58	2.69	1.935	.056
	หญิง	60	0.82	1.53		
เคยมีคูรัก	ชาย	61	1.90	2.34	0.589	.557
	หญิง	50	1.62	2.70		
มีคูรัก	ชาย	77	1.70	2.47	-.605	.546
	หญิง	90	1.96	2.89		
กลุ่มรวม	ชาย	200	1.73	2.49	0.774	.439
	หญิง	200	1.53	2.55		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคูรัก มีคะแนนพฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เจียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง)
ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตาม
ประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	2.58	2.65	0.88	.930
	หญิง	60	2.53	3.24		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	2.34	2.66	0.324	.747
	หญิง	50	2.18	2.65		
มีคู่รัก	ชาย	77	2.48	2.57	-0.069	.945
	หญิง	90	2.51	3.09		
กลุ่มรวม	ชาย	200	2.47	2.61	0.124	.902
	หญิง	200	2.44	3.03		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในทุกกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก มีคะแนนพฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจ ของคู่รักกลับคืนมา)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	2.21	2.62	2.055 *	.042
	หญิง	60	1.32	2.15		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	1.77	2.08	-1.167	.246
	หญิง	50	2.32	2.87		
มีคู่รัก	ชาย	77	2.09	2.74	0.134	.894
	หญิง	90	2.03	2.80		
กลุ่มรวม	ชาย	200	2.03	2.51	0.541	.589
	หญิง	200	1.89	2.66		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 22 พบว่า เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก พบว่าเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รักเท่านั้น ที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรม K แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลที่ได้นี้เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสมมติฐานตั้งไว้ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะมีพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ส่วนในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รักกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รักนั้น พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม K ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

ประสบการณ์การมีคู่รัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่รัก	ชาย	62	0.61	1.11	-1.616	.110
	หญิง	60	1.12	2.16		
เคยมีคู่รัก	ชาย	61	1.33	2.10	-0.254	.800
	หญิง	50	1.44	2.55		
มีคู่รัก	ชาย	77	0.95	1.72	-2.997 **	.003
	หญิง	90	1.94	2.58		
กลุ่มรวม	ชาย	200	0.96	1.70	-2.879 **	.004
	หญิง	200	1.57	2.46		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 23 เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม L สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก พบว่าเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รักเท่านั้น ที่พบผลการศึกษาที่สอดคล้องกับผลที่พบในกลุ่มรวม กล่าวคือ ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม L สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในกลุ่มย่อยอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มเคยมีคู่รักนั้น แม้จะพบแนวโน้มในทิศทางเดียวกันว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรม L สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่เมื่อทดสอบแล้ว พบว่าไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในกลุ่มดังกล่าวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อีก

ประสบการณ์การมีคู่อีก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม M (ดื่มเหล้า)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่อีก	ชาย	62	1.03	1.97	3.681 ***	.000
	หญิง	60	0.08	0.46		
เคยมีคู่อีก	ชาย	61	1.38	2.41	2.338 *	.021
	หญิง	50	0.44	1.81		
มีคู่อีก	ชาย	77	0.91	1.73	0.567	.572
	หญิง	90	0.74	1.98		
กลุ่มรวม	ชาย	200	1.09	2.03	3.354 ***	.001
	หญิง	200	0.47	1.64		

* $p < .05$

*** $p < .001$

จากตาราง 24 เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) แตกต่างจากวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อีก พบว่าเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่อีก และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่อีกเท่านั้น ที่พบผลการศึกษาเช่นเดียวกันกับที่พบในกลุ่มรวม กล่าวคือ พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่อีกนั้น แม้จะพบแนวโน้มในทิศทางเดียวกันว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง แต่เมื่อทดสอบแล้ว พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก

ประสบการณ์การมีคู่อรัก	เพศ	จำนวน	คะแนนพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ)			
			$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ไม่เคยมีคู่อรัก	ชาย	62	0.44	0.88	-1.487	.140
	หญิง	60	0.73	1.29		
เคยมีคู่อรัก	ชาย	61	0.72	1.17	-3.380 ***	.001
	หญิง	50	2.04	2.55		
มีคู่อรัก	ชาย	77	0.79	1.44	-4.949 ***	.000
	หญิง	90	2.70	3.31		
กลุ่มรวม	ชาย	200	0.66	1.21	-6.007 ***	.000
	หญิง	200	1.95	2.77		

*** $p < .001$

จากตาราง 25 เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่อรัก พบว่าเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่อรัก และในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่อรักเท่านั้น ที่พบความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรม N เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มรวม โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนในกลุ่มไม่เคยมีคู่อรักนั้น แม้จะพบแนวโน้มว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่เมื่อทดสอบแล้ว พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

และเพื่อให้เห็นผลการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทั้งหวง ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกพฤติกรรม และในทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอตารางสรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทั้งหวงทั้ง 14 พฤติกรรม ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ไว้ดังตาราง 25

ตาราง 26 สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมหึ่งหวงทั้ง 14 พฤติกรรม ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

พฤติกรรม	กลุ่มรวม	ประสบการณ์การมีคู่รัก		
		ไม่เคยมีคู่รัก	เคยมีคู่รัก	มีคู่รัก
A	—	—	—	—
B	—	—	—	—
C	—	—	—	—
D	—	—	—	—
E	—	—	—	—
F	หญิง สูงกว่า ชาย	—	—	หญิง สูงกว่า ชาย
G	—	—	—	—
H	หญิง สูงกว่า ชาย	หญิง สูงกว่า ชาย	—	หญิง สูงกว่า ชาย
I	—	—	—	—
J	—	—	—	—
K	—	ชาย สูงกว่า หญิง	—	—
L	หญิง สูงกว่า ชาย	—	—	หญิง สูงกว่า ชาย
M	ชาย สูงกว่า หญิง	ชาย สูงกว่า หญิง	ชาย สูงกว่า หญิง	—
N	หญิง สูงกว่า ชาย	—	หญิง สูงกว่า ชาย	หญิง สูงกว่า ชาย

หมายเหตุ:

ชาย สูงกว่า หญิง หมายถึง วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนของพฤติกรรมนั้น สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง
 หญิง สูงกว่า ชาย หมายถึง วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนของพฤติกรรมนั้น สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย
 — หมายถึง วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนของพฤติกรรมนั้น ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีคะแนนพฤติกรรมหึ่งหวงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05 เพียง 6 พฤติกรรมเท่านั้น คือ พฤติกรรม F (พูดจากระทอกทั้ง เหน็บแนมคู่รัก), พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง), พฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมา), พฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น), พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) และพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ)

ส่วนในพฤติกรรมอื่นๆ อีก 8 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรม A (ต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก), พฤติกรรม D (พุดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก), พฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร), พฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น), พฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ) และพฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง) พบว่า ในทุกกลุ่มที่ศึกษา วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรมเหล่านี้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

และสำหรับพฤติกรรมทั้ง 6 พฤติกรรมที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย มีแตกต่างจากวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น ก็พบว่าในแต่ละพฤติกรรม วัยรุ่นตอนปลายที่แตกต่างกันตามประสมการณ์การมีคู่รัก มีความแตกต่างของพฤติกรรมเหล่านี้ แตกต่างกัน โดย

พฤติกรรม F (พุดจากระทบกระทั่ง เพินับแนมคู่รัก) : วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม F สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น

พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) : วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มเคยมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา) : วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก เท่านั้น

พฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) : วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม L สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น

พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) : วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มเคยมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) : วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มไม่เคยมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตอนที่ 7 การเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย จำแนกตามปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5-7

แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 27-32

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน

ลำดับการเกิด	N	$\bar{X}$	S.D.
ลูกคนโต	155	78.42	14.30
ลูกคนกลาง	72	77.47	15.91
ลูกคนเล็ก	130	78.69	15.01
ลูกคนเดียว	43	72.40	17.32
รวม	400	77.69	15.23

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยของความหึงหวงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายที่เป็นลูกคนเล็กมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ วัยรุ่นตอนปลายที่เป็นลูกคนโต ลูกคนกลาง และลูกคนเดียว ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงที่แตกต่างดังกล่าว ในตาราง 28 ต่อไป

ตาราง 28 วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	3	1421.902	473.967	2.060	.105
ภายในกลุ่ม	396	91107.658	230.070		
รวม	399	92529.560			

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์มีคู่รักแตกต่างกัน

ประสบการณ์การมีคู่รัก	N	$\bar{X}$	S.D.
ไม่เคยมีคู่รัก	122	75.07	15.09
เคยมีคู่รัก	111	78.22	13.41
มีคู่รัก	167	79.26	16.26
รวม	400	77.69	15.23

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รักอยู่ในปัจจุบันเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ วัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก และวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ดังกล่าว ในตาราง 30 ต่อไป

ตาราง 30 วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	2	1281.346	640.673	2.787	.063
ภายในกลุ่ม	397	91248.214	229.844		
รวม	399	92529.560			

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรักแตกต่างกัน

ระยะเวลาที่คบหากับคูรัก	N	$\bar{X}$	S.D.
1 เดือน – 1 ปี	39	81.44	16.23
1 ปี 1 เดือน – 2 ปี	62	78.89	17.63
2 ปี 1 เดือน – 3 ปี	29	77.66	16.49
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	37	78.84	13.97
รวม	167	79.26	16.26

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรักแตกต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรัก 1 เดือน - 1 ปี เป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ วัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรักระหว่าง 1 ปี 1 เดือน - 2 ปี , วัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรักมากกว่า 3 ปีขึ้นไป และวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรักระหว่าง 2 ปี 1 เดือน - 3 ปี ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจที่แตกต่างดังกล่าว ในตาราง 32 ต่อไป

ตาราง 32 วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาในการคบหากับคูรักแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	3	274.550	91.517	0.342	.795
ภายในกลุ่ม	163	43625.378	267.640		
รวม	166	43899.928			

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคูรักแตกต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูล ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วางแผนการวิจัย ดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลข้อมูล จนนำมาสู่บทสรุปของการศึกษาที่สามารถอภิปรายผล ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะทางการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาว่า

1. วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีความหึงหวงมากน้อยแตกต่างกันหรือไม่

2. สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และน่าจะเป็นเพราะสาเหตุใด (สนับสนุน หรือขัดแย้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศของทฤษฎีใด)

3. พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ในจุดมุ่งหมายที่กล่าวมาแต่ละข้อ (ข้อ 1-3) จะศึกษาทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก

นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ ยังสนใจศึกษาด้วยว่า

4. ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก เกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีระดับของความหึงหวงไม่แตกต่างกัน

2. สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

3. ความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายไทย มีความสอดคล้องกับความเชื่อของทฤษฎีวิวัฒนาการ มากกว่าความเชื่อของสมมติฐานอิงคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล (ซึ่งตรวจสอบได้โดยดูจากอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ของตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด)

4. พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการก้าวร้าว ทำร้ายคู่รัก และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ช้องกับคู่รัก รวมถึงมีการดื่มเหล้า มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการแสดงความโศกเศร้า เสียใจ, ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง และพยายามทำตัวให้ดึงดูดใจคู่รักมากขึ้น มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

5. ลำดับการเกิดมีความเกี่ยวข้องกับความรักของวัยรุ่นตอนปลาย โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

6. ประสบการณ์การมีคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับความรักของวัยรุ่นตอนปลาย โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

7. ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก มีความเกี่ยวข้องกับความรักของวัยรุ่นตอนปลาย โดยวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักนานกว่า จะมีความหึงหวงน้อยกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักสั้นกว่า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้อ้างอิงจากผลการศึกษาในครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 9,084 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ตามคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน จากคณะต่างๆ ดังนี้

2.1 นิสิตวัยรุ่นตอนปลายจากคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 108 คน เป็นนิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย จำนวน 46 คน นิสิตวัยรุ่นตอนปลายหญิง จำนวน 62 คน

2.2 นิสิตวัยรุ่นตอนปลายจากคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 89 คน เป็นนิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย จำนวน 37 คน นิสิตวัยรุ่นตอนปลายหญิง จำนวน 52 คน

2.3 นิสิตวัยรุ่นตอนปลายจากคณะพลศึกษา จำนวน 84 คน เป็นนิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย จำนวน 63 คน นิสิตวัยรุ่นตอนปลายหญิง จำนวน 21 คน

2.4 นิสิตวัยรุ่นตอนปลายจากคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 70 คน เป็นนิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย จำนวน 29 คน นิสิตวัยรุ่นตอนปลายหญิง จำนวน 41 คน

2.5 นิสิตวัยรุ่นตอนปลายจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 49 คน เป็นนิสิตวัยรุ่นตอนปลายชาย จำนวน 25 คน นิสิตวัยรุ่นตอนปลายหญิง จำนวน 24 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย เกี่ยวกับ เพศ, อายุ, ลำดับการเกิด, ประสบการณ์การมีคู่อรัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่อรัก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความหึงหวง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากมาตราวัดความหึงหวงของบุคคล (Interpersonal Jealousy Scale) ของแมทเชส และคณะ (Matches, et al. 1981) โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) จำนวนทั้งสิ้น 24 ข้อ ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อ จะเป็นประโยคที่กล่าวถึงสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวงได้ และให้ผู้ตอบพิจารณา และเลือกตอบประโยคเหล่านั้นตามความคิด และความรู้สึกของตน จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง” แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (α) เท่ากับ .8817

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้วัยรุ่นตอนปลายเกิดความหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลง และปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของบัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999) โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นสถานการณ์เลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวนทั้งสิ้น 3 ข้อ โดยในแต่ละข้อคำถาม จะมีตัวเลือก 2 ตัวเลือก ซึ่งประกอบด้วยตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่อรัก 1 ตัวเลือก และตัวเลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่อรัก 1 ตัวเลือก และให้ผู้ตอบเลือกตัวเลือกที่ผู้ตอบคิดว่าจะทำให้ผู้ตอบเสียใจ หรือกังวลใจมากที่สุด โดยเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ในแต่ละข้อคำถาม แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (α) เท่ากับ .6109

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมหึงหวง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่วัยรุ่นตอนปลายแสดงออกเมื่อเกิดความหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองโดยอาศัยแนวความคิดจากข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมหึงหวงของเกียร์ และคณะ (Geary, et al. 1995) แบบสอบถามตอนนี้นำประกอบด้วยสถานการณ์ที่สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความหึงหวงในตัวคู่อรัก จำนวนทั้งสิ้น 10 สถานการณ์ และในแต่ละสถานการณ์ จะให้กลุ่มตัวอย่างเลือกพฤติกรรมหึงหวงที่ตนคิดว่าจะแสดง หากต้องพบกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ดังกล่าว โดยในแต่ละสถานการณ์นั้น กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกพฤติกรรมใด และจำนวนเท่าใดก็ได้ จากจำนวนพฤติกรรมที่กำหนดให้ จำนวน 14 พฤติกรรม แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (α) เท่ากับ .8937

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เป็นแบบสอบถามที่ใช้เพื่อตรวจสอบหาสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุง และดัดแปลงมาจากข้อคำถามเกี่ยวกับการสื่อถึงกันของการนอกใจ ของแฮร์ริส และคริสเตนเฟลด์ (Harris & Christenfeld. 1996) และข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด ของเดอสเตโน และซาโลเวย์ (DeSteno & Salovey. 1996) แบบสอบถามตอนนี้มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 2 ข้อ โดยให้ผู้ตอบพิจารณา และเลือกตอบข้อคำถามแต่ละข้อตามความคิด / ความรู้สึกของตัวเองตอบ จาก “เป็นไปได้แน่นอน”

ถึง “ไม่มีทางเป็นไปได้เลย” โดยแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบซ้ำ (test-retest Method) ซึ่งมีระยะห่างของการทดสอบ 1 สัปดาห์ เท่ากับ .9650

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึง คณบดีของแต่ละคณะซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ติดต่อกับคณบดี เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ของแต่ละคณะ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลในแต่ละคณะ รวมถึงนัดวัน และเวลา ที่จะทำการเก็บข้อมูล

4.3 จัดเตรียมแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.4 นำแบบสอบถามทั้งหมดไปเก็บข้อมูลจากนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามวัน และเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยก่อนที่จะให้นิสิตตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนให้นิสิตเข้าใจ และสบายใจในการตอบ หลังจากนั้นเมื่อนิสิตตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

4.5 นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละตอน และนำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละตอนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยเลือกเฉพาะวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบ และตรวจสอบสมมติฐานเท่านั้น ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อแจกแจงปัจจัยทางชีวสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย (ตัวแปรต้น) ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ประสบการณ์มีคู่อุปการ และระยะเวลาที่คบหากับคู่อุปการ

1.2 คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความหึงหวง สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พฤติกรรมหึงหวง และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มที่แยกย่อยตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การมีคู่อุปการ

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยใช้สถิติที่ทดสอบ (t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 1)

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยใช้สถิติที่ทดสอบ (t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 2)

2.3 ศึกษาลำดับความสำคัญของตัวแปรเพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายไทย (เพื่อศึกษาหาสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง) โดยใช้ Logistic Multiple Regression (ทดสอบสมมติฐานข้อ 3)

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง โดยใช้สถิติทีทดสอบ (t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 4)

2.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ตามตัวแปรลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance, One-Way ANOVA) หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 5-7)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนความหึงหวง คะแนนสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และคะแนนพฤติกรรมหึงหวง ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก รวมถึงวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของตัวแปรเพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ตลอดจนวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยทางชีวสังคม กับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ในเกือบจะทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นเพียงในกลุ่มไม่เคยมีคู่รักเท่านั้นที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนความหึงหวงสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง (กล่าวคือ วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .01 ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก) ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย (กล่าวคือ วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .01 ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก)

3. ความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายไทย มีความสอดคล้อง และสนับสนุนทฤษฎีวิวัฒนาการ ที่เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกโดยธรรมชาติ เป็นสาเหตุทำให้เพศชาย และเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน มากกว่าสนับสนุนสมมติฐานยิ่งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล ที่เชื่อว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจทั้ง 2 ชนิด เป็นสาเหตุทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศดังกล่าว (กล่าวคือ

ตัวแปรเพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแยกย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก ในขณะที่ตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด มีอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้น้อยกว่าตัวแปรเพศ ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก รวมทั้งไม่สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก)

4. วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกันใน 6 พฤติกรรม และมีคะแนนพฤติกรรมหึงหวงไม่แตกต่างกันใน 8 พฤติกรรม โดยพฤติกรรมหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนแตกต่างกัน คือ

4.1 พฤติกรรม F (พูดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม F สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างน้อยที่ระดับ .05 แต่พบเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น

4.2 พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างน้อยที่ระดับ .05 ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มเคยมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4.3 พฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมา) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก เท่านั้น

4.4 พฤติกรรม L (แก้แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม L สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่พบเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น

4.5 พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างน้อยที่ระดับ .05 ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มเคยมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4.6 พฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มไม่เคยมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ส่วน 8 พฤติกรรม ที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนไม่แตกต่างกัน ในทุกกลุ่มที่ศึกษา คือ พฤติกรรม A (ต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม B (ทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก), พฤติกรรม D (พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก), พฤติกรรม E (แสดงให้เห็นคู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร), พฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น), พฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ) และพฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหึงหวงลง)

5. ลำดับการเกิดไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีคะแนนความหึงหวงไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. ประสบการณ์การมีคู่รักไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีคะแนนความหึงหวงไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

7. ระยะเวลาที่คบหากับคู่รักไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักแตกต่างกัน มีคะแนนความหึงหวงไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การอภิปรายผล

การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักในการศึกษาอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน คือ ในส่วนแรก เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในประเด็นต่างๆ และในส่วนที่สอง เป็นการศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยทางชีวสังคมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีต่อความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อค้นพบจากการศึกษา และอภิปรายผลที่ได้ แยกในแต่ละส่วน เพื่อให้เห็นผลของการศึกษาอย่างชัดเจน

ส่วนที่ 1 การศึกษาเปรียบเทียบความหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในประเด็นต่างๆ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในประเด็นต่างๆ 3 ประเด็น คือ (1) ปริมาณความหึงหวง, (2) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และ (3) พฤติกรรมหึงหวง ซึ่งสำหรับในประเด็นของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงนั้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังได้ศึกษาถึงสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงด้วย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในแต่ละประเด็นตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความแตกต่างระหว่างเพศในปริมาณความหึงหวง

ประเด็นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีความหึงหวงมากน้อยแตกต่างกันหรือไม่ (จุดมุ่งหมายข้อที่ 1) โดยมีสมมติฐานว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง มีระดับของความหึงหวงไม่แตกต่างกัน (สมมติฐานข้อที่ 1)

การศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายทำได้โดยการเปรียบเทียบคะแนนความหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง (ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก) ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก ได้แก่ กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มไม่มีคู่รัก วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ ส่วนในกลุ่มไม่มีคู่รัก พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนความหึงหวงสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้

การที่ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนความหึงหวงไม่แตกต่างกันในเกือบจะทุกกลุ่มที่ศึกษานั้น แสดงให้เห็นว่าหากความหึงหวงถูกวัดในเชิงปริมาณ จะพบว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความหึงหวงในปริมาณเท่าๆ กัน ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับแนวคิดของบัส

(Wiederman & Allgeier. 1993 : 121 ; citing Buss. 1989 : 739) ที่ว่าหากทำการวัดความหึงหวงในเชิงปริมาณ โดยการเสนอสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถก่อให้เกิดความหึงหวง และให้ผู้ตอบบอกรู้สึกหึงหวงต่อแต่ละสถานการณ์หรือไม่ และ/หรือ มากน้อยเพียงใด และทำการตีความความหึงหวง (ระดับความหึงหวง) ของบุคคลโดยการรวมคะแนนทั้งหมดจากคำถามทุกข้อ คะแนนที่ได้จะเป็นคะแนนความหึงหวงโดยรวม เป็นความหึงหวงในเชิงปริมาณที่จะบอกได้ว่าผู้ตอบเป็นคนหึงหวงมากน้อยเพียงใด ซึ่งหากพิจารณาจากคะแนนรวมของผู้ตอบแล้ว ส่วนใหญ่จะพบว่าเพศชาย และเพศหญิง มีคะแนนไม่แตกต่างกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เพศชาย และเพศหญิงมีระดับของความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งแนวความคิดนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเนอรานิปัวร์ (Nouranipour. 1980 : abstract) ที่ทำการเปรียบเทียบความหึงหวงระหว่างเพศชาย และเพศหญิง เพื่อตรวจสอบว่าเพศใดหึงหวงมากกว่ากัน และพบว่าเพศชายมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวง กล่าวคือ เพศชาย และเพศหญิงมีปริมาณความหึงหวงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพน์ และอรอนสัน (de Weerth & Kalma. 1993 : 266 ; citing Pines & Aronson. 1983) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทุกคนรายงานว่าตนเองเคยมีประสบการณ์ในการหึงหวงคู่รักมาแล้ว และทั้ง 2 เพศมีระดับความหึงหวงไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับบังค์ และฮับก้า (Wiederman & Allgeier. 1993 : 123 ; citing Buunk & Hupka. 1987) ที่ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความหึงหวงระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งมาจาก 7 ประเทศด้วยกัน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิงในแต่ละประเทศมีความหึงหวงเท่าๆ กัน

ส่วนในกลุ่มไม่เคยมีคู่รัก ที่ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนความหึงหวงสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่น หากพิจารณาจากคะแนนความหึงหวงของแต่ละเพศแล้ว จะพบว่าคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชายในกลุ่มนี้ ($\bar{X} = 78.81$) จะใกล้เคียงกับคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชายในกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มเคยมีคู่รัก, กลุ่มมีคู่รัก และกลุ่มรวม ($\bar{X} = 77.11$, 78.19 และ 78.06 ตามลำดับ) แต่คะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มนี้ ($\bar{X} = 71.20$) กลับต่ำกว่าคะแนนความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มเคยมีคู่รัก, กลุ่มมีคู่รัก และกลุ่มรวม อยู่มาก ($\bar{X} = 79.56$, 80.17 และ 77.33 ตามลำดับ) ซึ่งจากผลนี้แสดงให้เห็นว่าหากเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นแล้ว ความแตกต่างระหว่างเพศที่พบในคะแนนความหึงหวงของกลุ่มไม่เคยมีคู่รักนี้ เกิดขึ้นจากวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มนี้มีคะแนนความหึงหวงที่ต่ำ อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ยังไม่เคยมีคู่รัก ยังไม่เคยมีประสบการณ์ตรงในเรื่องเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์กับคู่รัก จึงยังไม่สามารถจินตนาการได้ว่าหากเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ตามข้อคำถามในแบบสอบถามขึ้น ตนจะมีความรู้สึก (ที่แท้จริง) อย่างไร จึงตอบคำถามในลักษณะกลางๆ ไม่ได้แสดงถึงอารมณ์หึงหวงอย่างชัดเจนมากนัก นอกจากนี้ จากการที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ตรง จึงอาจทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ยังไม่เคยมีคู่รักนี้ รับรู้ตนเองว่าตนเป็นคนมีเหตุผล ไม่คิดเล็กคิดน้อย และไม่หึงหวง หรือหวั่นไหวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ง่าย จึงทำให้ตอบคำถามในแต่ละข้อว่าตนเองไม่ค่อยจะรู้สึกหึงหวงมากเท่าใดนัก ซึ่งส่งผลให้คะแนนความหึงหวงรวมออกมาต่ำ

อย่างไรก็ตาม การที่ไม่ได้พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่ไม่เคยมีคู่รัก มีคะแนนความหึงหวงต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ เช่นเดียวกับวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงนั้น น่าจะเกิดจากการที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่ไม่เคยมีคู่รัก แม้ว่าจะยังไม่เคยมีคู่รัก และยังไม่มีความสัมพันธ์ในเรื่องความหึงหวงกับคู่รักของตนก็ตาม แต่เนื่องจากสังคมไทยมอง และยอมรับว่าการแสดงความสนใจในเพศตรงข้าม การเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์กับเพศ

ตรงข้ามในฐานะคู่รัก หรือการกระทำอื่นใดในทำนองเดียวกันนี้ที่เกี่ยวกับเพศตรงข้าม เป็นหน้าที่ของเพศชาย และเป็นสิ่งที่เพศหญิงไม่ควรกระทำ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เพศชายสามารถมีความสนใจ และแสดงความสนใจในเพศตรงข้าม หรือมีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามได้มากกว่าเพศหญิง จึงส่งผลให้วัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่แม้ว่าจะยังไม่เคยมีคู่รัก ส่วนใหญ่ก็ต้องเคยสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพศตรงข้ามที่ตนสนใจ หรือแม้ว่าจะยังไม่เคยลองสร้างความสัมพันธ์อันดีกับใคร แต่อย่างน้อยที่สุดก็ต้องมีเพศตรงข้ามที่ชอบพอ หรือมีความสนใจอยู่บ้าง ซึ่งจากสาเหตุนี้ ทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่แม้จะไม่เคยมีคู่รักนี้ เมื่อถูกถามเกี่ยวกับเรื่องความหึงหวง จะสามารถคิด และจินตนาการถึงอารมณ์ ความรู้สึกเกี่ยวกับความหึงหวงของตนเองได้ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่มี หรือเคยมีคู่รัก เท่าใดนัก แต่ในกรณีของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รักนั้น เนื่องจากพวกเธอมีกรอบของสังคม และวัฒนธรรม ที่ทำให้ไม่ค่อยได้มีโอกาสคิด หรือมีความรู้สึกกับเรื่องเหล่านี้มากนัก ส่วนใหญ่ต้องเป็นฝ่ายรอให้เพศชายเข้ามาหา จึงทำให้ส่วนใหญ่ของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รัก เป็นผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในเรื่องของความรักจริงๆ จึงส่งผลให้มีเพียงแค่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รักเท่านั้นที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องความรัก และความหึงหวง และต้องอาศัยหลักเหตุผล (มากกว่าอารมณ์) ในการตัดสินใจความหึงหวงของตนเอง และส่งผลให้คะแนนความหึงหวงออกมาต่ำ

โดยสรุป ในทุกกลุ่ม วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีระดับของความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ยกเว้นแต่ในกลุ่มของผู้ที่ไม่เคยมีคู่รักเท่านั้น ที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชายหึงหวงมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง

ประเด็นที่ 2 ความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

ประเด็นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และน่าจะเป็นเพราะสาเหตุใด (สนับสนุนหรือขัดแย้งกับแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศของทฤษฎีใด) (จุดมุ่งหมายข้อ 2) โดยมีสมมติฐานว่าสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงให้ความสำคัญ (หึงหวง) กับสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย (สมมติฐานข้อ 2) ซึ่งสาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศที่เกิดขึ้นนี้ มีความสอดคล้องกับความเชื่อของทฤษฎีวิวัฒนาการ มากกว่าความเชื่อของสมมติฐานยั้งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล (ซึ่งตรวจสอบได้โดยดูจากอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ของตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด) (สมมติฐานข้อ 3)

สำหรับการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายในข้อนี้ จำเป็นต้องทำการศึกษาแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายส่วนแรก ที่ว่าสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายส่วนหลังที่ต้องการศึกษาเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศดังกล่าว สำหรับการศึกษเพื่อตอบจุดมุ่งหมายในส่วนแรกนั้น ทำโดยการเปรียบเทียบคะแนนสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง (ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก) ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่ม

รวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก ซึ่งจากผลที่ได้นี้ สามารถแปลความได้ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย หึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งตรงตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

การที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงหึงหวงในสถานการณ์ที่แตกต่างกันนี้ สอดคล้องกับแนวคิด ตลอดจนงานวิจัยของต่างประเทศจำนวนมาก (Symons. 1979 ; Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992 ; de Weerth & Kalma. 1993 ; Geary, et al. 1995 ; Buunk, et al. 1996 ; Harris & Christenfeld. 1996 ; DeSteno & Salovey. 1996 ; Wiederman & Kendall. 1999 ; Buss, Shackelford, et al. 1999) บัส, ลาร์เซน, เวสเทน และเซ็มเมลร็อธ (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth. 1992 : 252-253) พบว่าเมื่อเสนอสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก และสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก และให้กลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 2 เพศ เลือกว่าจะรู้สึกเสียใจ หรือกังวลใจกับสถานการณ์ใดมากกว่ากัน กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่เลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่เลือกสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักว่าทำให้รู้สึกเสียใจมากกว่า ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเวิร์ท และคัลมา (de Weerth & Kalma. 1993 : 265-279) ที่พบว่าเพศหญิงจะรู้สึกกังวลใจ และหึงหวงกับการที่คู่รักของตนให้ของขวัญ คิดถึง หรือทำงานใกล้ชิดกับหญิงอื่น มากกว่าที่เพศชายรู้สึก นอกจากนี้ ยังมีนักวิจัยอีกหลายท่านที่ทำการศึกษาค้นคว้าความแตกต่างระหว่างเพศในลักษณะของการศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม คือ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มาจากหลายๆ ประเทศ ดังนี้ เกียร์รี และคณะ (Geary, et al. 1995 : 335-383) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกา และชาวจีน บังค์ และคณะ (Buunk, et al. 1996 : 359-363) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน และเนเธอร์แลนด์ และบัส, ชัคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999 : 125-150) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกา, เกาหลี และญี่ปุ่น งานวิจัยทุกชิ้นซึ่งกล่าวมาแล้วนี้ศึกษาได้ผลตรงกันว่าไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมาจากประเทศใด มีสัญชาติใด เพศชายจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกมากกว่าเพศชาย

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่า ไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มรวม หรือในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รักกลุ่มใดก็ตาม ก็ได้ผลตรงกันว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การมีคู่รักไม่มีผลกระทบกับความแตกต่างระหว่างเพศนี้ เนื่องจากไม่ว่าวัยรุ่นตอนปลายจะเคยมีคู่รักหรือไม่ ผลที่ได้ก็ออกมาในลักษณะเดียวกัน และยังเมื่อนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ ไปรวมเข้ากับผลของงานวิจัยของต่างประเทศข้างต้นแล้ว ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของผลการวิจัยจากหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งทำให้สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ไม่ว่าวัฒนธรรมใด หรือประสบการณ์การมีคู่รักแบบใด เพศชาย และเพศหญิงก็หึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งเพราะสาเหตุใด ความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิด

เกิดความหึงหวงนี้จึงพบในทุกวัฒนธรรม และในทุกกลุ่มประสบการณ์การมีคู่รัก ผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุในหัวข้อถัดไป

โดยสรุป ไม่ว่าวัยรุ่นตอนปลายจะมีประสบการณ์การมีคู่รักอย่างไร ไม่เคยมีคู่รัก มีคู่รัก หรือเคยมีคู่รัก วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงก็หึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่ต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รักมากกว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รักมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

สำหรับการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายในส่วนหลัง ทำโดยการศึกษาอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง จากตัวแปรทำนาย 2 ตัว คือ เพศ และการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด ผลการศึกษาพบว่า เมื่อนำตัวแปรเพศเข้าสู่สมการถดถอยเพียงตัวแปรเดียว พบว่า เพศสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ในทุกกลุ่มที่ศึกษา แต่เมื่อนำตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการถดถอยเพียงตัวแปรเดียว พบว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้เพียงในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น แต่ไม่สามารถทำนายได้ในกลุ่มอื่น ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก และเมื่อนำตัวแปรทั้ง 2 ตัว คือ ตัวแปรเพศ และตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด เข้าสู่สมการพร้อมๆ กัน เพื่อร่วมกันทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง พบว่า เพศยังคงสามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ ในทุกกลุ่ม ในขณะที่การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด มีอำนาจในการทำนายได้น้อยกว่าตัวแปรเพศ ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก และไม่สามารถทำนายได้ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก ซึ่งจากผลการศึกษาที่ได้นี้ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เพศมีอำนาจในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้มากกว่าการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เพศเป็นตัวแปรหลักที่มีอิทธิพลในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง ซึ่งผลนี้มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ (ที่เชื่อว่าความแตกต่างระหว่างเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการ และการคัดเลือกตามธรรมชาติเป็นสาเหตุหลักของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง) มากกว่าแนวความคิดของสมมติฐานยิ่งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล (ที่เชื่อว่าการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการทางสังคม และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ที่ทำให้เพศชาย และเพศหญิงตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจของคู่รักแตกต่างกัน เป็นสาเหตุหลักของความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงดังกล่าว) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้

ผลที่ได้จากการศึกษากับวัยรุ่นตอนปลายไทยในครั้งนี้ นอกจากจะสนับสนุนแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ มากกว่าสนับสนุนแนวความคิดของสมมติฐานยิ่งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล แล้ว ยังมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในหลายๆ ประเทศ ดังเช่นงานวิจัยของวายเดอร์แมน และเคนดอลล์ (Wiederman & Kendall, 1999) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบสมมติฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการ และสมมติฐานยิ่งคู่ ว่าสมมติฐานของทฤษฎีใดน่าจะมีความถูกต้องมากกว่ากัน โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างชาวสวีเดน ซึ่งถือได้ว่าเป็นชนชาติที่มีความเท่าเทียมกันทางเพศมากที่สุดชนชาติหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า การตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจแต่ละชนิดไม่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่กลุ่มตัวอย่างเลือก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ

และขัดแย้งกับแนวความคิดของสมมติฐานยิ่งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะ (Buss, Shackelford, et al. 1999) ที่ศึกษาเรื่องเดียวกันนี้กับกลุ่มตัวอย่างชาว อเมริกา, ญี่ปุ่น และเกาหลี โดยบัส, แชคเคิลฟอร์ด และคณะพยายามที่จะออกแบบข้อคำถามสถานการณ์ที่ ก่อให้เกิดความหึงหวงให้มีความกระชับ และรัดกุม เพื่อลดความเป็นไปได้ในการสื่อความระหว่างการนอกใจ ชนิดหนึ่ง ไปสู่การนอกใจอีกชนิดหนึ่ง เพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจน และถูกต้องมากยิ่งขึ้น แต่ผลการ วิจัยก็ออกมาเช่นเดียวกับของวอยเดอร์แมน และเคนดอล คือพบว่าเพศเป็นตัวทำนายที่สำคัญมาก ในการ ทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่ผู้ตอบเลือก ในขณะที่การรับรู้ถึงความไม่เป็นอิสระจากกันของ การนอกใจทั้ง 2 ชนิด ไม่สามารถใช้ทำนายสถานการณ์การนอกใจได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่าการศึกษากับวัยรุ่นตอนปลายไทยในครั้งนี้ จะพบผลสอดคล้องกันในทุก กลุ่มที่จำแนกตามประสบการณ์การมีคู่รัก ว่าเพศเป็นตัวแปรหลักในการทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความ หึงหวง แต่จะเห็นได้ว่าผลการศึกษามีความไม่สอดคล้องกันในส่วนของตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของ การนอกใจ 2 ชนิด ที่ว่าในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่นั้น ตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด สามารถทำนายสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงได้ (แม้ว่าความสามารถในการทำนายนั้นจะน้อย กว่าความสามารถในการทำนายของตัวแปรเพศก็ตาม) แต่ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก หรือวัยรุ่น ตอนปลายที่เคยมีคู่นั้น ตัวแปรการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด กลับไม่สามารถทำนาย สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเลือกได้ ซึ่งสาเหตุของผลการศึกษาที่ไม่สอดคล้อง กันนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่นั้น กำลังมีประสบการณ์ตรงใน เรื่องของความรัก และคู่รักของตน ซึ่งการที่กำลังมีประสบการณ์ตรง กำลังอยู่ในสถานการณ์นั้น ทำให้วัยรุ่น ตอนปลายมีมุมมอง และ/หรือพิจารณาให้ความสนใจในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคู่รัก และสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก ของตน ในมุมมองที่ชัดเจนกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่มีคู่รัก หรือวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก (ซึ่งไม่ได้มีประสบ การณ์ตรงอยู่ในขณะนั้น) ซึ่งการพิจารณา และให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆ นี้ อาจรวมถึงมุมมองของสังคม ตลอดจนความเชื่อ หรือความคิดเกี่ยวกับเรื่องความรัก และคู่รักของคนอื่นๆ ในสังคม จึงส่งผลให้ความคิด หรือความเชื่อของคนส่วนใหญ่ในสังคมมีอิทธิพลต่อความคิดของวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังมีคู่รักด้วย ดังนั้น มุมมองเกี่ยวกับเรื่องการสื่อถึงกันของการนอกใจแต่ละชนิดของคู่รัก ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ โดยผ่าน กระบวนการทางสังคม จึงมีอิทธิพลต่อความคิด และการเลือกสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงของวัยรุ่น ตอนปลายที่มีคู่รักด้วย ในขณะที่ วัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก และวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่นั้น ไม่ ได้มีประสบการณ์ตรงอยู่ในปัจจุบัน จึงไม่ได้ใส่ใจ หรือคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่อยู่แวดล้อม จึงส่งผลให้ตัว แปรเพศ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึง หวงของวัยรุ่นตอนปลายในกลุ่มดังกล่าว

โดยสรุป สาเหตุของความแตกต่างระหว่างเพศของวัยรุ่นตอนปลายไทยในเรื่องของสถานการณ์ที่ ก่อให้เกิดความหึงหวง มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของทฤษฎีวิวัฒนาการ มากกว่าแนวความคิดของ สมมติฐานยิ่งคู่ และสมมติฐานหลักเหตุผล ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนมากในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่ เคยมีคู่รัก และกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก

ประเด็นที่ 3 ความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรมหึงหวง

ประเด็นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่น ตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร (จุดมุ่งหมายข้อ 3) ซึ่งสำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่ง พฤติกรรมหึงหวงออกเป็น 14 พฤติกรรม และมีสัญลักษณ์ A-N แทนพฤติกรรมต่างๆ ทั้ง 14 พฤติกรรม

เพื่อให้ง่าย และสะดวกต่อการกล่าวอ้างถึงในงานวิจัย โดยพฤติกรรม และสัญลักษณ์ของพฤติกรรมทั้ง 14 พฤติกรรม มีดังนี้ พฤติกรรม A (ต่อว่า หรือตำหนิ / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม B (ทุบตีหรือทำร้ายร่างกายคู่รัก/บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก), พฤติกรรม C (ตัดความสัมพันธ์กับคู่รัก), พฤติกรรม D (พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก), พฤติกรรม E (แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร), พฤติกรรม F (พูดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก), พฤติกรรม G (เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น), พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง), พฤติกรรม J (มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความหึงหวงลง), พฤติกรรม I (เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ), พฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมา), พฤติกรรม L (แกล้งคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น), พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) และพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) สำหรับประเด็นนี้มีการตั้งสมมติฐานไว้ว่าพฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการก้าวร้าว ทำร้ายคู่รัก และบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก รวมถึงมีการดื่มเหล้า มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในขณะที่ วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการแสดงความโศกเศร้า เสียใจ, ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง และพยายามทำตัวให้ดึงดูดใจคู่รักมากขึ้น มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย (สมมติฐานข้อ 4)

การศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมาย ทำโดยการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมหึงหวงระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง (ทั้งในกลุ่มรวม และในกลุ่มย่อยตามประสบการณ์การมีคู่รัก) ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกันใน 6 พฤติกรรม และไม่แตกต่างกันใน 8 พฤติกรรม โดยพฤติกรรมหึงหวงที่วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนแตกต่างกัน มีดังนี้

1. พฤติกรรม F (พูดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม F สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่พบเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น

2. พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มเคยมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. พฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงความสนใจของคู่รักกลับคืนมา) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง แต่พบเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก เท่านั้น

4. พฤติกรรม L (แกล้งคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม L สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่พบเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายรวม และในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก เท่านั้น

5. พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีคะแนนพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มเคยมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. พฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในเกือบทุกกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มรวม, กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รัก ยกเว้นแต่เพียงในกลุ่มไม่เคยมีคู่รักเท่านั้น ที่ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากผลการศึกษาข้างต้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จะสามารถสรุป และอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้

(1) ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผลการศึกษาของพฤติกรรม M (ดื่มเหล้า), พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) และพฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ)

พฤติกรรม M (ดื่มเหล้า) : พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ยกเว้นแต่ในกลุ่มมีคู่รัก ซึ่งผลการศึกษาที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรม M สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงนี้ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่ชอบดื่มเหล้า หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ชนิดอื่นๆ ในโอกาสต่างๆ โดยเฉพาะในเวลาที่มีปัญหา หรือเรื่องกลุ้มใจ และยังสอดคล้องกับการยอมรับของสังคมไทย ที่ยอมรับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชาย มากกว่าเพศหญิง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่โอกาสในการดื่มของเพศชายมีหลากหลายมากกว่าเพศหญิง (ต่อศักดิ์ ธรรมวงศ์. 2531) ในขณะที่หากเพศหญิงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะถูกสังคมมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม (สมพร บุชวากิจ และคณะ. 2523) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของเบรม (Brehm. 1985) ที่กล่าวว่าเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้หึงหวง เพศชายจะแสดงอาการโกรธ และดื่มเหล้ามากกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซทเทล (de Weerth & Kalma. 1993 ; citing Shettel-Neuber, Bryson & Young. 1978) ที่ศึกษาพบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างพบว่าคู่รักของตนนอกใจ กลุ่มตัวอย่างเพศชายจะดื่มเหล้า และด่าว่าบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รักของตนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และงานวิจัยของเวิร์ท และคัลมา (de Weerth & Kalma. 1993) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมหึงหวงของนิสิตปริญญาตรี และพบว่า เมื่อหึงหวงคู่รัก นิสิตชายจะดื่มเหล้ามากกว่านิสิตหญิง

แต่สำหรับผลการศึกษาของกลุ่มมีคู่รัก ที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในกลุ่มดังกล่าวเช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มอื่นๆ นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเนื่องมาจาก 2 สาเหตุด้วยกัน สาเหตุประการแรกเกิดจากวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่มีคู่รัก กำลังมีประสบการณ์ตรงอยู่ในปัจจุบัน จึงอาจเคยมีประสบการณ์ของความหึงหวง หรือเคยพบกับปัญหาอื่นๆ กับคู่รักมาแล้ว จึงมองว่าหากเกิดปัญหา หรือเกิดความหึงหวงขึ้น ควรจะหาทางออกโดยการแก้ไขที่ตัวปัญหา เช่น พูดคุยถึงความรู้สึกของตนกับคู่รัก [ซึ่งเห็นได้จากคะแนนของพฤติกรรมนี้ ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายในกลุ่มที่มีคู่รัก มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 6.06$) สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายในกลุ่มอื่น คือ กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มเคยมีคู่รัก อยู่มาก ($\bar{X} = 5.19$ และ 5.11)] มากกว่าที่จะเก็บความรู้สึกไว้ที่ตนเอง และระบายออกมาด้วยการดื่มเหล้า เพราะเป็นวิธีการที่ไม่ได้ช่วยให้ปัญหาหมดไป และ/หรือเกิดจากสาเหตุที่สอง ซึ่งเป็นสาเหตุที่เกิดจากวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง เนื่องจากคะแนนของพฤติกรรม M ของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มีคู่รักนี้ ($\bar{X} = 0.74$) สูงกว่าคะแนนของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มอื่นๆ คือ กลุ่มไม่เคยมีคู่รัก และกลุ่มเคยมีคู่รัก ($\bar{X} = 0.08$ และ 0.44) ซึ่งการที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มีคู่รัก มีคะแนนสูงกว่าในกลุ่มอื่นๆ นี้ อาจเนื่องมาจากการที่เมื่อวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่กำลังมีคู่รักอยู่ในปัจจุบัน พบกับปัญหาที่เกิดจากความรัก และเกิดความหึงหวงขึ้น ไม่ทราบว่าจะหาทางออกได้อย่างไร จึงหันไปพึ่งการดื่มเหล้าเพื่อช่วยให้ตนสบายใจขึ้น แต่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มอื่นๆ ไม่ได้เจอปัญหาจริงๆ ที่เกิดขึ้น จึงอาจไม่ได้คิดว่าเมื่อต้องพบเจอกับปัญหาความหึงหวง ตนจะพึ่งการดื่มเหล้า เนื่องจากโดยปกติแล้ว สังคมไทยไม่ได้สนับสนุนให้เพศหญิงดื่มเครื่องดื่ม

ที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวทั้ง 2 สาเหตุ จึงอาจทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มีคูรักรักนี้ มีคะแนนพฤติกรรม M ไม่แตกต่างกัน

พฤติกรรม H (ระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง) : พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ยกเว้นในกลุ่มเคยมีคูรักรัก ซึ่งผลการศึกษาที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายนี้ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของเพศหญิงที่ช่างพูด ช่างคุยมากกว่าเพศชาย และเมื่อมีปัญหา หรือเรื่องไม่สบายใจ เพศหญิงมักจะมองหาใครสักคนที่ไว้ใจได้ และเล่าถึงปัญหา หรือเรื่องไม่สบายใจให้ฟัง ในขณะที่เพศชายมักจะชอบแก้ไขปัญหาลำพัง ไม่ชอบเล่าให้ใครฟัง (John Gray. 2541) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอิร์นเนส (Earnest. 1988) ที่ศึกษาพฤติกรรมหึงหวงของนิสิตชาย และนิสิตหญิง และพบว่านิสิตหญิงมักแสดงออกถึงความหึงหวงด้วยการตำหนิตนเอง และหาที่พึ่งทางจิตใจ เช่น พูดคุยปรึกษาปัญหากับเพื่อน หรือคนสนิท มากกว่านิสิตชาย

ส่วนในกลุ่มเคยมีคูรักรัก ที่แม้ว่าผลการศึกษาจะไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรม H แต่เมื่อวิเคราะห์จากคะแนนของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มดังกล่าว จะพบว่ามีแนวโน้มว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม H สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย เช่นเดียวกับที่พบในกลุ่มอื่นๆ เช่นกัน เพียงแต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เท่านั้น

พฤติกรรม N (ร้องไห้เสียใจ) : พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในทุกกลุ่มที่ศึกษา ยกเว้นเพียงกลุ่มไม่เคยมีคูรักรัก ซึ่งผลการศึกษาที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรม N สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายนี้ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเพศหญิง และการยอมรับของสังคม โดยปกติแล้ว เพศหญิงเป็นเพศที่มีความอ่อนไหว และสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้มากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายมักถูกสังคมจำกัดไม่ให้เห็นแสดงความรู้สึก และอารมณ์ออกมามากนัก เนื่องจากสังคมกำหนดค่านิยมให้ผู้ชายต้องมีความเข้มแข็ง และอดทน (พลินี อากาศ. 2543 : 107 ; อ้างอิงจาก Lindsey. 1994 : 51 ; citing Lynn. 1969) ดังนั้น หากเกิดปัญหา หรือเรื่องที่ทำให้เสียใจขึ้น เพศหญิงจึงสามารถแสดงออกทางอารมณ์ เช่น การร้องไห้ หรือแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างชัดเจนมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของนักวิจัยในต่างประเทศที่กล่าวว่าแม้ว่าเมื่อเกิดความหึงหวง เพศชาย และเพศหญิงจะเหมือนกันในการที่จะพยายามทำให้คูรักรักของตนรู้ว่าตนรู้สึกเจ็บปวด และเสียความรู้สึก แต่เพศชาย และเพศหญิงจะมีแนวโน้มในการแสดงออกถึงความรู้สึกเหล่านั้นแตกต่างกัน เพศชายจะใช้วิธีการตะโกนด่าว่าคูรักรักด้วยความโกรธ แต่เพศหญิงจะแสดงออกโดยการร้องไห้ หรือโกรธไม่ยอมพูดจา (Pines. 1998) และสอดคล้องกับเบรม (Brehm. 1985) ที่กล่าวว่าเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้หึงหวง เพศหญิงจะแสดงความเศร้าโศก, ร้องไห้, อ่อนวอน และกล่าวโทษตัวเองมากกว่าเพศชาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเซทเทล (de Weerth & Kalma. 1993 ; citing Shettel-Neuber, Bryson & Young. 1978) ที่ศึกษาพบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างพบว่าคูรักรักของตนนอกใจ กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงจะร้องไห้ และพยายามทำให้คูรักรักคิดว่าเธอไม่สนใจกับเรื่องที่เกิดขึ้น มากกว่าเพศชาย

ส่วนในกลุ่มไม่เคยมีคูรักรัก ที่ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรม N ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลที่ได้ในกลุ่มอื่นๆ นั้น หากพิจารณาจากผลข้อมูล จะเห็นได้ว่าการที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศนั้น เกิดจากคะแนนของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง เนื่องจากวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคูรักรัก มีคะแนนพฤติกรรม N ($\bar{X} = 0.73$) ต่ำกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มอื่นๆ คือ กลุ่มเคยมีคูรักรัก และกลุ่มมีคูรักรัก อยู่มาก ($\bar{X} = 2.04$ และ 2.70) ซึ่งผู้วิจัย

เห็นว่าการที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่อรัก มีคะแนนพฤติกรรม N ต่ำกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มอื่น น่าจะเนื่องมาจากการที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่อรัก ยังไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรัก จึงอาจจะมองความรักในลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผล มากกว่าที่จะใส่อารมณ์ความรู้สึกเข้าไปด้วย ดังนั้น วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มนี้ จึงมองว่า หากตนต้องพบกับความหึงหวง จะหาทางออกด้วยวิธีการที่มีเหตุมีผล มากกว่าที่จะมาร้องไห้ระบายอารมณ์ความรู้สึกออกมา จึงทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่อรักนี้มีคะแนนพฤติกรรม N ต่ำ ซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มไม่เคยมีคู่อรักนี้ มีคะแนนพฤติกรรม N ไม่แตกต่างกัน

(2) ผลการศึกษาที่พบเพิ่มเติมจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผลการศึกษาของพฤติกรรม F (พูดจากระทอกกระทั้ง เหน็บแนมคู่อรัก) และพฤติกรรม L (แก้แค้นคู่อรัก โดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น) ที่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมทั้ง 2 สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย แต่พบเฉพาะในกลุ่มรวม และกลุ่มเคยมีคู่อรักเท่านั้น

หากพิจารณาจากผลการศึกษาของพฤติกรรมทั้ง 2 นี้ แม้จะพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะดังกล่าวสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย เฉพาะในกลุ่มรวม และกลุ่มเคยมีคู่อรักเท่านั้น แต่หากพิจารณาในกลุ่มไม่เคยมีคู่อรัก และกลุ่มเคยมีคู่อรัก จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในทั้ง 2 กลุ่มมีแนวโน้มของคะแนนพฤติกรรมดังกล่าวสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย เพียงแต่ไม่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ดังนั้น โดยรวมแล้ว จึงพอที่จะกล่าวได้ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะพูดจากระทอกกระทั้ง เหน็บแนมคู่อรัก และแก้แค้นคู่อรัก โดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งการแสดงออกถึงอารมณ์หึงหวงของเพศหญิงใน 2 ลักษณะนี้ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของเพศหญิงที่ชอบพูดจาเสียดสี กระทอกกระทั้ง มากกว่าเพศชาย และมีความคิดเจ้าคิดเจ้าแค้นมากกว่าเพศชาย ซึ่งในเรื่องของการแก้แค้นคู่อรักนี้ บัส (Wiederman & Allgeier. 1993 : 123 ; citing Buss. 1988) ได้กล่าวไว้ว่า ในบางโอกาส เมื่อเพศหญิงพบว่าคู่อรักของตนหันเหความสนใจที่มีให้กับตน ไปให้กับบุคคลอื่น เช่น พบว่าคู่อรักไปให้ความใกล้ชิดสนิทสนม หรือหลงรักบุคคลอื่น เพศหญิงจะใช้วิธีการแก้แค้น คือ ทำในลักษณะเช่นเดียวกันบ้าง โดยที่เพศหญิงจะแกล้งทำพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้คู่อรักของเธอเกิดความหึงหวงในตัวเธอบ้าง เพื่อที่ว่าคู่อรักของเธอจะได้กลับมาเห็นความสำคัญ และเห็นคุณค่าของเธอ รวมถึงแสดงความรัก ความเอาใจใส่ต่อเธอมากยิ่งขึ้น

(3) ผลการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผลการศึกษาของพฤติกรรม B (ทุบตี และทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก) ที่พบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในทุกกลุ่มที่ศึกษามีพฤติกรรม B ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการก้าวร้าว และทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง

สำหรับสาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาของพฤติกรรม B ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า ในสังคมไทย การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ถูกมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่สมควร และไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงไม่กล้าที่จะตอบว่าตน (อาจ) จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะทุบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่อรัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่อรัก แม้ว่าในความเป็นจริง กลุ่มตัวอย่างอาจจะรู้สึกว่าการจะทำพฤติกรรมเช่นนั้นก็ได้ (ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคะแนนพฤติกรรมหึงหวงที่ได้ จะเห็นได้ว่าคะแนนพฤติกรรม B นี้ ต่ำกว่าคะแนนของพฤติกรรมหึงหวงแบบอื่นๆ ทั้งหมด) จึงทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีคะแนนพฤติกรรมในลักษณะนี้ไม่แตกต่างกัน

(4) ผลการศึกษาที่ตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผลการศึกษาของพฤติกรรม K (พยายามทำตัวให้น่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา) ที่พบว่า วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ในกลุ่มที่ไม่เคยมีคู่รัก มีพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงในกลุ่มเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาที่พบนี้ ตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการพยายามทำตัวให้น่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

ส่วนผลการศึกษาของกลุ่มอื่น คือ กลุ่มรวม, กลุ่มเคยมีคู่รัก และกลุ่มมีคู่รักนั้น แม้ว่าจะไม่พบผลที่ตรงข้ามกับสมมติฐานเช่นเดียวกับที่พบในผลการศึกษาของกลุ่มที่ไม่เคยมีคู่รัก แต่ผลการศึกษา ก็ยังไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรม K ไม่แตกต่างกัน

การที่ผลการศึกษาในทุกกลุ่มไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่เป็นไปตามข้อค้นพบของงานวิจัยของต่างประเทศที่ศึกษาในเรื่องเดียวกัน เช่น งานวิจัยของมุลเลน และมาร์ติน (Mullen & Martin, 1994) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความหึงหวง และพบว่าเมื่อหึงหวง เพศหญิงจะพยายามทำตัวให้น่าดึงดูดใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับคืนมา นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ระหว่างวัฒนธรรมตะวันตก และวัฒนธรรมไทย กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมตะวันตกแล้ว สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเท่าเทียมกันทางเพศน้อยกว่า ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในการอภิปรายผลของประเด็นความแตกต่างระหว่างเพศในปริมาณความหึงหวง ว่าสังคมไทยมอง และยอมรับว่าการกระทำใดๆ ก็ตาม ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ควรเป็นหน้าที่ของเพศชายมากกว่า ในทำนองเดียวกัน สังคมไทยจึงมอง และยอมรับว่าในการแสดงพฤติกรรมใดๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้าม ต้องยกให้เป็นหน้าที่ของเพศชาย และอาจจะดูเป็นการเสื่อมเสีย หากเพศหญิงจะเป็นฝ่ายแสดงพฤติกรรมเหล่านี้เช่นเดียวกับเพศชาย ดังนั้น จึงส่งผลให้ในการศึกษากับวัยรุ่นตอนปลายไทยในครั้งนี้ พบว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรม K ไม่มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงด้วยกัน จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มี และเคยมีคู่รักมีคะแนนพฤติกรรม K ($\bar{X} = 2.03$ และ 2.32 ตามลำดับ) สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รัก ($\bar{X} = 1.32$) อยู่มาก ซึ่งสาเหตุดังกล่าวน่าจะมาจากการที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มี และเคยมีคู่รัก มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความรัก และความหึงหวง จึงเข้าใจความรู้สึกของความวิตกกังวล และความกลัวว่าอาจจะต้องสูญเสียคู่รักไป ได้ดี และชัดเจนกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รัก จึงส่งผลให้ในการตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมใดๆ ของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มี และเคยมีคู่รักนี้ มีการนำอารมณ์ และความรู้สึกเข้ามาาร่วมด้วย (ไม่ใช่ใช้เพียงแค่เหตุผล และการยอมรับของสังคม) และน่าจะด้วยเหตุผลนี้ จึงทำให้วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่มี และเคยมีคู่รัก มีคะแนนพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รัก ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงในเรื่องของความรัก และความหึงหวง และไม่ค่อยเข้าใจความรู้สึกของความวิตกกังวล และความกลัวว่าจะสูญเสียคู่รัก จึงอาศัยเพียงเหตุผล และการยอมรับของสังคมในการตัดสินใจเลือกจะทำ หรือไม่ทำพฤติกรรมใด ๆ เมื่อเกิดความหึงหวง เท่านั้น จึงส่งผลให้คะแนนพฤติกรรม K ของวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รักนั้นต่ำมาก และอาจเนื่องมาจากสาเหตุนี้จึงทำให้เกิดความแตกต่างในคะแนนพฤติกรรม K ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รัก โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายที่ไม่เคยมีคู่รักมีคะแนนพฤติกรรม K สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงที่ไม่เคยมีคู่รัก

โดยสรุป วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะตีแผ่สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะร้องไห้เสียใจ และระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จัก ฟัง สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย นอกจากนี้ วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงยังมีพฤติกรรมหึงหวงในลักษณะของการพูดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก รวมถึงการแก้แค้นคู่รัก โดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น สูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งความแตกต่างนี้จะเห็นได้ชัดในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก และกลุ่มรวม

ส่วนที่ 2 การศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยทางจิตสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย ที่มีต่อความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย เป็นการศึกษาเพื่อตอบจุดมุ่งหมายข้อที่ 4 ที่ว่า ปัจจัยทางจิตสังคม ได้แก่ ลำดับการเกิด ประสบการณ์การมีคู่รัก และระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก เกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายหรือไม่ โดยผลการศึกษา และการอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาของปัจจัยทางจิตสังคมแต่ละตัว มีดังนี้

ลำดับการเกิด

การศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างลำดับการเกิด และความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ผลการศึกษพบว่าลำดับการเกิดไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 ที่ตั้งไว้ที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

แม้ว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่หากพิจารณาจากแนวโน้มของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่ม (ลำดับการเกิด) จะเห็นได้ว่าบุตรคนเล็ก และบุตรคนโต มีคะแนนความหึงหวงเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 78.69 และ 78.42) สูงกว่าบุตรคนกลาง และบุตรคนเดียว ($\bar{X}$ = 77.47 และ 72.40) เพียงแต่ไม่ชัดเจนตามวิธีการทางสถิติเท่านั้น ซึ่งจากแนวโน้มนี้ หากนำมาพิจารณาจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับแนวความคิดของนักการศึกษา และนักวิจัยในต่างประเทศ ดังเช่นแนวคิดของแอดเลอร์ (Adler, 1928) ที่ว่าลำดับการเกิดของบุคคลมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น โดยลูกคนโต และลูกคนเล็ก มักจะมีปัญหาในการปรับตัว มีความอิจฉาริษยา วิตกกังวล และมีความไม่มั่นคงทางจิตใจ ซึ่งลักษณะต่างๆ นี้สามารถนำไปสู่ความหึงหวงได้ (เกษม ตันติผลาชีวะ, 2538) ในขณะที่ ลูกคนกลาง และลูกคนเดียว มักจะเป็นบุตรที่มีการปรับตัวได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงในจิตใจ ซึ่งส่งผลให้ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องความหึงหวง (เกษม ตันติผลาชีวะ, 2538) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม้ว่าผลการศึกษาจะไม่เห็นอย่างชัดเจน แต่ก็พอจะมีแนวโน้มให้เห็นว่าลำดับการเกิดน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย แต่สาเหตุที่ไม่พบความเกี่ยวข้องดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าการที่บุคคลจะหึงหวง (ซีหึง) มากน้อยเพียงใดนั้น นอกจากจะเกิดจากบุคลิกภาพ หรือลักษณะนิสัยของบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์ในวัยเด็กของแต่ละคนในฐานะเป็นสมาชิกในครอบครัว (ลำดับการเกิด) แล้ว ยังเกี่ยวข้องกันกับปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น รูปร่างหน้าตา และ ลักษณะนิสัยของคู่รัก, รูปร่างหน้าตา และลักษณะนิสัยของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก, ความเชื่อมั่นที่มีต่อคู่รัก, เหตุการณ์ต่างๆ ในอดีต, ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของบุคคลเหล่านี้แล้ว จึงทำให้ผลของลำดับการเกิดที่มีต่อความหึงหวงนี้ ให้ผลไม่ชัดเจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุป ลำดับการเกิดไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีความหึงหวงไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์การมีคู่รัก

การศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างประสบการณ์การมีคู่รัก และความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์การมีคู่รักไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ที่ตั้งไว้ที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน

เนื่องจากยังไม่เคยมีงานวิจัยใดทำการศึกษาดังกล่าวถึงความเกี่ยวข้องระหว่างประสบการณ์การมีคู่รัก และความหึงหวงของบุคคล แต่เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นว่าประสบการณ์การมีคู่รักที่วัยรุ่นตอนปลายแต่ละคน มีแตกต่างกัน น่าจะส่งผลให้แต่ละคนรับรู้เกี่ยวกับอารมณ์หึงหวงของตนเองแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก น่าจะเคยมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความหึงหวง และรับรู้ความรู้สึก / อารมณ์ของตนเอง ได้ชัดเจนมากกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกัน แต่จากผลการวิจัยในครั้งนี้กลับแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ยังพอจะมีแนวโน้มให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รักมีคะแนนความหึงหวงเฉลี่ยสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รัก โดยวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีคู่รัก และกำลังมีคู่รักอยู่ในปัจจุบันมีคะแนนความหึงหวงเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก ($\bar{X} = 78.22$ และ 79.26 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าในปัจจุบันวัยรุ่นตอนปลายจะมีคู่รักอยู่หรือไม่ แต่หากเคยมีคู่รักมาก่อน ก็จะสามารถเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับความหึงหวงได้ไม่แตกต่างกันเท่าใด ส่วนวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีคู่รัก จะเห็นได้ว่ามีคะแนนความหึงหวงเฉลี่ยต่ำกว่าอีก 2 กลุ่ม ($\bar{X} = 75.07$) แม้จะต่ำกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจจะเกิดจากสาเหตุที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายในกลุ่มนี้ยังไม่เคยมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความหึงหวง จึงยังรับรู้ตนเองได้ไม่ชัดเจนนัก และคิดว่าตนเองคงไม่รู้สึกหึงหวงเท่าใดนัก หากต้องพบกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม

โดยสรุป วัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์การมีคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่าวัยรุ่นตอนปลายที่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รัก (วัยรุ่นตอนปลายที่มีคู่รัก และเคยมีคู่รัก) จะมีความหึงหวงสูงกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่ไม่เคยมีประสบการณ์การมีคู่รัก

ระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก

การศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก และความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาที่คบหากับคู่รักไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 7 ที่ตั้งไว้ที่ว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักนานกว่า มีความหึงหวงน้อยกว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักสั้นกว่า

ผลการศึกษาในครั้งนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของต่างประเทศที่พบว่ายิ่งบุคคลมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงกับคู่รักมากเพียงใด บุคคลจะยิ่งรู้สึกหึงหวงคู่รักน้อยลงเท่านั้น (ซึ่งความมั่นคงของความสัมพันธ์นี้จะสามารถนำมาขยายความได้กับระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก เนื่องจากยิ่งคู่รักยิ่งคบกันนานเท่าใด ยิ่งน่าจะรู้สึกมั่นคงในความสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น) เช่น งานวิจัยของไบรเกอร์ และสแตมบูล (White & Mullen, 1989 ; citing Braiker and Stambul, 1975) ที่พบว่าคู่รักที่ยังไม่ได้แต่งงานกัน หรือยังไม่ได้อยู่ด้วยกัน จะเป็นกลุ่มที่มีความหึงหวงมากที่สุด หรืองานวิจัยของเอดแมน (Wiederman & Allgeier, 1993 ; citing Hansen, 1982) ที่ศึกษาพบว่าความมั่นคงในความสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวง โดยกลุ่ม

ตัวอย่างเพศหญิงที่อยู่ในชั้นคบหาใกล้ชิดกับคู่รักจะหึงหวงคู่รักมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่อยู่กับคู่รักของตนแล้ว และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่อยู่ร่วมกับคู่รักของตนแล้ว (โดยที่ยังไม่ได้แต่งงาน) จะหึงหวงคู่รักมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่แต่งงานแล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในต่างประเทศ แต่หากพิจารณาจากข้อมูลคะแนน จะเห็นได้ว่าแม้ว่าจะไม่พบว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่หากพิจารณาจากคะแนนความหึงหวงเฉลี่ยในแต่ละกลุ่ม ก็พอจะเห็นแนวโน้มว่าในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก 1 เดือน – 1 ปี , 1 ปี 1 เดือน – 2 ปี และ 2 ปี 1 เดือน – 3 ปี มีแนวโน้มที่คะแนนความหึงหวงเฉลี่ยจะลดลง จากกลุ่มแรก (1 เดือน – 1 ปี) ไปถึงกลุ่มที่ 3 (2 ปี 1 เดือน – 3 ปี) ($\bar{X} = 81.44, 78.89$ และ 77.66 ตามลำดับ) ซึ่งจากผลที่ได้มีแนวโน้มที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพียงแต่ไม่เห็นชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ส่วนวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักมากกว่า 3 ปีขึ้นไป กลับมีคะแนนความหึงหวงเฉลี่ย ($\bar{X} = 78.84$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รัก 2 ปี 1 เดือน – 3 ปี ซึ่งสาเหตุของเรื่องนี้อาจเนื่องมาจากการที่เมื่อวัยรุ่นตอนปลายคบหากับคู่รักมาจนถึงระดับหนึ่งแล้ว (ประมาณ 3 ปี) วัยรุ่นตอนปลายมีความผูกพัน และมั่นใจในความสัมพันธ์ของตนกับคู่รักมาก จึงเริ่มกลับมามีความวิตกกังวลในความสัมพันธ์ และหึงหวงคู่รักมากขึ้น เนื่องจากไม่อยากสูญเสียความสัมพันธ์ที่มีมายาวนานนี้ไป ซึ่งความคิดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของแมชเชส (White & Mullen. 1989 : 109 ; citing Matches. 1986) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความหึงหวง และความรัก ซึ่งผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่าความหึงหวงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคบหาที่มีระยะเวลานานกว่า 7 ปีขึ้นไป กล่าวคือ คู่รักที่มีระยะเวลาคบหากันตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป จะมีคะแนนความหึงหวงอยู่ในระดับสูง (หึงหวงมาก)

โดยสรุป ระยะเวลาที่คบหากับคู่รักไม่มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักแตกต่างกัน มีความหึงหวงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มว่าในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักตั้งแต่ 1 เดือน จนถึง 3 ปี ยิ่งวัยรุ่นตอนปลายมีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักนานเพียงใด วัยรุ่นตอนปลายจะมีความหึงหวงคู่รักน้อยลง แต่ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนปลายที่มีระยะเวลาที่คบหากับคู่รักมากกว่า 3 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มว่าจะมีความหึงหวงคู่รักมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ

การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายในครั้งนี้ พบผลการศึกษาที่น่าสนใจอยู่ 2 จุด ด้วยกัน คือ (1) สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน และ (2) เมื่อวัยรุ่นตอนปลายเกิดความหึงหวงคู่รัก วัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะแสดงพฤติกรรมที่ต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาที่พบนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะทางปฏิบัติได้ดังนี้

1. สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวงในวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางเพศสัมพันธ์ของคู่รัก มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิง และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะหึงหวงคู่รักในสถานการณ์ที่สื่อถึงการนอกใจทางความรู้สึกของคู่รัก มากกว่าวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย ซึ่งผลการศึกษาี้แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง และความแตกต่างระหว่างเพศนี้เองที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความหึงหวง และการทะเลาะเบาะแว้งต่างๆ ที่เกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน (และเนื่องจากการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับความหึงหวง ยังมีอยู่น้อยมากในประเทศไทย ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จึงถือได้ว่าเป็นองค์ความรู้ เป็นความรู้ในเชิงทฤษฎีที่ควรจะได้นำไปเผยแพร่ต่อไป) ดังนั้น หากมีการนำความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเผยแพร่ให้กับบุคคลต่างๆ ที่กำลังสร้างสัมพันธ์ภาพรัก หรือแม้แต่บุคคลที่แต่งงานแล้ว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะช่วยให้บุคคลเหล่านั้นเข้าใจธรรมชาติของความคิด ความรู้สึก ของเพศตรงข้ามมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเข้าใจธรรมชาติของอีกฝ่ายนี้ จะช่วยทำให้เกิดการยอมรับในลักษณะของอีกฝ่าย และนำไปสู่การปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน รวมถึงการพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจทำให้อีกฝ่ายเกิดความหึงหวงได้ โดยวิธีนำความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศนี้ไปเผยแพร่ อาจทำได้โดยการนำไปบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา – มหาวิทยาลัย (เนื่องจากนักเรียนนักศึกษาเหล่านี้ กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ที่กำลังสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพศตรงข้าม) , ใช้เป็นความรู้เพิ่มเติมให้กับครูแนะแนวในโรงเรียน หรือเจ้าหน้าที่ของศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัว เพื่อที่จะได้สามารถให้คำปรึกษากับบุคคลที่มีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับความหึงหวงได้ และ/หรือนำไปบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือจิตวิทยาบุคคล, จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างเพศ, จิตวิทยาเกี่ยวกับความรัก หรือจิตวิทยาครอบครัว เป็นต้น เพื่อเป็นการเผยแพร่นำความรู้ให้กับบุคคลทั่วไป

2. พฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายเพศชาย และวัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงแตกต่างกัน โดยวัยรุ่นตอนปลายเพศชายจะใช้วิธีการตีแผ่ และพยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจของคู่รักกลับมา ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายเพศหญิงจะใช้วิธีระบายความรู้สึกให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง, พุดจากระทบกระทั่ง เหน็บแนมคู่รัก, แกะแค้นคู่รักโดยไปให้ความสนใจบุคคลอื่น และร้องไห้เสียใจ ซึ่งความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในพฤติกรรมหึงหวงนี้ ก็ควรได้รับการเผยแพร่ให้กับบุคคลที่กำลังสร้างสัมพันธ์ภาพรัก หรือแม้แต่บุคคลที่แต่งงานแล้ว เช่นเดียวกับความรู้ในเรื่องของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง (ในข้อ 1) เนื่องจากความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมหึงหวงของเพศตรงข้าม ก็จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในธรรมชาติของอีกฝ่าย ซึ่งนำไปสู่การยอมรับ การปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน รวมทั้งหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับความหึงหวง นับได้ว่าเป็นหัวข้อการศึกษาที่ใหม่ และยังไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศไทย การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลายในครั้งนี้ จึงถือได้ว่าเป็นงานวิจัยนำร่องในเรื่องดังกล่าวในประเทศไทย และเนื่องจากอารมณ์หึงหวงเป็นอารมณ์ที่รุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดปัญหาซึ่งสามารถก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากมาย ทั้งต่อตัวผู้หึงหวง ผู้ถูกหึงหวง บุคคลในครอบครัว ตลอดจนสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาในเรื่องของความหึงหวงเพิ่มเติมมากขึ้น เป็นสิ่งสำคัญ และควรได้รับการสนับสนุนต่อไป ซึ่งจากการทำการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

(1) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น และวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่แต่งงานแล้ว) เนื่องจากวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่ชีวิตคู่ และสัมพันธภาพของครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้น การศึกษาถึงอารมณ์หึงหวงของบุคคลในวัยดังกล่าว จะสามารถช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตคู่ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้มาส่งเสริมให้สัมพันธภาพในชีวิตคู่ของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ราบรื่นยิ่งขึ้นได้

(2) เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาล ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษากครั้งต่อไป ควรจะได้มีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต / นักศึกษาปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ว่า มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากผู้วิจัยมองว่านิสิต / นักศึกษา ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และของเอกชน น่าจะมีลักษณะบางอย่างของประชากรที่ต่างกัน เช่น ในเรื่องภูมิหลังของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ลักษณะการคบเพื่อนต่างเพศ และ/หรือรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวัน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นิสิต / นักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 2 กลุ่ม มีประสบการณ์ และความคิด ความรู้สึกในเรื่องของความหึงหวงที่ต่างกัน

(3) สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผลการศึกษาอาจจะมีผลชัดเจนยิ่งขึ้น หากมีการนำตัวแปรประสบการณ์ทางเพศมาเป็นตัวแปรร่วมในการศึกษา เนื่องจากการที่วัยรุ่นตอนปลายเคยมี หรือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักของเขา น่าจะมีผลต่อปริมาณความหึงหวง และพฤติกรรมหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย โดยอาจจะทำให้วัยรุ่นตอนปลายหึงหวงคู่รักมากขึ้น หรือมีพฤติกรรมหึงหวงที่รุนแรงมากขึ้น แต่เนื่องจากในขณะนี้ สังคมไทยยังไม่ค่อยเปิดกว้างเท่าใดนักในการที่จะพูด หรือถามเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ จึงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ในการศึกษากครั้งนี้ ไม่สามารถนำตัวแปรประสบการณ์ทางเพศนี้มาศึกษาได้ (หากมีข้อคำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้ คาดว่ากลุ่มตัวอย่างจะไม่กล้าตอบ หรือไม่ได้ตอบตามความเป็นจริง) อย่างไรก็ตาม ในอนาคต หากสังคมเปิดกว้างสำหรับเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น หรือมีวิธีการที่จะสามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ทางเพศนี้ได้ตรงตามความเป็นจริงแล้ว ควรจะได้มีการนำตัวแปรนี้มาศึกษา ร่วมกับการศึกษาเรื่องความหึงหวงเป็นอย่างยิ่ง

(4) ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความหึงหวงกับตัวแปรทางจิตวิทยาบางตัว เช่น อัตมโนทัศน์, ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง, ความวิตกกังวล และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น เนื่องจากมีการศึกษาพบว่าตัวแปรต่างๆ เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับความหึงหวง ดังที่เนอรานิพัว (Nouranipour, 1980 : abstract) ได้กล่าวว่า ความหึงหวง เกิดจากสภาวะทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากความสงสัย, ความระแวง, ความวิตกกังวล หรือความกลัวว่าสิ่งที่มีความหมายของตน (อาจเป็นบุคคล หรือสิ่งของ) ที่ตนต้องการจะเก็บรักษาไว้ จะถูกหรือได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นของผู้อื่น ดังนั้น ผู้ที่มีความวิตกกังวลสูง จึงน่าจะมีความหึงหวงที่สูงด้วย และดังที่ เกษม ตันติผลาชีวะ (2538) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความมั่นคงทางจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะไม่ค่อยประสบกับปัญหาความหึงหวงเท่าใดนัก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษม ดันติผลาชีวะ. (2538). *สุขภาพจิตครอบครัว*. กรุงเทพฯ : บัคแบงค์.
- จอห์น เกรย์. (2541). *ผู้ชายมาจากดาวอังคาร ผู้หญิงมาจากดาวศุกร์ = Men are from Mars, Women are from Venus*. สงกรานต์ จิตสุทธิภากร แปลและเรียบเรียง. กรุงเทพฯ : เอช.เอ็น.กรุ๊ป.
- ต่อศักดิ์ ธรรมวงศ์. (2531). *การศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- "ห้ามใจผสมน้ำปลา ยาทำแท้งวัยรุ่นสูตรล่า," (2544, 14 พฤศจิกายน). *ไทยรัฐ*. หน้า 5.
- นวลละอ อสุภาผล. (2523). *จิตวิทยาพัฒนาการเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2527). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิภา นิธยาน. (2530). *การปรับตัว และบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษา และชีวิต*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประมวล ดิฉินสัน. (2524). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- เปรมจิต เอกธรรมชลาลัย. (2531). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. ลำปาง : ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว วิทยาลัยครูลำปาง สหวิทยาลัยน่าน.
- พรเทพ ศิริวรรณบุญ. (2530). *จิตวิทยาครอบครัว*. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา และเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2531). *รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา.
- พลินี อากาส. (2543). *บทบาททางเพศแบบยี้ดหยุ่นในวัยเด็กตอนปลาย ถึงวัยรุ่นตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เมอร์ลิน (นามแฝง). (2542). *ปรุงรสด้วยสูตรรัก*. กรุงเทพฯ : ดับเบิ้ลยู.เอ็น. พรินติ้ง.
- มิ่งขวัญเมือง น้ำขึ้นเมือง. (2542). *จิตวิทยาการสร้างสรรค์สัมพันธ์ภาพแห่งความรัก และการคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น*. กรุงเทพฯ : ดันธรรม.
- วัฒนา พัทธานิช. (2534). *เอกสารคำสอนจิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2534). *ภาวะเรงด่วนในจิตเวชเด็กวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- วิชา มหาคุณ. (2537). "สิทธิเด็กในกฎหมายครอบครัวปัจจุบัน," ใน *รายงานพิธีเปิดครอบครัวสากล และการประชุมแห่งชาติด้านครอบครัว*. บรรณาธิการโดย สายสุรี จุติกุล. หน้า 87-96. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ).

- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2540). "ครอบครัวกับวัยรุ่น," ใน *การพัฒนาครอบครัว*. บรรณาธิการโดย สายสุรี จุติกุล. หน้า 123-166. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- ศิริรงค์ ทับสายทอง. (2530). *จิตวิทยาผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร วงศ์คำมูล. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิด ลักษณะของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางสังคม กับการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางด้านการมองเห็น ตำแหน่งวัตถุในเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย (เล่ม 1)*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- "สรุป : กระบวนการวิิทำลายหลักฐาน "ฆาตกรรมอำพราง" ยิ่งฉลาดยิ่งซ่อนเงื่อน," (2544). *เดลินิวส์*. (Online). URL:<http://www.dailynews.co.th/news/10662.html>.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. (2529). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- สุชา จันทน์เอม. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- โสมรศม์ จันทรประภา. (2515). *การบริหารทางจิตสำหรับเด็กวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- Ayers, Counts D., Brown, J.K. & Campbell, J.C. (1992). *Sanctions and Sanctuary, Cultural Perspectives on the Beating of Wives*. Boulder : Westview Press.
- Braiker-Stambul, H.B. (n.d.). *Stages of Courtship : The Development of Premarital Relationships*. Unpublished Doctoral Dissertation. Los Angeles : University of California at Los Angeles.
- Bridges, Katharine. (1932). *Child Development*. New York.
- Bringle, R.G. & Buunk, B.P. (1985). "Jealousy and Social Behavior : A Review of Personal, Relationship and Situational Determinants," *Review of Personality and Social Psychology*. 2 : 241-264.
- Bringle, R.G., et al. (1977, May). *Correlates of jealousy*. Chicago : Paper Presented to Mid-western Psychological Association.
- Bryson, J.B. (1976, September). *The Natures of Sexual Jealousy : An Exploratory Study*. Washington, D.C. : Paper Presented to American Psychological Association.
- Burcky, W., Reuteman, N. & Kopsky, S. (1988). "Dating Violence among High School Students," *The School Counselor*. 35 : 353-358.
- Buss, David M. (1989). "Conflict between the Sexes : Strategic Interference and the Evocation of Anger and Upset," *Journal of Personality and Social Psychology*. 56 : 735-747.
- . (2000). *The Dangerous Passion : Why Jealousy is as Necessary as Love and Sex*. New York : Free Press.
- Buss, David M., Larsen, Randy J., Westen, Drew & Semmelroth, Jennifer. (1992, July). "Sex Differences in Jealousy : Evolution, Physiology, and Psychology," *Psychological Science*. 3(4) : 251-255.

- Buss, David M., Larsen, Randy J. & Westen, Drew. (1996, November). "Sex Differences in Jealousy : Not Gone , Not Forgotten, and Not Explained by Alternative Hypothesis," *Psychological Science*. 7(6) : 373-377.
- Buss, David M., Shackelford, Todd K., et al. (1999). "Jealousy and the Nature of Beliefs about Infidelity : Tests of Competing Hypotheses about Sex Differences in the United States, Korea, and Japan," *Personal Relationships*. 6 : 125-150.
- Buunk, Bram P. (1981). "Jealousy in Sexually Open Marriages," *Alternative Lifestyles*. 4 : 357-372.
- . (1982). "Strategies of Jealousy : Styles of Coping with Extramarital Involvement of the Spouse," *Family Relations*. 31 : 13-18.
- . (1986). "Husband's Jealousy," in *Men in Family*. Edited by Lewis, R.A. & Salt, R.E. p. 97-114. CA : Sage.
- Buunk, Bram P. & Hupka, R.B. (1987). "Cross-Cultural Differences in the Elicitation of Sexual Jealousy," *The Journal of Sex Research*. 23 : 12-22.
- Buunk, Bram P., et al. (1996, November). "Sex Differences in Jealousy in Evolutionary and Cultural Perspective: Tests From the Netherlands, Germany, and the United States," *Psychological Science*. 7(6) : 359-393.
- Daly, Martin, Wilson, Margo & Weghorst, Suzanne J. (1982). "Male Sexual Jealousy," *Ethology and Sociobiology*. 3 : 11-27.
- Davis, K. (1948). *Human Society*. New York : MacMillan.
- de Weerth, Carolina & Kalma, Akko P. (1993). "Female Aggression as a Response to Sexual Jealousy : A Sex Role Reversal?," *Aggressive Behavior*. 19 : 265-279.
- DeSteno, David A. & Salovey, Peter. (1996a, November). "Evolutionary Origins of Sex Differences in Jealousy? : Questioning the Fitness of the Model," *Psychological Science*. 7(6) : 367-372.
- . (1996b, November). "Genes, Jealousy, and the Replication of Misspecified Models," *Psychological Science*. 7(6) : 376-377.
- Earnest, Karen Derecho. (1988). "Jealousy Threat : Affect and Coping in Men and Women," *Dissertation Abstract International*. (Online). 50-07B.
- Foster, S. (1927). "A Study of the Personality Make-up and Social Settings of fifty Jealousy Children," *Mental Hygiene*. 11 : 53-77.
- Frank, R.H. (1988). *Passions within Reason : The Strategic Role of the Emotions*. New York : W.W.Norton.
- Gagne, M.H. & Vevoie, F. (1993). "Young People's Views on the Causes of Violence in Adolescents," *Canada's Mental Health*. 41(3) : 11-15.
- Geary, David C., et al. (1995, March). "Sexual Jealousy as a Facultative Trait: Evidence From the Pattern of Sex Differences in Adults From China and the United States," *Ethology and Sociobiology*. 16 : 355-383.

- Grold, L. J. (1972). "Patterns of Jealousy," *Medical Aspects of Human Sexuality*. 6 : 118-126.
- Hansen, G.L. (1982). "Reactions to Hypothetical Jealousy Producing Events," *Family Relations*. 31 : 513-518.
- Hansen, G.L. (1985). "Perceived Threats and Marital Jealousy," *Social Psychology Quarterly*. 48(3) :262-268.
- Harris, Christine R. & Christenfeld, Nicholas. (1996a, November). "Gender, Jealousy, and Reason," *Psychological Science*. 7(6) : 364-366.
- Harris, Christine R. & Christenfeld, Nicholas. (1996b, November). "Gender, Jealousy, and Reason," *Psychological Science*. 7(6) : 378-379.
- Hupka, R.B. (1984), "Jealousy : Compound Emotion o Label for a Particular Situation?," *Motivation and Emotion*. 8 : 141-155.
- Im, W.G., Wilner, W.R. & Breit, M. (1983). "Jealousy : Intervention in Couples Therapy," *Family Process*. 22 : 211-219.
- Koch, H.L. (1960). "The Relation of Certain Formal Attributes of Siblings to Attitudes held toward Each Other and toward their Parents," *Monographs of the Society for Research in Child Development*. 25 : (whole No.4).
- Kristjen, Mary Eloise. (1982). "Personality and Cognitive Characteristics of the Predisposition to Jealousy and the Jealousy State," *Dissertation Abstract International*. (Online). 43-12B.
- Labriola, Kathy. (2001). *Unmasking the Green-Eyed Monster: Managing Jealousy in Open Relationships*. (Online). [Http://www/cat-and-dragon.com/~stef/Poly.Labriola/jealousy.html](http://www/cat-and-dragon.com/~stef/Poly.Labriola/jealousy.html).
- Levy, D.M. (1934). Rivalry between Children of the Same Family," *Child Study*. 11 : 233-261.
- Makepeace, J.M. (1981). "Courtship Violence among College Students," *Family Relations*. 30 : 97-102.
- Matches, E.W. (1986). "Jealousy and Romantic Love : A Longitudinal Study," *Psychological Reports*. 58 : 885-886.
- Matches, E.W. & Severa, N. (1981). "Jealousy, Romantic Love, and Liking : Theoretical Considerations and Preliminary Scale Development," *Psychological Reports*. 49 : 23-31.
- McFarland, M.B. (1937-1938). "Relationship between Young Sisters as Revealed in their Overt Responses," *Journal of Experimental Education*. 6 : 173-179.
- McIntoch, E.G. (1989). "An Investigation of Romantic Jealousy among Black Undergraduates," *Social Behavior and Personality*. 17(2) : 135-141.
- Morris, W. (1976). *The American Heritage Dictionary of the English Language*. Boston : Houghton Mifflin.
- Mullen, Paul E. & Martin, J. (1984). "Jealousy : A Community Study," *Journal of Psychiatry*. 164(1) : 35-43.
- Pines, Ayala Malach & Aronson, E. (1983). "Antecedents, Correlates, and Consequences of Sexual Jealousy," *Journal of Personality*. 51(1) : 108-136.

- Pines, Ayala Malach. (1998). *Romantic Jealousy : Causes, Symptoms, Cures*. New York : Routledge.
- Plutchik, R. (1980). *Emotion : A Psycho-evolutionary Synthesis*. New York : Harper & Row.
- Rosenberg, Morris. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. New Jersey : Princeton University Press.
- Ross, B.M. (1931). "Some Traits Associated with Sibling Jealousy in Problem Children," *Smith College Studies in Social Work*. 1 : 367-376.
- Sewall, M. (1930). "Some Causes of Jealousy in Young Children," *Smith College Studies in Social Work*. 1 : 6-22.
- Shettel-Neuber, J., Bryson, J.B. & Young, L.E. (1978). "Physical Attractiveness of the Other Person and Jealousy," *Personality and Social Psychology Bullentin*. 4(4) : 612-615.
- Symons, D. (1979). *The Evolution of Human Sexuality*. New York : Oxford University Press.
- Teismann, M.W. & Mosher, D.L. (1978). "Jealousy Conflict in Dating Couples," *Psychological Reports*. 42 : 1211-1216.
- Townsend, J.M. (1995). "Sex without Emotion Involvement : An Evolutionary Interpretation of Sex Differences," *Archives of Sexual Behavior*. 24 : 173-206.
- Trivers, R.L. (1972). "Parental Investment and Sexual Selection," in *Sexual Selection and the Descent of Man*. Edited by Campbell, B. p. 136-179. Chicago : Adline.
- Vuyk, R. (1959). *The Child in the Two-Child Family*. Switzerland : Hans Huber.
- Wanderer, Z. & Ingram, B.L. (1992). "Treatment of Phobias with Physiologically Monitored Implosion Therapy (PMIT)," *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*. 22 (1) : 31-35.
- White, Gregory L. (1985). *The Role of Jealousy in Premarital Relationship Conflict, Dissolution, and Agression*. Unpublished Manuscript. University of California, Santa Cruz.
- White, Gregory L. & Mullen, Paul E. (1989). *Jealousy : Theory, Research, and Clinical Strategies*. New York : The Guilford Press.
- White, Gregory L. & Devine K. (n.d.). "Romantic Jealousy : Therapists' Perception of Causes, Consequences, and Treatment," in *Family Relations*. in press
- Wiederman, Michael W. & Allgeier, Elizabeth Rice. (1992). "Gender Differences in Sexual Jealousy : Adaptionist or Social Learning Explanation?," *Ethology and Sociobiology*. 30 : 115-140.
- Wiederman, Michael W. & Kandall, Erica.. (1999). "Evolution, Sex, and Jealousy : Investigation With a Sample From Sweden," *Evolution and Human Behavior*. 20 :121-128.
- Wilson, Margo & Daly, Martin (1992). "The Man who Mistook his Wife for Chattel," in *The Adapted Mind : Evolutionary Psychology and the Generation of Culture*. Edited by Barow, J., Cosmides, L. & Toody, J. p. 289-322. New York : Oxford University Press.
- . (1988). *Homicide*. New York : Aldine de Gruyter.
- Winnicott, D.W. (1977). *The Piggie*. London : Hogarth Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 4745

วันที่ ๒๙ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.นิยธะดา จิตต์จรัส และ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 ภาคปกติ จำนวน 90 คน คอบแบบสอบถามความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๔๗๔๔

วันที่ ๑๔ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส และ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ จำนวน 90 คน คอบแบบสอบถามความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726,5644

ที่ ทม 1012/ 4444

วันที่ 14 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส และ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ จำนวน 90 คน ตอบแบบสอบถามความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๖๖๔๕

วันที่ ๕๑ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ คร.นิยะดา จิตต์จรัส และ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ จำนวน 90 คน ตอบแบบสอบถามความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังฉรา วิทิตชาญไชย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๕๖๔๔

วันที่ ๒๑ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอังฉรา วิทิตาญไชย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส และ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 ภาคปกติ จำนวน 90 คน คอบแบบสอบถามความหึงหวงของวัยรุ่นตอนปลาย ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังฉรา วิทิตาญไชย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 33 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความพึงพอใจใช้คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-Total Correlation)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก
1.	หากคู่รักของฉันแสดงความรักดีใจอย่างมากเมื่อได้พบกับเพื่อนเก่าที่เป็นเพศตรงข้าม ฉันคงจะรู้สึกไม่พอใจ	.458**
2.	หากคู่รักของฉันออกไปข้างนอกกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นเพศเดียวกัน ฉันจะรู้สึกสนใจอยากรู้ว่าเขา/เธอ ออกไปทำอะไรกัน	.104
3.	หากคู่รักของฉันชื่นชมใครบางคนซึ่งเป็นเพศตรงข้าม ฉันคงจะรู้สึกหงุดหงิด	.527**
4.	หากคู่รักของฉันช่วยใครบางคนซึ่งเป็นเพศตรงข้ามทำการบ้าน หรือรายงาน ฉันคงจะรู้สึกกระแวงสงสัย	.474**
5.	หากคู่รักของฉันแสดงความสนใจเพื่อนคนหนึ่งของฉัน ฉันคงจะรู้สึกยินดี	.322
6.	หากคู่รักของฉันไปเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยที่ฉันไม่ได้ไปด้วย ก็มีเพียงเรื่องเดียวที่ฉันคงจะคิดเป็นห่วงอยู่ก็คือ เขา/เธอจะเที่ยวสนุกหรือไม่	.483**
7.	หากคู่รักของฉันคอยให้ความช่วยเหลือเพศตรงข้ามบางคนอยู่เสมอ ฉันคงจะรู้สึกทึ่งหวง	.434**
8.	หากคู่รักของฉันพูดคุยถึงประสบการณ์ที่มีความสุขในอดีตของเขา/เธอ ฉันคงจะรู้สึกเสียใจที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์เหล่านั้น	.454**
9.	หากคู่รักของฉันแสดงให้เห็นว่าเขา/เธอไม่พอใจเวลาที่ฉันอยู่กับบุคคลอื่น ฉันคงจะรู้สึกพึงพอใจ	.618**
10.	หากฉันและคู่รักไปงานเลี้ยงด้วยกัน แล้วเขา/เธอหายไปไหนไม่ทราบ ฉันคงจะรู้สึกไม่สบายใจ	.413*
11.	ฉันต้องการให้คู่รักของฉันยังคงรักษาความเป็นเพื่อนที่ดีกับคนที่เขา/เธอเคยคบหาดูด้วย	.472**
12.	หากคู่รักของฉันไปนัดพบกับเพศตรงข้ามคนอื่น ฉันคงจะรู้สึกไม่มีความสุข	.529**
13.	หากฉันสังเกตพบว่าคู่รักของฉัน และบุคคลในเพศตรงข้ามคนหนึ่งมีบางสิ่งบางอย่างคล้ายๆ กัน ฉันคงจะรู้สึกอิจฉา	.420*
14.	หากคู่รักของฉันใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้ามบางคน ฉันคงจะรู้สึกไม่มีความสุขและ/หรือ โกรธ	.588**
15.	ฉันต้องการให้คู่รักของฉันซื่อสัตย์ต่อฉัน	.202
16.	ฉันไม่คิดว่าฉันจะรู้สึกเดือดร้อนใจ หากคู่รักของฉันไปจีบบุคคลอื่น	.098
17.	หากมีเพศตรงข้ามบางคนมาพูดจายกย่องสรรเสริญคู่รักของฉัน ฉันคงจะรู้สึกว่ามีบุคคลนั้นกำลังพยายามที่จะมาแย่งคู่รักไปจากฉัน	.410*
18.	ฉันจะรู้สึกยินดี เมื่อคู่รักของฉันมีเพื่อนใหม่	.305
19.	หากคู่รักของฉันใช้เวลาทั้งคืนไปลอยนอกร่วมกับเพื่อนเพศตรงข้าม ที่ซึ่งเพียงจะประสบกับการสูญเสีย ฉันจะรู้สึกพึงพอใจในความมั่นใจ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของคู่รักของฉัน	.643**

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก
20.	หากมีเพศตรงข้ามบางคนมาแสดงความสนใจในตัวคู่รักของฉัน ฉันคงจะเข้าไป แสดงความเป็นเจ้าเข้าเจ้าของในตัวคู่รัก	.363*
21.	หากคู่รักของฉันรู้สึกดีใจอย่างมาก และเข้ากอดใครบางคนซึ่งเป็นเพศตรงข้าม ฉันคงจะ รู้สึกดีที่เขา/เธอเป็นคนแสดงความรู้สึกของตนอย่างเปิดเผย	.205
22.	การคิดถึงว่าคู่รักของฉันกำลังจูบกับบุคคลอื่น ทำให้ฉันทนไม่ได้	.674**
23.	หากมีเพศตรงข้ามบางคนมายั่ววนคู่รักของฉัน ฉันคงจะรู้สึกไม่สบายใจ	.583**
24.	ฉันชอบที่จะหาข้อเสีย หรือข้อบกพร่องของแฟนเก่าของคู่รักของฉัน	.276
25.	ฉันห่วงหวั่นคู่รักของฉัน	.638**
26.	หากฉันได้เห็นภาพถ่ายที่คู่รักของฉันถ่ายคู่กับแฟนเก่าของเขา/เธอ ฉันคงจะรู้สึกไม่มี ความสุข	.626**
27.	หากคู่รักของฉันบังเอิญเรียกชื่อฉันผิด เป็นชื่อของบุคคลอื่น ฉันคงจะรู้สึกโกรธอย่าง รุนแรง	.382*
28.	ฉันต้องการทราบตลอดเวลาว่า ขณะนี้คู่รักของฉันกำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน และอยู่กับใคร	.627**
29.	หากฉันรู้ว่าคู่รักของฉันไปรับประทานอาหารกับเพศตรงข้ามคนอื่นตามลำพัง ฉันคงจะ รู้สึกโกรธมาก	.705**
30.	ฉันคงจะรู้สึกกังวลใจเมื่อรู้ว่า มีเพศตรงข้ามบางคนโทรศัพท์มาหาคู่รักของฉันอยู่เสมอ	.401*
31.	แม้ในเวลาที่ไม่ได้อยู่กับคู่รักของฉัน ฉันก็มั่นใจว่าเขา/เธอจะไม่นอกใจฉัน	.208
32.	หากฉันรู้ว่าคู่รักของฉันยังคงเก็บของที่เขา/เธอได้รับจากแฟนเก่าไว้ ฉันคงจะรู้สึกไม่ สบายใจ	.515**

หมายเหตุ: * คือ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ ** คือ มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 34 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-Total Correlation)

ข้อ	คำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก (r)
ข้อ 1.	จินตนาการว่า ☐ คู่รักของท่านรู้สึกผูกพันทางใจอย่างลึกซึ้งกับบุคคลนั้น ☐ คู่รักของท่านมีความสุขกับการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น	0.831**
ข้อ 2.	จินตนาการว่า ☐ คู่รักของท่านลองทำใหม่ๆ ในขณะที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ☐ คู่รักของท่านหลงรักบุคคลนั้น	0.866**
ข้อ 3.	จินตนาการว่า ☐ คู่รักของท่านซื้อของขวัญราคาแพงหลายชิ้นให้บุคคลนั้น ☐ คู่รักของท่านมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น	0.512**

ตาราง 35 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามพฤติกรรมการเหงา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-Total Correlation)

พฤติกรรม (ที่ท่านปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์)	สถานการณ์				
	(1) ผู้รักพูดคุยอย่างสนิทสนมกับเพศตรงข้ามบางคนจนเผลอผิดสังเกต	(2) ผู้รักแสดงความสนใจในเพศตรงข้ามบางคนอย่างมาก	(3) ผู้รักชื่นชมเพศตรงข้ามบางคนเสมอๆ	(4) ผู้รักแอบนัดพบกับเพศตรงข้ามบางคน โดยไม่บอกให้ท่านทราบ	(5) ผู้รักจับมือถือแขนกับเพศตรงข้ามคนอื่น (ในลักษณะเกินความเป็นเพื่อน)
A. ต่อว่า หรือด่าว่าผู้รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้รัก	.740**	.695**	.674**	.692**	.636**
B. ทบตี หรือทำร้ายร่างกายผู้รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้รัก	-	-	-	.702**	.449*
C. ตัดความสัมพันธ์กับผู้รัก	-	.313	-	.550**	.743**
D. พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับผู้รัก	.826**	.614**	.376*	.680**	.529**
E. แสดงให้ผู้รักทราบว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร	.481**	.689**	.388*	.552**	.477**
F. พูดจากระแทกกระทั้นทั้ง เหน็บแนมผู้รัก	.522**	.688**	.487**	.367*	.498**
G. เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น	.653**	.677**	.544**	-	-
H. ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง	.743**	.648**	.659**	.716**	.549**
I. เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ	.772**	.807**	.673**	.556**	.670**
J. มุ่งความ สนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหงุดหงิดลง	.627**	.670**	.616**	.552**	.375*
K. พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความรู้สึกกลับคืนมา	.677**	.730**	.818**	.568**	.430*
L. แก่แค้นผู้รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น	.819**	.755**	.506**	.830**	.755**
M. ต้มเหล้า	.182	-	-	.871**	.793**
N. ร้องไห้เสียใจ	.762**	.685**	.637**	.758**	.616**

สถานการณ์					
พฤติกรรม (ที่ท่านปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์)	(6) ผู้รักใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับเพศตรงข้ามบางคนจนผิดสังเกต	(7) ผู้รักชอบเปรียบเทียบกับแฟนเก่าของเขา/เธอเสมอ	(8) ท่านพบภาพถ่ายที่ผู้รักถ่ายคู่กับเพศตรงข้ามคนอื่นในกระเป๋าของผู้รัก	(9) ผู้รักช่วยเหลือตรงข้ามบางคนทำการบ้าน หรือรายงาน ป่วยจนผิดสังเกต	(10) ท่านพบว่าเมื่อแสดงความรัก ความสนใจของคนแสดงของทำนองเห็นได้ชัด
A. ต่อว่า หรือด่าว่าผู้รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้รัก	.650**	.516**	.607**	.650**	.607**
B. ทบตี หรือทำร้ายร่างกายผู้รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้รัก	-	-	-	-	.312
C. ตัดความสัมพันธ์กับผู้รัก	.477**	.356	.698**	-	-
D. พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับผู้รัก	.576**	.457*	.436*	.631**	.515**
E. แสดงให้ผู้รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร	.523**	.577**	.635**	.722**	.596**
F. พูดจากระแทกกระทั้น เหน็บแนมผู้รัก	.341	.534**	.637**	.410*	.535**
G. เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น	.589**	.243	.702**	.693**	.252
H. ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง	.810**	.727**	.470**	.602**	.287
I. เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนี้	.661**	.784**	.539**	.540**	-
J. มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหงุดหงิด	.559**	.198	.598**	.482**	.596**
K. พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดใจของผู้รักกลับมา	.672**	.614**	.465**	.441*	.591**
L. แก่แค้นผู้รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น	.606**	-	.558**	.245	.506**
M. ดื่มเหล้า	.572**	.702**	-	-	.702**
N. ร้องไห้เสียใจ	.762**	.453*	-0.007	-	-

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

คำชี้แจง: แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจของวัยรุ่นตอนปลาย ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ให้ท่านช่วยตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า ตรงตามความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของท่านมากที่สุด คำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูก หรือข้อใดผิด เป็นเพียงแบบสอบถามที่ตอบตามความคิด และความรู้สึกเท่านั้น ขอให้ท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้อ โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะถูกเก็บเป็นความลับ และนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น สำหรับการวิเคราะห์ และการนำเสนอผลของข้อมูล จะแสดงออกมาในลักษณะของภาพรวม ไม่ระบุ หรือเฉพาะเจาะจงของใครคนใดคนหนึ่ง และขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

อนึ่ง เนื่องจากแบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องความพึงพอใจ คำถามส่วนใหญ่ในแบบสอบถามจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ดังนั้น ในกรณีที่ท่านมีคู่รัก ขอให้ท่านนึกถึงคู่รักของท่าน แต่ในกรณีที่ท่านยังไม่มีคู่รัก ขอให้ท่านนึกถึงบุคคลที่ท่านชอบพอ มีความรู้สึกพิเศษด้วย หรือให้นึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างท่าน กับคู่รักในอนาคต ที่ท่านต้องการมี

แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งสิ้น 5 ตอน ด้วยกัน คือ

- ตอนที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย
 ตอนที่ 2 : แบบสอบถามความพึงพอใจ
 ตอนที่ 3 : แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ
 ตอนที่ 4 : แบบสอบถามพฤติกรรมพึงพอใจ
 ตอนที่ 5 : แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของวัยรุ่นตอนปลาย

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ _____ ปี

ท่านเป็นบุตรคนที่ _____ จากจำนวนพี่น้องทั้งหมด (รวมตัวท่านด้วย) _____ คน

คณะที่ศึกษา ☐ คณะวิทยาศาสตร์ ☐ คณะสังคมศาสตร์
☐ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ☐ คณะพลศึกษา
☐ คณะศึกษาศาสตร์ ☐ อื่น ๆ _____

ท่านมีคู่รัก (แฟน) หรือไม่ ☐ มีคู่รัก (ในปัจจุบัน)
☐ เคยมีคู่รัก (แต่ปัจจุบันไม่มี)
☐ ไม่มีคู่รัก

ระยะเวลาที่ท่านคบหากับคู่รักคนปัจจุบัน (เฉพาะในกรณีที่มีคู่รัก) _____ ปี _____ เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นๆ เป็นจริงสำหรับตัวท่าน
 มากน้อยในระดับใด จากจริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความเป็น
 จริงของตัวท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อความ

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
1.	หากคู่รักของฉันแสดงความรักอย่างมากมายเมื่อได้พบกับเพื่อนเก่าที่เป็นเพศตรงข้าม ฉันคงจะรู้สึกไม่พอใจ					
2.	หากคู่รักของฉันชื่นชมใครบางคนซึ่งเป็นเพศตรงข้าม ฉันคงจะรู้สึกหงุดหงิด					
3.	หากคู่รักของฉันช่วยเพื่อนเพศตรงข้ามทำการบ้านหรือรายงาน ฉันคงจะรู้สึกกระแวงสงสัย					
4.	หากคู่รักของฉันไปเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยที่ฉันไม่ได้ไปด้วย ก็มีเพียงเรื่องเดียวที่ฉันคงจะคิดเป็นห่วงอยู่ก็คือ เขา/เธอจะเที่ยวสนุกหรือไม่					
5.	หากคู่รักของฉันคอยให้ความช่วยเหลือเพศตรงข้ามบางคนอยู่เสมอ ฉันคงจะรู้สึกหึงหวง					
6.	หากคู่รักของฉันพูดคุยถึงประสบการณ์ที่มีความสุขในอดีตของเขา/เธอ ฉันคงจะรู้สึกเสียใจที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์เหล่านั้น					
7.	หากคู่รักของฉันแสดงให้เห็นว่าเขา/เธอไม่พอใจเวลาที่ฉันอยู่กับบุคคลอื่น ฉันคงจะรู้สึกพึงพอใจ					
8.	หากฉันและคู่รักไปงานเลี้ยงด้วยกัน แล้วเขา/เธอหายไปไหนไม่ทราบ ฉันคงจะรู้สึกไม่สบายใจ					
9.	ฉันต้องการให้คู่รักของฉันยังคงรักษาความเป็นเพื่อนที่ดีกับคนที่เขา/เธอเคยคบหาดูด้วย					
10.	หากคู่รักของฉันไปนัดพบกับเพศตรงข้ามคนอื่น ฉันคงจะรู้สึกไม่มีความสุข					
11.	หากฉันสังเกตพบว่าคู่รักของฉัน และบุคคลในเพศตรงข้ามคนหนึ่งมีบางสิ่งบางอย่างคล้ายๆ กัน ฉันคงจะรู้สึกอิจฉา					
12.	หากคู่รักของฉันใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้ามบางคน ฉันคงจะรู้สึกไม่มีความสุข และ/หรือ โกรธ					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
13	หากมีเพศตรงข้ามบางคนมาพุดจายกย่องสรรเสริญ คู่รักของฉัน ฉันคงจะรู้สึกว่าคุณคนนั้นกำลังพยายาม ที่จะมาแย่งคู่รักไปจากฉัน					
14	หากคู่รักของฉันใช้เวลาทั้งคืนปลอบโยนเพื่อนเพศ ตรงข้ามที่ซึ่งเพิ่งจะประสบกับการสูญเสีย ฉันจะรู้สึก พึงพอใจในความมีน้ำใจ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ของคู่รักของฉัน					
15	หากมีเพศตรงข้ามบางคนมาแสดงความสนใจ ในตัวคู่รักของฉัน ฉันคงจะเข้าไปแสดงความเป็น เจ้าเข้าเจ้าของในตัวคู่รัก					
16	การคิดถึงว่าคู่รักของฉันกำลังจับกับบุคคลอื่น ทำให้ ฉันทนไม่ได้					
17	หากมีเพศตรงข้ามบางคนมายั่ววนคู่รักของฉัน ฉันคงจะรู้สึกไม่สบายใจ					
18	ฉันวางแผนคู่รักของฉัน					
19	หากฉันได้เห็นภาพถ่ายที่คู่รักของฉันถ่ายคู่กับแฟน เก่าของเขา/เธอ ฉันคงจะรู้สึกไม่มีความสุข					
20	หากคู่รักของฉันบังเอิญเรียกชื่อฉันผิด เป็นชื่อของ บุคคลอื่น ฉันคงจะรู้สึกโกรธอย่างรุนแรง					
21	ฉันต้องการทราบตลอดเวลาว่า ขณะนี้คู่รักของฉัน กำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน และอยู่กับใคร					
22	หากฉันรู้ว่าคู่รักของฉันไปรับประทานอาหารกับ เพศตรงข้ามคนอื่นตามลำพัง ฉันคงจะรู้สึกโกรธมาก					
23	ฉันคงจะรู้สึกกังวลใจเมื่อรู้ว่า มีเพศตรงข้ามบางคน โทรศัพท์มาหาคู่รักของฉันอยู่เสมอ					
24	หากฉันรู้ว่าคู่รักของฉันยังคงเก็บของที่เขา/เธอได้รับ จากแฟนเก่าไว้ ฉันคงจะรู้สึกไม่สบายใจ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความหึงหวง

คำชี้แจง : ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงตามความคิดเห็น และความเป็นจริงของตัวท่านมากที่สุด โดยเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

โปรดลองคิดถึงความสัมพันธ์กับคู่รักที่จริงจังที่ท่านเคยมีในอดีต หรือที่ท่านกำลังมีอยู่ในปัจจุบัน หรือที่ท่านคิดอยากจะมี แล้วให้ท่านลองจินตนาการว่าหากคู่รักของท่านหันไปสนใจบุคคลอื่นดังในเหตุการณ์ข้างล่างนี้ ท่านจะรู้สึกเสียใจ หรือกังวลใจต่อเหตุการณ์ใดมากกว่ากัน

ข้อ 1. จินตนาการว่า

- ☐ คู่รักของท่านรู้สึกผูกพันทางใจอย่างลึกซึ้งกับบุคคลนั้น
- ☐ คู่รักของท่านมีความสุขกับการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

ข้อ 2. จินตนาการว่า

- ☐ คู่รักของท่านลองทำใหม่ๆ ในขณะที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น
- ☐ คู่รักของท่านหลงรักบุคคลนั้น

ข้อ 3. จินตนาการว่า

- ☐ คู่รักของท่านซื้อของขวัญราคาแพงหลายชิ้นให้บุคคลนั้น
- ☐ คู่รักของท่านมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการมีหัวใจ

คำชี้แจง: ขอให้ท่านอ่านข้อความสถานการณ์ตั้งแต่สถานการณ์ที่ (1) ถึง (10) ที่สถานการณ์ แล้วพิจารณาว่า หากท่านต้องพบกับสถานการณ์ดังกล่าว ท่านจะมีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง โดยเลือกจากพฤติกรรม A ถึง พฤติกรรม N ด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน (สามารถตอบได้หลายพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์) และ/หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "อื่นๆ" ในกรณีที่ท่านแสดงพฤติกรรมอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งเขียนเติมพฤติกรรมดังกล่าวด้วย

พฤติกรรม (ที่ท่านปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์)	สถานการณ์				
	(1) รู้สึกพูดคุยอย่างสนิทสนมกับเพศตรงข้ามบางคนจนผิดสังเกต	(2) รู้สึกแสดงความรักสนใจในเพศตรงข้ามบางคนอย่างมาก	(3) รู้สึกแอบนัดพบกับเพศตรงข้ามบางคน โดยไม่บอกให้ท่านทราบ	(4) รู้สึกจับมือถือแขนกับเพศตรงข้ามคนอื่น (ในลักษณะเกินความเป็นเพื่อน)	(5) รู้สึกชอบเปรียบเทียบกับท่านกับแฟนเก่าของเขา/เธอเสมอ
A. ต่อว่า หรือตำหนิผู้อื่น / บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น					
B. ทบตี หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้อื่น					
C. ตัดความสัมพันธ์กับผู้อื่น					
D. พูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับผู้อื่น					
E. แสดงให้ผู้อื่นรู้ว่าคุณรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร					
F. พูดจากระแทกกระทั้น เห็นแบบคนอื่น					
G. เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น					
H. ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง					
I. เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ					
J. มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหงุดหงิด					
K. พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดใจของผู้อื่นกลับคืนมา					
L. แก้อัปเดตการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น					
M. ดื่มเหล้า					
N. ร้องไห้เสียใจ					
O. อื่นๆ โปรดระบุ					

พฤติกรรม (ที่ท่านปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์)	สถานการณ์				
	(6) ท่านพบภาพถ่าย ที่ คู่รักถ่ายคู่กับเพศ ตรงข้ามคนอื่น ใน กระเป๋าคูรัก	(7) ท่านพบว่าเมื่อเพศ ตรงข้ามบางคนแสดง ความสนใจกับคู่รัก ของท่านอย่างเห็นได้ ชัด	(8) คู่รักนอกใจ ท่าน ไปมีความ สัมพันธ์กับบุคคล อื่น	(9) คู่รักทำงาน ใกล้ชิดกับเพศ ตรงข้ามบางคน จนผิดสังเกต	(10) คู่รักเคยเป็น ห่วงเป็นใยเพศตรง ข้าม บางคนอย่างเห็นได้ชัด
A. ต่อว่า หรือด่าว่าคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก					
B. ทบตี หรือทำร้ายร่างกายคู่รัก / บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคู่รัก					
C. ดัดความสัมพันธ์กับคู่รัก					
D. พยายามเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านกับคู่รัก					
E. แสดงให้คู่รักรู้ว่าท่านรู้สึกเจ็บปวด แต่ไม่พูด หรือทำอะไร					
F. พยายามหาข้อแก้ตัวทั้งหมดเกี่ยวกับคู่รัก					
G. เพิกเฉยเหมือนไม่มีเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น					
H. ระบายความรู้สึกของท่านให้เพื่อน หรือคนรู้จักฟัง					
I. เก็บตัวอยู่เงียบๆ คนเดียว และเฝ้าคิดถึงแต่เรื่องนั้นๆ					
J. มุ่งความสนใจไปที่สิ่งอื่น เพื่อลดความรู้สึกหงุดหงิด					
K. พยายามทำตัวให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพื่อดึงดูดความรู้สึกกลับคืนมา					
L. แก่แค้นคู่รักโดยการไปให้ความสนใจบุคคลอื่น					
M. ดื่มเหล้า					
N. ร้องไห้เสียใจ					
O. อื่นๆ โปรดระบุ					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการตีความการสื่อถึงกันของการนอกใจ 2 ชนิด

คำชี้แจง : ขอให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นว่าข้อความนั้นๆ มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อความ

ข้อ	ข้อความ	เป็นไปได้ แน่นอน	มีทาง เป็นไปได้มาก	มีทางเป็น ไปได้พอ ประมาณ	มีทาง เป็นไปได้ ได้น้อย	ไม่มีทาง เป็นไปได้เลย
1.	หากท่านพบว่าคู่รักของท่านมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่น ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่คู่รักของท่านหลงรักบุคคลนั้นด้วย					
2.	หากท่านพบว่าคู่รักของท่านกำลังรักใคร่ชอบพอยู่ กับบุคคลอื่น ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่คู่รักของท่านจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลนั้นด้วย					

- ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม -

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาว อัจฉรา วิทิตชาญไชย
วันเดือนปีเกิด	28 กุมภาพันธ์ 2518
สถานที่เกิด	เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	204 ซ.อิศรานุภาพ ถ.เยาวราช เขตสัมพันธวงศ์ แขวงสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 10100
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
พ.ศ. 2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น (ปวช.) จากโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการ
พ.ศ. 2539	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ญี่ปุ่นธุรกิจ) จากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร